ΑΡΕΤΑΙΟΥ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ

Περὶ αἰτιῶν καὶ σημείων ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν, Βιβλ. δ.
Ὀξέων καὶ χρονίων νούσων θεραπευτικά, Βιβλ. δ.

ARETÆI CAPPADOCIS
DE ACVTORVM, AC DIVturnorũ morborũ causis & signis, Lib. IIII.
De acutorum, ac diuturnorum morborum curatione, Lib.IIII.

EX BIBLIOTHECA REGIA.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

PARISIIS M. D. LIIII,
Apud Adr. Turnebum typographũ Regium.
EX PRIVILEGIO REGIS.

ΟΔΔΩΝΙ ΚΑΣΤΙΛΛΙΩΝΙῼ
Καρδιναλεῖ Ἰάκωβος Γούπυλος ἰατρὸς εὖ πράττειν.

Χρήσιμον ἔργον μᾶλλον καὶ βιωφελὲς τοῦτ' εἶναι πάντας ὁμολογήσειν ἡγοῦμαι, λαμπρότατε δέσποτα, τὸ τοὺς γονιμωτέρους ζητεῖν καὶ χαλεπωτέρους τῶν σοφῶν ἀνδρῶν, φημὶ δὴ τῶν παλαιῶν, ἐκ τοῦ τῆς λήθης ὡσανεὶ βυθοῦ ἀνιμᾶν τε καὶ εἰς φῶς ἄγειν, καὶ τοῖς αὐτῶν ἐφιεμένοις ἐκδοῦναι, ἢ νέα τινὰ κεκιβδηλευμένα καὶ ἐμμελῆ συγγράμματα συντιθέναι πολλῷ χείρω τῶν παλαιῶν ἀεὶ τυγχάνοντα, διὰ τὴν τῶν νῦν ἀμαθίαν, καὶ τὴν τῶν βιωτικῶν φροντίδα. τοῦτου γὰρ χάριν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς ἐπώνυμον καππαδόκην ἐν ταῖς καππαδοκικαῖς χιόσι τοσοῦτον κεχωσμένον· διὸ καὶ διερρυηκότα σχεδὸν τὰ πλείω τῶν γραμμάτων ἐντυγχάνει· τῷ χρόνῳ δὲ τοῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσι τῆς χιόνος διαλυθείσης, εἰς τὴν βασιλικὴν κομισθέντα βιβλιοθήκην, τοῖς φιλιατροῦσιν ἐγχειρίσαι διέγνωμεν, ἐμοῦ εἰσηγουμένου πιστευθέντα τε καὶ ἐς ὅτι μάλιστα ἀπηκριβωθέντα, ἐκ τε τῶν βασιλικῶν ἀντιγράφων, καὶ δυοῖν ἑτέρων, τοῦ μὲν τοῦ ἐν ἀσκληπιάδαις ἀρίστου Καπέλλου· τοῦ δὲ ἐμαυτοῦ πόνῳ καὶ δαπάνῃ κτησαμένου, ὥσπερ πάλαι καὶ περὶ τοῦ Τραλλιανοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ὠκνήσαμεν· ἄνδρα σοφόν τε καὶ παλαιὸν τοῖς τὰ ἰατρικὰ ποθοῦσι χαριζόμενοι, Ἱπποκράτους μὲν ὕστερον γεγονότα, Γαληνοῦ δὲ πρότερον· καὶ τοῦ μὲν ζηλωτὴς, καὶ τέχνην καὶ διάλεκτον ἐγλίχετο, τὴν ἰατρικὴν γράψας ἰωνικῶς· τοῦ δὲ οὐχ ἧττον διαγνωστικὸς, καὶ θεραπευτικὸς, καὶ ταῦτα οὐκ

*

ἐξειργασμένης οὔσης τηλικαῦτα τῆς θείας ἰατρικῆς. διὸ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπαινετέος ἡμῖν, κάλλιστα τε τέχνην διεξειργασμένος· ὥστε καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν θρυλλουμένην ἐμοὶ δοκεῖν παροιμίαν, τὴν, τρία κάππα κάκιστα, καππαδόκην, κρῆτα, καὶ κιλικα διϊσχυριζομένην. καὶ γὰρ χρηστὸς ὢν ἀνὴρ, καὶ τῶν τότε ὄντων καὶ μετ' αὐτὸν ἐσομένων ἀνθρώπων οὐχ ἧττον ἢ ἑαυτοῦ κηδόμενος, ἥ τε τὸ ζῆν αὐτῶν ὠφελοῦσαν, καὶ τῶν σωμάτων, κατὰ Πλάτωνα, παιδαγωγικὴν ἰατρικὴν οὐκ ἀμούσως συνέγραψε. τοῦ ἀνδρὸς τίνι τὴν τούτου τοσοῦτον ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διαπρέψαντος τὰ χρησιμώτατα τοῖς ἀσκληπιάδαις καθεστηκότα ἀσμένως ἐξεδόμην, καὶ τῇ σῇ μεγαλοψυχίᾳ εἰκότως ἐπεφημισάμην, ἀεὶ τοῖς τῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ ἑπομένοις προσηθεμένῃ. σὺ γὰρ διὰ τὴν ἀνείκαστόν σου φιλανθρωπίαν οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς τοῦ κοινοῦ λυσιτελές τι πορειζομένοις, πάνυγε χαίρεις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις τοὺς ἐρριμμένους εἰκῇ που, καὶ οἱονεὶ ἐφθαρμένους συγγραφεῖς βυθόθεν ἐξάγειν εἰς φῶς, εὐμενῶς τὰ πρὸς τὸν βίον πορίζῃ, καὶ ὑπερασπίζεις τὰ μέγιστα, ἐξ ὧν εἷς καὶ αὐτός εἰμι, καὶ, ἵνα συνελὼν εἴπω, εἴ τι μοι ἐσθλὸν πολλοῦ τῶν ἀγαθῶν τι προσῆλθεν, τῇ σῇ εὐμενείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ μοι χορηγεῖται, Ἔρρωσο.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀρεταῖον.

Υἱὸν ἀκεσορίης Ἀρεταῖον ἔειπεν ἀθρήσας
  Πορθμεὺς τῶν νεκύων, δώμασι Περσεφόνης,
Κοίρανʼ ὑποχθονίων ἀκόρεστε βροτῶν Ἀΐδωνεῦ,
  Πῶς ὄλεθρον νεκύων δεῦρο φέρεις κατάγειν.
Ὧδε γὰρ ἐξεπίτηδες ἐπῆλθε νέκυς ἀνεγεῖραι
  Τῶν ἀσκληπιαδῶν ἔξοχος ὢν σοφίῃ.
Ἄγρει μὰν ἔκδυθι νεκρῶν τάχα, μή σε κενώσῃ
  Ὧν ἰητρεύει, οὐδὲν ὁρῶ φθίμενον.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ ΑΙΤΙΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΟΞΕΩΝ ΠΑΘΩΝ, ΒΙΒΛ. Α.

Ἡ ἀρχὴ λείπει. κεφ. ε.

* ἀμβλύττητες, ἴλιγγοι, τενόντων βάρεα, φλεβῶν ἐν τῷ τραχήλῳ πληρώσιες καὶ διατάσιες, ναυτίαι δὲ πολλὰ μὲν ἐπὶ σιτίοις, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐπ' ἀσιτίῃσι, καὶ βληχρὴ, καὶ φλέγμα ἐμεῖται συχνόν· ἀποσιτίη καὶ ἀπεψίη ἐπὶ σμικροῖσι ἐδέσμασι· φυσώδεες, ἐπηρμένοι ὑποχόνδρια. τάδε μὲν οὖν διηνεκέα· ἢν δὲ πλησίον εἴδεος ᾖ τοῦ παροξυσμοῦ, κύκλῳ μαρμαρυγαὶ περὶ τῆς ὄψιος πορφυρέων ἢ μελαίνων, ἢ πάντων ὁμοῦ συμμεμιγμένων, ὡς δοκέειν τὴν ἐν οὐρανῷ τετανύσθαι ἶριν. ἦχοι ὤτων, βαρυοδμίη· ὀργίλοι, πικρόχολοι παραλόγως. κατέπεσον γοῦν τινὲς ὑπὸ περιφράσιος ἐξ ἀθυμίης· μετεξέτεροι δὲ ῥεύματι ποταμοῦ ἀτενέες ἐνιδόντες, ἢ τροχῷ δινευμένῳ, ἢ βέμβικι ἑλισσομένῃ· ἄλλοτε δὲ ὄσφρησις βαρέων ὀσμῶν κατέβαλε, ὥσπερ γαγάτου λίθου. τοῖσδε μὲν οὖν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ κακὸν ἐστηρίχθη τε, καὶ ἐντεῦθεν πημανθὲν ἄρχεται· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πορρωτέρω τῆς κεφαλῆς νεύρων, ὁκόσα ξυμπαθέα τῇ ἀρχῇ, γίγνεται. δάκτυλοι γοῦν μεγάλοι χειρῶν ἢ ποδῶν ξυνέλκονται, καὶ πόνος, καὶ νάρκη, καὶ τρόμος ἕπεται. καὶ ἐς κεφαλὴν τουτέων ἡ ὁρμὴ ἥκειν, ἢν ἕρπον τὸ κακὸν εἰς τὴν κεφαλὴν ἵκηται, πάταγος τουτέοισι γίγνεται ὡς ἀπὸ πληγῆς ἢ ξύλου, ἢ λίθου· καὶ ἐξαναστάντες ἐνδιηγειῶνται, ὡς ὑπό τευ ἐξ ἐπιβουλῆς παταχθέντες. ἥδε μὲν τοίη ἀπάτη γίγνεται, ὁκόσοισι τόδε πρῶτον τὸ κακὸν ξυνέπεσε· οἷς δὲ ξυνήθεες τὸ πάθος, ἢν ἐπίῃ μὲν ἡ νοῦσος, ἐς δάκτυλον δὲ ἤδη ἀφίκηται, ἢ ἀ-

πό τευ ἄρξηται, ξυνηθέας ἄρωγοὺς καλέουσι τοὺς παρεόντας, προγνῶσι δ' μέλλοντος ὑπ' ἐμπειρίης· διασφίγγειν τε καὶ ἀνακλάειν καὶ συντείνειν δέονται τὰ κατάρχοντα μέρεα· καὶ αὐτοὶ δὲ ἑωυτέοισιν ἕλκουσι τὰ μέρεα ὅκως περ τὴν νοῦσον ἐξαιρεύμενοι. καὶ σφέων ἡ τοιήδε ἐπικουρίη κοτὲ, καὶ ἐς τὴν ἡμετέρην σημασίην διώσατο. πολλέοισι δὲ φόβος ἐπὶ ὡς ἐπιόντος θηρίου, ἢ σκιῆς φαντασίη, καὶ οὕτω κατέπεσον. ἐν δὲ τῇ σημασίῃ, ἀναισθήτως μὲν κέεται ἄνθρωπος· χεῖρες δέ οἱ ὑπὸ σπασμῷ συνέρχονται, σκέλεα δ' διαπεπλεγμένα μοῦνον, ἀλλὰ τῇδε κἀκεῖσε βαλλόμενα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν τενόντων· ἐσφαγμένοισι ταύροισι ἤδε ἰκέλη ἡ ξυμφορὴ· αὐχὴν ἀγκύλος, κεφαλὴ ποικίλως διάστροφος. ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐς τὸ πρηνὲς τοξοῦται, εὖτε ἐς τὸ στέρνον ἡ γένυς ἐρείδῃ, ἄλλοτε δὲ ἐς τὸ μετάφρενον ἀνακλᾶται, ὅκως τοῖς ἀπὸ τῆς κόμης ἑλκομένοισι βίῃ, εὖτε ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ τοὺς ὤμους ἵζάνῃ· χάσκουσι μέγα, στόμα ξηρὸν, γλῶσσα προμήκης, ὡς καὶ κίνδυνον τρώματος μεγάλου γίγνεσθαι, ἢ ἀποτομῆς· κοτὲ ὑπὸ σπασμῷ ξυνερείσουσιν οἱ ὀδόντες· ὀφθαλμοὶ ἐνδεδινημένοι, βλέφαρα τὰ πολλὰ διέχοντα ξὺν παλμῷ· ἢν δὲ ἐπιμύσαι κοτὲ ἐθέλοιεν, οὐ ξυμβάλλουσι τὰ βλέφαρα, ὡς καὶ τὰ λευκὰ ὁρῆσθαι ἐξ ὑποφάσιος· ὀφρύες, ἄλλοτε μὲν ἐς τὸ μεσόφρυον ἀνειμέναι, ὅκως τοῖς χαλεπαίνουσι· ἄλλοτε δὲ ἐς τοὺς κροτάφους ἀπηγμέναι, πολλόν τι μᾶλλον, ὡς τὸ δέρμα περὶ τὸ μέτωπον σφόδρα περιτετάσθαι, καὶ τὰς τοῦ μεσοφρύου ῥυτίδας ἐξαληλίφθαι· μῆλα ἐρυθρὰ, παλλόμενα· χείλεα, κοτὲ μὲν ἄμφω ἐς ὀξὺ μεμυκότα, ἄλλοτε δὲ ἐς τὰ πλάγια ἀπηγμένα. εὖτε τοῖσι ὀδοῦσι περιτείνεται τοῖσι μειδιῶσι ὁμοίως· ἔρευθημα μήλων· ἐν αὔξῃ δὲ τοῦ κακοῦ, καὶ πελιδνότης τοῦ προσώπου προσγίγνεται· ἀγγείων τῶν ἐν τῷ αὐχένι διάτασις, ὡς ἐν πνιγὶ ἀφωνίη, ἀναισθησίη, καὶ εἰ μέγα ἐμβοῆς· νυγμὸς δὲ καὶ στεναγμὸς ἡ φωνὴ, καὶ ἡ ἀνάπνοη, καὶ ἡ πνὶξ ὡς ἀπαγχο-

μὲν· σφυγμοὶ σφοδροὶ, καὶ ταχέες, καὶ σμικροὶ ἐν τῇσι ἀρχῇσι· μεγάλοι δὲ, καὶ βραδέες, καὶ νωθροὶ ἐπὶ τῷ τέλει, ἄτακτοι δὲ ἐς τὸ ξύνολον· αἰδοίων ξύντασις. τάδε μὲν οὖν ἐς τέλος τῆς σημασίης πάσχουσι. ἢν δὲ ἐς ἄφεσιν ἀφικνέωνται τοῦ κακοῦ, οὖρα αὐτόματα, κοιλίης περίπλυσις· μετεξετέροισι δὲ καὶ γονῆς ἀπόκρισις τῇ θλίψει καὶ πιέσει τῶν ἀγγείων, ἢ γαργαλισμῷ τοῦ πόνου, καὶ ὑγρασίης προβολῇσι. γίγνονται γὰρ ἐν νεύροισι πόνοι καὶ τοῖσδε. στόμα δίυγρον, φλέγμα πολλὸν, παχὺ καὶ ψυχρὸν, καὶ ἢν ἕλκοις αὐτὸ, ἐπὶ μᾶλλον αὖ πλῆθος αὐτέου μηρύσαιο. ἢν δὲ χρόνῳ μακρῷ καὶ πόνῳ πολλῷ βραδέως μὲν τὰ ἔνδον τοῦ θώρηκος, πνεῦμα δὲ ἐγκατειρχθὲν τὰ πάντα σείσῃ· σπασμὸς δὲ καὶ τάραχος τῶν αἰτίων ἐπὶ κλύδων δὲ ὑγρῶν ἀναπνέῃ ἐς τὰς διαπνοὰς, στόμα καὶ ῥῖνα, σὺν ὑγρῷ τὸ πνεῦμα, ἄφεσις δὴ τῆς πρόσθεν πνίξιος ἁπάντων ἔοικε. ἀφρὸν δὲ ἀποπτύουσι ὥσπερ ἐπὶ τοῖσι μεγάλοισι πνεύμασι, ἡ θάλασσα τὴν ἄχνην. εὖτε καὶ ἐξανίστανται ἤδη ὡς τελευτήσαντος τοῦ κακοῦ· ἐπὶ δὲ τῇ ἀποπαύσει, νωθροὶ τὰ μέλεα τὰ πρῶτα, καρηβαρικοὶ, διαλελυμένοι, παρειμένοι, ὠχροὶ, δύσθυμοι, κατηφέες, καμάτῳ καὶ αἰσχύνῃ τοῦ δεινοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΕΤΑΝΟΥ κεφ. ς.

Σπασμοὶ οἱ τέτανοι, κάρτα μὲν ἐπίπονοι, ὀξύτατοι δὲ κτεῖναι, ἀτὰρ οὐδὲ ῥηΐδιοι λυθῆναι. μυῶν τῶν ἐν γνάθοισι καὶ τενόντων τάδε πάθεα· ξυνδιδοῖ τε τὸ κακὸν εἰς τὸ πᾶν. ἅπαντα γὰρ ξυμπαθέα τῇσι ἀρχῇσι γίγνεται. ἰδέαι δὲ τῆς ξυνολκῆς ἐᾶσι τρεῖς· ἐς εὐθὺ, ἐς τὸ κατόπιν, ἐς τοὔμπροσθεν· ἐς εὐθὺ μὲν, ὁ τέτανος, εὖτε ἀστραβὴς ὥνθρωπος καὶ ἀκαμπὴς ἐντέταται· αἱ δὲ εἰς ὀπίσω, ἢ εἰς τοὔμπροσθεν ξυνολκαὶ, ξὺν τῇ τάσει καὶ τῷ χωρίῳ ἴσχουσι τὴν ἐπίκλησιν. τὴν μὲν γὰρ κατόπιν τοῦ νοσέοντος ἀνάκλισιν, ὀπισθότονον καλέομεν, τὴν δὲ πεπηθό-

τῶν νεύρων· ἐμπροσθότονον δὲ, ἢν ἐς τοὔμπροσθεν καμπύληται ἄνθρωπος ἐπὶ τοῖσι ἔμπροσθεν νεύροισι. τόνος γὰρ νεύρων καὶ ἐντάσιος οὔνομα. προφάσιες δὲ τῶνδε μυρίαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τρώματι φιλέουσι γίγνεσθαι, ὑμένος, ἢ μυῶν, ἢ νεύρων νυγέντων· οἵτε τὰ πολλὰ θνήσκουσι. ἐπὶ τρώματι γὰρ σπασμὸς θανάσιμον. σπῶνται δὲ καὶ ἐπὶ ἀμβλώματι ἡ γυνή· ἀτὰρ καὶ ἥδε οὐ μάλα περιγίγνεται· καί ἴευ παταξάντος μεγάλως τὸν αὐχένα μετεξέτεροι σπῶνται. καὶ ψύξις κάρτα ἰσχυρὴ γίγνεται αἰτίη. διὰ τόδε χεῖμα μὲν μάλιστα πάντων τίκτει τάδε τὰ πάθεα· δεύτερον δὲ ἦρ, σὺν τῷ μετοπώρῳ· θέρος δὲ, ἥκιστα, ἢν μὴ κατάρξῃ τρῶμα, ἢ νούσων ἀλλοδαπῶν ἐπιδημίη· γυναῖκες δὲ ἀνδρῶν σπῶνται μὲν μᾶλλον, ὅτι ψυχραί· ἀτὰρ αἵδε περιγίγνονται μᾶλλον, ὅτι ὑγραί. ἡλικίαι δὲ, παῖδες μὲν ξυνεχέες, ἀλλ' οὐ μᾶλλον θνήσκουσι, ὅτι ξυνήθες καὶ οἰκεῖον πάθος· νέοι δὲ τουτέων ἧσσον πάσχουσι, μᾶλλον δὲ θνήσκουσι· ἀκμάζοντες ἥκιστα· γέροντες δὲ πάντων μᾶλλον καὶ πάσχουσι καὶ θνήσκουσι. αἰτίη γὰρ ψύξις καὶ ξηρότης γήραος, καὶ θανάτου ἡ φύσις. ἢν δὲ ἡ ψύξις ἔῃ σὺν ὑγρῷ, ἀσινέστεροί τε καὶ ἀσφαλέστεροι εἰς κίνδυνον οἱ σπασμοί. ξυνέσι μὲν αὐτέοισι, ἀθρόον μὲν ἅπασι εἰρῆσθαι, πόνος καὶ ἔντασις τενόντων καὶ ῥάχιος, καὶ μυῶν τῶν ἐν γνάθοισι καὶ θώρηκι· ἐρείδουσι γὰρ τὴν κάτω γένυν πρὸς τὴν ἄνω, ὡς μηδὲ μοχλοῖσιν ἢ σφηνὶ διὰ ῥηϊδίως στῆσαι δύνασθαι· ἢν δὲ καὶ βίῃ διαγαγὼν τοὺς ὀδόντας ἐνστάξῃ τις ὑγρὸν, οὐ καταπίνουσι, ἀλλ' ἐκχέουσι, ἢ ἐν τῷ στόματι ἴσχουσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀνακόπτεται· ὅ, τε γὰρ ἰσθμὸς συνερείδεται, καὶ τὰ παρίσθμια σκληρὰ καὶ ἐντεταμένα ἐόντα, οὐ ξυμπίπτει εἰς τὴν ἔνθλιψιν τοῦ καταπινομένου. πρόσωπα ἐρυθρὰ, πεποικιλμένα, ὀφθαλμοὶ μικροῦ δεῖν ἀτενέες, μόλις περιδινούμενοι· πνὶξ ἰσχυρὴ, ἀναπνοὴ κακὴ, χειρῶν καὶ σκελέων τάσις, μύες παλλόμενοι, πρόσωπα ποικίλως διάστροφα, μῆλα καὶ χείλεα τρομώδεα, γένυς παλλομένη, ὀδόντων ἄραβος· ἐπ' ὀλίγῳ δ' αἴτινι, καὶ τὰ ὦτα. ἐγὼ δὲ ἐ-

θυμίην, καὶ ἐθαύμαζον· οὖρα ἐπισχόμενα μέχρι δυσουρίης καρτερῆς, ἢ αὐτομάτως ἐκχεόμενα θλιβομένης τῆς κύστεος. τάδε μὲν οὖν ξυνὰ πάσῃ ἰδέῃ σπασμῶν· ἰδίῃ δὲ ἑκάστης, τετάνου μὲν ἡ ἐς εὐθὺ ἀπότασις ὅλου ἀστραβὴς πάντῃ καὶ ἀκλινής· εὐθέα δὲ τὰ σκέλεα, καὶ χεῖρες· ὀπισθότονος δὲ κατόπιν ἀγκύλλει τὸν ἄνθρωπον, ὡς τὴν κεφαλὴν ἀνακεκλασμένην μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κέεσθαι· βρόγχος ἐξέχει, γένυς τὰ πολλὰ διέσταται· σπάνιον δὲ, εὖτε ξυνερείδει τῇ ἄνω. ῥωχμὸς ἡ ἀναπνοή. προπετέες κοιλίην καὶ θώρηκα. οὖρον πυτέοισι μᾶλλον ἀκρατέες· ἐπιγάστριον ἐπιτεταμένον, καὶ εἰ ἐπικρούοις ἐνηχοῦν· χεῖρες ἐν ἐκτάσι κατόπιν κεκλασμέναι· ἐναντίως γὰρ ἰγνύῃ κακόν τε κάμπτεται. ἢν δὲ ἐς τὸ ἔμπροσθεν ἕλκωνται, κυρτοὶ μὲν τὰ νῶτα, ἐπ' ἴσον τοῖσι μεταφρένοισι τῶν ἰσχίων ἐξωθευμένων· ἐάχις ἕλκει ἐς εὐθὺ· κορυφὴ, κεφαλὴ πρηνὴς, ἐς θώρηκα συννένευκε· γένυς ἐπὶ τοῖσι στέρνοισι πεπήγυια, χεῖρες συνηρεισμέναι, σκέλεα ἐκτεταμένα. πόνοι ἁπάντων καρτεροὶ, φωνὴ ἁπάντων κλαυθμώδης· στενάζουσι δὲ μύζοντες βύθιον. ἢν μὲν οὖν τοῦ θώρηκος καὶ τῆς ἀναπνοῆς λάβηται τὸ κακὸν, ῥηϊδίως τοῦ ζῆν ἀπήγαγε· ἀγαθὸν μὲν τῷ νοσέοντι ἐς πόνων, τε διαστροφῆς, καὶ αἰσχύνης ἀπαλλαγὴν· ἀλυπότερον δὲ καὶ τοῖσι παρεοῦσι, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· ἢν δὲ ἐς τὸ ζῆν ἔτι διαρκέῃ τῆς ἀναπνοῆς, εἰ καὶ κακῆς, συντελουμένης οἱ οὖν, ἐς τὸ πρόσθεν οὐ τοξοῦνται μόνον, ἀλλὰ καὶ σφαιροῦνται, ὡς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι γούνασι ἔχειν, καὶ τὰ σκέλεα καὶ τὰ νῶτα ἐς τὸ πρόσθεν κεκλάσθαι, ὡς δοκέειν ἐς ἰγνύην κατὰ γόνυ τὸ ἄρθρον ἐξῶσθαι. ἐξάνθρωπος ἡ συμφορὴ, καὶ ἀτερπὴς μὲν ἡ ὄψις, ὀδυνηρὴ δὲ καὶ τῷ ὁρέοντι θέη· ἀμήκεστον δὲ τὸ δεινόν· ἀγνωσία δὲ ὑπὸ διαστροφῆς καὶ τοῖς φιλτάτοις ἀνθρώποις· εὐχὴ δὲ τοῖσι παρεοῦσι ἡ πρόσθεν οὐχ ὁσίη, νῦν ἀγαθὴ γίγνεται, ἀπελθέμεναι τοῦ βίου τὸν κάμνοντα, ἐς ἀπαλλαγὴν ξὺν τῷ ζῆν, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν

ἀπρεπέων κακῶν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰητρὸς παρεὼν ὁρέων οὔτε ἐς ζωὴν, οὔτε ἐς ἀπονίην, ἀτὰρ οὔτε ἐς μορφὴν ἔτι ἐπαρκέει. εἰ γὰρ καὶ ἐπιθύναι ἐθέλοι τὰ μέλη, ζῶντα ἂν διατμῆξαι καὶ κατάξαι τὸν ἄνθρωπον. τοῖσι οὖν κεκρατημένοισι οὐκέτι ἐγχειρέων, ξυνάχθεται μοῦνον. ἥδε ἐστὶ τοῦ ἰητροῦ μεγάλη συμφορή.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΓΧΗΣ. κεφ. ζ.

Η Συνάγχη κάρτα ὀξὺ μὲν τὸ πάθος· ἀναπνοῆς γὰρ ἡ πίεσις. δύο δὲ τὰ εἴδεα. ἢ γὰρ τῶν ὀργάνων τῶν τῆς ἀναπνοῆς ἐστι φλεγμονὴ, ἢ μοῦνον τοῦ πνεύματος πάθος, ἐφ' ᾧτινι οὐ τὴν αἰτίην ἴσχοντος. ὀργάνων δὲ, παρισθμίων, ἐπιγλωττίδος, φαρυγγέθρου, κίονος, ἄκρης ἀρτηρίης· ἢν δὲ ἐπινέμηται ἡ φλεγμονὴ, καὶ γλώσσης, καὶ γνάθων τῶν εἴσω, ὥστε προβέβληνται τῶν ὀδόντων τὴν γλῶσσαν ὑπερβολῇ μεγέθεος. πιμπλῶσι γὰρ τὴν χώρην τοῦ στόματος, καὶ τὸ πρόσθιον ταύτης ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας ἐκχεῖται· συνάγχη καὶ κυνάγχη τόδε καλέεται, ἤτοι τῷ ξυνεχεῖ πάθει τόδε τῶν ζώων, ἢ ὅτι ξυνήθει τῆς προβολῆς τῆς γλώσσης καὶ ἐν ὑγιείῃ. τῷ ἑτέρῳ δὲ εἴδει τὰ ἐναντία ξύνεστι· ξύμπτωσις τῶν ὀργάνων, καὶ ἰσχνότης ἐπὶ μᾶλλον τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ πνὶξ καρτερὴ, ὡς δοκέειν σφίσι αὐτέοισι ἐς θώρηκα ἐς τὸ ἀφανὲς ἐγκεκρύφθαι τὴν φλεγμονὴν ἀμφὶ καρδίην καὶ πνεύμονα. συνάγχην τήνδε καλέομεν, οἳ συννεύουσαν ἔνδον καὶ ἄγχουσαν. ἐμοὶ δὲ δοκέει αὐτέου τοῦ πνεύματος μούνου τὸ κακὸν ἔμμεναι, ἐς τὴν πονηρὴν ἐς τὸ θερμότατον καὶ ξηρότατον τρεπομένου, ἄνευθεν τοῦ σώματος τινὸς φλεγμονῆς. ἔστι δὲ οὐ μέγα τὸ θῶϋμα. καὶ γὰρ ἐν χρονίοισιν αἱ πνίξιες οὐ σωμάτων πάθει ὀξύταται γίγνονται, ἀλλὰ καὶ μιῇ εἰσπνοῇ θνήσκουσι ἄνθρωποι, πρὶν τὸ σῶμα κακόν τι παθέειν. ἀτὰρ καὶ ἀπὸ γλώσσης κυνὸς εἰσπνεύσαντος μοῦνον ἐς τὴν ἀναπνοὴν, οὔτι μὴν ἐν-

θανόντος, λυσσᾷ ὁ ἄνθρωπος. τὴν δὲ οὖν τῆς ἀναπνοῆς τὴν τροπὴν οὐκ ἀδύνατον γίγνεσθαι ἔνδοθεν· ἐπεὶ καὶ ἄλλα μόρια τοῦ ἐν ἀνθρώπῳ τὴν αὐτὴν ἰδέην τοῖς ἔξωθεν αἰτίοις ἴσχει. χυλοὶ φθείροντες ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· ἀτὰρ καὶ νοῦσοι φαρμάκοισι δηλητηρίοισι ἴκελαι, καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἐμέουσι ὁκοῖα πυρετῶν εἵνεκα. ὅθεν οὐδ' ἀπεοικὸς ἐν τῷ λοιμῷ τῷ ἐν Ἀθήνῃσι, μετεξετέροις δοκέειν εἰς τὰ φρέατα ἐν τῷ Πειραιεῖ, ὑπὸ Πελοποννησίων ἐμβεβλῆσθαι φάρμακα. οὐ γὰρ ξυνίησαν ἄνθρωποι τὸ ξυνὸν τοῦ κακοῦ τοῦ λοιμώδεος πρὸς τὰ δηλητήρια. ξυνέσι δὲ τοῖσι μὲν κυναγχικοῖσι φλεγμονὴ παρισθμίων, φαρυγέθρου, παντὸς τοῦ στόματος· γλῶσσα προπετὴς ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ χείλεα· σιελοχόοι, φλέγμα παχύτατον, ἀπορρέον καὶ ψυχρόν· ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα καὶ ἐπηρμένοι, ὀφθαλμοὶ ἐξίσχοντες, ἀναπετέες, ἐξέρυθροι· τὸ ποτὸν ἐς τὰς ῥῖνας ἀνακόπτεται· πόνοι καρτεροί, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς πνιγὸς συνδιωκόμενοι ἀμαυροῦνται· θώρηξ καὶ καρδίη φλέγεται· πόθη ψυχροῦ ἠέρος. εἰσπνέουσι δὲ μικρὸν πάνυ, ἔς τε καὶ ἀπεπνίχθησαν, ἐμφραγείσης τῆς ἐς τὸν θώρηκα διόδου. ἐνίοισι δὲ ἐς πνεύμονα ἡ ξύνδοσις ῥηϊδίως· οἱ δὲ μεταστάσι θνήσκουσι· πυρετοὶ νωθροί, μαλακοί, οὐδὲν ὠφελέοντες. εἰ δέ τῳ ἐς ἀγαθὸν τρέποιτο, ἀποστάσιες γίγνονται ἔνθα καὶ ἔνθα παρ' οὖς, ἔξω ἢ ἔνδον, ἐς τὰ παρίσθμια· κἢν μὲν ξὺν νάρκῃ, μὴ κάρτα βραδέως, περιγίγνονται μέν, ξὺν πόνῳ δὲ καὶ κινδύνῳ· ἢν δὲ τρεπομένων ἐς ἀπόστασιν ὄγκος μέζων ὑπογίγνηται, ἐς κορυφὴν τῆς ἀποστάσιος ἀνισταμένης, ἀθρόον πνίγονται. τάδε μὲν τὰ κυνάγχης εἴδεα. ξυνάγχης δέ, σύμπτωσις, ἰσχνότης, ὠχρότης συνέσι· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, εἴσω δεδυκότες, φάρυγξ καὶ γαργαρεὼν ἀνεσπασμένοι, παρίσθμια ἐπὶ μᾶλλον προσίζοντα, ἀφωνίη, πνίξ. ἡ τοῦδε τοῦ εἴδεος τῆς πρόσθεν πολλόν τι κραταιοτέρη, ἐν θώρηκι ἐόντος τοῦ κακοῦ, ἔνθα ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς· εἰ δὲ ὀξύτατοι θνήσκουσι αὐτῆ-

μενοι ἐᾶσαι, ὅτι καὶ πρὶν καλέσασθαι τὸν ἰητρὸν, οἱ δὲ καὶ ἐσκαλεσάμενοι οὐδὲν ὤναντο. ἀπέθανον γὰρ πρὶν ἢ τὸν ἰητρὸν ἐπὶ τέχνῃ χρήσασθαι. ὁκόσον δὲ ἐς ἀγαθὸν τρέπεται, ἐπιφλεγμαίνει πάντα, ἀτὰρ ἐς τὸ ἔξω ἡ φλεγμονὴ ἐξοκέλλει, ὡς συνάγχην ἀπὸ κυνάγχης γίγνεσθαι. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐν θώρηκι οἴδημα καρτερὸν, ἢ ἐρυσίπελας ἐμφανέως. καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ἢ σικύῃ εἰς τὸν θώρηκα τὸ κακὸν ἀνήγαγε, ἢ σίνηπι ἐς τὰ στέρνα καὶ ἐς τὰ παρὰ γνάθοις μέρεα ἐπιθεὶς, εἵλκυσε ἔξω καὶ διέπνευσε. μετεξετέροισι δὲ, ἐς μὲν βραχὺ τὸ κακὸν ὑπὸ τουτέων ἀπετάθη ἔξω· ἀπολυθὲν δὲ, ἀθρόως ἐπαλινδρόμησε, καὶ ἐπανῆξε. προφάσιες δὲ μυρίαι, ψύξιες μᾶλλον, ἤπερ ἐκκαύσιες, πληγαὶ, ὀστέων ἰχθύων διαπάρσιες ἐς τὰ παρίσθμια, ψυχροποσίαι, μέθαι, πλησμοναὶ, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς κακά.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΙΟνίδα κακῶν. κεφ. η.

ΤΟ ἀπὸ τῆς ὑπερῴης ἐκκρεμὲς σῶμα στέρρον μεσηγὺ τῶν παρισθμίων, κίων καὶ γαργαρεὼν καλέεται. σταφυλὴ γὰρ πάθεός ἐστιν οὔνομα. νεῦρον δὲ ἐστὶ ἡ κιονὶς τὴν φύσιν, ἀλλ' ὑγρόν. ἐν γὰρ ὑγρῷ κέεται χωρίῳ. ὅδε οὖν ὁ γαργαρεὼν πλεῖστα πάσχει πάθεα. καὶ γὰρ ἐπὶ φλεγμονῇ παχύνεται, ἴσος ἀπὸ τῆς βάσιος ἄχρι τοῦ πέρατος ἄκρου, ἐπιμήκης γιγνόμενος, καὶ ἐρύθημα ἴσχει. κίων δὲ τοῦδε τοῦ πάθεος ἡ ἐπίκλησις. εἰ κατ' ἄκρας μοῦνον στρογγύλεται, καὶ μεγέθει πελιδνὸς γίγνεται, καὶ ὑπομελαίνεται, σταφυλὴ ἐπώνυμον τόδε τὸ πάθος. πάντα γὰρ ἴκελα αὐτέῃ, καὶ σχῆμα, καὶ χροιὴ, καὶ μέγεθος. τρίτον πάθος ἐστὶ ὑμένων, ἔνθα καὶ ἔνθα, ὁκότε λέπτα πλατέα, ἢ νυκτερίδων πτέρυγες ἐκφαίνονται· ἱμὰς που τόδε καλέεται. ἱμᾶσι γὰρ ἴκελαι αἱ τῶν ὑμένων εἰς πλάτος ἐξαπλώσιες. εἰ δὲ ἐς λεπτὸν καὶ ἐπὶ μήκει

ὑμένα τελευτᾷ κιονὶς, οἷόν τι ἔσχατον κατὰ πέρας ἴσχουσα, κρασπέδον τὴν ἐπωνυμίην ἴσχει. γίγνεται δὲ τόδε καὶ αὐτομάτως μὲν ἐκ ῥεύματος, ὅκως γὰρ καὶ ἔπεα· ἀτὰρ καὶ ἀπὸ τομῆς ἐπικαρσίης, ἐγκαταλιπόντος τοῦ ἰητροῦ ὑμένα κατὰ μίαν πλευρήν· ἢν δὲ δίκροα ὑμέσι διστέοισι ἐκκρεμέσι ἔνθα καὶ ἔνθα γίγνηται, οὔνομα μὲν οὐκ ἴσχει τόδε πάθος ἔκδηλον· ἅπαντα δὲ ῥηΐδιον θηησάμενον γιγνώσκειν. πνὶξ δὲ ἐπ' αὐτέοισι πᾶσι, καὶ ἥκιστα ῥηϊδίως καταπίνουσι. βὴξ ἐπὶ πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖσι ἱμαντίοισι, καὶ ἐπὶ τοῖς κρασπέδοισι. γαργαλισμὸς γὰρ τῆς ἀρτηρίης ἀπὸ τῶν ὑμένων γίγνεται· ἔσθ' ὅτη δὲ καὶ ἐνστάζει τι τοῦ ὑγροῦ λάθρη ἐς τὴν ἀρτηρίην, ὅθεν ἀναβήσσουσι· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ καὶ τῷ κίονι δύσπνοια ἐπὶ μᾶλλον, καὶ κάρτα πονηρὴ κατάποσις. καὶ γὰρ ἐς τὰς ῥῖνας ἐπὶ τῶνδε τὸ ὑγρὸν ἀναθλίβεται), συμπαθίῃ τῶν παρισθμίων. γηραιοῖσι ὁ κίων συνήθης, σταφυλὴ δὲ νέοισι καὶ ἀκμάζουσι· πολύαιμοι γάρ· καὶ ἐπιφλεγμαίνει μᾶλλον. ἡβάσκουσι δὲ καὶ παισὶ, τὰ ὑμενώδεα. τάμνειν δὲ πάντα, ἀσινέα· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ ἔτι ἐρυθριῶσι, αἱμοῤῥαγίη, καὶ πόνοι, καὶ φλεγμονῆς ἐπίδοσις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΙσθμια ἑλκῶν. κεφ. θ.

Ἕλκεα ἐν τοῖσι παρισθμίοισι γίγνεται, τὰ μὲν ξυνήθεα, εὐήθεα, καὶ ἀσινέα· τὰ δὲ ξένεα, λοιμώδεα καὶ κτείνοντα. εὐήθεα μὲν, ὁκοῖα καθαρὰ ἐστὶ, καὶ σμικρὰ καὶ ἀβαθῆ, οὐδὲ ἐπιφλεγμαίνει, καὶ ἀνώδυνα· λοιμώδεα δὲ, ὁκόσα πλατέα, κοῖλα, λιπαρὰ, ἐπιπάγῳ λευκῷ, ἢ πελιδνῷ, ἢ μέλανι συνεχόμενα· ἄφθαι τοὔνομα τοῖσι ἕλκεσι· ἢν δὲ καὶ ὁ ἐπίπαγος ἴσχῃ βάθος, ἐσχάρη τὸ πάθος καὶ ἔστι καὶ καλέεται· ἐν κύκλῳ δὲ τῆς ἐσχάρης ἐρύθημα γίγνεται καρτερὸν, καὶ φλεγμονὴ, καὶ πόνος

φλέβες ὡς ἐπ' ἄνθρακος, καὶ μικρὰ διεξανθήματα, ἀραιὰ γιγνόμενα· ἔπειτα προσεπιγιγνόμενα, συνήφθη τε αὐτὰ, καὶ πλατὺ ἕλκος ἐφύετο. κἢν μὲν ἔξω ἐς τὸ στόμα νέμηται, ἐπὶ τὴν κιονίδα ἧκε τε μιν, καὶ τὴν ἀπέταμεν, καὶ ἐς τὴν γλῶσσαν ἐσκεδάσθη, καὶ ἐς οὖλα, καὶ ἐς χαλινούς· καὶ ὀδόντες ἐκινήθησαν καὶ ἐμελάνθησαν· καὶ ἐς τὸν τράχηλον ἡ φλεγμονὴ ἐξώκειλε. καὶ οἵδε μὲν οὐ πολυήμεροι θνήσκουσι φλεγμονῇ, καὶ πυρετοῖσι, κακωδίῃ καὶ ἀποσιτίῃ. ἢν δὲ ἐς τὸν θώρηκα νέμηται διὰ τῆς ἀρτηρίης, καὶ αὐθημερὸν ἀπέπνιξε. πνεύμων γὰρ καὶ καρδίη, οὔτε ὀδμῆς τοιῆσδε, οὔτε ἑλκέων, οὔτε ἰχώρων ἀνέχονται, ἀλλὰ βῆχες καὶ δύσπνοιαι γίγνονται. αἰτίη μὲν οὖν τοῦ ἔργου τῶν παρισθμίων, κατάποσις ψυχρῶν, τρηχέων, θερμῶν, ὀξέων, στυφόντων. τάδε γὰρ τὰ μέρεα, καὶ θώρηκι εἰς φωνὴν καὶ ἀναπνοὴν, καὶ κοιλίῃ ἐς τροφῆς διαπομπὴν, καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν διακονέεται. εἰ δὲ καὶ τοῖσι ἔνδον τι συμβαίη πάθος, κοιλίῃ, καὶ στομάχῳ, καὶ θώρηκι, ἐς τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰ παρίσθμια, καὶ τὰ τῇδε χωρία τοῦ κακοῦ ἡ ἀναφορὴ καὶ ἀπερεύξιες. διὰ τόδε παιδία μάλιστα πάσχει ἄχρις ἥβης· μάλιστα γὰρ παιδία καὶ μεγάλα καὶ ψυχρὸν ἀναπνέει. πλεῖστον γὰρ τὸ θερμὸν ἐν τουτέοισι. ἀκρατέα δὲ καὶ ἐδωδῆς, καὶ ποικίλων ἐπιθυμίᾳ, καὶ ψυχροποσίῃ· καὶ βοῶσι μέγα καὶ ἐν ὀργῇ, καὶ ἐν παιδιῇ. καὶ κούρῃσι δὲ, μέχρι καθάρσιος ἐπιμηνίων τάδε ξυνήθεα. χώρη δὲ τίκτει Αἴγυπτος μάλιστα. καὶ γὰρ ἐς ἀναπνοὴν ἐν ξηρῇ, καὶ ἐς ἐδωδὴν ποικίλη. ῥίζαι γὰρ καὶ βοτάναι, καὶ λάχανα πολλὰ, καὶ σπέρματα δριμέα, καὶ ποτὸν παχύ· ὕδωρ μὲν, ὁ Νεῖλος, δριμὺ δὲ τὸ ἀπὸ τῶν κριθέων, καὶ τὸ τῶν βρυτέων πόμα. τίκτει δὲ καὶ ἡ Συρίη, μάλιστα κοίλη· ὅθεν Αἰγύπτια καὶ Συριακὰ ἕλκεα τάδε κικλήσκουσι. τρόπος δὲ θανάτου, οἴκτιστος· πόνος μὲν δριμὺς καὶ θερμὸς, ὡς ἐπ' ἄνθρακος, ἀναπνοὴ κακή. ἀναπνέουσι γὰρ ὀδωδὸς σηπεδόνα καρτερήν· τὸ αὐτὸ δὲ πάλιν συντόνως τὸν θώρηκα ἐμπνέουσι· ἀσχ-

ροι, ὡς μηδὲ ἑωυτέων τὴν ὀδμὴν ἀνέχεσθαι· ὠχροὶ ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα, πυρετοὶ ὀξέες, δίψος, ὡς ἐκ πυρός. τὸ δὲ ποτὸν οὐ προσίενται, δέει τῆς ἐμπίνων. ἄσσονται γὰρ ἢν τοῖσι παρισθμίοισι ἐνθλίβωσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀναστρέψῃ· καὶ ἢν μὲν κατακέωνται, ἀνακαθίζουσι, ἀνακεκλιμένοι ἐπὶ ἀνεχόμενοι· ἢν δὲ ἀνακαθίσωσι, ὑπὸ ἀπορίης αὖθις ἀνακλίνονται· τὰ πολλὰ δὲ ὀρθοστάδην περιΐασι· ἀκρασίῃ γὰρ ἡσυχίης, τὴν ἠρεμίην φεύγουσι, πόνῳ πόνον λῦσαι θέλοντες. ἀναπνοὴ εἴσω μεγάλη· ψυχρὸν γὰρ ἠέρα ποθέουσι ἐς ἔμψυξιν· ἔξω δὲ σμικρή. πυρικαυτὰ γὰρ ἐόντα τὰ ἕλκεα, προσεμπιπρέαται ὑπὸ θέρμης τῆς ἀναπνοῆς. βράγχος, ἀφωνίη, καὶ τάδε ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπείγει, εὖτε ἀθρόον καταπεσόντες εἰς τὴν γῆν, ἐξέλιπον.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ. κεφ. ι.

ὙΠὸ τῇσι πλευρῇσι καὶ τῇ ῥάχει, καὶ τῷ ἔνδον θώρηκι, ἄχρι κληΐδων, ὑμὴν λεπτὸς κραταιὸς ὑπέζωται, τοῖσι ὀστέοισι προσπεφυκώς, ὑπεζωκὼς τοὔνομα. ὧδε ἐπὴν φλεγμονὴ γένηται, πῦρ ξὺν βηχί, καὶ πτυάλοισι ποικίλοισι, πλευρῖτις τὸ πάθος καλέεται. χρὴ δὲ ταῦτα ἀλλήλοισι ξυνῳδέα καὶ ξύμπνοια ἔμμεναι, ἀπὸ μιῆς αἰτίης ξύμπαντα. ὁκόσα γὰρ τουτέων ἀπὸ ἑτέρης ἄλλα ὑπ' ἄλλης αἰτίης γίγνεται, κἢν τὰ πάντα ἅμα ἐπιφοιτήσῃ, οὐ καλέεται πλευρῖτις. ξύνεστι δὲ πόνος ὀξὺς ἄχρι κληΐδων, πῦρ δριμύ, κατάκλισις ἐπὶ μὲν τὴν φλεγμαίνουσαν πλευρὴν εὔφορος. ἐν ἕδρῃ γὰρ ἵζει τῇ ἑωυτέῃ ὁ ὑμήν· ἐς τὸ ἐπέκεινα δέ, ἐπώδυνος. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος καὶ τῆς φλεγμονῆς, καὶ τῆς ἐξαρτήσιος, ἀποτέταται ἡ ὀδύνη ἄχρι τῆς ἁπάσης ξυναφῆς τοῦ ὑμένος, ἐς ὤμους καὶ κληΐδας· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἐς νῶτα, καὶ ἐς ὠμοπλάτην· τὴν νωταίην, τὴν πλευρῖτιν ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. παρέπεται δὲ δύσπνοια, ἀγρυ-

πνίη, ἀποσιτίη, μήλων ἐρύθημα φαιδρὸν, βὴξ ξηρὴ, πτύελα μόλις ἀναγόμενα, φλέγμα ἢ χολῶδες, ἢ δίαιμον κατακορέως, ἢ ὑπόξανθον· καὶ τάδε τάξιν οὐκ ἔχοντα, ἄλλοτε δὲ ἄλλα ἐπιφοιτέοντα, καὶ ἀπογιγνόμενα· κάκιον δὲ ἁπάντων, ἢν τὸ δίαιμον ἐκλείπῃ. γίγνονται δὲ παράληροι ἔστι δ' ὅτε καὶ καρωματώδεες, καὶ ἐν τῇ καταφορῇ παράφοροι. ἢν μὲν οὖν ἐς κακὸν τρέπηται ἡ νοῦσος, πάντων ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπιδιδόντων, ἐντὸς ἑβδόμης οἵδε θνήσκουσι ἐς συγκοπὴν ἐμπεσόντες· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἑβδομάδος ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναγωγῆς τῶν πτυέλων γίγνηται, καὶ τῶν ξυντεινόντων κακῶν, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην θνήσκουσι· ἔσθ' ὅτε δὲ μεσηγὺ τουτέου τοῦ χρόνου, ἐς πνεύμονα πάντων ξυνόδοσις γίγνεται. ἥκει γὰρ πνεύμων ἐς ἑωυτὸν, καὶ μανὸς, καὶ θερμὸς ἐὼν, καὶ ἐς ὁλκὴν τῶν πέλας κινδυμένος, ὥστε ἀθρόον ἀποπνίγῃ ὤνθρωπος, μεταστάσει τοῦ πάθεος· ἢν δὲ ταύτην ὑπερέλθῃ ὁ νοσέων, καὶ ἐντὸς εἰκοστῆς μὴ ἀποθνήσκῃ, ἔμπυος γίγνεται. τάδε μὲν οὖν, ἢν ἐς κακὸν ἐπιδιδῷ, ἢν δὲ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν τρέπηται, αἱμορραγίη διὰ ῥινῶν λάβρως, ὥστε ἀθρόον λύεται ἡ νοῦσος· ἐπειδὴ καὶ ὕπνος καὶ ἀναγωγὴ φλέγματος, ἔπειτα δὲ χολωδέων λεπτῶν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον λεπτοτέρων, αὖθις δὲ διαίμων, παχέων, σαρκοειδέων· κἢν ἐπὶ τὸ δίαιμον παλινδρομέῃ μὲν ἡ χολὴ, ἐπ' αὐτῇ δὲ φλέγμα, ἀσφαλὴς ἡ ἀποκατάστασις· καὶ τάδε, ἢν ἀπὸ τρίτης ἡμέρης ἄρχηται, καὶ ῥηϊδίως ἀναβήσσουσι, λεῖα, ὁμαλὰ, ὑγρὰ, στρογγύλα. ἐς ἑβδόμην γὰρ καθίστανται, ὥστε καὶ κοιλίης ἐκταραχθείσης χολωδέων, ἀναπνοῆς κατάστασις, γνώμη εὐσταθὴς, πυρετοὶ ἐνδιδόντες, εὔσιτοι· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρης ἑβδομάδος τάδε ἄρξηται, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καθίστανται· ἢν δὲ μὴ, εἰς ἐμπύημα τρέπεται, ὥστε ῥίγεα ἐνδείκνυται, πόνοι νυγματώδεες, ἀνακαθίνυσθαι θέλουσι, ἀναπνοὴ κακίων· δέος τότε μᾶλλον μὴ πνεύμων ἀθρόον τὸ πύος ἑλκύσας, ἀποπνίξῃ τὸν

ἄνθρωπον, τὰ πρόσω τε καὶ τὰ μείζω διαφυγόντα κακά· ἢν δὲ ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν πλευρέων ῥέψῃ, καὶ διαστήσῃ τάσδε, καὶ κορυφὴν ἐς τὸ ἔξω περιβάληται, ἢ ἐς ἔντερον ἀναγάγῃ, (τὰ πολλὰ περιγίγνεται) ἄνθρωπος. φέρει δὲ τὴν νοῦσον ὥρη μὲν, χειμὼν μάλιστα πάντων, δεύτερον φθινόπωρον, ἦρ δὲ ἧσσον, ἢν μήκοτε ψυχρὸν γίγνοιτο· θέρος δὲ ἥκιστα. ἡλικίη, πρόσω τῶν ἄλλων πάσχουσι γέροντες, οἳ καὶ μᾶλλον ἑτέρων τὸ πάθος διαδιδράσκουσι. οὔτε γὰρ μεγάλη ἂν γίγνοιτο φλεγμονὴ ἐν ξηρῷ τῷ σκήνεϊ, οὔτε ἐς πνεύμονα ἡ μετάστασις. ψυχρότερος γὰρ, ἡ ἐπὶ ἄλλης ἡλικίης, καὶ ἡ ἀναπνοὴ σμικρὴ, καὶ ἡ ὁλκὴ ἁπάντων ὀλίγη. νέοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ ἀκμῆς, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, ἀτὰρ οὐδὲ μάλα περιγίγνονται· οὐ γὰρ ἂν πάθοιεν ἐπὶ σμικρῇ φλεγμονῇ· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεγάλοισι μείζων ὁ κίνδυνος. παῖδες ἥκιστα νοσέουσι πλευρῖτιν· ἀτὰρ καὶ ἧσσον θνήσκουσι. τά τε γὰρ στόματα μανὰ, καὶ τὰ ὑγρὰ εὔροα, καὶ πολλὴ ἡ διαπνοὴ καὶ ἀποφορή· ὅθεν οὐδὲ μεγάλη ξυνίσταται φλεγμονή. ἥδε τῆς ἡλικίης εὐτυχίη ἐν τῷδε τῷ πάθεϊ.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕ ρὶ αἰτίων καὶ σημείων ὀξέων παθῶν, βιβλίον δεύτερον.

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ. κεφ. α.

Δ ύοισι τοῖσι πρώτοισι, τροφῇ καὶ πνεύματι, τὰ ζῶα ζῇ· τουτέων δὲ πολλὸν ἐπικαιροτέρη, ἀναπνοή. ἢν γὰρ ἐπισχεθῇς ὠυτὴν, οὐκ εἰς μακρὸν διαρκέσει, ἀλλ' αὐτίκα θνήσκει ὥνθρωπος. ὄργανα δὲ μυρία· ἀρχὴ μὲν ῥῖνες, ὁδὸς ἀρτηρίη, χώρη δὲ πνεύμων, θώρηξ δὲ, πνεύμονος ἔρυμα καὶ δοχή. ἀλλὰ τὰ ἄλλα μὲν ὅκως ὄργανα μοῦνον διακονέεται τῷ ζώῳ· πνεύμων δὲ καὶ τὴν αἰτίην ἴσχει τῆς ὁλκῆς. ἀνίζει γὰρ αὐτέου μέσον σπλάγχνον θερμὸν ἡ καρδίη, ζωῆς καὶ ἀναπνοῆς ἀρχή. ἡ δὲ καὶ τῷ πνεύμονι τῆς ὁλκῆς τοῦ ψυχροῦ ἠέρος τὴν ποθὴν ἐνδιδοῖ. ἐκφλέγει γὰρ αὐτὸν, ἕλκει δὲ καρδίη. περὶ τὸν τιγαροῦν ἢν μὲν ἡ καρδίη πάθῃ; οὐκ ἐς μακρὰν τοῦ θανάτου ἡ ἀμβολή. ἢν δὲ πνεύμων, ἐπὶ μὲν σμικρῇ τῇ αἰτίῃ, δύσπνοια, ζώει κακῶς, θάνατος μήκιστος, ἢν μέντοι μὴ ἀκέηται· ἐπὶ δὲ μεγάλῳ πάθει, ὁκοῖον ἡ φλεγμονὴ, πνιγμὸς, ἀφωνίη, ἄπνοια, ὄλεθρος αὐτίκα. ἥδε ἐστὶν, ἣν καλέομεν περιπνευμονίην, φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος, ξὺν ὀξέϊ πυρετῷ, εὖτε ξυνέεστιν αὐτέοισι βάρος τοῦ θώρηκος, ἀπονίη, ἢν μοῦνος φλεγμήνῃ πνεύμων. ἄπονος γὰρ ἡ φύσις αὐτέου· μανὸς μὲν γὰρ τὴν οὐσίην, εἰρίοισιν ἴκελος. ἀρτηρίαι δὲ διελήλανται τρηχεῖαι, χονδρώδεες, καὶ αἵδε ἄπονοι· μύες δὲ, οὐδαμῇ, σμικρὰ δὲ νεῦρα, λεπτὰ, ἐς κίνησιν ἐπίκαιρα. ἡ δὲ τῆς ἀπονίης αὐτὴ ἡ αἰτίη. ἢν δὲ καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὑμένων ἐπιφλεγμήνῃ, οἷσι πρὸς τὸν θώρηκα προσέρχεται, ξυνέεστι καὶ πόνος, ἀναπνοὴ κακὴ, θερμὴ, ἀνακαθίζεσθαι ἐθέλουσι σχῆμα ὄρθιον ἐς ἀναπνοήν. τόδε γὰρ ῥήϊστον τῶν σχημάτων. ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα· ἐπὶ δὲ μᾶλλον τὰ μῆλα· τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν λαμπρότατα καὶ πίονα.

ῥὶς ἄκρη σιμή, φλέβες ἐν κροτάφοισιν, ἠδὲ καὶ τραχήλῳ διηρμέναι, ἀποσιτίη, σφυγμοὶ τὰ πρῶτα μεγάλοι, κενοί, πυκνότατοι, ὁκοῖόν τι συνεληλαμένοι. θερμασίη ἡ μὲν ἐς τὸ ἔξω, ἀμυδρή, ὑγροτέρη· ἡ δὲ ἐς τὸ ἔνδον, ξηρή, θερμοτάτη· ἐφ᾽ ἧ ἀναπνοὴ θερμή, δίψος, γλώσσης ξηρότης, ἐπιθυμίη ψυχροῦ ἠέρος, γνώμης ἀπορίη, βὴξ ξηρὰ τὰ πολλά. ἢν δέ τι ἀνάγηται, φλέγμα ἀφρῶδες, ἢ ὑπόχολον κατακορές, ἢ δίαιμον αἰθηρὸν σφόδρα· τόδε δὲ τὸ δίαιμον τῶν ἄλλων κάκιον. ἢν δὲ ἐπὶ τὸ θανατῶδες ἐπιδιδοῖ, ἀγρυπνίη, ὕπνοι σμικροί, νωθροί, κωματώδεες, φαντασίαι ἀξιώετοι· παράληροι τὴν γνώμην, ἐκστατικοὶ οὐ μάλα, ἀγνωσίη τῶν παρεόντων κακῶν. ἢν γοῦν ἐπανέρῃ περὶ τῆς νούσου, οὐδὲν ὁμολογέουσι δεινόν· ἄκρα ψυχρά, ὄνυχες πελιδνοί· ἄγρυπνοι· σφυγμοὶ μικροί, πυκνότατοι, ἐκλείποντες, οὗ τε ἀγχοῦ τουτέου ὄλεθρος. ἑβδομαῖοι γὰρ τὸ πλέον θνήσκουσιν· ἢν δέ κοτε ἐπαναφέρῃ ἡ νοῦσος, καί τι ἐς ἀγαθὸν τρέπηται, αἱμορραγίη λάβρως ἐκ ῥινῶν, κοιλίης ἐκταραξις πολλῶν χολωδέων, ἐπάφρων, οἷα δοκέειν ἀπὸ πνεύμονος εἰς τὴν νειαιρὴν γαστέρα ἐξεῶσθαι, ἢν ἀγάγῃ πολλὸν ὑγρότερον ῥηϊδίως. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐς οὖρα ἐτράπετο. ὁκόσοισι δὲ πάντα ὁμοῦ ξυμπίπτει, οἵδε ὀξύτατοι ῥηΐζουσι· μετεξετέροισι δὲ πύος πολλὸν γίγνεται ἐν πνεύμονι, ἢ μετάστασις ἀπὸ τοῦ πλευρέου, ἢν μέζον τὸ ἀγαθὸν ὑπογίγνηται· κἢν μὲν ἐς ἔντερον, ἢ κύστιν τὸ ἀπὸ τῆς πλευρῆς παροχετευθῇ πύος, ἐς μὲν τὰ παραυτίκα ἐρήϊσαν ἀπὸ τῆς περιπνευμονίης· ἕλκος δὲ μακροχρόνιον ἴσχουσιν ἐν πλευρῇ· ἀλλὰ περιγίγνεται. ἢν δὲ ἐς τὸν πνεύμονα ὁρμήσῃ τὸ πύος, εἰσὶν οἳ ἀποπνίγονται, καὶ ἀθρόῃ ἐκχύσι, καὶ ἀναγωγῆς ἀπορίῃ· ὁκόσοι δὲ διαδιδράσκουσι τὸν ἐκ τῆς ἀπορρήξεως πνῖγα, ἕλκος οἵδε πολλὸν ἴσχουσι ἐν πνεύμονι, καὶ ἐς φθόην μεθίστανται. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀποστάσιος καὶ τῆς φθόης γέροντες οὐ πάνυ τι περιγίγνονται· ἀπὸ δὲ τῆς περιπνευμονίης, νέοι καὶ ἀκμάζοντες.

ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ, κεφ. β.

Αἵματος φορῆς τῆς διὰ στόματος, ἰδέαι δύο· ἡ μὲν ἀπὸ στόματος, καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν τῇδε ἀγγείων· ὁδὸς δὲ, ὑπερῴη, φαρύγεθρον, ἔνθα καὶ ἀρχαὶ στομάχου καὶ ἀρτηρίης. ἀναχρέμψεσι δὲ καὶ βηχὶ σμικρῇ καὶ προχειροτέρῃ ἐς τὸ στόμα ἀπερβύζονται τὸ αἷμα, ὥς γε ἀπὸ στόματος, οὐδὲ ἀνάχρεμψις παρομαρτεῖ, ἔμπλυσις ἥδε καλέεται. ἐπὴν δὲ μᾶλλον ἦν βραχέη τοῦ αἵματος, καὶ στάδην καὶ ἀθρόον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ στόματος ἔῃ, οὔ κοτε ἀναγωγὴ καλέεται, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸ, ἢ πλύσις, ἢ αἱμορραγίη. ἢν δὲ νέρθεν αὐτὴ ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν τῇδε σπλάγχνων, πνεύμονος, τραχείης ἀρτηρίης, τῶν περὶ τὴν ῥάχιν, ἢ ἀπὸ τουτέων φορὴ, οὐ πλύσις, ἀλλ' ἀναγωγὴ καλέεται, τῆς ἀναΐξιος τῆς ὁδοῦ τοὔνομα ἔχουσα. σημεῖα δὲ ἀμφοῖν, τὰ μὲν ξυνὰ, σμικρὰ καὶ παῦρα, ὁκόσα καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα καὶ ἀναγωγῆς καὶ πλύσιος ἡ ξυναγωγή· τὰ δὲ ἑκάστης ἴδια μεγάλα καὶ πολλὰ, καὶ ἐπίκαιρα, οἷσιν ἑκατέρην ῥηΐδιον διαγνῶναι. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, ἐπὶ μὲν πολλῷ τῷ αἵματι, μέζω καὶ πλέω τὰ παρεόντα· σμικρὰ δὲ, ἐν ὀλίγῃ καὶ σμικρῇ τῇ πλύσι· βάρος αὐτέοισι, πόνος, ὤτων ἦχοι, ἐρύθημα προσώπου, φλεβῶν διαστάσιες, σκοτόδινος· καὶ περὶ τούτων δὲ, ἡ αἰτίη εὔσημος, πληγὴ, ψύξιες, ἐγκαύσιες, οἰνοφλυγίη· ἥδε γὰρ ἀθρόον πίμπλησι τὴν κεφαλὴν, ἀθρόον καὶ ἐκχέει ἐκραγέντος ἀγγείου. ἐπὶ δὲ σμικρῇ μέθῃ, πλύσιες ἐξ ἀραιώσιος. γίγνεται ποτὲ διὰ ῥινῶν αἱμορραγίη ξυνήθης· ἐς ὑπερῴην δὲ τρεπομένη, ἀναγωγῆς φαντασίην παρέχει. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, γαργαλισμὸς ὑπερῴης, ἀνάχρεμψις πυκνὴ, καὶ ἐπὶ τῇδε ἡ πλύσις βύζεται· θυμὸς ἐγγίγνεται, καὶ εὖ μάλα βήσσουσι. ἢν δὲ ἐς τὴν ἀρτηρίην ἀπὸ τῆς ὑπερῴης ἐκρυῇ, τότε βήσσοντες ἀνάγουσι· καὶ ἥδε ἐστὶ ἡ ἀπάτη τοῖσι ἡγευμένοισι ἀπὸ σπλάγχνων τῶν κάτωθεν ἀνάγεσθαι. ἐστρέφθη δὲ καὶ

ἐς τὴν

ἐς τὸν στόμαχον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, οὔτε ξὺν αὐτῇ ἐμέουσι·
ἔστι δὲ καὶ ἥδε ἀπάτη, ὡς ἀπὸ στομάχου φέρεσθαι δοκέειν. ἢν δὲ
τὸ ἀπὸ τῆς πλύσιος αἷμα, παχὺ μὲν οὐ κάρτα, χροιῇ δὲ μέλαν, λεῖ-
ον, ὁμαλὸν, ἀμιγὲς ἑτέρης οὐσίης. χρεμπτομένοισι γὰρ εὐθὺς ἐ-
πὶ τὴν γλῶσσαν ἔρχεται στρογγύλον, ῥηϊδίως ἀπολυόμενον· ἢν
δὲ καὶ τὴν ὑπερῴην καθορέῃς, δασυτέρην, καὶ ἑλκώδεα ὄψεαι, καὶ
τὰ πολλὰ ὕφαιμον· ἰντεῖνη δὲ ἀρκέσει ἁπλῆ, σμικρὴ, σύμματα
μὲν ἐς τὴν ὑπερῴην, καὶ τάδε ψυχρά. ἐπὶ γὰρ τοῖσι θερμαίνουσι,
καὶ τοῖσι ἀραιοῦσι καὶ εὐρύνουσι, ἡ φορὴ μέζων· καὶ τόδε τὸ τεκ-
μήριον, τῆς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πλύσιος· ἐς δὲ τὴν κεφαλὴν, κενώ-
σιες, ἢ διὰ φλεβῶν, ἢ διὰ ῥινέων, ἢ δι᾽ ἑτέρης διαπνοῆς.
καὶ τάδε χρὴ ταχέως δρῆν. ἢν γὰρ τὸ αἷμα ἐπὶ πολλὸν χρόνον
ἴῃ, μηκέτι μὲν ἐγγίνεται τῇ φορῇ· ἔθος δὲ τοῖσι τῇδε χωρέουσι ἐς
ὑποδέξιν τοῦ αἵματος· ἑλκοῦται δὲ καὶ ἀρτηρία, καὶ βήσσουσι
αὐτὶ τῆς χρέμψιος. τῶν τεῦθεν δὲ φορῆς γίγνεται ἡ ἀρχή· ἡ δὲ
ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν νέρθεν σπλάγχνων αἵματος φορὴ ἀνα-
γωγὴ καλέεται· ἔστι δὲ κάρτα μὲν ὀλεθρίη, ἢν ἀπὸ τούτων ἐπι-
καίρων ἐκραγέντων ἔῃ, ἢ κοίλης φλεβὸς τῆς ἐν καρδίῃ, ἀπὸ
τοῦ ἥπατος διακονευμένης τὸ αἷμα, ἢ τῆς τῇ ῥάχι παρατεταμένης
παχέης ἀρτηρίης. αἱμοῤῥαγίη γὰρ ὁκόσα περ ἐν σφαγῇ καὶ
δυσπνοῇ, ὤκιστος ὄλεθρος· οἷσι δὲ ἀπὸ πνεύμονος ἢ πλευρῆς,
ἢ ἀρτηρίης τῆς βρογχίης, ἧσσον μὲν ὀξέως θνήσκουσι, οὐχ ἥκιστα δὲ
ἔμπυοι καὶ φθίσιες γίγνονται· τουτέων δὲ ἀσθενεστέρη, ἡ ἀπὸ
τῆς βρογχίης ἀρτηρίης· ἢν δὲ ἀπὸ στομάχου, ἢ κοιλίης ἐμέηται,
οὔτε κάρτα ὀλεθρίως ἴσχουσι, κἢν πάνυ πολλὴ αἱμοῤῥαγίη ἔῃ,
οὔτε ἡ διάθεσις μακρὴ καὶ ποικίλη· ἢν δὲ ἀπὸ ἥπατος καὶ σπλη-
νὸς, οὐ ῥηϊδίη μὲν, οὐδὲ ξυνεχής· ἐς γὰρ τὴν κοιλίην καὶ ἔντερα λυτέ-
ων ἡ ἀπόκρισις ἑτοιμοτέρη. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ ἄνωθεν διὰ πνεύμο-
νος καὶ ἀρτηρίης, ἀδύνατος ἢ ἄπιστος. καὶ γὰρ ἐν πυρετοῖς, ἀπὸ
σπληνὸς καὶ ἥπατος διὰ ῥινῶν αἱμοῤῥαγέουσι, καὶ ἴξιν τοῦ σπλάγ

χρόνου τοῦ μυκτῆρος ῥέοντος. τόποι μὲν οὖν ἀφ' ὧν περ ἡ ἀγωγή, οἵδε· καὶ ἡ ἐς κίνδυνον ἢ ὄλεθρον διαφορή. οἱ δὲ τρόποι τρεῖς ἔασι· ἢ γὰρ ἀπὸ ῥήξιος ἀγγείου, ἢ διαβρώσιος, ἢ ἀραιώσιος ἀνάγεται. ῥήγνυται μὲν οὖν ἐξαπιναίως, ἢ πληγῇ, ἢ ἐντάσει ἄχθεος, ἢ ἀναθέσει, ἢ ἀπὸ ὕψεος ἅλματι, ἢ καὶ βοῇ, καὶ ὀργῇ μεγάλῃ, ἤ τευ δίκῃ ὁμοίῃ αὐτῇ, ὥστε αὐτίκα ἐπὶ τῇ ἀρτηρίᾳ λάβρως τὸ αἷμα ἐκχέεται· ἢν δὲ ἀπὸ βρώσιος, χρὴ ἐπανερωτῆν, εἴ κοτε πρόσθεν ἔβηξε ὤνθρωπος, ἢ δύσπνοος γέγονε, ἢ ναυτίη, ἢ ἔμετος ἦγχε πάρος. ἐκ γὰρ τῶνδε πολυχρονίων διεδίεται τὰ ἀγγεῖα ῥεύματι ξυνεχέϊ, καὶ πολλῷ καὶ δριμέϊ. ἐπὴν οὖν πολλὸν ξυντακέντα, καὶ λεπτυνθέντα ἐς τέλος ἀπαναλωθῇ τὰ ἀμπέχοντα ὑμένια, τὸ αἷμα ἐκχέει. ἡ δὲ ἐξαραίωσις, ἀῤῥαγὴς μὲν, διὰ τόδε οὔτε πολλὴ, οὔτε ἀθρόη, οὔτε παχέος αἵματος· ἀραιώσει γὰρ τῶν ἀγγείων, τὸ λεπτὸν ἀποθέεται. ἢν δὲ πολλὸν αὐλισθὲν ἐν κοίλῃ χώρῃ αὖθις ἀνάγηται, παχύτερον μὲν ἑωυτοῦ γίγνεται, οὐ μὴν παχὺ κάρτα, οὐδὲ μέλαν, ὁκοῖον αἱμάλωψ· πλεῖον δὲ τῷ πλήθεϊ, ὡς ἀπὸ ἀθροίσιος. οἷσι δὴ εὐθὺς ἀναφέροιτο τόδε τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς, γυναιξὶ ὡς ἐπίπαν, οὐ καθαιρομένῃσι, τὰ δὲ ἐπιμήνια γίγνεται, καὶ ἐν τῇσι αὐτῇσι περιόδοισι τῆς καθάρσιος ἐπιφαίνεται, καὶ ἐπὶ τῇσι προθεσμίῃσι τῆς ἀποπαύσιος ἴσχεται. κἢν μὴ ἤδη ἡ γυνὴ ἐς πολλὰς προόδους αἰωρέοισι ἡ ἀναγωγή· μετεξετέρῃσι δὲ καὶ ἀπέῤῥαγη τὰ ἀγγεῖα τῷ πλήθεϊ δὲ ἡ διαφορὴ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ εἰ ἐξ ἀρτηρίης, ἢ φλεβὸς ἀνάγοιτο. μέλαν μὲν γὰρ καὶ παχὺ, καὶ ῥηϊδίως πηγνύμενον, ἢν ἀπὸ φλεβὸς, καὶ ἧσσον ἐς κίνδυνον ῥέπει, καὶ ἐπίσχεται θᾶσσον· ἢν δὲ ἀπ' ἀρτηρίης, ξανθὸν καὶ λεπτὸν, καὶ οὐ μάλα πήγνυται, καὶ ὁ κίνδυνος ὠκύτερος, καὶ ἡ ἐπίσχεσις οὐ μάλα ῥηϊδίη. αἱ γὰρ διασφύξιες τῆς ἀρτηρίης, αἱμοῤῥαγίης πρόκλησιν ποιέονται, καὶ τὸ ῥῶμα οὐ συμφέρει τῇ πολυκινησίῃ. ἄλθεξις δὲ, ἢν μὲν ἀπὸ διαβρώσιος κακὸν, καὶ οὐ ῥηϊδίη, καὶ σφαλερή· ὑπὸ γὰρ ἐξαλείψιος ἐς σύμφυσιν τὸ ἕλκος ἐπὶ

ἀφικνέεται· ἕλκος γὰρ, οὐ ῥῶμα γίγνεται· ἐπὶ δὲ τῇσι ῥήξεσι ἡ σύμφυσις ἑτοιμοτέρη. φαῦλα γὰρ ἀλλήλων τοῦ ῥώματος τὰ χείλεα ἐστί· δὲ ὧν ἡ διαφορὴ δευτέρη ἐς κίνδυνον. ἀσινεστάτη δὲ, ἡ ἐπὶ τῇσι ἀραιώσεσι· ἴσχεται γὰρ αὐτομάτως, καὶ ἰντελὴς σύψις, καὶ ἔκψυξις ἱκανή. σημαντέοι δὲ καὶ οἱ τόποι, ἀφ' ὧν περ ἀνάγεται. ξυνὰ γὰρ πολλὰ σημεῖα, καὶ ἡ ἀπάτη ῥηϊδίη, καὶ ἰντελὴ ἑτέρη. ἀπὸ στομάχου μὲν οὖν οὔτε λίην ἐξ ἀραιώσιος ἀνάγεται. ἡ γὰρ τῶν βρωμάτων τε καὶ τῶν πομάτων ψύξις τε καὶ σύψις ἐς πύκνωσιν ἄγει τὰ μέρεα. ἀτὰρ οὐδὲ διαβρώσιες ξυνεχέες εἰσὶ, καὶ μᾶλλον τῆς προτέρης· τὰ γὰρ ἀναδάκνοντα τῶν ῥευμάτων, οὐ προσίσχεται πολλὸν χρόνον· ἀλλ' ἢ ἀπεπτύσθη, ἢ διηλάθη κάτω. ξυνηθεστέρη δὲ στομάχῳ ἐστὶν ἡ ῥῆξις. εἰ οὖν ἀπορραγῇ κοτὲ, αἱμορραγίαι οὐ κάρτα μεγάλαι, ὁκοῖαι ἀπὸ θώρηκος. ἰσχνὰ γὰρ τῇδε τὰ φλέβια· σμικραὶ δὲ καὶ ἀρτηρίαι· ἰδέη δὲ τὸ αἷμα οὐ κάρτα μέλαν, ὑπόξανθον, οὐ κατακορέως λεῖον, ἢ σιάλοισι μεμιγμένον, ξὺν ναυτίῃ καὶ ἐμέτῳ ἀναφερόμενον· βὴξ μικρὴ, ἄλλοτε μὲν ξὺν τῷ, ἄλλοτε δὲ μούνη ἀνόλυθεν ἀναγωγῆς. ξυνταλαιπωρέει γὰρ ἡ ἀρτηρίη τῷ στομάχῳ, προσπεπταμένη καὶ ξυνημμένη· δῆξις, ἡ σύψις τοῦ ἕλκεος ἐπὶ τοῖσι καταπινομένοισι· πολλὸν δὲ μᾶλλον, ἢν ψυχρὰ κάρτα ἢ θερμὰ, ἢ στρυφνὰ ἔῃ· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πόνος τοῦ στομάχου μεταξυτέροισι· οἱ δὲ μέσφι μεταφρένου ἔμετοι, φλεγματώδεες· ἐπαναφέρουσι δέ κοτε, ἐπὴν ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἐπιταθῇ, καὶ μέζων ἔῃ τουτέων ἀποσιτίη, πλῆθος πολὺ· πυρετοὶ οὐ μάλα ξυνεχέες, ἀλλὰ ῥεμβώδεες. ἀπὸ δὲ κοιλίης ἀνάγοιτο μὲν ἂν καὶ πηγνύμενον, κἢν ἀπὸ ἀρτηρίης ᾖ, ἢν δὲ ἀπὸ φλεβὸς, πολλὸν παχύτερον, πολλὸν δὲ καὶ παγετώτερον· ναυτίῃ πολλὴ καὶ ἔμετος φλεγμάτων καὶ χολωδέων, ἐπὶ σιτίοισι συμμιγνύμενον τὸ αἷμα, κἢν περιβεβρώκῃ ὥνθρωπος. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ χώρῃ ἄμφω ἅμα ἀλίζεται καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὸ αἷμα. ἐξερεύξιες πολλαὶ, βρομώδεες· κἢν μὴ πολ-

λὴ ξυλλογῇ, ἀπορίη, σκοτόδινος· ἢν δὲ ἐμεθῇ τάδε, ῥιπτάζουσι, ἔκλυτοι, καυσώδεες τὸ σύμπαν, πόνος ξυνεχὴς τῆς κοιλίης. ἀπὸ δὲ τῆς τρηχείης ἀρτηρίης, μικρὸν καὶ σφόδρα ξανθὸν τὸ αἷμα καὶ ξὺν βηχὶ ἀνάγουσι· κἢν μὴ ἀνάγωσι δὲ, διηνεκέως βήσσουσι· αἴσθησις δὲ καὶ πόνος, ἔνθα ὁ βρόγχος, μικρόν ἔνερθεν ἢ ὕπερθεν· φωνὴ βραγχώδεες, ἀσαφέες· ἢν δὲ ἀπὸ πνεύμονος ᾖ, ἀθρόως ἡ ἀναγωγὴ, ἐπὶ δὲ μᾶλλον, εἰ ἐκ διαβρώσιος. ξὺν βηχὶ πολλῇ ξανθὸν κατακορέως, ἀφρῶδες, στρογγύλον, ὡς ἄλλην ἄλλης ἀναγωγὴν διακεκρίσθαι. ἀτὰρ καὶ ἡ ἐν ξυνῳδῷ ἀγγείῳ φθορὴ τοῦ ἐκ θώρηκος ἀναγομένων, ἄλλη. διαστήσαις ἂν τὰ ξυμμεμιγμένα ὡς ἐκ παραθέσιος, ὡς ὄντα μέρεα θώρηκος· τοῦ δὲ ἰδέην σαρκοειδέα δοκοίης ἂν πλεύμονος ἔμμεναι μέρεα. θώρηκος βάρος, ἀπονίη, ἐρύθημα προσώπου πολλὸν ἢ μᾶλλον τουτέοισι· ἢν δὲ ἀπὸ θώρηκος καταπίνῃ, ἐς τὸ πρόσθεν κατὰ τὸ στέρνον πόνος διασημαίνει τοῦ ξυρρωγότος μέρεος· βὴξ σὺν πόνος καὶ μόλις ἀνάγουσα. τὸ δὲ αἷμα ξανθὸν οὐ κάρτα, μετρίως παχὺ, ἄναφρον· ἢν δὲ καὶ πνεύμων ἐκ τῆς παρόδου ξυμπαθήσῃ, προσδίδοι τοῦ ἀφρώδεος. ὁδὸς γὰρ θώρηκος ἐς ἀρτηρίην πλεύμων. ἢν δὲ ἀπὸ πλευρῆς, ξὺν βηχὶ μὲν, μέλαν δὲ καὶ λεῖον, κακοδμὸν, βρομῶδες, ὁκοῖον τῆς σηπεδόνος, πόνος τῆς πλευρῆς ὀξύς. πολλοὶ γοῦν θνήσκουσι πλευριτικὸν τρόπον ξὺν πυρετῷ. ὥρη δὲ φέρει, ὑγρὴ καὶ θερμή· τοῖον δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ θερμὸν ἔαρ· δεύτερον τὸ θέρος, μετόπωρον ἧσσον, χειμὼν δὲ ἥκιστα. θνήσκουσι δὲ, θέρεος μὲν μάλιστα αἱμορραγίῃ. φλεγμοναὶ γὰρ οὐ κάρτα μεγάλαι γίγνονται τότε· ἔαρος δεύτερον, φλεγμονῇ καὶ πυρετοῖσι καυσώδεσι· φθινοπώρῳ δὲ, ὡς ἐπίπαν ῥηϊδίως φθόαι γίγνονται. ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι, ἐπὶ πάσῃ αἵματος ἀναγωγῇ, κἢν μικρὴ ἔῃ, κἢν ἤδη μεμύκῃ τὰ ῥαγέντα, ἕπεται δυσθυμίη, δυσελπιστίη, ἀπογνῶσι τοῦ βίου. τίς γὰρ οὕτως εὐσταθὴς, ὡς ὁρέων μὲν ἑωυτὸν σφαγῇ ἴκελον πεπονθότα, μὴ ὀρρωδέῃ δὲ ἀμφὶ θα-

θανάτου. καὶ γὰρ δὴ τὰ μέζω τῶν ζώων, καὶ τὰ ἀλκιμώτερα, ὁκοῖοι οἱ ταῦροι, αἱμορραγίῃ θνήσκουσι ὤκιστα. ἀλλὰ τόδε μὲν οὐ μέγα τὸ θῶυμα· θῶυμα δὲ μέγα τόδε. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀπὸ πνεύμονος φορῇ μούνῃ χαλεπωτάτῃ ἐούσῃ, οὐκ ἀπογιγνώσκουσι ἑωυτῶν οἱ ἄνθρωποι, κἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσι. δοκέω δὲ ἔγωγε τὴν τοῦ πνεύμονος ἀπονίην αἰτίην ἔμμεναι· πόνος γὰρ κἢν σμικρὸς ἔῃ, θάνατον ὀρρωδέει· καὶ ἔστι ἐν τοῖσι πλείστοισι φοβερώτερος ἢ κακίων· ἀπονίη δὲ καὶ ἐν τοῖσι μεγάλοισι κακοῖσι, ἀφοβίη θανάτου, καὶ ἔστι κακίων ἢ φοβερωτέρη.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΟΠΗΣ κεφ. γ.

Εὖγε ὅλως ὁ ἰητρὸς, ἠδὲ ὁ δημότης, οὔ γε ἐπικλήσιος τοῦδε τοῦ πάθεος ὦ κύφων, οὐ κακοῦ ἐστὶ οὔνομα. ἣ μὲν γὰρ μέζον, ἢ ὠκύτερον συγκοπῆς δυνάμιος· ἡ δὲ οὔνομα ἕτερον εἰς ἐπίκλησιν τοῦδε τοῦ πρήγματος μᾶλλον εὔσημον. ἡ δὲ καρδίης ἄλλο καιριώτερον ἐς ζωὴν, ἢ ἐς θάνατον· οὐδὲ τὴν συγκοπὴν ἄπιστον τῆς καρδίης νοῦσον ἔμμεναι, ἢ αὐτοῦ σίνος τῆς ἐν αὐτέῃ τοῦ ζῆν δυνάμιος· τόσον τε τάχος τοῦ ὀλέθρου, τοιήδε καὶ ἰδέη. ἔστι γὰρ τὸ πάθος, λύσις τῶν δεσμῶν τῆς εἰς ζωὴν δυνάμιος, αἳ πίζουσι τῇ συστάσει τοῦ ἀνθρώπου ἐόν. τῆς δὲ γὰρ ἀπρὶξ λαβόμενον, οὐ μεθίησι, ἀλλ' ἐς διάλυσιν ῥέπει· καὶ οὐ μέγα τὸ θῶυμα. καὶ γὰρ καὶ ἕτερα πάθεα ἴδια καὶ ἐπικαίρια τινῶν μερέων ἐστὶ, οἷσί περ ἐμφυής, καὶ τουτέων ἐξάπτεται· βουβῶνες μὲν οἱ λοιμώδεες ἥπατος, καὶ σφόδρα κακοήθεες, ἐξ ἄλλου δὲ γίγνονται οὐδενός. νεύρων δὲ τέτανος, ἐπιληψίη δὲ κεφαλῆς. τῶνδε οὖν καὶ ἡ συγκοπὴ καρδίης ἐστὶ καὶ ζωῆς νοῦσος. ὁκόσοι δὲ στομάχου ἡγέονται τὸ πάθος ἔμμεναι, οὕνεκα σιτίοισί τε καὶ οἴνῳ, μετεξετέροισι δὲ καὶ ψυχρῷ, ἡ δύναμις ἐτάθη, καὶ τὸ κακὸν ἐξελάθη, οἵ δέ μοι δοκέουσι καὶ τὴν φρενῖτιν τειχῶν τῆς κα

φαλῆς, καὶ τοῦ δέρματος νοῦσον ἡγέεσθαι, οὕνεκεν κουρῇ καὶ τίλξι αὐτέων ῥιζοῦσι οἱ φρενιτικοί. ἀλλὰ γὰρ τῆς καρδίης γειτόνημα καίριόν ἐστι ὁ στόμαχος, ἐξ οὗπερ ἕλκει ἡ καρδίη οἰκεῖον ἢ ἀξύμφορον. καὶ γὰρ καὶ διὰ πνεύμονος ἕλκει πνεῦμα ἐς ἀναπνοὴν ἡ καρδίη, ἀλλ' οὐχὶ πνεύμων ἐξ ἴσης ἀρχῆς ἀναπνέει. οὐ γὰρ ἐν τοῖσι ὀργάνοισι αἱ δυνάμιες, ἀλλ' ἔνθα ἀρχὴ ζωῆς ἐστὶ καὶ ἰσχύος. στόμαχος δὲ, οὔτε ἀρχὴ, οὔτε χωρίον ζωῆς· βλαβήσεται δέ τις διὰ ἀπονίην. καὶ γὰρ καὶ τὰ καρδιοβόλα βρώματα, οὐ τὸν στόμαχον σίνεται, ἀλλὰ δι' αὐτέου τὴν καρδίην· ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ τοῖσδε θνήσκοντες, σημεῖα ἴσχουσι καρδίης πάθεος, σφυγμοὺς μικροὺς, ἀδρανέας, πάταγον τῆς καρδίης, ἐπὶ πηδήσει καρτερῇ· σκοτόδινος, λειποθυμίη, νάρκη, καὶ παρέσιες μελέων, ἱδρὼς ἄσχετος πουλὺς, ψύξις ὅλου, ἀναισθησίη, ἀφωνίη. πρὸς δὴ τὸν στόμαχον πάθεα τάδε ἄλλα· αὐτέου ἴδια· ναυτίη, ἔμετος, ἀποσιτίη, λὺγξ, ἐρεύξιες, ὀξυρεγμίη· ἐπὶ δὲ τοῖσι καρδιώσσουσι, καὶ αἰσθήσι ὀξύτεροι, ὡς ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι μᾶλλον ἢ πρόσθεν· καὶ γνώμῃ εὐσταθέστεροι, καὶ ψυχῇ καθαρώτεροι, καὶ τάδε οὐκ ἐς τὰ παρεόντα μοῦνον, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάντιες ἀτρεκέες. μὴ οὖν καὶ αἵδε στομάχου αἱ δυνάμιες, ἀλλὰ καρδίης· ἔνθα καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ἡ φύσις αὐτέης ἦν, ἐς ἣν καὶ τὸ πάθος ἢ τῶν τῇδε δυναμίων. ἔστι δὲ ἧς τῆς νόσου ἥδε ἡ ἔκλισις τοῦ τόνου τῆς φύσιος ἐπ' αἰτίῃ ψύξι καὶ ὑγρότητι. καὶ γὰρ ἄθερμοι, καὶ τὰ εἴσω καὶ τὰ ἔξω, καὶ ἄδιψοι, καὶ ψυχρὸν ἀναπνέουσι, κἢν ἐκ μεγάλων καὶ καυσωδέων ἔῃ πυρετῶν, ἐξ ὧνπερ ἐξάπτεται ἡ ξυγκοπή. εὖτε μὲν γὰρ ἔρρωται ἡ φύσις, καὶ ἐστὶν εὔκρατος, πάντων μὲν κρατέει, πᾶσι δὲ σημαίνει, καὶ ἰχῶ, καὶ πνεύματι, καὶ στερεοῖσι, καὶ τῇ τούτων εὐταξίῃ, καὶ ξυμμετρίῃ, ἐς ζωὴν διέπει τὸν ἄνθρωπον· ἢν δὲ τῆς φύσιος ὁ δεσμὸς, τουτέστι ὁ τόνος λυθῇ, τότε γίγνεται τὸ πάθος. κατάρχει δὲ αὐτέου, καῦσος, ὅς ἐστι τοιόσδε.

ΠΕΡΙ ΚΑΥΣΩΝ· κεφ. δ.

Πῦρ μὲν πάντη καὶ δριμὺ καὶ λεπτόν· μάλιστα δὲ τὰ εἴσω. ἀναπνοὴ θερμή, ὡς ἐκ πυρός· ἠέρος ὁλκὴ μεγάλη, ψυχροῦ ἐπιθυμίη, γλώσσης ξηρότης, αὐασμὸς χειλέων καὶ δέρματος, ἄκρεα ψυχρά, οὖρα χολόβαφα κατακορέως, ἀγρυπνίη, σφυγμοὶ πυκνοί, σμικροί, ἔκλυτοι· ὀφθαλμοὶ εὐαγέες, λαμπροί, ὑπέρυθροι· προσώπου εὐχροίη. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξῃ τὸ πάθος, μέζω τε πάντα καὶ κακίω· σφυγμοὶ σμικρότατοι καὶ πυκνότατοι, πῦρ ξηρότατον καὶ δριμύτατον, γνώμη παράφορος, πάντων ἀγνωσίη, διψώδεες, ψαῦσαι ψυχροῦ ἐπιθυμίη, τοίχου, ἐσθῆτος, ἐδάφεος, ὑγροῦ· χεῖρες ψυχραί, θέναρα θερμότατα, ὄνυχες πελιδνοί, ἀναπνοὴ πυκνή, νοτὶς περὶ μέτωπα καὶ κληῖδας. ἢν δὲ ἐς ἄκρον ξηρότητος καὶ θερμασίης ἥκῃ ἡ φύσις, τὸ μὲν θερμὸν ἐς ψυχρόν, ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς ἐπομβρίην τρέπεται. αἱ γὰρ τῶν πρηγμάτων ἐς τὸ ἔσχατον ἐπιτάσιες, ἐς τὴν ἐναντίην μεταβάλλουσι ἰδέην. ἐπὴν οὖν λυθῇ τῆς φύσιος τὰ δεσμά· τόδε ἐστὶ ἡ συγκοπή· τότε ἱδρὼς ἄσχετος πάντη τοῦ σώματος, ἀναπνοὴ ψυχρή, ἀτμὸς ἀνὰ ῥῖνας πουλύς, ἄδιψοι. ἐξηραίνεται γὰρ τἄλλα· ἀτὰρ καὶ τὰ ἄλλα διψαλέα ὄργανα, στόμα, στόμαχος· οὖρα λεπτά, ὑδατώδεα· κοιλίη τὰ πολλὰ μὲν ξηρή, ἔστι δὲ καὶ οἷσι ὑποφέρει βραχέα χολώδεα, πουλὺς πλάδος. διαρρέει δὲ καὶ τὰ ὀστέα λυόμενα· καὶ ἀπὸ πάντων ὡς ἐν ποταμῷ ἐς τὰ ἔξω ἡ φορή· ψυχῆς κατάστασις, αἴσθησις σύμπασα καθαρή, διάνοια λεπτή, γνώμη μαντική. προγινώσκουσι μὲν οὖν πρώτιστα μὲν ωὐτέοισι τοῦ βίου τὴν μεταλλαγήν· ἔπειτα τοῖσι παρεοῦσι προλέγουσι τὰ αὖθις ἐσόμενα. οἱ δὲ αὐτέους μὲν ἔσθ' ὅτε, καὶ ἄλλο φασὶ δοκέουσι· τῇ ἀποβάσει δὲ τῶν εἰρημένων θωυμάζουσι ὤνθρωποι. μετεξέτεροι δὲ καὶ προσλαλέουσι τῶν κατοιχομένων τισί, τάχα μὲν παρεόντας ὁρέωντες αὐτοὶ μοῦνοι, ὑπὸ λεπτῆς καὶ καθαρῆς

αἰσθήσιος. τάχα δ' αὐτέης τῆς ψυχῆς προγινωσκούσης, καὶ διηγευμένης τοὺς ἄνδρας οἷσι ξυνέσονται. πρόσθεν μὲν γὰρ ἐν ἰλύϊ τοῖσιν ὑγροῖσιν ἔην καὶ ζόφῳ· ἐπεὶ δὲ τάδε ἐξήντλησεν ἡ νοῦσος, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀχλὺν ἕλε, ἐρέουσι τά τε ἐν τῷ ἠέρι, καὶ γυμνῇ τῇ ψυχῇ γίγνονται μάντιες ἀτρεκέες· οἱ δὲ ἐς τοσόνδε λεπτότητος ὑγρῶν καὶ τῆς γνώμης ἀφιγμένοι, οὐ μάλα τοι περιγίγνονται, ἐξηερωμένης ἤδη τῆς ζωτικῆς δυνάμιος.

ΠΕΡΙ ΧΟΛΕΡΗΣ. κεφ. ε.

Η Χολέρη, παλινόρσος ἐστὶ φορὴ τῆς ὕλης τῆς ἐν τῷ παντὶ ἐς τὸν στόμαχον, καὶ τὴν κοιλίην, καὶ τὰ ἔντερα, ὀξύτατον κακόν· διεκθέει δὲ ὕπερθεν μὲν ἐς ἔμετον τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀλιζόμενα· διὰ δὲ τῆς κάτω διεξόδου τὰ ἐν τῇ κοιλίῃ καὶ τοῖς ἐντέροις ὑγρά· ἰδέην δὲ τὰ πρῶτα μὲν ὑδατώδεα τὰ δι' ἐμέτου· τὰ δὲ δι' ἕδρης, κόπρανα ὑγρὰ, δυσώδεα· ἀπέψιες γὰρ ξυνεχέες αἱ τῆσδε προφάσιες· ἢν δὲ τάδε ἀποκλυσθῇ, φλεγματώδεα, ἔπειτα χολώδεα. τὰ πρῶτα μέν, ῥηϊδίως ἄπονος· ἔπειτα δὲ ξὺν ἐντάσεσι μὲν ὁ στόμαχος, γαστὴρ δὲ μετὰ στρόφων· ἢν δὲ ἐς τὸ κάκιον ἐπιδιδῷ, καὶ στρόφοι μείζονες, λειποθυμίη, ἔκλυσις μελέων, ἀπορίη, ἀποσιτίη· ἢν δὲ καί τι προσενέγκωνται, πολλῷ ῥοίζῳ ξὺν ναυτίῃ ἐς ἔμετον διεκθέει ξανθὴ χολὴ κατακορέως καὶ τὰ διαχωρήματα ὅμοια· σπασμοὶ, ξυνολκαὶ μυῶν τῶν ἐν τῇ κνήμῃ, καὶ βραχιόνων· δάκτυλοι καμπύλοι, σκοτόδινοι, λύγξ, ὄνυχες πελιδνοὶ, κατάψυξις, ἄκρεα ψυχρὰ, καὶ τὸ ὅλον ῥιγώδεες· ἢν δὲ ἐς τελευτὴν ἵκῃ τὸ κακὸν, ἀτὰρ ἱδροῖ ὥνθρωπος· χολὴ μέλαινα ἄνω καὶ κάτω. ὕρα σχεθεῖσα κύστις ὑπὸ σπασμοῦ δὴ οὐδὲ οὖρον ἀλίζεται ὑπὸ τῆς ἐς τὸ ἔντερον τῶν ὑγρῶν μετοχετεύσιος· ἀφωνίη, σφυγμοὶ σμικρότατοι

καὶ πυκνότατοι, ὁκόσοι ἐπὶ ξυλκοπῇ· ἐντάσιες ἐμέειν ξυνεχέες, κεναί, προθυμίαι τεινεσμώδεες, ξηραί, ἄχυλοι· θάνατος ἐπώδυνος καὶ οἴκτιστος, σπασμῷ δὲ πνιγῇ, καὶ ἐμέτῳ κενῷ. φέρει μὲν τὸ πάθος, ὥρη μὲν θέρεος, δεύτερον δὲ φθινόπωρον, ἦρ ἧσσον, χειμὼν ἥκιστα· ἡλικίαι δέ, αἱ τῶν νέων καὶ ἀκμαζόντων, γήρας ἥκιστα, παιδία δέ, τούτων μᾶλλον, ἀλλ᾽ οὐ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΕΙΛΕΟΥ. κεφ. ς.

Ἐντέροισι γίγνεται μὲν φλεγμονή, ὀδύνην ὀλεθρίην ἐμποιοῦσα. θνήσκουσι γὰρ μυρίοι στρόφοισι καρτεροῖσι· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πνεῦμα ψυχρόν, ἀργόν, οὔτε κάτω διεξελθεῖν ῥηΐδιον, οὔτε ἄνω ἀναθορέεσθαι· μίμνει δὲ ἐπιπολὺ εἰλεόμενον, ἐν ὀλίγῃσι τῇσι ἄνω ἑλίξεσι. τοὔνεκεν καὶ τὸ πάθος ἐπίκλησιν ἔχει εἰλεός. κἢν πρὸς τοῖς στρόφοις δὲ καὶ πίεσις, καὶ μάλθαξις τῶν ἐντέρων ἔῃ, καὶ πουλὺ τὸ ἀπογάστριον ὑπερίσχῃ, χορδαψὸς τὸ τοιοῦτον ἐπὶ οὔνομα· ἔφησις μὲν γὰρ ἡ μάλθαξις· χορδὴ δὲ ἐντέρων ἐπώνυμον. καὶ γὰρ καὶ ἐπιχορδίδα τὸ μεσεντέριον ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν, τὰ μεσηγὺ τοῦ ἤτρου καὶ τὰ ἀγγεῖα, καὶ τοὺς ὑμένας τοὺς ἀμφὶ χώρας τῶν ἐντέρων. αἰτίη τοῦ εἰλεοῦ, ξυνεχὴς μὲν διαφθορὴ σιτίων πολλῶν τε καὶ ποικίλων, καὶ οὐ ξυνηθέων, καὶ ἄλλῃ ἐπ᾽ ἄλλῃ ἀπεψίη, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖσι εἰλεώδεσι, ὁκοῖον οἱ μέλανες σηπίης. ἢν ἀδόκητος δὲ πληγή, ἢ ψῦξις, ἢ ψυχροποσίη ἐφ᾽ ἱδρῶτι, ἀδδὴν ἢ χανδόν· καὶ οἷσι δὲ ἔντερον ἐς τὸν ὄσχεον ξὺν κόπρῳ κατέβη, καὶ οὐκ ἀνώσθη ἐς τὴν κοιλίην, ἀλλ᾽ αἰεὶ ἐλήφθη βίῃ, τούτοισι ἔθος ἐπιφλεγμαίνειν τὰ κάτω ἔντερα. ξυνήθεες δὲ τὸ πάθος παιδίοισι, οἷσι γὰρ δὴ καὶ ἀπεψίη ἢ, καὶ τὸ βλάβος διαδιδράσκουσι· μᾶλλον δέ, διά τε τὸ ἔθος, καὶ τὴν ὑγρότητα τῶν ἐντέρων· ὀλισθηρὰ γάρ· γέροντες δέ, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, περιγίγνονται δὲ ἥκιστα. ὥρη θέρεος τίκτει μᾶλλον

ἦρος, φθινόπωρον δὲ χειμῶνος, ἀμφοῖν δὲ ἐπιμᾶλλον θέρος. πολλοῖσι μὲν οὖν ἐπὶ τούτοισι στρόφοισι θνήσκουσι αὐτίκα· μετεξετέροισι δὲ καὶ πύος ἐγγίνεται, καὶ αὖθις μελανθὲν τότε τὸ ἔντερον καὶ διασαπὲν ἐξέπεσε, καὶ οὕτως ἐξέλιπον. ξυνέστι δὲ αὐτέοισι, εἰ μὲν ἐπιεικὴς εἰλεὸς εἴη, πόνος ἑλισσόμενος, στομάχου πλάδος, ἔκλυσις, μαλακίη, ἐρεύξιες κεναὶ καὶ οὐδὲν ὠφελοῦσαι, κοιλίη ὑποβορβορίζουσα φύσῃσι, ὀδοιπορίη μέσφι ἕδρης, διέξοδοι δὲ ἀτελέες. ἢν δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἴσχῃ ὁ εἰλεὸς, πάντων ἄνω ἡ φορὴ, πνευμάτων, φλέγματος, χολῆς. ἐμέουσι γοῦν τάδε. ἔξωχροι, ψυχροὶ τὸ πᾶν σκῆνος· πόνος πουλὺς, ἀναπνοὴ κακὴ, διψαλέοι. ἢν δὲ καὶ θνήσκειν μέλλωσι, ἱδρὼς ψυχρὸς, δυσουρίη, ἕδρη ἀπολελημμένη, ὡς μηδὲ ἰχνὸν ἔλασμα διελάσαι. κόπρων ἔμετοι, ὤνθρωποι ἄφωνοι, σφυγμοὶ πρόσθεν μὲν ἀραιοὶ, σμικροὶ· πρὸς θανάτῳ δὲ σμικρότατοι, καὶ πυκνότατοι, καὶ ἐκλείποντες. τάδε μὲν οὖν τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι ξυνεμπίπτει. ἀτὰρ καὶ κώλῳ τὰ αὐτὰ πάθεα γίγνεται, καὶ τὰ ξυνιόντα ὅμοια, καὶ ἡ αὐτὴ συμμορφή. ἰστέων δὲ μετεξέτεροι διαδιδράσκουσί κοτε, ἢν πύος ἐγγένηται τῷ κώλῳ. αἰτίη δὲ τὸ βάθος τὸ σαρκοειδὲς τοῦ ἐντέρου. πόνος δὲ ἰσχυρὸς μὲν, ἠδὲ ὀξὺς ἐπὶ τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι. πλάδος δὲ καὶ βάρος ἴσχει ἐπὶ τῷ κώλῳ. διάσσει δὲ ὁ πόνος, ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τῇσι πλευρῇσι, εὖτε φαντασίη ἐγγίγνεται πλευρίτιδος· καὶ γὰρ καὶ πυρεταίνουσι οἵδε· ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῇσι νώθῃσι ἐνθάδε καὶ ἔνθα, ὡς δοκέειν τὴν ὀδύνην ἥπατος ἢ σπληνὸς ἔμμεναι, αὖθίς κοτε ἐν τοῖσι κενεῶσι. πολλὸν γὰρ τὸ κῶλον καὶ παντὶ εἵλικας ποιεύμενον· μετεξετέροισι δὲ, καὶ ἐς τὸ ἱερὸν ὀστέον ἐρείδει, καὶ ἐς μηροὺς, καὶ διδύμων κρεμαστῆρας. ἐπὶ δὲ τοῖσι κωλικοῖσι, ἔμετοι πλεῦνες κενοὶ, τὰ δὲ ἐμεύμενα, λεπτὰ, χολώδεα, ἐλαιοειδέα. ἔστι δὲ ὁ ἐντεῦθεν κίνδυνος τοσόνδε ἀσινέστερος, ὁκόσον καὶ τὸ κῶλον τῶν λεπτῶν ἐντέρων σαρκοειδέστερον, καὶ παχύτερον, καὶ ἀνεξικακώτερον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΗΠΑΡ ὀξέων παθῶν. κεφ. ζ.

Τῶν ἀπὸ καρδίης οἱ ἀπὸ ἥπατος, οὐκ ὠκύτερον μὲν, ἐπιπονώτερον δὲ θνήσκουσι. ἔστι γὰρ αἵματος πάγος τὸ πλεῖστον ἧπαρ· ἢν δὲ ἐν τῇσι πύλῃσι αὐτέου ξυμπέσῃ τις θανάτου αἰτίη, οὐ μεῖον ὀξέως ἢ οἱ ἀπὸ καρδίης θνήσκουσι. ὑμέσι γὰρ καὶ τόνοισι ἐπικαίροισι καὶ λεπτοῖσι, καὶ φλεψὶ μεγάλῃσι ξυνύφανται τάδε τὰ μέρεα· ὡς δὲ καὶ τῶν σοφῶν ἀφηγέονταί τινες, καὶ ψυχῆς ἐπιθυμίη τῇδε ἐγκάθηται. αἱμοῤῥαγίη μὲν γὰρ ὑπερίσχει πάντα πολλόν· ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν, ἧπαρ γίγνεται· ὧν ἐν αὐτέῳ μεγάλη μὲν φλεγμονὴ, οὐ κάρτα ξυνεχέως, οὐδὲ ἐν πᾶσιν ἐς τὰ ἐπίκαιρα χωρεία· φθάνει γὰρ ἐξηθὼν τοῦ ζῆν ἄνθρωπος· σμικροτέρη δὲ δαμνᾷ· τοὔνεκεν διαδιδράσκουσι μὲν τὸν ὄλεθρον, μακρότερα δὲ νοσέουσι. ἔργου γὰρ αὐτέου τοῦ κατὰ τὴν ἐξαιμάτωσιν, οὐκ ἔστιν ἀνάπαυλα, οὐδὲ ἀμβολή· ἐπὶ δὲ τὴν καρδίην, καὶ τὰ νέρθεν τοῦ διαφράγματος· ἐντεῦθεν γὰρ τοῦ αἵματος ἀφέσιες· ἢν ἐπὶ μείζονι αἰτίῃ πληγῇ, ἢ διαφθορῇσι ξυνεχέσι πολλῶν καὶ κακῶν σιτίων, καὶ οἰνοφλυγίῃ, ἢ ψύξι καρτερῇ, καὶ ἐν τῇσι πύλῃσι γίγνεται φλεγμονὴ, ὤκιστος ὄλεθρος. πῦρ μὲν γὰρ ὑποβρύχιον, ἀλαμπὲς, δριμὺ, σφυγμοὶ νωθροί· πόνου ἰδέη ποικίλη καὶ παντοίη, ἄλλοτε μὲν ἡ ὀδύνη ἐπὶ τὰ δεξιὰ διεληλαμένη, ὡς δοκέειν ὀξὺ βέλος ἐγκέεσθαι· ἄλλοτε δὲ, στρόφῳ ἰκέλη· αὖθις δέ κοτε, πόνος βαρὺς, βαρύτατος· μεσηγὺ δὲ τῆς ὀδύνης, ἀπονίη, καὶ ἀφωνίη· διάφραγμα ὑπεζωκὸς ἕλκοντα. ἀπὸ τοῦδε γὰρ ἄχθος τὸ ἧπαρ ἤρτηται. διὰ τόδε ἐς τὴν κατ' ἴξιν κληῗδα ὀδύνη καρτερή· βὴξ δὲ ἀτελής· προθυμίη δὲ μοῦνον· κἢν ἐς τέλος κοτὲ ἀφίκηται, ξηρή· ἀναπνοὴ κακή. οὐ γὰρ ξυντιμωρέει τῷ πνεύμονι τὸ διάφραγμα, ξυμφορώτερον ἐς ξυναγωγὴν καὶ διάστασιν. πνεῦμα σμικρὸν ἔχουσι,

ἐκπνέουσι μέζον· χοιλὴ μὲν ἀγχ λωροι, μολιβδώδεες, ἀπὸ σιτίων. ἢν δὲ ἔτι προσγένηται φυσώδεες τῷ ὑποχονδρίῳ. δὲ ἐξιες χολώδεες ὀξίζουσαι, βρομώδεες· ναυτίη, διάστασις κενεὴ, γαστὴρ ἀπολελυμένη καὶ πολλὰ χολώδεα, γλίσχρα βραχέα· ἀεὶ δὲ ἐπαυξέα γίγνεται τὰ πάθεα· γνώμη οὐ κάρτα παράφορος, νωθρὴ, μετέωρος, τετυφωμένη, ὄγκος πουλὺς, ψύξις ἀκρέων, ἱδρῶτες, ῥίγεα, λύγξ κενὴ, ἀσπασμώδης, ἴκτερος, χολὴ ἄκριτος, χολέβαφοι τὸ πᾶν· λύει δὲ καὶ περὶ ἑβδόμης φύσει, καὶ ἄλλοις ἔκτεινε συχνοῖς· ὁκόσοι δὲ ἢ αἱμορραγίῃ, ἢ κοιλίης καὶ ἀρχῷ πολλοῖσι χολώδεσι, ἢ οὔροισι ἀκρίτοισι συχνοῖσι, τὸν ὄλεθρον διήλλαξαν, τουτέοισι δὲ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἐς ἀπόστασιν πῦον τὸ ἧπαρ τρέπεται· ἢν δὲ ἔτι πολλὸν ὑπερβάλλῃ χρόνον αὖθι ἀποστάσιος, ἐς ὕδρωπα ἄφυκτον τελευτᾷ· δίψαλέοι, βραχύπνοοι, ξηροὶ τὸ σκῆνος, ἀλιπέες· ὀξέων ἐπιθυμίη, ἄποιος ἡ γεῦσις. ἕλκει δὲ τόδε τὸ πάθος φθινόπωρον· (ὧν πλῆθος ὡρίων, καὶ ποικίλων ἀπεψίη· ἡλικίη δὲ, πασέων μᾶλλον ἀκμή.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΛΗΝ ΦΛΕΒΑ ΟΞΕΙΗΣ ΝΟΥΣΟΥ. ΚΕΦ. Η

Ἀπὸ τῶν πυλέων τοῦ ἥπατος εὐρεῖα φλὲψ διαΐσσει μέση τοῦδε περάτων· ἀτὰρ ἐς λεπτὰ καὶ πλεῦνα σχιζομένη, ἐπὶ τέλος ἐς ἀφανέα τῇσι ὄψεσι πάντη τοῦ ἥπατος σκίδναται· τέσσι δὲ τουτέων πέρασι ἄλλων φλεβῶν περατώσιες κατὰ τὸ σῶμα ξυγκέονται, αὐτὰρ ἐκ λεπτῶν καὶ πλεύνων, μέζονες καὶ ἐλάσσονες γίγνονται· ἐπιτελέως ἐν μέσῳ τῷ ἥπατι, ἐς μίαν φλέβα μεγάλην συναγείρονται. ἐντεῦθεν δὲ δοιαὶ ἐξ ἀποχίσιος γιγνόμεναι, πέριξ τοῦ ἥπατος ἀφικνέονται. ἡ μὲν γὰρ ἄνω τὸν περὶ τὸν λοβὸν διαπρήσασα, ἐς τὰ κυρτὰ αὐτῆς ἐξεφαάνθη· ἔπειτα περήσασα τὸ διάφραγμα ἐμφύεται τῇ καρδίῃ κοι-

λη φλὲψ ἥδε καλέεται· ἡ δὲ ἑτέρη, τὸν κάτω λοβὸν τὸν πέμπτον διαπρήσασα μέχρι τοῦ κυρτοῦ, ἐπὶ τὴν ῥάχιν ἥξει, καὶ τῇδε παρατέταται, μέχρι τῶν ἰσχίων. ἀτὰρ καὶ ἥδε κοίλη. οὔνομα τὸ αὐτὸ, εἵνεκεν μία καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ φλὲψ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἥπατος ἴσχουσα. εἰ γάρ τις ἐθέλει, διελάσαι αὖ ἔλασμα καὶ ἀπὸ τοῦ ἄρωθεν τοῦ ἐπὶ τῆς καρδίης κοίλης φλεβὸς ἐς τὴν παρὰ τὴν ῥάχιν, καὶ ἀπὸ τῆς ῥάχιος διὰ τοῦ ἥπατος ἐπὶ τὴν καρδίην. αὖ ὁδὸς γὰρ ἡ αὐτή. ἥδε οὖν ἡ φλὲψ, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἡ ξύμπασα νοσέει ὀξέσι πάθεσι, καρτεροῖσι· μία γὰρ ἐστὶ πᾶσα. μετεξετέροισι δὲ ἰθέῃσι μούνη δοκέει παρὰ τὴν ῥάχιν νοσέειν, οὕνεκα τῆς ἐς τὴν καρδίην τὰ σημεῖα οὐ προφανέα. ἐντὸς γὰρ τοῦ θώρηκος διατέταται πρὸς οὐδὲν προσισχομένη, ἀλλ' ἐναιωρευμένη τῷ θώρηκι, ἔστ' ἂν ἀπὸ τοῦ διαφράγματος ἐμφύῃ τῇ καρδίῃ. ἢν οὖν καὶ μεγάλων κακῶν ἴσχῃ τήνδε τὴν φλέβα, ξυνέκρυψε ἀμπέχων ὁ θώρηξ. γίγνεται δ' οὖν ἀμφὶ τήνδε τὴν φλέβα καὶ κέδματα· ὑπὸ ῥηγνυμένη αἱμοῤῥαγίη ὤκιστα κτείνει· ὕπερθεν μὲν, διὰ πλεύμονος καὶ ἀρτηρίης ἐκχεομένου, ἢν ἐν τῷ θώρηκι ἐαγῇ· ἢν δὲ παρὰ τὴν ἀρχὴν, ἐς τὴν κάτω κοιλίην τοῖσι ἐντέροισι παρεγχέηται, ὡς ἐμπλέειν τὰ ἔντερα, ὑπὸ προφάλην καὶ ἓν ἐκφλῦναι τὸ αἷμα, θνήσκουσι οἵδε· ἢν δὲ ἡ κοιλίη πληρευμένη αἵματος. γίγνεται δὲ καὶ φλεγμονὴ ἀμφὶ τὴν φλέβα, ἀτὰρ καὶ ἥδε ὀξέως κτείνει, ἢν μεγάλη ἔῃ. πῦρ μὲν γὰρ δριμὺ, δακνῶδες, ἐν τῇσι κοιλίῃσι ἀμφοῖν ἐγκαθειργμένον, βραχὺ δὲ μοῦνον ὑπερίσχον, ὡς δοκέειν ἀπὸ ὀμβρῳ λεπτὴν ἔμμεναι θέρμην· ὁ δὲ ὤνθρωπος καίεσθαι δοκέει· σφυγμοὶ σμικροὶ, πυκνότατοι, ὁκοῖον τι πεπιεσμένοι, καὶ δεδιωγμένοι. ψύξις ἀκρέων, δίψος καρτερὸν, σώματος ξηρότης, προσώπου ἔρυθημα ξὺν ἀχροίῃ· ὑπέρυθροι δὲ τὸ ξύμπαν σῶμα· ὑποχόνδρια σκληρὰ, ἀνεσπασμένα, ὀδύνη ἐπὶ δεξιὰ μᾶλλον, καὶ παλμὸς τῆσδε παραμήκης, μέχρι τῆς λαγόνος· μετεξετέροισι δὲ

καὶ τῆς ἀρτηρίης τῆς παρὰ τὴν ῥάχιν, ἣν ὁ σφυγμὸς ἐς τὸ ἕτερον ὑποχόνδριον διασημαίνῃ. ξυμπαθὴς γὰρ καὶ ἥδε γίγνεται παρ' αὐτὴν ἐπ' ἀριστερὰ κειμένην, ὡς τὸ ἐπὶ τῷ παντὶ οὐδὲν ἐπικουφιζούσης, ἀλλ' οὐδὲ τὸ δέρμα μαλθαζούσης· ξηρὸν δὲ τόδε, καὶ ῥυσὸν, καὶ τρηχύ· καὶ ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖσι ἐξέχουσι ὀστώδεσι· ὀλεκράνῳ, γούνασι, ἢ κονδύλοισι· ὕπνοι ταραχώδεες, κοιλίη τοῖς μὲν οὐδὲν ἐκδιδοῖ, τοῖς δὲ σμικρὸν, δριμὺ, χολῶδες· οὖρα ξανθὰ, δακνώδεα· τὴν γνώμην οὐ παράφοροι μὲν, νωθροὶ δὲ καὶ μάλα ἐρασμώδεες, οὔτε ὁκόσοι τὴν δὲ τὴν κατάστασιν εἶδον, καῦσον ἐκάλεον· καὶ γὰρ καὶ οὖν γλίοις τοῦ καύσου τὰ παρεόντα, καὶ ἐν φθινοπώρῳ γίγνεται· ἐπεὶ τὸ θηριῶδες, καὶ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι, οἷσι ἰσχνὴ ὑπὸ διαίτης πονηρῆς καὶ ταλαιπωρίης ἡ ἕξις. τεσσαρεσκαιδεκαταῖοι εἰ δὲ τὰ πολλὰ θνήσκουσι· οἷσι δ' αὖ ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἀφίκηται, ἐν διπλασίοισι ὄλλυνται· ὁκόσοι δὲ, ἢ σμικρὴν ἀρχῆθεν ἴσχουσι τὴν φλεγμονὴν, ἢ τῆς μεγάλης κατὰ βραχὺ διαλυομένης, διαδιδράσκουσι μὲν τὸν ὄλεθρον, οὐδέκω δὲ ἀφίενται τοῦ κακοῦ· οἱ δὲ μακρὸν μὲν τὸν χρόνον τὸν καῦσον νοσέουσι· ἀποπαύεται δὲ τὰ κινδυνώδεα, αἱ ὀδύναι καὶ ξυντάσιες τῶν ὑποχονδρίων, καὶ ἡ κακοσφυξίη, καὶ τῆς γνώμης τὸ νωθές· ἔτι δὲ ἔμπης ἔασιν ἀσώδεες, ἀλύοντες ξὺν ἀπορίῃ· ξύνεστι δὲ ὅ, τε καῦσος, καὶ τὸ δίψος, καὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ στόματος ἡ ξηρότης· ἀναπνέουσι πολλὸν, μακρὸν ἕλκοντες καὶ ἀθρόον, ὅλον τὸν ἠέρα, ἐς ἔμψυξιν ἐπισπώμενοι· ἀτὰρ ἤν τε πίνουσι ψυχρὸν χανδὸν πολὺ πλεῖστον, καὶ ἐς μὲν βραχὺ ἀνεκουφίσθησαν, εἶτ' αὐτοῖς ἐξάπτεται τὸ δίψος, αὖθις ἄδην πίνουσι· καὶ ἥδε ἡ διαδοχὴ τοῦ κακοῦ· καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ψυχρὸν ἂν δώῃ πολλὸν ἀσινέως, ὅκως ἐν τῇσι ἄλλῃσι καύσεσι· ἀσφαλέστερον δὲ τοῖσι ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς νοσέουσι τὸν καῦσον· κἢν μὲν ἡ γαστὴρ, ἢ ἡ κύστις τὸ ποτὸν ὑποφέρῃ, οὐδὲ ἐμέτου δεῖ· εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ πολλῷ τὸ πολλὸν τοῦ ψυχροῦ ἐμέσαι χρή. ἐκ ταραχείη γὰρ αὖ τῶν

θρωπος, εἰ τοσόνδε πίνων, μηδὲν διαχωροίη, ἢ ἱδρῶσι, ἢ οὐροῖσι, ἢ κοιλίῃ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕφροὺς ὀξέων παθῶν. κεφ. θ.

Νεφροί, τὴν μὲν τοῦ σώματος ἰδέην, οὐ κάρτα ἐπίκαιροι ἐς κίνδυνον, ἢν καί τι πάθωσι ὀξέως· ἀδενώδεες γὰρ τὴν φύσιν, ἐς δὲ ὄλεθρον εὐήθεες· ἐπίκαιρον δὲ αὐτέων τὸ ἔργον, ἥτε διάκρισις τῶν οὔρων ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἐπέχει δὲ τήνδε, ἢ λίθος, ἢ ἐγγιγνομένη φλεγμονὴ, ἢ αἱμάλωψ, ἢ τι τοιόνδε· εὖτε ξυμπαθίης μὲν τῆς διὰ τὴν ἰδέην τοῦ σώματος κακὸν γίγνεται οὐδέν· ἡ δὲ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων, πάντα τὰ δεινὰ περιήσει. πῦρ μὲν γὰρ δριμὺ, ἀσῶδες, ὀδύνη κατ᾽ ὀσφὺν ἐπὶ ἰσχὶ βαρεῖα, διάτασις τῶν μερῶν, μᾶλλον δὲ τῶν ἀμφὶ τὸ ὑποχόνδριον· οὔρου ἐπίσχεσις, ἢ ἐς τὸ πάμπαν, ἀλλὰ σταγδὴν μὲν οὐρέουσι, ἐπιθυμίη δὲ πολλὸν ἐκχέαι. πλημμύρης γὰρ αἴσθησις. ἢν δὲ καὶ τὸ οὖρον δριμὺ καὶ δακνῶδες ἐγγένηται, ψύξιες, τρόμοι, σπασμοὶ, διατάσιες καὶ πληρώσιες τῶν ὑποχονδρίων. ἰκέλη ἡ ξυμφορὴ ἥδε καὶ ξυναίσθησις γίγνεται, τοῖσι ἀπὸ πλήθεος σιτίων καὶ διαφθορῆς ἐμφυσηθεῖσι τὴν κοιλίην· σφυγμοὶ τὰ πρῶτα μὲν ἀραιοὶ, νωθροί· ἢν δὲ ἐπιμᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, σμικροὶ, πυκνοὶ, ταραχώδεες, ἄτακτοι, ὕπνοι λεπτοὶ, ὀδυνώδεες, οὐ διηνεκέες, καὶ ἐξαπίνης ἐκθορνύμενοι ὡς ὑπὸ νύξιος, εἶτα ὑποφέρονται ἐς κῶμα, ὡς ὑπὸ καμάτου· τὴν γνώμην οὐ κάρτα παρέφοροι, ληρώδεες, πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα· ἢν δὲ ἥκῃ αὖθις κοτὲ τῆς οὐρήσιος ἡ προθυμίη, ἐπὶ σπασμοῖσι καὶ μεγάλῃσι ὀδύνῃσι βραχὺ ἀπὸ τε σταγδὴν ἐξέκρινε, εὖτε σμικρὸν ἐπανῆκε τῶν πόνων· εἶτα ἐς τὰ αὐτὰ παλινδρομέες. ὀξύτατα δὲ θνήσκουσι τῶν δὲ οἷσιν οὐδὲν ἐκκρίνει, ὁκόσοι δὴ θνήσκουσι· οἱ πλεῦ-

νες γὰρ περιγίγνονται, ἢ τοῦ λίθου ἐς τὴν κύστιν διὰ τῶν οὔρων ἐκπεσόντος, ἢ τῆς φλεγμονῆς ἐς πύον τρεπομένης, ἢ κατὰ βραχὺ διαπνεομένης. ἢν γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ἐνδεῶς διεξιέναι ῥηϊδίως τὸ οὖρον, διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον· χρόνῳ δὲ μακρῷ φθίνουσι τὴν ἕξιν. ὀρθῶς τάδε οἱ νοσέοντες πάσχουσι, καὶ καταγίγνονται ἐς ξύντηξιν ὑποφερόμενοι. ὧραι δὲ καὶ χῶραι, καὶ ἡλικίαι φέρουσι, αἵπερ καὶ τὰ κατὰ τὰς κοίλας φλέβας. ἐξερεύγει κοτὲ αἷμα ἀπὸ τῶν νεφρῶν πολλὸν ἀθρόον, καὶ πολλῇσι ἡμέρῃσι ξυνεχὲς ῥέει· ἀλλ' οὔ τινες αἱμοῤῥαγίῃ θνήσκουσι, ἀλλ' ἡ φλεγμονὴ τῇ ξὺν αἱμοῤῥαγίῃ γιγνομένῃ, ἢν ἐπισχεθῇ τὸ αἷμα· τὰ πολλὰ δ' ἐξ ἐπισχέσιος, ἐπὶ μεγάλῃ φλεγμονῇ θνήσκουσι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΥΣΤΙΝ ὀξέων παθῶν. κεφ. ι.

Κύστις χαλεπὴ μὲν ἐν νούσοισι ὀξείαισι πονῆσαι· κἢν ἄλλοισι ξυμπεπόνθῃ· χαλεπωτέρη δὲ καὶ θανατωδεστέρη, ἢν ἀφ' ἑωυτῆς ἄρξηται· καὶ γὰρ καὶ δυνατωτάτη πάντα ξυμπαθέα ποιῆσαι, καὶ νεῦρα, καὶ γνώμην. νεῦρον γὰρ ἡ κύστις ψυχρὸν καὶ λευκὸν, ἀτὰρ καὶ πορρωτάτω τοῦ οἰκείου θάλπεος· ἐγγυτάτω δὲ τοῦ ἔξω ψύξιος. ἐν γὰρ τῇ νειαίρῃ γαστρὶ κατωτάτω ἵζει, προσωτάτω τοῦ θώρηκος· ἀλλὰ καὶ ἔργον αὐτέης ἐπίκαιρον, ἡ τῶν οὔρων ἔξοδος. κἢν οὖν μοῦνον ἥδε ἐπισχεθῇ λίθοισι, ἢ θρόμβοισι, ἤ τευ ἄλλῃ ἰδίῃ, ἢ ἀλλοτρίῃ ξυμφορῇ, θανατώδεες. ἐπὶ γυναικῶν μὲν γὰρ αὐτέων καὶ ὑστέρων φλεγμονὰς ἀναπείθει· ἐπ' ἀνδρῶν δὲ, τὸ ἔσχατον, τὸ εὐθὺ, τὸ περιγραμμένον ἔντερον· ἐν πολλοῖσι δὲ ἐκ καρτερίης ἀεκουσίου ὑπ' αἰδοῦς ἐν ξυλλόγοισι, ἢ ξυνδείπνοισι πληρουμένης, διατέταται, ἀδρανίῃ τε παρισολῆς, οὐκέτι μεθίησι. ἐπὴν οὖν ἐπίσχῃ τὰ οὔρα

οὖρα, πληρώσιες καὶ τῶν ὀπίσθεν μερέων, νεφρῶν, οὐρητήρων διατάσιες, λαγόνων ὀδύνη βαρείη, σπασμὸς, τρόμος, ῥίγεα, γνώμην παράφοροι. ἢν δὲ πρὸς τοῖσι καὶ ἕλκος πεπόνθῃ ἢ φλεγμονὴν, πολλὰ μὲν τὰ κακὰ, ὄλεθρος δὲ πολλόν τι ἑλκέων ὤκιστος. ἀτὰρ ἀμφὶ μὲν ἕλκεος καὶ ἀποστάσιος, καὶ πυώδεος, καὶ τῶν ὁκόσα μὴ ὀξύτατα ᾖ, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ κατόξεα, καὶ ἐν ἴσῃ ἡμέρῃσιν, ἢ ὀλίγῳ θᾶσσον, ἢ βραδίον κτείνει, ὁκοῖον φλεγμονὴ, ἢ θρόμβοι, ἢ λίθος ἐς τὸν τράχηλον ἐμπεσὼν, περὶ τῶνδε νῦν ἐρέω. ἢν οὖν τι τουτέων ξυμβῇ, οὔρων ἐπισχέσιες, ὄγκος ἐν τῷ ἐπιγαστρίῳ, ὀδύνη ὀξείη, πάντη τῆς κοιλίης· περίτασις τῆς κύστιος, ὁ ὠχρὸς ἱδρὼς τῇ δεκάτῃ, ἔμετοι φλεγματώδεες, ἔπειτα χολώδεες, ψύξις ὅλου, ποδῶν δὲ μᾶλλον· ἢν δὲ ἐπὶ μέσον τὸ κακὸν ἕρπῃ, πυρετοὶ λυγγώδεες, σφυγμοὶ, ἀταξίῃ πυκνοὶ, καὶ μικροὶ, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, διψώδεες, ἀπορίη, γνώμην παράφοροι, σπασμοί· ἐπὶ δὲ φαρμάκοισι δηλητηρίοισι καὶ κανθαρίσι, ἢ ἐμπρήσει καὶ πνεύμασι, ἐμπιπρᾶται ἡ κύστις, καὶ ἡ ξύμπασα κοιλίη βιαιοτέρη καὶ πάντα κακίων, καὶ οὐκ εἰς μακρὸν ἡ τοῦ θανάτου ἀμβολή. αἱμοῤῥαγέει ποτὲ κύστις· ξανθόν τε καὶ λεπτὸν ἐστὶ τῇδε τὸ αἷμα· ἀτὰρ οὐδέν τι διὰ τήνδε θνήσκουσι, κἢν μὴ ῥηΐδίη ἡ ἐπίσχεσις· ἀτὰρ ἐπὶ τοῖσι θρόμβοισι καὶ τῇ φλεγμονῇ ὁ κίνδυνος· ψύξις γὰρ καὶ νέκρωσις, καὶ γαγγραινώσιες, καὶ τὰ ἐπὶ τῇδε κακὰ ῥηϊδίως κτείνει. φέρει δὲ τὰς νόσους, χεῖμα, καὶ μετόπωρον· ἡλικίη δὲ, ἀκμὴ, ἔτι δὲ μᾶλλον γῆρας· αἱ δὲ ἄλλαι ὧραι, καὶ αἱ ἡλικίαι, οὔτε ξυνεχέως, καὶ ἥκιστα κτείνουσι· ἀσινέσταται δὲ πάντων, τὰ παιδία.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ια.

ΕΝ τῇσι λαγόσι τῶν γυναικῶν μέσῃσι ἐγκέεται ἡ μήτρη, σπλάγχνον γυναικήϊον ἄγχιστα ζωῶδες. κινέεται γὰρ ἐξ ἑωυ

τέης ἔνθα καὶ ἔνθα ἐπὶ τὰς λαγόνας· ἀτὰρ καὶ ἐς τὰ ἄνω, κατ' ἴξιν μὲν, ὑπὸ τὸν χόνδρον τοῦ θώρηκος· ἐς τὰ πλάγια δὲ, ἐπὶ δεξιὰ, ἢ ἐς ἀριστερὰ, ἢ ἐς ἧπαρ, ἢ σπλάγχνα, γίγνεται δὲ καὶ προπετεστέρη ἐς τὰ κάτω, καὶ ξυλλήβδην εἴπωμεν, πάντη ἐστὶ πλανώδης· καὶ εὐώδεσι ὀσμήσεσι τέρπεται, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἵεται· ἄχθεται δὲ τοῖσι κακόδμεισι, καὶ αὐτὰ φεύγει· καὶ τὸ ξύμπαν ἐν τῇ γυναικὶ ἐστὶ ἡ ὑστέρη, ὁκοῖόν τι ζῶον ἐν ζώῳ. ἣδε οὖν ἢν ἐξαπίνης ἀνωΐστος γένηται, καὶ ἐπιπολὺ ἄνω μείνῃ, καὶ ἐκβιάσηται τὰ σπλάγχνα, ἀπεπνίχθη κοτὲ ἡ ἄνθρωπος, τρόπον τὸν ἐπιληπτικὸν, ἄνευθεν σπασμῶν. ἐπιέζετο γὰρ ὠκέως στενοχωρείῃ ἧπαρ, διάφραγμα, πνεύμων, καρδίη. τοὔνεκεν ἀπνοίη ξυνεῖναι δοκέει καὶ ἀπονίη· ἀτὰρ καὶ αἱ καρωτίδες ξυμπαθίῃ τῆς καρδίης πιέζονται. διὰ τόδε καρηβαρίαι τε καὶ ἀναισθησία ξυνέστι κοινῷ καρῷ. γίγνεται δὲ καὶ ἄλλο πάθος αὐτέῃσι ἴκελον τῇδε ξυμμορφῇ, ξὺν πνιγὶ καὶ ἀφωνίῃ· ἀλλ' οὐκ ἀπὸ ὑστέρης. καὶ γὰρ τόδε καὶ ἀνδράσι γίγνεται κατοχώδεα τρόπον. ἀλλὰ τῇσι μὲν ἀπὸ ὑστέρης κακώδεες ἐπαρήγουσι ὀδμαὶ, καὶ εὐωδέων πρὸς τὰ γυναικήϊα ὑποθέσιες· τῇσι δὲ ἑτέρῃσι τάδε οὐδὲν ἐπαρήγει, καὶ τὰ μέλεα κινέονται ἀπὸ ὑστέρης· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου πάθεος, ἥκιστα. ἔτι δὲ τρόμοι αὐτόματοι, καὶ οὐκ αὐτόματοι· ἀλλ' ἐξ ὑποθέσιος ἀμβλωθριαίου. ψύξιες καρτεραὶ τῆς ὑστέρης, αἱμορραγίης ἀθρόης ἐπίσχεσις, καὶ ὁκόσα τοιάδε. ἢν οὖν ἄρξηται πάσχειν κινευμένης ἄνω τῆς ὑστέρης, ὄκνος ἔργων πρήξιος, ἔκλυσις, ἀτονίη, γουνάτων ἀκρασίη, σκοτόδινος, καὶ τὰ γυῖα λύονται, κεφαλῆς πόνος, καρηβαρίη. τὰς φλέβας τὰς ἑκάτερωθεν τῆς ῥινὸς ἀλγέει ἡ γυνή. ἢν δὲ καταπέσωσι, καρδιώσσουσι, ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι λαγόνες κεναὶ, ἔνθα ἡ ἕδρη τῆς ὑστέρης, σφυγμοὶ διαλείποντες, ἄτακτοι, ἐκλείποντες, πνὶξ καρτερὴ, ἀφωνίη, ἀναισθησίη, ἡ ἀναπνοὴ ἄσημος, ἀσαφὴς, ὤκιστος καὶ ἄπιστος ὁ θάνατος. οὐδὲν γὰρ ἴσχουσι νεκρώδες· ἐς

χροιῆ, ζωώδεες· ἐρυθρότεραι μᾶλλον μέχρι πολλοῦ τοῦ θανάτου· ὀφθαλμοὶ μικρόν τι ἐξίσχοντες, λαμπροὶ, οὐ κάρτα μὲν ἀτενέες, ἀτὰρ οὐδὲ κάρτα κεκαμμένοι. ἢν δὲ μετακινέηταί κοτε ἐς ἕδρην ἡ ὑστέρη, πρὶν ἐς τέλος ἰέναι τὸ πάθος, διαδιδράσκουσι τὴν πνῖγα. ἔστε κοιλίη ὑποβορβορύζει, ὑγρότης τῶν γυναικηΐων τόπων, ἀναπνοὴ δασυτέρη καὶ σαφεστέρη· ὠκίστη ἐκ τοῦ πάθεος ἡ ἔγερσις, ὅκως καὶ ὁ θάνατος ὤκιστος. καὶ γὰρ ῥηϊδίως ἐπὶ ἄνω προχωρέει, ἀτὰρ ἠδὲ ῥηϊδίως ἀφίσταται. ἀκρόπλοος τε γὰρ ἡ ὑστέρη· ὑγροὶ δὲ καὶ οἱ ὑμένες οἱ ὀχῆες αὐτῆς· ὑγρὸν δὲ καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα κέεται ἡ ὑστέρη· πρὸς δὲ φυγῆτε καὶ ὁρμῇ χρέεται ἡδέων τε καὶ ἀηδέων. ῥηϊδίως οὖν νεύει ὅκως πρέμνος ἔνθα καὶ ἔνθα, ἄνω τε καὶ κάτω πλώει. διὰ τόδε νεήνισι τὸ πάθος γίγνεται, γεραιτέρῃσι δὲ ἥκιστα. ἧσι γὰρ ἡλικίη τε καὶ βιοτὴ καὶ γνώμη πλανωδεστέρη, τῇσι καὶ ὑστέρη ἐστὶ ῥεμβώδης· πηλικωτέρῃσι δὲ εὐσταθέα καὶ ἡλικίη καὶ βίος, καὶ γνώμη, καὶ ὑστέρη. ἥδε μὲν οὖν ἡ ἀπὸ ὑστέρης πνὶξ, μούνῃσι γυναιξὶ παρομαρτέει· γίγνεται δὲ καὶ ξυνὰ πρὸς ἄνδρας πάθεα τῇ ὑστέρῃ φλεγμονὴ, αἱμοῤῥαγίη· ξυνὰ δὲ καὶ τὰ παρεόντα σημεῖα, πυρετοὶ, ἀσφυξίη, ψύξις, ἀφωνίη· ἐπὶ δὲ τῇ αἱμοῤῥαγίῃ, καὶ ὀξύτεροι οἱ θάνατοι, ὁκοῖόν τι ἐν ζώῳ σφαγή.

ΠΕΡΙ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ. κεφ. ιβ.

Οἱ σάτυροι τοῦ Διονύσου ἱεροὶ, ἐν τῇσι γραφῇσι, καὶ τοῖσι ἀγάλμασι, ὄρθια ἴσχουσι τὰ αἰδοῖα, ξύμβολον τοῦ θεοῦ πρήγματος. ἔστι δὲ καὶ πάθος ἰδέη, ἀνίσχοντος ὄρθια τοῦ πάσχοντος τὰ αἰδοῖα, ἐπίκλησις σατυρίασις ἐς ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ σχήματος. ὁρμὴ δὲ ἐστι ἄσχετος ἐς ὁμιλίην· ἀτὰρ οὐδ᾽ ἐν τῇσι προσόδοισι οὐδὲν ὠφελέονται· οὐδὲ ἐπὶ πολλοῖσι καὶ συνεχέσι ὁμιλίῃσι πρηΰνονται τὸ ὄρθιον. σπασμοὶ δὲ ἁπάντων τῶν νεύρων, καὶ

ἔντασις τενόντων, καὶ βουβώνων, καὶ πληχάδος, φλεγμονὴ τῶν αἰδοίων καὶ πόνος, ἐρύθημα προσώπου, καὶ ἰκμὰς νοτίδι ἰκέλη. περιστελλόμενοι, ἡσυχῇ ἐπίλυποι, κατηφέες, ὥσπερ ἀχθόμενοι τῇ ξυμμορφῇ· ἢν δὲ ὑπερίσχῃ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πάθος, ἀκρατέες μὲν γλώσσης ἐς τὸ ἄκοσμον· ἀκρατέες δὲ ἐς τὸ ἀμφαδὸν καὶ τῆς τοῦ ἔργου πρήξιος, παράφοροι τὴν γνώμην ἐς τὸ ἄσχημον. κατέχειν γὰρ οὐ δύνανται· διψώδεες, φλέγμα πολλὸν ἐμέουσι· ἐπειδὴ τοῖσι χείλεσι ἀφρὸς ἐφιζάνει, ὅκωσπερ τοῖσι ὀργῶσι τῶν τράγων· ἀτὰρ ἤδε ὀσμὴ ὁμοίη. οὖρον δὲ ἐξ ἐπισχέσιος πολλῆς, ἀλλ' ἐς λευκὸν, παχὺ, γονοειδές· κοιλίη ἀπολελυμένη, γαργαλισμοὶ αὐτόματοι πλευρέων καὶ μασχαλῶν, σπασμώδεες, ἀπόσιτοι, εἰ δὲ προσφέροιντο, ἁρπάδην, ταραχώδεες· ἢν δὲ ἐς ὄλεθρον ἥκῃ τὸ κακὸν, φυσώδεες. κοιλίην ἐπηρμένοι, τενόντων καὶ μυῶν τῶν πάντων ξύντασις, δυσκινησίη, ξυνολκαὶ μηρέων, σφυγμοὶ μικροὶ, ἀσθενέες, ἄτακτοι. ἔλυσέ κοτε τάδε πάντα κοιλίη ἐκταραχθεῖσα πολλοῖσι φλεγματώδεσι, χολώδεσι, ἔμετος ὁμοίως· οὐκ αὖθεν κινδυνεύησις, ὕπνος βαθὺς καὶ μήκιστος. ψύξις γὰρ καὶ πάρεσις καὶ νάρκη νεύρων, ὕπνος πουλύς· νάρκη δὲ καὶ ψύξις, σατυρίησιν ἰῆται. γίγνεται δὲ τὸ πάθος, ἦρος μάλιστα καὶ θέρεος. ἡλικίῃσι δὲ μειρακίοισι καὶ νέοισι· μάλιστα δὲ ὁκόσοισι ἡ φύσις ἐς ξυνουσίην ἑτοίμη· ὀξύτατον ἤδε ἀτερπὲς, ἤδε ἄκοσμον κακόν. τὰ πολλὰ γὰρ ἐν ἑβδόμῃ θνήσκουσι. λόγος δὲ ὅτι καὶ γυναῖκες πάσχουσι τοῦτο τὸ πάθος, καὶ ἥτε ἐς τὰ ἀφροδίσια ὁρμὴ ὁμοίη, καὶ τὰ λοιπὰ ξύμπαντα τὰ αὐτά· ἐγὼ δὲ μαχλοσύνην μὲν γυναιξὶ ὑγρῇσι πείθομαι γίγνεσθαι, ἐς ἔκχυσιν τοῦ πλήθεος τούτων· σατυρίησιν δὲ ἥκιστα. οὔτε γὰρ ἡ φύσις αὐτέων ἑτοίμη· ψυχρὴ γὰρ, ἀλλ' οὐδὲ μόρια ἐς ὀρθίησιν, ὅκωσπερ σάτυρος, ἴσχει γυνὴ, ὥσπερ τὸ πάθος ἐπώνυμον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τήνικα τὴν ἀπὸ ὑστέρης νοσέουσι ἄνδρες, οὕνεκεν οὐκ ἴσχει ὑστέρην ἀνήρ.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ αἰτίων καὶ σημείων χρονίων παθῶν, βιβλίον πρῶτον.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΩΝ, κεφ. α.

Χρονίων νούσων, πόνος μὲν πουλὺς, χρόνος δὲ μακρὸς συντήξιος, καὶ ἀβέβαιος ἡ ἄφεξις. ἢ γὰρ οὐδ' ἐξηλάθησαν ἐς τὸ πάμπαν, ἢ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ παλινδρομέουσι αἱ νοῦσοι. οὔτε γὰρ ἀτρεμέειν οἱ νοσέοντες ἐθελέουσι ἐς τέλος· ἀτὰρ ἢν δὲ ἁμαρτάνωσι ἐν τῇσι μακρῇσι διαίτῃσι, κἢν ἀτρεμέωσι· ἢν δὲ ὁ πόνος ᾖ ἐπίπονος ἰήσιος, δίψης, λιμοῦ, φαρμάκων πικρῶν καὶ ὀδυνωδέων, ἢ τομῆς, ἢ καύσιος· ὧν περ δέει ἐν τῇσι δολιχῇσι νούσοισι χρέος, ὡς ἀποδιδρήσκουσι οἱ κάμνοντες, θανάτου δῆθεν αὐτέου ὀρεγόμενοι. ἔνθα δὴ ἀρετὴ διαειδέεται ἀνδρὸς ἰητροῦ, καὶ μακροθυμίης, καὶ ποικιλίης, καὶ χάριτος ἀβλαβοῦς τῶν ἡδέων, καὶ παραιφάσιος· ἀτὰρ καὶ τὸν νοσέοντα χρὴ ἀγαθὸν ἔμμε-

ναι, καὶ ξυνίστασθαι τῷ ἰητρῷ κατὰ τοῦ νοσήματος. οὐ γὰρ τοῦ σώματος μοῦνον ἀτρεκὲς λαβόμενον, ταχὺ ἀνασμύχει τε καὶ δαπλεῖ, ἀλλὰ ἐς πολλὰ καὶ τὴν αἴσθησιν ἐκτρέπει· ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν σημαίνει. ἀκρασίη τοῦ σώματος ταύτῃ δὲ τὴν μανίην καὶ τὴν μελαγχολίην ἴσμεν, περὶ ὧν αὖθις ἐρέω· τανῦν δ' ἀμφὶ κεφαλαίης φράσω.

ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ. κεφ. β.

Ἢν ἀλγέῃ κεφαλὴ σχεδίως ἐπὶ προσκαίρῳ αἰτίῃ, κἢν ἐπὶ πλεῦνας, κεφαλαλγίη καλέεται. ἢν δὲ διεξίῃ χρόνῳ μακρῷ τὸ ἄλγημα, καὶ περιόδοισι μακρῇσι καὶ πολλῇσι, καὶ προσεπιγίγνηται μέζω τε καὶ πλεῦνον δυσαλθῆ, κεφαλαίην κικλήσκομεν. ἰδέαι δὲ μυρίαι. τοῖσι μὲν γὰρ ἀΐδιος ὁ πόνος καὶ μικρὸς, ἀλλ' οὐ διαλείπων· τοῖσι δὲ, ἐς περίοδον περιπλεῖ, ὅκως τοῖσι πυρεταίνουσι ἀμφημερινὸν παρ' ἡμέρην· ἄλλοισι δ' ἀπὸ δύσιος ἐς μεσημβρίην, καὶ τῇδε τέλεον ἀποπαύεται· ἢ ἀπὸ μεσημβρίης ἐς ἑσπέρην ἢ ἐπιπρόσθεν ἐς νύκτα. ἥδε ἡ περίοδος οὐ κάρτα δηθύνει· καὶ τοῖσι μὲν ἡ κεφαλὴ ἀλγέει πᾶσα· καὶ ἥδε ἄλλοτε μὲν ἐπὶ δεξιὰ· ἄλλοτε δὲ ἐπ' ἀριστερά· ἢ μέτωπον, ἢ βρέγμα, καὶ ταῦτα ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ῥεμβώδεα τρόπον· τοῖσι δὲ, καὶ τὰ δεξιὰ μοῦνον, ἢ τὰ λαιὰ μοῦνον. ἐς ὅσον ὅρων κρόταφος, ἢ οὖς, ἢ καὶ ὀφρὺς μία, ἢ ὀφθαλμὸς ἐς μέσφι μέσου, ἢ ῥὶς ἐς ἴσα τέμνει μοῦνον, ἐπέκεινα δὲ τὸ ἄλγημα οὐ περῇ ἐν ἡμίσεϊ μίμνει τῷ τῆς κεφαλῆς χωρίῳ. ἑτεροκρανίη τόδε μοῦνον καλέεται· οὐκ εὐηθὲς κακὸν, κἢν διαλείπῃ, κἢν σμικρὸν ἔμμεναι δοκέῃ. ἢν γὰρ ἐμπέσῃ κοτὲ ὀξέως, αἰσχρὰ καὶ δεινὰ προήσει· σπασμὸς καὶ διαστροφὴ τοῦ προσώπου γίγνεται· ὀφθαλμοὶ ἢ ἀτενέες κέρασι ἴκελοι πεπήγασι, ἢ τῇδε κἀκεῖσε σπασμώδεες ἔνδον εἰλῶνται σκοτοδίνως· ὀφθαλμῶν ὑπο-

βρύχιος πόνος ἄχρι μηνίγγων. ἱδρὼς ἄσχετος, τενόντων ἐξαπίνης ἄλογος, ὡς πρεί τινος πατάξαντος ξύλῳ· ναυτίη, ἔμετος χολωδέων, κατάπτωσις τοῦ ἀνθρώπου. ἢν δὲ ἐπιλεύῃ κοτὲ τὸ πάθος, ὤνθρωπος ἐτελεύτησε. ἢν δὲ σμικρότερον ᾖ, καὶ ἐς ὄλεθρον ἀσινὲς, χρονίζει, ὄκνος πουλὺς, καρηβαρίη, ἀπορίη, ζωὴ δύσφορος. καὶ γὰρ φεύγουσι τὴν αὐγήν· σκότος δὲ πρηΰνει τουτέοισι τὴν νοῦσον· οὐδὲ ἐσιδεῖν τι ἢ ἀκοῦσαι τερπνὸν, δύσφοροι· κακόδμοι τὴν ὄσφρησιν, καὶ οὔτε τι εὐῶδες αὐτέους τέρπει· ἐκτρέπονται δὲ καὶ τὰ κακώδεα· ἄχθονται τῷ βίῳ, θανατῶσι ὤνθρωποι. αἰτίη δὲ τουτέων ξὺν ξηρότητι ψύξις. ἢν δὲ ἐνηθύνῃ καὶ ἐς μέζον ἕρπῃ ἐπὶ τοῖσι πόνοισι τὸ πάθος, σκότωμα γίγνεται.

ΠΕΡΙ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ. κεφ. ϛ.

Ἢν ζόφος τὰς ὄψιας σχῇ, καὶ δῖνος ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἐλίσσηται, καὶ ὦτα βομβέῃ ὅκως ῥεόντων καναχηδὸν ποταμῶν, ἢ οἷον ἄνεμος ἱστίοισι ἐγκυβερνέῃ, ἢ αὐλῶν, ἢ καὶ συρίγγων ἐνοπὴ, ἢ τροχοῦ ἁμάξης ἰαχὴ, ὀνομάζομεν σκότωμα τὸ πάθος, κακὸν μὲν, κἢν σύμπτωμα κεφαλῆς· κακὸν δὲ, κἢν ἐκ διαδέξιος κεφαλαίης, ἢ ἐξ ἑωυτέης χρονίου νούσου φύῃ. ἢν γὰρ τάδε μὲν μὴ ἀπογίγνηται, μίμνῃ δὲ ἡ σκοτοδίνη, ἢ χρόνῳ μακρῷ τελεωθῇ τοῖσι ἰδίοισι συμπτώμασι οὐ πρὸς ἀκεομένου, πάθος τὸ σκότωμα γίγνεται· ἐπ' αἰτίῃ ὑγρῇ τε καὶ ψυχρῇ· ἀλλὰ καὶ ἀρχὴ παθέων ἄλλων, ἢν ἐς ἀνήκεστον τραπῇ, μανίης, μελαγχολίης, ἐπιληψίης, προσεπιγιγνομένων ἑκάστῃ τῶν ἰδίων ξυμπτωμάτων. σκοτώματος δὲ ἡ ἰδέα, βάρος τῆς κεφαλῆς, ὀφθαλμῶν μαρμαρυγαὶ ἐπὶ πολλῷ τῷ σκοτώδει· ἀγνωσίη ἑωυτέων τε καὶ τῶν πέλας· καὶ ἢν ἐπ' αὐξήσει ἡ νοῦσος γίγνηται, ποτὲ γυῖα λύονται, καὶ ἕρπονται χαμαί· ναυτίη καὶ ἔμετος φλέγ-

ματος, ἢ χολωδέων, ξανθῶν, ἢ μελαινῶν. οὔτε ἐπὶ μὲν ξανθῇ χολῇ, μανίαι γίγνονται· ἐπὶ δὲ τῇσι μελαίνῃσι, μελαγχολίη· ἐπὶ δὲ τῷ φλέγματι, ἡ ἐπιληψίη. πασέων γὰρ ἤδε νούσων ἐστί.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ.

Ποικίλον, ἠδ' ἀλλόκοτον κακὸν, ἡ ἐπιληψίη, θηριῶδες μὲν ἐν παροξυσμοῖσι καὶ κάτοξυ, καὶ ὀλέθριον. ἔκτεινε γάρ κοτε παροξυσμὸς εἷς. ἢν δὲ μελέτῃσι φέρῃ ὥνθρωπος, ζῇ μὲν, αἴσχεα, καὶ ὀνείδεα, καὶ ἄλγεα φέρων· ῥηϊδίως δ' οὐκ ἄπεισι ἡ νοῦσος, ἀλλὰ ἐν ἡλικίῃσι τέ τισι κρείττοσι ἐνοικέει, καὶ ὥρῃ τῇ ὡραίῃ. ξυνδιαιτᾶται τε παισὶ καὶ μειρακίοισι· ἐξηλάθη δέ κοτε ὑπ' εὐτυχίης, δι' ἄλλης ἡλικίης μέζονος, οὔτε τῷ κάλλει συνέξεισι τῆς ὥρης· ἀλλὰ καὶ τότε μετεξετέροις αἴσχεος ἀποδείξασα, ἀπόλλυσι τοὺς παῖδας φθόνῳ τοῦ κάλλεος, ἢ χερὸς ἀκρασίῃ, ἢ προσώπου διαστροφῇ, ἢ πηρώσει τινὸς αἰσθήσιος· ἢν δ' ἐμφωλεύσῃ τὸ κακὸν ἐς ῥίζαν, οὔτε ἰητρῷ, οὔτε ἡλικίης μεταβολαῖς ἔξοδον πείθεται· ἀλλὰ ξυμβιοῖ μέσφι θανάτου. ποτὶ, καὶ ἐπίπονος ἡ νοῦσος, σπασμοῖσι καὶ διαστροφῇσι μελέων τε καὶ ὄψιος. ἔτρεψε δέ κοτε καὶ γνώμην ἐς μανίην. ἀτερπὴς μὲν ἡ τοῦ παροξυσμοῦ θέη· αἰσχρὴ δὲ καὶ ἡ ἀπόληψις αὐτέου, ἐπὶ ἀφόδῳ καὶ οὔροισι, καὶ αὐτομάτῳ κοιλίῃ· ἀλλὰ καὶ ἄδοξος ἡ ξυμμορφή· δοκέει γὰρ τοῖσι ἐς τὴν σελήνην ἀλιτροῖσι ἀφικνεῖσθαι ἡ νοῦσος· τοὔνεκεν ἱρὴν κικλήσκουσι τὸ πάθην· ἀτὰρ καὶ δι' ἄλλας προφάσιας, ἢ μέγεθος τοῦ κακοῦ. ἱερὸν γὰρ τὸ μέγα· ἢ ἰήσιος οὐκ ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ θείης, ἢ δαίμονος δόξης ἐς τὸν ἄνθρωπον εἰσόδου, ἢ ξυμπάντων ὁμοῦ, τήνδε ἐπίκλησιν ἱρήν. ὁκόσα μὲν οὖν ὡς ἐπὶ ὀξείῃ γίγνεται τῇ νούσῳ, πρόσθεν μοι λέλεκται· ἢν δὲ ἐν χρόνῳ μίμνῃ, οὐδὲ ἐπὶ τοῖσι διαλείμμασι ἀσινέες, νωθροὶ, ἄθυμοι, κατηφέες, ἐξάνθρωποι, ἄμικτοι, οὔτε ἡλικίῃσι

μειλίχιοι, ἄγρυπνοι, δυσόνειροι πολλοῖσι δηνοκότοισι, ἀπόσιτοι, πέψαι κακοί, ἄχροοι, μολιβδώδεες, δυσμαθέες νωθέες γνώμης τε καὶ αἰσθήσιος, βαρυήκοοι, ἦχοι, βόμβοι ἀνὰ τὴν κεφαλήν· γλῶσσα ἀσαφὴς καὶ παράφορος· ἢ ὑπὸ τῆς διαθέσιος τῆς νούσου, ἢ ὑπὸ τρωμάτων ἐν τῇσι καταλήψεσι, σπασμώδεες· γλῶσσα μὲν στροφᾶται ἐν τῷ στόματι ποικίλως· ὑποτείνεται δέ κοτε καὶ τὴν διάνοιαν ἡ νοῦσος, ὡς τὰ πάντα μωραίνειν· ἀτὰρ τοῖσδε αἰτίη ξὺν ὑγρότητι ψῦξις.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ, κεφ. ε.

Μέλαινα χολή, ἐν μὲν ὀξέσι ἄνωθεν φανεῖσα, κάρτα ὀλέθριον· κάτω δὲ ἐξιοῦσα οὐ κάρτα ἀνώλεθρον· ἐν δὲ τοῖσι χρονίοισι, ἢν μὲν ὑπίῃ κάτω, ἐς δυσεντερίην καὶ ἥπατος πόνον τελευτᾷ· γυναιξὶ δὲ κάθαρσις αὕτη τῶν ἐπιμηνίων, ἢν τὰ ἄλλα ἀνώλεθροι ἔωσι· ἢν δὲ ἄνω ῥέπῃ ἐς στόμαχον, ἢ ἐς φρένας, μελαγχολίην τεύχει. φύσας τε γὰρ ἐμποιέει, καὶ ἐρυγὰς κακώδεας, ἰχθυώδεας· διαπέμπει δὲ καὶ κάτω φύσας ψοφώδεας, ξυντρέπει δὲ καὶ τὴν γνώμην. διὰ τόδε καὶ μελαγχολικοὺς τοὺς φυσώδεας τούσδε ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν· μετεξετέροισι δὲ οὐδὲ φῦσα, οὔτε μέλαινα χολὴ ἐγγίγνεται· ὀργὴ δὲ ἄκριτος καὶ λύπη, καὶ κατηφείη δεινή. τούσδε οὖν μελαγχολικοὺς καλέομεν, χολῆς μὲν τῆς ὀργῆς συμφραζομένης· μελαίνης δέ, πολλῆς τε θηριώδεος· τεκμήριον δὲ Ὅμηρος ἔνθα φησί,

——Τοῖσι δ᾽ ἀνέστη
Ἥρως Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφὶ μέλαιναι
Πίμπλαντ᾽, ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐίκτην.

Τοιοίδε γίγνονται οἱ μελαγχολώδεες, εὖτ᾽ ἂν ὑπὸ τοῦ κακοῦ κλεινέωνται. ἔστι δὲ ἀθυμίη ἐπὶ μιῇ φαντασίῃ, ἄνευ τε πυρετοῦ. δοκέει τε δέ μοι μανίης τε ἔμμεναι ἀρχὴ καὶ μέρος ἡ μελαγχολίη.

τοῖσι μὲν γὰρ μαινομένοισι, ἄλλοτε μὲν ἐς ὀργὴν, ἄλλοτε δὲ ἐς θυμηδίην ἡ γνώμη τρέπεται· τοῖσι δὲ μελαγχολῶσι, ἐς λύπην καὶ δυσθυμίην μοῦνον. ἀτὰρ καὶ μαίνονται μὲν ἐς τὰ πλεῖστα τοῦ βίου, ἀφρονέοντες καὶ δεινὰ καὶ αἰσχρὰ πρήσσοντες· μελαγχολῶσι δὲ οὐκ ἐπὶ ἑνὶ εἴδει ἕκαστοι, ἀλλ' ἢ πρὸς φαρμακείην ὕποπτοι, ἢ ἐς ἐρημίην φεύγουσι μισανθρωπίῃ, ἢ ἐς δεισιδαιμονίην τρέπονται, ἢ μῖσος ἐπὶ τοῦ ζῆν τεύχουσι. ἢν δὲ καὶ ἀθυμίης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διάχυσις γίνηται, ἡδονὴ προσγίγνεται ἐπὶ τοῖσι πλείστοισι· οἱ δὲ, μαίνονται. ὅκως δὲ καὶ ἀπὸ ποίων χωρέων τὰ πολλὰ γίγνονται, φράσω. ἢν μὲν ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι μίμνῃ, ἡ αἰτίη ἀμφὶ τὰς φρένας εἱλέεται, καὶ διεξίῃ χολὴ ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν μελαγχολῇσιν· ἢν δὲ καὶ κεφαλὴν ἐς ξυμπάθειαν ἄγῃ, καὶ ἀμείβεται τὸ παράλογον τῆς ὀξυθυμίης ἐς γέλωτα καὶ ἡδονὴν ἐς τὰ πολλὰ τοῦ βίου· οἱ δὲ μαίνονται αὔξῃ τῆς νούσου μᾶλλον, ἢ ἀλλοίῃ τοῦ πάθεος· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ ξηρότης αἰτίη. ἄνδρες μὲν οὖν μαίνονται καὶ μελαγχολῶσι, ἢ καὶ ἀνδρῶν ἐλάσσους· κακίους δὲ ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες ἐκμαίνονται. ἡλικίη, πρὸς ἀκμὴν, καὶ οἱ ἀκμάζοντες. ὥρη, θέρεος μὲν καὶ φθινοπώρου τίκτει· ἔαρ δὲ κρίνει. τεκμηρίων μὲν οὖν οὐκ ἄσημα· ἢ γὰρ ἥσυχοι, ἢ ζύγνοι, κατηφέες, νωθροὶ ἔασι ἀλόγως, οὐ τινὶ ἐπ' αἰτίῃ, μελαγχολίης ἀρχή. ἔτι δὲ καὶ ὀργίλοι προσγίγνονται, δύσθυμοι, ἄγρυπνοι, ἐκ τῶν ὕπνων ἐκθορυβούμενοι· ἔχει δὲ αὐτέους καὶ τάρβος ἔκτοπον, ἢν ἐς αὔξησιν τὸ νόσημα φοιτῇ, οὔτε καὶ ὄνειροι ἀληθέες, δειματώδεες, ἐναργώδεες. ὁκόσα γὰρ ὕπαρ ἐκτὸς ἔπονται οὔπω οἱ κακοῦ, τὸ δὲ ἐνύπνιον ὁρέουσι ὥρμησε· πρὸς τὸ ῥήϊδιον μεταγνῶναι δύσκολοι, αἰσχροὶ, σμικρολόγοι, ἄδωροι, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἁπλοῖ, ἄσωτοι, πουλύδωροι, οὐκ ἀρετῇ ψυχῆς, ἀλλὰ ποικιλίῃ νοσήματος· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, μῖσος, φυγανθρωπίη, ὀλόφυρσοι ἐς κενεὰ, ζωῆς κατήγοροι· ἔρανται δὲ θανάτου. τῇ

λοῖσι δὲ ἐς ἀναισθησίην καὶ μώρωσιν ἡ γνώμη ῥέπει, ὅκως ἀγνῶτες ἁπάντων, ἢ ἐπιλήσμονες ἑωυτέων, βίον ζώωσι ζωώδεα· ξυντρέπεται δὲ καὶ τοῦ σκήνεος ἐς πονηρὸν ἡ ἕξις· χροιὴ μελάγχλωρος, ἢν μὴ διεξίῃ κάτω ἡ χολή, ἀλλὰ ἀναχέηται ξὺν τῷ αἵματι ἐς τὸ πᾶν. βοροὶ μὲν, ἰσχνοὶ δέ· ὕπνος γὰρ αὐτέοισι, οὔτε πέσσει, οὔτε βρωτὰ συγκρατέει τὰ μέλεα· ἀγρυπνίη δὲ σκίδνησι ἐς τὴν ἔξω φορίην. τοιγάρτοι κοιλίη ξηρὴ οὐδὲν διεῖσα. ἢν δέ κοτε ἐκδιδῷ, ξηρὰ, στρογγύλα, ξὺν περιρρόῳ μελαίνῃ, χολώδεα, οὖρα σμικρὰ, δριμέα, χολόβαφα· φυσώδεες καθ' ὑποχόνδριον, ἐρυγαὶ κακώδεες, βρομώδεες, ὡς ἐξ ἁλὸς ὀρεγμίη· ἀνέπλω κοτὲ καὶ ὑγρὸν δριμὺ ξὺν χολῇ. σφυγμοὶ ὡς ἐπίπαν σμικροὶ, νωθροὶ, ἀδρανέες, πυκνοὶ, ἴκελοι τῷ ψύχει. λόγος ὅτι τῶν τοιῶνδέ τις ἀνηκέστως ἔχων, κούρης ἤρα τε καὶ τῶν ἰητρῶν οὐδὲν ὠφελεόντων, ὁ ἔρως μιν ἰήσατο· δοκέω δὲ ἔγωγε ἐρᾶν μὲν αὐτὸν ἀρχῆθεν· κατηφέα δὲ καὶ δύσθυμον, ἢ ὑπ' ἀτυχίης τῆς κούρης ἔμμεναι, καὶ μελαγχολικὸν δοκέειν τοῖσι δημότῃσιν. ἔπειτα οὔτε μὴν τὸν ἔρωτα ἐγιγνώσκων· ἐπεὶ δὲ τὸν ἔρωτα ξυνῆψε τῇ κούρῃ, παύεται τῆς κατηφείης, καὶ διασκίδνησι ὀργὴν τε καὶ λύπην· χαρμονῇ δὲ ἐξένηψε τῆς δυσθυμίης. καθίσταται γὰρ τὴν γνώμην ἔρωτι ἰητρῷ.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΙΗΣ. κεφ. ϛ.

Μανίης τρόποι, εἴδεσι μὲν μυρίοι· γένει δὲ μοῦνος εἷς. ἔκστασις γάρ ἐστι τὸ σύμπαν χρόνιος, ἄνευθεν πυρετοῦ. εἰ γάρ κοτε καὶ πυρετὸς ἐπιλάβοι, οὐκ ἀπὸ μανίης ἂν ἴδιος γίγνοιτο, ἀλλ' ἐκ ξυντυχίης ἄλλης. ἐκφλέγει γὰρ καὶ οἶνος ἐς παραφορίην ἐν μέθῃ· ἐκμαίνει δὲ καὶ τῶν ἐδεστῶν μετεξέτερα, ἢ μανδραγόρη, ἢ ὑοσκύαμος, ἀλλ' οὔτι πω μανίη τάδε κικλήσκεται. ἐπὶ γὰρ σχεδίου γιγνόμενα, καθίσταται τάχιον· τὸ δὲ ἔμπεδον ἡ μα-

νηπίοισι τῇδε τῇ μανίῃ, οὐδέν τι ἴκελον ἡ λήρησις, γὰρ ἑτεροίη ξυμ-
φορή. ἀναισθησίης γὰρ ἐστὶ νάρκη, καὶ γνώμης νάρκωσις ἥδε τῆς
νοῦ ὑπὸ ψύξιος· μανίη δὲ θερμόν τι καὶ ξηρὸν τῇ αἰτίῃ, καὶ
ταραχῶδες τῇσι πρήξεσι. ἡ μὲν γὰρ λήρησις ἀρχομένη ἀπὸ γή-
ραος, οὔτε διαλείπει, καὶ ξυναποθνήσκει· μανίη δὲ καὶ δια-
λείπει καὶ μελεδώνῃ ἐς τέλος ἀποπαύεται· διάλειψις δὲ ἀτε-
λὴς, ἢν περὶ τῆς μανίης λόγῳ γίγνηται, ἢν εἰκότως ἀκεομέ-
νου τοῦ κακοῦ ἰητρείη, ἢ τῆς ὥρης εὐκρασίη. μετεξετέροις
γὰρ δοκέοντας ἀσινέας ἔμμεναι, ἡ ὥρη τὸ ἔαρ, ἢ ἁμαρτωλὴ
διαίτης, ἢ ὀργὴ ἐκ συντυχίης ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε. καὶ γὰρ δὴ
νοσέουσι οἱ φύσι ὀργίλοι, ὀξύθυμοι, ῥέκται, εὐμαρέες, ἱλαροὶ,
παιδιώδεες· ἀτὰρ καὶ οἷσι ἐς ἐναντίην ἰδέην ἡ φύσις ῥέπει, ὁκό-
σοι νωθροὶ, ἐπίλυποι, βραδέες μὲν ἐκμαθεῖν· ἐπίμονοι δὲ πρὸς
καμεῖν, ποτὶ καὶ μαθόντες, ἀμνήμονες, οἵδε καὶ μελαγχο-
λῆσαι ἑτοιμότεροι· οἱ δὲ καὶ πρόσθεν ἐκμαίνονται, ἀτὰρ καὶ
ἡλικίης ἔστι τὸ θερμὸν καὶ αἷμα πυλὺ, οἵδε μαίνονται, τοῖσι
ἀμφὶ ἥβην καὶ νέοισι, καὶ οἷσι πάντων ἡ ἀκμή· ὁκόσοισι δὲ
τὸ θερμὸν ἐκ μελαίνης χολῆς ἐξάπτεται, τό, τε εἶδος ἐς ξη-
ρὸν τέτραπται, τουτέοισι μελαγχολῆσαι ῥήϊστον. δίαιτα δὲ ἀγα-
πουλυφαγίη, πλησμονὴ ἄμετρος, μέθη, λαγνείη, ἔρωτες ἀ-
φροδισίων. ἐμάνησαν κοτὲ καὶ γυναῖκες ὑπὸ ἀκαθαρσίης
τοῦ σκήνεος, εὖτε αὐτέῃσι ἀπηνδρώθησαν αἱ μῆτραι· ἀτὰρ
δὲ οὐ μᾶλλον δὲ ῥηϊδίως ἐκμαίνονται· μάλα δὲ χαλεπῶς ἐκ-
μαίνονται αἵδε αἱ προφάσιες. καὶ γὰρ ἄνδρα ἐξάπτουσι, ἢν
ξυνήθη αἵματος ἔκκρισιν, ἢ χολῆς, ἢ ἱδρῶτος ἐπίσχῃ τις αἰ-
τίη· καὶ οἷσι μὲν ἡδονὴ ᾖ ἡ μανίη, γελῶσι, παίζουσι, ὀρχῶνται
νύκτας καὶ ἡμέρης, καὶ ἐς ὀργὴν ἀμφαδὸν, καὶ ἐστεμμένοι κοτὲ
ὅκως ἐξ ἀγωνικῆς νικηφόροι ἔασιν· ἄλυπος τοῖσι πέλας ἡ
ἰδέη· μετεξέτεροι δὲ ὑπὸ ὀργῆς ἐκμαίνονται· ἔστ' ὅτε ἐσθῆ-
τας τε ἐῤῥήξαντο, καὶ θεράποντας ἀπέκτειναν, καὶ ἑωυτέοισι

χρέας ἐπήνεικαν· ἡ δὲ καὶ τοῖς πέλας οὐκ ἀκίνδυνος ἡ ξυμφορή. ἰδέαι δὲ μυρίαι, τοῖσι μὲν γε εὐφυέσι τε καὶ εὐμαθέσι, ἀστρονομίη ἀδίδακτος, φιλοσοφίη αὐτομάτη, ποίησις δῆθεν ἀπὸ μουσέων. ἔχει γάρ τι καὶ ἐν νούσοισι εὔχρηστον ἡ εὐπαιδευσίη· τοῖσι δὲ ἀπαιδεύτοισι, ἀχθοφορίη, πηλοεργίη, τέκτονες, ἢ λιθοξόοι γίγνονται δὲ καὶ ἀλλόκοτοι φαντασίαι. ὁ δὲ δίει γάρ τις ληκύθων ἐκπλῶσιν, καὶ ἄλλος οὐκ ἔπινε, δοκέων ἑωυτὸν πλίνθον ἔμμεναι, ὡς μὴ τῷ ὑγρῷ λυθείη. μυθολογέεται δὲ καὶ τόδε, τέκτων ἤδη ἐπὶ οἴκου μὲν, σώφρων ἐργάτης ἦν, μετρῆσαι ξύλον, κόψαι, ξῦσαι, ξυγγομφῶσαι, ἁρμόσαι, ξυντελέσαι δόμον νηφαλέως, τοῖσι ἐργοδότῃσι ὁμιλῆσαι, ξυμβῆναι, ἀμείψαι τὰ ἔργα μισθοῦ δικαίου· ὁ δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ χωρίου τοῦ ἔργου, ὧδε εἶχε γνώμης· ἢν δὲ ἐξίῃ κοτὲ ἐς ἀγορὴν, ἐπὶ λουτρῶν, ἢ τιν' ἑτέρην ἀνάγκην, θεὶς τὰ ὅπλα, πρῶτον ἔστενεν· εἶτα ἐπῆγεν ὤμω ἐξιών· ἐπὴν δὲ ἀπῆλθε τῆς τε τῶν οἰκετῶν θέης, καὶ τοῦ ἔργου παρήξιος, καὶ τοῦ χωρίου, πάμπαν ἐξεμαίνετο· κἢν παλινδρομήσῃ ταχὺ, αὖθις ἐσωφρόνεε. καὶ ἥδε τοῦ χωρίου καὶ τῆς γνώμης ἡ ἀμβολή· ἴσχουσι δὲ τὴν αἰτίην τοῦ νοσήματος, κεφαλὴ καὶ ὑποχόνδρια, ἄλλοτε μὲν ἅμα ἄμφω ἀρξάμενα· ἄλλοτε δὲ ἀλλήλοισι ξυντιμωρεῦντα· τὸ δὲ κῦρος, ἐν τοῖσι σπλάγχνοισί ἐστι ἐπὶ μανίῃ καὶ μελαγχολίῃ, ὅκως περ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖσι αἰσθήσεσι τὰ πολλὰ τοῖσι φρενιτικοῖσι. οἱ δὲ μὲν γὰρ παραισθάνονται, καὶ τὰ μὴ παρεόντα ὁρέουσι δῆθεν ὡς παρεόντα, καὶ τὰ μὴ φαινόμενα ἄλλῳ, κατ' ὄψιν ἰνδάλλεται· οἱ δὲ μαινόμενοι ὁρέουσι μόνως ὡς χρὴ ὁρῆν· οὐ γιγνώσκουσι δὲ περὶ αὐτέων, ὡς χρὴ γιγνώσκειν. ἢν οὖν μέγα ᾖ τὸ κακὸν, εὐκρίνητοι, ὀξέες τὴν αἴσθησιν, ὕποπτοι, ὀργίλοι, οὐκ ἐπ' αἰτίῃ οὐδενί· δύσθυμοι μὲν ἀλόγως, οἷσι ἐς σκυθρωπὸν ἡ μανίη τρέπεται· οἷσι δὲ ἐς θυμηδίην, εὔθυμοι· ἄλλοι δὲ παραλόγως ἄγρυπνοι, ἄμφω

ἀλλοιώδεες τὰς ὄψιας, κεφαλαλγέες, ἢ πάντως γε βάρος τῆς κεφαλῆς ξυνέστι· εὐήκοοι δὲ, ἀλλὰ βραδίστοι τὴν γνώμην. ἐπ' ἐνίοισι γὰρ ἔασι ἰδίη ἦχοι ὤτων, καὶ βόμβοι, μέχρι δὴ σαλπίγγων τε καὶ αὐλῶν. ἢν ἐς αὔξησιν ἡ νοῦσος γίγνηται, φυσώδεες, ἀσώδεες, βοροὶ καὶ λάβροι ἐν τῇ ἐδωδῇ. ἀγρυπνέουσι γάρ· ἀγρυπνίη δὲ βορόν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰσχνοὶ ὡς νοσέοντες· μελαγχολώντων μᾶλλον εὐσαρκίη καὶ ὕπωχροι. ἢν δέ τι τῶν σπλάγχνων ἐν φλεγμασίῃ ᾖ γεγονὸς, τὴν ὄρεξιν ἢ τὴν θρέψιν ἀμβλύνει· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, οὐ σκαρδαμύττοντες· περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἰνδάλματα κυάνεα, ἢ μέλανα, οἷσιν ἐς μελαγχολίην ἡ ῥοπή· ἐρυθρότερα δὲ ἐς μανίην, καὶ φοινίκεα φαντάσματα, πολλοῖσι μὲν ὡς ἀπαστράπτοντος πυρὸς, καὶ τάρβος αὐτέοις ὡς ἀπὸ σκηπτοῦ λαμβάνει· μελιζετέροισι δὲ καὶ ἐνέρυθροι καὶ ὕφαιμοι ὀφθαλμοί. ἐπὶ κορυφῆς δὲ τοῦ κακοῦ ὀνειρώττουσι· ἀφροδισίων δὲ ἄσχετος ἐπιθυμίη, ἀτὰρ οὐδὲ ἐς τὸ ἀμφαδὸν αἰδὼς ἢ ὄκνος ὁμιλίης· νουθεσίῃ δὲ καὶ ἐπιπλήξει ἐς ὀργὴν ἐκπαθέντες, ἐς τὸ πᾶν ἐκμαίνονται. τῶν τεῦθεν ἄλλος ἄλλῃ μαίνεται· οἱ μὲν θέουσι ἀσχέτως, οὔτε ὅπως εἰδότες ἐς ταυτὰ παλινδρομέουσι· οἱ δὲ ἐς δηρὸν τοῖσι πέλας ἀφικνέονται· ἄλλοι δ' αὖ βοῶσι ὀλοφυρόμενοι ἁρπαγὴν, ἢ βίην· οἱ δὲ φυγανθρωπεύουσι ἐς ἐρημίην, σφίσι αὐτέοισι ὁμιλέοντες· ἢν δὲ ἐπ' ἄνεσιν ἥκοιεν τοῦ κακοῦ, νωθροὶ, ἥσυχοι, ἐπίλυποι. ἐς ἐπιστασίην γὰρ τῆς νούσου ἀφικνεόμενοι, ἄχθονται τῇ ξυμφορῇ.

ΜΑΝΙΗΣ ΕΙΔΟΣ ΕΤΕΡΟΝ.

Τέμνονταί τινες τὰ μέλεα, θεοῖς ἰδίοις ὡς ἀπαιτοῦσι χαριζόμενοι εὐσεβεῖ φαντασίῃ· καὶ ἔστι τῆς ὑπολήψιος ἡ μανίη μοῦνον, τὰ δὲ ἄλλα σωφρονέουσι. ἐγείρονται δὲ αὐλῷ καὶ θυμη-

δίη, ἢ μέθη, τῶν παρεόντων προέσπη. ἔνθεος ἤδε ἡ μανίη· κἢν ἀπομύωσι, εὔθυμοι, ἀκηδέες, ὡς τελεσθέντες τῷ θεῷ, ἄχροοι δὲ καὶ ἰσχνοὶ, καὶ ἐς μακρὸν ἀσθενέες πόνοις τῶν σωμάτων.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΛΥΣΕΩΣ. κεφ. ζ.

Ἀποπληξίη, παραπληγίη, πάρεσις, παράλυσις, ἅπαντα τῷ γένει ταυτά. ἢ γὰρ κινήσιος, ἢ ἁφῆς, ἢ ἀμφοῖν ἐστὶ ἔκλειψις, κοτὲ καὶ γνώμης, κοτὲ καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσιος. ἀλλ' ἀποπληξίη μὲν ὅλου τοῦ σκήνεος, καὶ τῆς αἰσθήσιός τε καὶ γνώμης καὶ κινήσιός ἐστι παράλυσις. τοιγαροῦν ἀποπληξίην λῦσαι, ἰσχυρὴν μὲν, ἀδύνατον· ἀσθενῆ δὲ, οὐ ῥηΐδιον· παραπληγίη δὲ, πάρεσις μὲν ἁφῆς καὶ κινήσιος, ἀλλὰ μέρεος, ἢ χειρὸς, ἢ σκέλεος· παράλυσις δὲ, ὡς ἐπὶ πᾶν, κινήσιος μοῦνον, ἐνεργείης τε πάρεσις· ἢν δὲ ἁφὴ ἐκλείπῃ μούνη κοτὲ· σπάνιον δὲ τὸ τοιόνδε· ἀναισθησίη μᾶλλον, ἢ πάρεσις κικλήσκεται· ἢν δὲ ἀποπληκτον ὁ Ἱπποκράτης εἴπῃ σκέλος τὸ καὶ ἴσχιν, ὡς νεκρῶδες, τὸ ἀχρεῖον καὶ τὸ ἀναλγὲς θέλει φράσαι. ὃ γὰρ ἐπὶ τῷ ξύμπαντι ἀποπληξίην ἐπὶ ἰσχυρῇ, τόδε ἐν τῷ σκέλεϊ παραπληγίην φράζει· κύστιος δὲ οὔρων σχέσιος ἢ ἀκρασίης, πάρεσις τὸ κύριον· βλεφάρων δὲ καὶ μήλων καὶ μυῶν τῶν ἐν γνάθοις καὶ γένυος ἐπὶ θάτερα παραγωγὴ, ἢν ἐπὶ σπασμῷ διαστρέφηται, κυνικὸς σπασμὸς ἡ κλῆσις· ἔκλυσιν δὲ γουνάτων καὶ αἰσθήσιος πρόσκαιρον νάρκην καὶ ἀψυξίην καὶ κατάπτωσιν, λιποθυμίην καλέομεν, παρέεται ὧν, ἄλλοτε μὲν μέρεα καθ' ἓν, ὀφρὺς μούνη, ἢ δάκτυλος, ἢ ἐπὶ μέζω, χεὶρ, σκέλος· ἄλλοτε δὲ ὁμοῦ πλεῦνα· καὶ ποτὲ δεξιὰ μοῦνον, ἢ ἀριστερὰ, ἢ ἰδίη καὶ ἰδίη ξύμπαντα, ἔστ' ἀκριβὲς ἢ ἧσσον, οὐ τὰ διεστῶτα μοῦνον καὶ ὁμώνυμα, καὶ ὁμόζυγα, ὀφθαλμοὶ, χεῖρες, σκέλος· ἀλλὰ καὶ τὰ ξυμφυέα, ῥὶς, ἔστ' ἴσον, καὶ γλῶσσα

μέσφι τῶν ὁρίων τοῦ μέσου, καὶ παρίσθμιον ἓν, καὶ ἰσθμὸς, καὶ κατάποσις ἐς ἥμισυ· δοκέω δὲ ἐγώ κοτε, καὶ στόμαχον, καὶ τὰ ἔντερα, καὶ κύστιν, καὶ τὸ παρὰ μήκεος ἔντερον ἄχρι τῆς ἀρχῆς τωὐτὸ πεπονθέναι· ἀλλὰ τὰ μὲν μήκεα τὰ ἐντὸς ἐλκέων, νεῦρει κρυπτὰ καὶ ἀφανέα· ἡμιτελέες δὲ καὶ αἱ ἐνέργειαι· τῇ δέ μοι δοκέει καὶ ἡμιπαθέα ἔμμεναι τὰ μέρεα δίχῃ ὑπὸ τῆς νούσου τετμημένα. τόδε μέντοι τὸ πρῆγμα, δίδαγμα διαφορῆς δυνάμιός τε καὶ κρίσιος πρὸς ἀριστερὰ δεξιοῖς. ἴση μὲν γὰρ καὶ ἡ προσίζουσα αἰτίη· ξυναὶ δὲ ἀμφοῖν τοῦ πάθεος αἱ προφάσιες, ἤν τε ψύξις, ἤν τε ἀπεψίη, ἀλλὰ ἄμφω παθεῖν, οὐκ ἴσα αὖ· ἰσόῤῥοπος δὲ ἡ φύσις, ὡς ἐν ἰσοῤῥόπῳ· τωὐτὸν δὲ ἐν ἀνίσοις, ἀδύνατον. ἢν μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς κάτω πάθῃ ἡ ἀρχὴ, ὁκοῖόν τι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἡ μήνιγξ, καὶ ὁμώνυμα καὶ ξυναφέα παραλύεται, δεξιὰ ἐπὶ δεξιοῖσι, καὶ ἐπ᾽ ἀριστεροῖσι λαιά· ἢν δὲ κατάρχῃ κεφαλὴ, ἐπὶ μὲν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ λαιὰ παραλύεται, δεξιὰ δὲ ἐπ᾽ ἀριστεροῖσι. αἰτίη δὲ τῶν ἀρχέων τῶν νεύρων ἡ ἐπαλλαγή. οὐ γὰρ κατ᾽ ἴξιν τὰ δεξιὰ ἐπὶ δεξιὰ ὁδοιπορέει, μέσφι περάτων, ἀλλ᾽ ἔμφυτα τῇ ἀρχῇ, ἕκαστα εὐθὺς ἐπ᾽ ἐκεῖνα φοιτῇ, ἀλλήλοισι ἐπαλλαξάμενα εἰς χιασμὸν σχήματος· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι, εἴτε ξύμπαντα ὁμοῦ, εἴτε μέρεα παρείεται, ἢ ξυναμφοτέρων· νεῦρα δὲ ἄλλοτε μὴ τὰ ἀπὸ κεφαλῆς πάσχει· τάδε μέντοι ἐς αἰσθησίην τρέπονται, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ κάρτα ῥηϊδίως ἐς ἀκινησίην ἐξ ὠυτέων ῥέπει τάδε. κἢν μὲν τοῖσι κινευμένοισι ξυμπαθήσῃ, πάσχει καὶ τάδε μικρὴν ἀκινησίην. ἴσχει γὰρ καὶ τήνδε κίνησιν ἐξ ὠυτέων, εἰ καὶ ἐπὶ ἧσσον φύσει· ἄλλοτε δὲ τὰ ἀπὸ μυῶν ἐς μύας περαιούμενα, τόδε τὸ κῦρος τῆς κινήσιος ἴσχει, καὶ τοῖσι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς προδιδοῖ. καὶ γὰρ αὐτὰ ἀπ᾽ ἐκείνων τὸ πλεῖστον τῆς κινήσιος ἴσχει· ἴσχει δὲ καὶ ἐξ ἑωυτέων καὶ ἔλαττον· τάδε μέντοι ἀκινησίην πάσχει μᾶλλον· σπάνιον δὲ εἴ κοτε ἐξ

ἑωυτέων

ἑωυτέων εἰς ἀναισθησίην τρέπονται, δοκεῖ καὶ μὴ εἰς τὸ πάμπαν. ἢν δὲ ξύνδεσμός τις νεύρων λυθῇ τῶν ἐξ ὀστέων πεφυκότων τινὸς, καὶ κραινόντων ἐς ὀστέα, ἢ ῥαγέντος, ἀκρατέα τὰ μέρεα τὰ ἐπισυρόμενα, οὐκ ἀναίσθητα γίγνεται. εἴδεα δὲ τῶν παραπληκτικὰ τάδε, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκλασιν λέλυται τὰ μέλεα, οὐδὲ παλινδρομέει ἐς κάμψιν, ὅτε μήκιστα κῶλα φαίνεται· ἄλλοτε δὲ κοῖλα γίγνεται, οὐδὲ ἐς μῆκος ἀποτείνεται· εἰ δὲ ἐκτανύσαι βιᾶται, ὅκως ξύλα ἱκανὰ καταξέων τὰ μέλεα, βραχύτερα ἑωυτέων γίγνεται. τάδε παρὰ ἄμφω τὰ εἴδεα, καὶ ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖσι παρθένος. καὶ γὰρ ἐκχέεται πολλὸν ἐς μέγεθος, ὅτε πλατυκορίην ὀνομάζομεν· ἀτὰρ ἥδε ξυνάγεται ἐς μικρὸν ἡ κούρη, ὅτε φθίσιν ἣν ἥδε μυδρίησιν ἐγὼ κικλήσκω· ἀλλὰ καὶ κύστις παρείεται, ἐπὶ τοῖσι ἰδίοισι ἔργοισι. ἢ γὰρ εἰς ἔκλασιν λύεται, ἢ ἀκρατῆ τὰ οὖρα ἐκχέει, ἢ ξυνειλέεται ἐς ἑωυτὴν, ὅτε ὅταν πληθῇ οὔρου οὐ δίνησιν· αἰτίαι δὲ παρέσιος μὲν, ἐξ· ἄρχονται δὲ τρώματι, πληγῇ, ψύξι, ἀπεψίῃ, λαγνείῃ, οἰνοφλυγίῃ· ἀτὰρ καὶ ψυχῆς ἀκρατέα πάθεα, ἐκπλήξιες, φόβοι, δυσθυμίαι· ἀτὰρ καὶ παιδίοισι δείματα: παρέλυσέ κοτε καὶ χάρμα ἀδόκητον καὶ μέγα, καὶ γέλως ἄσβεστος μέχρι θανάτου. ἀλλὰ τάδε μὲν, ἀρχὴ πρώτη, ὑστάτη δὲ καὶ καιρίη ψύξις ἐμφύτου θερμοῦ· ἐπὶ ὑγρότητι, ἢ ξηρότητι παρὰ ἥδε, καὶ δυσαλθὴς τῆς ἑτέρης παρὰ μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τρώματι, καὶ διακοπῇ νεύρου, ἀναλθής. ἡλικίη, γέροντες, καὶ οἵδε δυσαλθέες· παιδίοισι δὲ εὐανάκλητοι· ὥρη χειμὼν, ἔαρ δεύτερον, ἔπειτα μετόπωρον, θέρος ἥκιστα· ἕξεις, οἱ παχέες κατὰ φύσιν, ὑγροὶ, ἀργοὶ, ζωώδεες. τελεσθέντα μὲν οὖν τὰ πάθεα, ἔκδηλα ἀκινησίῃ, καὶ ἀναισθησίῃ θερμοῦ τε καὶ ψυχροῦ, ἀτὰρ τῶν τιλμῶν καὶ κνησμῶν, καὶ ψαυσίων. σπάνιον ὅτε τοῖσι τὰ πέρατα ἀλγέει, ἀλλὰ ἐς ἀνάκλησιν οὐ κακίων ἡ ἀπονίη. γίγνεται μὲν οὖν ἐξαπίνης· ἢν δέ κοτε καὶ ἀρχὰς ἴσχῃ ἐπι-

μήκεας, βάρος, δυσκινησίη, νάρκη, ψύξιος αἴσθησις, ἄλλοτε
θάλπεος ὑπερβολὴ, ὕπνοι σμικροὶ, φαντασίαι μέζονες, οὔτε
ἀθρόον παρελύθησαν. ἐπὶ δὲ κυνικῷ σπασμῷ, ἅπαντα μὲν
τὰ τοῦ προσώπου μέρεα σπᾶσθαι οὐ κάρτα ξυνήθες, ἐπὶ
δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ, καὶ ἐς ἀριστερὰ τὰ δεξιὰ φοιτῇ, οὔτε καὶ τῆς
γένυος ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ πολλὸν ἡ παραγωγὴ, ὅκως ἐξ ἕδρης
κινουμένης τῆς γνάθου. καὶ γὰρ καὶ τοῖσί κοτε ἐξέβη τὸ ἄρθρον,
οὔτε μέγα χανόντων ἐπὶ τὸ ἕτερον ἡ γένυς παρήχθη. ἴλλωσις
τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ σιναροῦ μήλου, ξὺν τῇ ὑποκοιλίδι παλ-
μός. πάλλεται δὲ καὶ τὸ ἄνω βλέφαρον, ἄλλοτε μὲν ξὺν τῷ
ὀφθαλμῷ, ἄλλοτε δὲ μοῦνον. ξυντείνεται δὲ καὶ τὰ χείλεα
ἰδίῃ ἑκάτερον. ἄλλοτε δὲ ἄμφω ξυμπεσόντα, παφλάζει. ἔστι
δ' οἷς μέμυκε κάρτα, ἀθρόον δ' ἵσταται, καὶ τὸν ξυνήθεα πλευ-
σμὸν ψοφέει. σπᾶται καὶ γλῶσσα. καὶ γὰρ ἥδε μῦς ἐστὶ καὶ νεῦ-
ρα. οὔτε πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐς πλάτος ὅλη ἡ ξύμφυσις ἀθρό-
ον ἀφήλατο, καὶ κλόνου πάταγον ἐποίησε. σπᾶται δὲ καὶ
κίων, καὶ εἰ μὲν τὸ στόμα ξυνάγει τἄνδοθεν, ἀδόκητος ὁ πά-
ταγος. ἢν δὲ διαστήσῃ τὸ στόμα, ὄψεαι τὴν κιονίδα, ἄλλο-
τε μὲν προσφυομένην ἐς πλάτος τῷ οὐρανῷ, ἄλλοτε δὲ ἀπο-
παλλομένην βίῃ ὠκέως σπαστικῶς ὁμοίως, οὔτε καὶ ἥδε παταγεῖ.
ἀπάτη δέ τι ξύνεστι τοῖσι κυνικοῖσι σπασμοῖσι. δοκέει γὰρ
τοῖσι θεωμένοισι τὰ ἀπαθέα, τὴν νοῦσον ἴσχειν. τῇ γὰρ περιτάσει
καὶ τῇ χροιῇ, καὶ τῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέζονι, ὑγιέα τὰ σιναρὰ
φαίνεται. ἐλέγχεται δὲ καὶ ἐν γέλωτι καὶ λαλιῇ, καὶ καταμύσει.
τὰ μέν γε σιναρὰ, σπᾶται πάντα παταγῶ, χεῖλος ἀμειδὲς,
ἀκίνητον ἐν λαλιῇ, βλέφαρον οὐκ ἐπίμυχον, ὀφθαλμὸς ἀτενὴς,
ἀναίσθητος ἡ ἁφή. τὰ δὲ ὑγιέα λαλεῖ, καταμύει, αἰσθάνεται,
γελᾷ.

ΠΕΡΙ ΦΘΙΣΙΟΣ. κεφ. η.

Ἢν ἐντὸς δὲ ἀπόστασις ἐν τῷ πνεύμονι ξυμβῇ, ἢ ἐκ βηχὸς χρονίης, ἢ ἀναγωγῆς αἵματος, καὶ ἀναβήσσῃ πῦον, πύη, καὶ φθίσις κικλήσκεται· ἢν δὲ θώρηξ, ἢ πλευρὸν ἐμπυήσῃ, ἐπανάγηται δὲ διὰ τοῦ πνεύμονος, ἐμπύη ἥδε τοὔνομα· ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσι καὶ ὁ πνεύμων ἕλκος ἴσχῃ, ἀναβρωθεὶς ὑπὸ τοῦ διεχθέντος πύου, τοὔνομα οὐκέτι ἐμπύη, ἀλλὰ φθόην μεταλαμβάνει. ξύνεστι δὲ καὶ πῦρ ξυνεχὲς, ὡς μὴ δοκέειν λήγειν μὲν οὔκοτε, λῆθον δὲ δι' ἡμέρης ἱδρῶτι καὶ ψύξει τοῦ σκήνεος. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἴδια φθόης ἐστὶ, ἢν ἡ θέρμη ζωπυρῇ, καὶ ἐς νύκτα ἐκλάμπῃ, ἡμέρην δὲ αὖθις ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι φωλεύῃ· δήλη δὲ ἡ διαφορέη, καὶ ἡ ἀδυναμίη, καὶ αἱ ξυντήξιες. ἢν γὰρ ἀπεδιδρήσκε τοῦ σκήνεος δι' ἡμέρης τὸ πῦρ, πῶς οὐκ ἂν ἐσαρκοῦτό τε καὶ ἠδύνατο, καὶ εὐφόρως εἶχεν ὤνθρωπος. οὔτε γὰρ ἀνάγκη, ἐπὶ μᾶλλον τὰ δεινὰ αὔξεται· σφυγμοὶ μικροὶ καὶ ἀμαυροὶ, ἀγρυπνίη, ἄχροια, καὶ τἄλλα πάντα ὁκόσα οἱ πυρεταίνοντες· ἰδέαι δὲ ὑδρανμυεῖαι, πελιδνῶν, μελαίνων κατακορέων, ἢ ὠχρολεύκων· ἢ λευκοχλωρέων· πλατέων, στρογγύλων· σκληρῶν, διαλύτων, ἢ μανῶν, λυομένων· ἢ ἀνόσμων, ἢ κακωδέων· ἅπαντα δὲ τάδε πύου ἔασι ἰδέαι. ὁκόσοι γὰρ ἢ πυρὶ ἢ ὕδατι τὰ ὑγρὰ τεκμαίρονται, οὐ κάρτα μοι δοκέουσι φθόην οἶδε γιγνώσκειν. πιστοτέρη γὰρ ἡ ὄψις ἁπάσης ἄλλης αἰσθήσιος, οὐ τῶν ἀναγομένων μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἴδεος τοῦ νοσέοντος. ἢν γὰρ καὶ ἰδιώτης ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον ὠχρὸν, ἀδρανῆ, ἀναβήσσοντα, ξυντετηκότα, ἀβρεκέα μαντεύεται φθόην· ἀτὰρ ἤδε ὁκόσοισι μὲν ἕλκος μὲν οὐκ ἔστι ἐν πνεύμονι, ξυντετήκασι δὲ πυρετοῖσι χρονίοισι, πυκνὰ δὲ καὶ σκληρὰ καὶ ἀτελέα βήσσουσι, καὶ ἀνάγουσι οὐδὲν, καὶ τούσδε φθισικοὺς κικλήσκουσι, οὐ πάνυ ἀσήμως· ξύνεστι δὲ τοῦ θώρηκος βάρος· πνεύμων γὰρ ἄτονος· ἄση, δυσφορίη, ἀποσιτίη,

ἑσπέρη περίψυξις, καὶ θέρμη ἐς τὸ ἔσω· ἱδρὼς ἄχρι θώρηκος τῆς θέρμης δυσφορώτερος· βηχὸς ἀναγωγαὶ ποικίλαι, ὁκοίας ἔλεξα· φωνὴ βραγχώδης· αὐχὴν ὑπόσκολιος, ῥαδινὸς, οὐκ εὐπαράγωγος· ὁκοῖόν τι ξυντεταμένος· δάκτυλοι ἰσχνοί· τὰ δὲ ἄρθρα, παχέα· ὀστέων μούνων ἡ ἰδέη· σμύχονται γὰρ καὶ σάρκες· ὄνυχες γρυποὶ δακτύλων, αἱ κοιλίαι ῥυσαὶ, καὶ πλατέες· ὑπὸ ἀσαρκίας γὰρ, οὔτε τὴν περιτασίην, οὔτε τὸ στρογγύλον ἴσχουσι. διὰ τόδε καὶ ὄνυχες γρυποί· ἥδε γὰρ ἡ ἀνακοπὴ, καὶ ἡ ὑπόστασις αὐτέων, ἥτις ἐν τῇσι κορυφῇσι πεπλησμένη· εἵνεκεν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ὁ πόνος, ὥσπερ ἐπὶ τὰ στερεά· ῥὶς ὀξείη, ἰσχνὴ, μῆλα ὑπερέχοντα καὶ ἐρυθρὰ, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι στιλπνοὶ, γανόωντες, οἰδαλέοι, καὶ ὠχροὶ, ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα. γνάθων τὰ λεπτὰ ποιεῖ ὀδοῦσι προσιζάνειν· μειδιῶσι ἴκελοι, τὰ πάντα νεκρώδεες. ὧδε καὶ τὰ πάντα ἴσα· ἰσχνοὶ, ἄσαρκοι, βραχιόνων μύες ἄδηλοι, μαζῶν οὐδὲ ἴχνη, ἐκφανέες δὲ μοῦναι θηλαί. πλευρὰς οὐ καταλέξαι μοῦνον εὔσημον, ἀλλὰ καὶ ὅπη κραίνουσι, ἐσιδεῖν ῥηΐδιον· οὐδὲ γὰρ αἱ πρὸς τοὺς σπονδύλους συναρθρώσιες εὐξύγκρυπτοι· δῆλαι δὲ καὶ αἱ ἐς τὸ στέρνον ἐπιβολαί· τὰ μέσα τῶν πλευρέων, κοῖλα, ῥομβοειδέα. ὡς ἐς τὴν τῶν ὀστέων περιαγωγὴν, ὑποχόνδρια κἀγαρά, ἀνεσπασμένα, ἐπιγάστριον τῇ ῥάχει προσφυὲς καὶ καγών. ἄρθρα ἐναργῆ, ἔξαρθρα, ἀσαρκώδεα, καὶ ἡ κνήμη ἰσχνόν τε καὶ βραχίων. ὑπερίσχει γὰρ ἡ ἄκανθα τῶν σπονδύλων ἡ πρόσθεν κοίλη, τῶν ἑκατέρων ἐκπεπτωκότων μυῶν· ὠμοπλάται ἐκφανέες ὅλαι, ὅκως πτέρυγες ὀρνίθων· τουτέοισι ἢν κοιλίη ἐκταραχθῇ, ἀνέλπιστος· ἢν δὲ ἐς ὑγείην τρέπηται, τὰ ἐναντία τοῖσι ὀλεθρίοισι ἐπιφοιτῇ. γεραιοὶ μὲν οὖν ξυνεχέες πάσχειν· διαδιδρήσκουσι δ' ἥκιστα· νέοι δὲ μέχρι ἀκμῆς ἀπὸ αἵματος ἀναγωγῆς φθινώδεες γίγνονται, καὶ ὑγιάζονται μὲν, οὐ ῥηϊδίως δέ· παιδία ξυνεχῶς τῇ βηχὶ μέχρι φθόης κοτὲ ῥηϊδίως

ὑγιάζεται· ἕξιες δὲ, ῥαδινοὶ, σανιδώδεες, πτερυγώδεες, ὀξεβρόγχοι, λευκοὶ, ἀραιότεροι τὸν θώρηκα· χῶραι, δὲ ψυχραὶ καὶ ὑγραὶ, ὁκόσαι τῷ εἴδεϊ τοῦ πάθεος ἀδελφαί.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΥΙΚΩΝ. κεφ. θ.

Οἷσι ἐν τῇσι κοιλίῃσι τοῦ ἀνθρώπου κατ᾽ ἴξιν τοῦ θώρηκος, ἢ τὰ κάτω ὑπὸ τὸ διάφραγμα πύου ἀποστάσιες γίγνονται, ἢν μὲν ἀνάγωσι, ἔμπυοι οἵδε καλέονται· ἢν δὲ τὸ πύον διεξίῃ κάτω, ἀποστηματίαι κικλήσκονται· καὶ ἐν μὲν θώρηκι, ἐν τοῖσι ἕλκεσι, ἤτοι ἐν πλεύμονι, ἣν ἐκδέχεται φθοΐην, ἢ ὑπεζωκότι ἐν πλευρῷ, ἢ στέρνῳ, ἢ κάτω τῇ πρὸς τῇ ξυμφύσι τοῦ πνεύμονος κατ᾽ ἔσχιν, ἢ τῇ τοῦ θώρηκος ἄλλῃ, ξυμπάντων δὲ ἐς ἀναγωγὴν ὁδὸς τῷ πύῳ πνεύμων. ὑπὸ δὲ τὸ διάφραγμα ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι, ἥπατι, σπληνὶ, νεφροῖσι, κύστις· ἐπὶ γυναικῶν δὲ καὶ ὑστέρη· ἔταμον δὲ καὶ ἐγὼ ἐν κόλῳ τινὶ ποτὲ ἀπόστασιν τὰ ἐπὶ δεξιὰ πρὸς ἥπατι· καὶ πολλόν τι ἐσσύθη ἔξω πύον· πολλὸν δὲ καὶ διὰ νεφρῶν, καὶ κύστιος ἐς ἡμέρας πλεύνας ἐῤῥύη καὶ περιεγένετο ὥνθρωπος. αἰτίαι δὲ ξυναὶ μὲν ἁπάντων, πληγὴ, ἀπεψίη, ψύξις, ἠδὲ ὁκοῖα τοιάδε. τοῖσι δὲ ἐν θώρηκι, βὴξ χρονίη, καὶ πλευρῖτις, καὶ περιπνευμονίη, καὶ ῥεῦμα χρόνιον ἀτὰρ ἠδὲ ὀξείας νούσου ἐς ἕν τι τουτέων ἀπόσκηψις. τὸ δὲ ὑγρὸν, ἄλλοτε μὲν ἀεργὸν, ἀδρανὲς, ἕλκεταί τῃ ἄλλῃ· ἄλλοτε μὲν δριμὺ δαψιλῶς, καὶ σηπεδόνας ἐμποιέων μέσφι θανάτου. καὶ γὰρ καὶ ἰδέαι μυρίαι, ὁκόσας αὖθις φράσω. θῶυμα δὲ ὅκως ἐξ ὑμένος λεπτοῦ τε καὶ ἰσχνοῦ, βάθος οὐκ ἔχοντος τοῦ ὑπεζωκότος, τοσόνδε ῥέει πύον· πολλὸν γὰρ πολλοῖσι ξυνελέγη. αἰτίη δὲ φλεγμασίη ἀπὸ περιουσίης αἵματος, ἐφ᾽ ᾗ παχύνεται. οὐ μὴν ἀτὰρ ἠδὲ ἐκ πολλοῦ αἵματος, πολλὸν γίγνεται ἐν μέσῳ πύον· κἢν μὲν εἴσω ῥέπῃ, αἱ πλευραὶ καὶ ὀστέα

κατὰ χώρην τὴν σφῶν αὐτέων, φθίσιν ἕλκεα πρόσθεν ἐπ᾽ ἑτέρᾳ ἔμμεναι συμβεβῶσαν κατὰ φύσιν· τὴν δὲ ἔξω ῥέπῃ, διΐσταται τὰ ὀστέα. ἐς γὰρ ἔντι τῶν μέσων πλευρῶν τῆς ἀποστάσιος ἡ κορυφὴ ἐγείρεται, οὔτε ἔνθα καὶ ἔνθα πλευρὰ παρωθεύεται· σημήϊα δὲ τὰ μὲν ἁπάντων, ξυνά· τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια· βάρος ἢ πόνος γε, ξυνόν· πνευμόνων γὰρ ἄπονος· πυρετοὶ ἀμυδροὶ, ῥίγεα πρὸς ἑσπέρην, ἱδρῶτες ἐπ᾽ αἰεὶ, ἀγρυπνίη, οἰδήματα ἐν ἄκροισι ποσὶ καὶ χειρῶν δακτύλοισι, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε καθιστάμενα, καὶ ἐπαιρόμενα· δυσφορίη, ἀποσιτίη, ἰσχνότης ὅλου· ἢν δὲ καὶ μῆκος ἴσχῃ ἡ μεταβολὴ, ἕξις φθινώδης. οὐ γὰρ ἔτι φύσις ἔργου ἔχεται. οὐ γὰρ πέψις οἰκείη πρόσθεν, οὐκ εὐσαρκίη, χροιὴ ζωώδης· ἀνάπνοη πᾶσι μὲν κακὴ, κακίων δὲ, ὅσι ἐς τὴν ἄνω κοιλίην, ἀτὰρ καὶ βὴξ τὰ πρῶτα, μέσφι μὲν ἡ φλεγμασίη, ἢ πέψῃ, οὔτε καὶ πόνοι μέζονες καὶ ῥίγεα, καὶ θέρμη, καὶ ἀγρυπνίη, καὶ δύσπνοια ἔτι μᾶλλον· σφυγμοὶ μικροὶ νωθροὶ, ἀδρανέες, τὴν γνώμην παράληροι, διάτασις τοῦ θώρηκος. ἢν δὲ ἤδη εἰς ξύνησιν ἥκῃ πύου, πάντα μέγιστα· ἀναγωγὴ δὲ σμικρὴ ἐπὶ βηχὶ μέζονι, καὶ ἐξ ἀποστάσιος βιαίης· τὰ πρῶτα φλέγμα τῶν χολοβάφων ἐπὶ τὸ μελάντερον, ὅκως ἐξ αἰθάλης· ἔπειτα διαίμων καὶ παχέων· τὴν δὲ καὶ ἐσχῆσθαι μέλλῃ, καὶ σαρκοειδέων βαθέων· καὶ τὴν ἐσχῇ, κίνδυνος μὲν πνίξιος, τὴν πολλὸν καὶ ἀθρόον ἐκχυθῇ πύον· τὴν δὴ οὕτω ἐκρέῃ σχεδίην, ἀβλεκές· πύον ἢν κάτω πορῆσαι θέλῃ, τὰ μὲν ἄνω μέρεα ἔνθα ἡ ἀπόστασις, ὀξὺς πόνος, κοιλίη ὑγρὴ, τὰ πρῶτα ὑδατώδεα ξὺν φλεγματώδεσι· ἔπειτα περίρροια αἱματωδέων, καὶ αὖθις σαρκοειδέων, τὴν ἤδη ἐσχῇ. ἕπεται δὲ τουτέοισι πύον, ἢ διὰ κοιλίης, ἢ οὔρων· ἀγαθαὶ δὲ πάντων μᾶλλον, αἱ ἐς νεφροὺς καὶ κύστιας μεταλήψιες· φέρεται δὲ, ἤν τε ἄνω, ἤν τε κάτω, χρόος πύου ποικίλον, ὠχρὸν, ἢ λευκὸν, ἢ τεφρίζον, ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν, καὶ κακῶδες ἢ ἄοσμον, καὶ παχύτατον·

ἢ μέσως ἴσχον, ἢ λεῖον ὁμαλὸν, ἢ τρηχὺ, ἢ ἀνώμαλον, καὶ σαρκοειδέα τὰ ἐμπλεόντα, στρογγύλα, ἢ πλατέα, ῥηϊδίως ἀποπλυνόμενα, ἢ ἰξώδεα· ἀθρόον δὲ περὶ πύου εἰρῆσθαι, ὁκόσα μὲν λευκὰ, πέπονα, ἄοσμα, λεῖα, στρογγύλα, καὶ ἀναβήσσεται θᾶσσον, ἢ ὑποφέρεται, περιεστηκότα· ὁκόσα δὲ ἔξωχρα, χολώδεα, ἀνώμαλα, μοχθηρά. πολλὸν δὲ τουτέων κακίω, τὰ πελιδνὰ καὶ μέλανα, σηπεδόνα γὰρ, καὶ ἀνεαθιόμενα σημαίνουσι τὰ ἕλκεα· προσξυνιέναι δὲ τουτέοισι καὶ τὴν ἕξιν, καὶ τὰ ξυνομαρτέοντα τῇ νούσῳ. ἢν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκκρίσει εὐφόρως φέρῃ, ἄπυρος γίγνηται· εὖ πνέει, εὖ χροιῆς, εὖ σῖτος· ἢν ἀναβήσσῃ εὐμαρέως, εὔσφυκτος, εὔπνοος γίγνεται, ἀνώλεθρος ὁ νοσέων· ἢν δὲ ἐπιπυρεταίνῃ, καὶ πάντα ἐς κακὸν τρέπηται, ἀνέλπιστος. προσξυνιέναι δὲ καὶ τὰ χωρία, ἔνθα αἱ ἀποστάσιες· ὁκόσοισι γὰρ ἐν τῷ στέρνῳ τὸ ἐμπύημα γίγνεται, βραδέως ἀφίσταται. ψιλὰ γὰρ καὶ ἄσαρκα καὶ χονδρώδεα τὰ μέρεα· τὰ δὲ τοιάδε, οὐ ῥηϊδίως δέχεται φλεγμονῆς περιουσίην· ἀνέκπυητα δὲ μίμνει πουλὺν χρόνον· ψυχρὸν γὰρ οἱ χόνδροι. ἀλλὰ τῶν δὲ ἀσινέες μὲν αἱ φλεγμοναί· τῆς ἕξιος δὲ κακαὶ συντήξιες. μικρὸν γὰρ διαπυΐσκει χρόνον. σπλὴν, καὶ ἧπαρ, καὶ πνεύμων, καὶ διάφραγμα, ὀξύτερα μὲν ἐς ἐμπύην· ἐπικίνδυνα δὲ, καὶ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΝΕΥμονα ἀποστάσεων. κεφ. ι.

Ἔστι ὁκόσοισι περιπνευμονικοῖσι, ἢν φλέγμα ἔῃ, ἢ μὴ διαχέηται, περιγίγνονται· οἱ δὲ διαδιδρήσκοντες τὸ κατόξυ τοῦ πάθεος, ἔμπυοι γίγνονται. τὰ μὲν οὖν μελλούσης ἢ τετελεσμένης ἀποστάσιος σημεῖα ἐν τοῖσι ἐμπύοισι ἔλεξα· ἢν δὲ τελεσθῇ, οὐ βίης καὶ πόνων ἐς ἀπόρρηξιν καὶ ἀναγωγὴν χρέος, ὅπως

περ ἐν τοῖσι σώμασι· ἀλλὰ γὰρ ῥηϊδίως ἀναφέρεται, διαπτύσιας μᾶλλον τῶν ἀραιωσίων γιγνομένης, ἤ περ ἕξιος σωμάτων. μανὸς γὰρ καὶ πολύτρητος ὁ πνεύμων, σπογγίῃ ἴκελος, οὐ χαλεπαίνων τῷ ὑγρῷ, ἀλλὰ ἀπ' ἄλλης εὐρυχωρίην ἀμείβων τῇ μέσφι τῆς βρογχίης ἀρτηρίης ἥκειν. περίοδοι δὲ τῷ ὑγρῷ ῥηΐδιαι. εὐκαμπὲς γὰρ ἤδη ὀλισθηρὸν πῦον. ἀτὰρ καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἄνω τὸ πνεῦμα φυσῇ. περιγίγνονται δὲ τὰ πολλὰ, εἰ μή κοτέ τις ἀποπνίγῃ ἀθρόη ἕλκυσις τοῦ ὑγροῦ, τῆς ἀρτηρίης οὐ δεχομένης τὸν ἠέρα πλήθεϊ τοῦ πύου. θνήσκουσι δὲ μετεξέτεροι χρόνῳ τὸν φθινώδεα καὶ τὸν ἐμπυϊκὸν τρόπον· τὰ δὲ πῦα λευκὰ, ἐπαφρέα, σιάλῳ μεμιγμένα· ἄλλοτε δὴ αὖ τεφρώδεα, ἢ ὑπομελανίζοντα· καὶ βρογχίζον κοτὲ αἷμ' ἐπλύθη ἐπὶ ποικίλῳ ἕλκεϊ, ἢν βάθος ἴσχῃ ἡ ἀπόστασις, εὖτε καὶ ἀπορρῶγες ἀναφέρονται τοῦ σπλάγχνου. βραγχώδεες, βραχύπνοοι, βαρύφωνοι, τὰ στήθεά σφιν εὐρέα γίγνεται, καὶ εὐρυτέρων τῆς χρασίης δέονται· ὀφθαλμῶν τὰ μέλανα, στιλπνά· τὰ δὲ λευκὰ, λευκότατα, καὶ πίονα· μῆλα ἐρευθῆ, φλέβες ἐν τῷ προσώπῳ κυρταί. θαῦμα δ' ἐπὶ τουτέων. τόνος μὲν γὰρ, εὐσαρκίης μείζων· εὐψυχίη δὲ τόνου δυνατωτέρη.

ΠΕΡΙ ΑΣΘΜΑΤΟΣ. κεφ. ια.

Εἰ ἀπὸ δρόμου, καὶ γυμνασίων, καὶ παντὸς ἔργου δυσπνοέει ἡ ἀναπνοὴ, ἆσθμα καλεῖται· καὶ ἡ νοῦσος δὲ ὀρθόπνοια, καὶ ἥδε κικλήσκεται ἆσθμα. ἐν γὰρ τοῖσι παροξυσμοῖσι, ἀσθμαίνουσι καὶ οἵδε. ὀρθόπνοιαν δὲ ἐκάλεον, οὕνεκεν ὀρθίῳ σχήματι μοῦνον ἀναπνέουσι εὐφόρως· πνὶξ γὰρ ἐν κατακλίσι. εἵνεκεν τοῦ πόνου, τοῦ ἐπὶ τῷ πνεύματι, ὀρθόπνοια τοὔνομα. ὀρθίως γὰρ ἀνατέταται ἐς ἀναπνοὴν, κἢν ὕπτιος κατακλιθῇ ὤνθρωπος, κίνδυνος πνιγῆναι. πάσχει δὲ πλεύμων· ξυμπαθέει

δὲ καὶ τὰ ξυντελοῦντα ἐς ἀναπνοίην, διάφραγμα, θώρηξ. ἢν δὲ καρδίη πάθῃ, οὔκοτε ἐς πολλὸν διαρκέσσει. τῇδε γὰρ ἡ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς ἀρχή. αἰτίη δὲ ψύξις καὶ ὑγρότης τοῦ πνεύματος· ὕλη δὲ, ὑγρὰ, παχέα, κολλώδεα. εὐπαθέες δὲ γυναῖκες ἀνδρῶν μᾶλλον, ὅτι γὰρ ὑγραί τε, καὶ ψυχραί· οἱ δὲ παῖδες, τούτων περιγίγνονται ῥηΐτερον. ἡ γὰρ φύσις ἐν αὐξήσι θερμίῃ αἱ δυνατωτάτη. ἄνδρες δὲ εἰ καὶ μὴ ῥηΐδιοι παθεῖν, ἀλλὰ θνήσκουσι θᾶσσον. ἀμβολὴ δὲ θανάτου, ὅσοισι ἐν ἔργου πρήξι, ἢ ἐν εἰλέοισι πλεύμων θάλπεται καὶ διαίθεται, ὁκοῖόν τι τοῖσι τῆς τιτάνου ἐργάτῃσι, ἢ χαλκεῦσι, ἢ σιδηρεῦσι, ἢ καὶ λουτρῶν πυρσευτῇσι. μελλησμοῦ δὲ σημήϊα, βάρος τοῦ θώρηκος, ὄκνος ἐς τὸ ξύνηθες ἔργον, ἀτὰρ ἤδε ἐς ἅπασαν πρῆξιν, δύσπνοια ἐν δρόμῳ, ἢ πρὸς ὁδὸν ὀρθίην· βραγχώδεες, καὶ βηχώδεες, φῦσα ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, καὶ ἐρυ[illegible] παράλογοι, ἀγρυπνίη, θερμασίη νύκτωρ σμικρὴ, ἀσαφ[illegible]ς ὀξέη, ἐς ἀναπνοίην ἑτοίμη. ἢν δὲ ἐπὶ μεῖζον τὸ κακὸν ἕρπῃ, μῆλα ἐρυθρά· ὀφθαλμοὶ προπετέες, ὡς ἐπ' ἀγχόνῃ, ῥωγμὸς ἐν ἐγρηγόρσι· πολλὸν δὲ μέζων τὸ κακὸν ἐν ὕπνῳ· ὑγρὴ καὶ ἄηχος ἡ φωνή· πολλοῦ καὶ ψυχροῦ ἠέρος ἐπιθυμίη· ἐς τὸ ὕπαιθρον ἵενται. πᾶς γὰρ αὐτέοισι οἶκος ἐς ἀναπνοίην οὐ διαρκής· ἀναπνέουσι ὄρθιοι, ὅκως ἅπαντα σπάσαι τὸν ἑλκόμενον ἠέρα ποθέοντες, ὑπὸ βαρείης δὲ τοῦ ἠέρος καὶ διοίγουσι τὸ στόμα, ὡς τῷδε μέζονι χρεόμενοι· ὠχροὶ τὰ πρόσωπα, πλὴν τῶν μήλων. τάδε γὰρ ἐρυθῆ. ἱδρὼς περὶ μέτωπον καὶ κληΐδας· βὴξ συνεχὴς, βιαίη· ἀναγωγὴ σμικρὴ, λεπτὴ, ψυχρὴ, ἰκέλη ὁκοῖόν τι καὶ ἀφροῦ ἐπάνθισμα. τράχηλος οἰδέει πνεύματος πρήσι. ὑποχόνδρια ἀνεσπασμένα· σφυγμοὶ μικροὶ, πυκνοὶ, πιεζεύμενοι, ἰσχνὰ σκέλεα· κἢν ὑπερταθῇ τάδε, ἀπέπνιξέ κοτε ἐπιληπτικῷ τρόπῳ. ἢν δὲ ἐς ἀγαθὸν τρέπηται, βὴξ μακροτέρη, καὶ ἀραιοτέρη· ἀναγωγὴ πλεύνων τε πύων ὑγροτέρων· κοιλίης ταραχὸς,

πολλῶν ὑδατωδέων· οὔρων ἔκκρισις πολλὴ, κἢν ἐς ὑπόστασιν μηδὲν ἐχῃ ἤκῃ, φωνὴ γεγωνοτέρη, ὕπνοι αὐτάρκεες, ὑποχονδρίων ἀνέσις· ἤκέ ποτε πόνος ἐς μετάφρενον ἐπ᾽ ἀνέσει· ἆσθμα ξηρὸν, λεῖον, κερχνῶδες. ὧδε μὲν οὖν διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον, ἢν δ᾽ τῆσι ἐπανέσεσι, κἢν ἐσιῶσι ὀρθοστάδην, τὰ πάθεος φέρουσι ξύμβολα.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΩΔΩΝ, κεφ. ιβ.

Ἄσθματος ἰδέη τὸ πνευμῶδες, καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος τὸ πάθος ὅκως ἐπ᾽ ἄσθματι. ξυνὰ γὰρ καὶ τὰ παρεόντα· σμικρὸν δὲ καὶ τὸ διάφορον. δύσπνοια μὲν γὰρ καὶ βὴξ καὶ ἀγρυπνίη καὶ θέρμη ξυνά· καὶ ἀποσιτίη καὶ ἰσχνότης ὅλου. ἢ γὰρ ἀγχοῦ ὂν τὸ [illegible] ἀποτείνεται, πλὴν οὐ φαυλέρω ἑνὸς ἔτεος. ἤν τε [illegible] μετόπωρον ἄρξῃ, ἐς τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος ἀπογίγνονται. ἤν τε χειμὼν, ἐς τὸ μετόπωρον τελευτῶσι τὸν βίον. καὶ γέροντες ἁλῶναι ῥηΐδιοι καὶ ἀπόφρικτοι, ἁλόντες ὅσον βραχείης ῥοπῆς, ἐς αὐτὴν θανάτου χρέος ἄγχιστα ἄπαντες ἄπνοοι, σφυγμοὶ σμικροὶ, πυκνοὶ, ἀμυδροί. ἀλλὰ τάδε μὲν ξυνὰ πρὸς τὸ ἆσθμα· ἴδια δὲ αἰσθάνονται ὡς ἀνάξοντες. ματαιοπνέουσι δέ· οὐδὲν γὰρ ἀνάγουσι. εἰ δέ τι τοῦ πνεύμονος ἀπορράγείη βίη, σμικρὸν, λευκὸν, στρογγύλον, χαλαζῶδες· θώρηξ εὐρύτερος μὲν, ἀδιάστροφος, ἡ δὲ ἀνέλκωσις ἣν δ᾽ ἀνεκπύνητος ὁ πνεύμων ἢ, ὑγρῶν δὲ οκοίων τι πεπηγότων ἔμπλεως, διαληψίες τῶν παροξυσμῶν τῶνδε μέζονες. οἱ μὲν οὖν ἀπεπνίγησαν θᾶσσον, πρίν τι κάκιον ἐς τὸ πᾶν ἀποσκῆψαι· μεταξέλέρουσι δὲ ἐς ὕδερον περὶ λαγόνα ἢ ἀνασάρκα τὸ πάθος τελευτᾷ.

ΠΕΡΙ ΗΠΑΤΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἧπαρ τὴν ἐς φύσιν μὲν ἰσόῤῥοπον· δεξιὰ γὰρ ἠδ' ἐπ' ἀριστερὰ τὰ σπλάγχνα ἰσάριθμα τῇ φύσει· ἄνισα δὲ ἐς δύναμιν καὶ ἐν ὑγιείῃ καὶ ἐν νούσοισι. ἐν ὑγιείῃ μὲν, ὅτι γὰρ τὸ κράτος τῆς τροφῆς τὸ ἧπαρ ἴσχει. ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν ἧπαρ· ἀτὰρ καὶ ἐν νούσοισι καὶ ἐς ὑγιείην πολλόν τι ἰσχυροτέρην ἔχει τοῦ θανάτου τὴν αἰτίην. ὁκόσον οὖν ἧπαρ ἐς ὑγιείην κρέσσον, τοσόνδε κάκιον ἐν νούσοισι. καὶ γὰρ ἐπιφλεγμαίνει θᾶσσον τε καὶ βιαιότερον, καὶ ἀφίσταται ξυνεχέστερόν τε καὶ ὀλεθριώτερον. ἐπὶ σκίῤῥῳ δὲ ὠκύτερον σπληνὸς καὶ περιδηγέστερον κτείνει. τὰ μὲν οὖν τῆς φλεγμασίης ἐν τοῖσι ὀξέσι εἴρηται· ἢν δὲ ἐς πύον τρέπηται, ὀδύνη ὀξεία ἴσχει μέσφι κληΐδος ἢ ἄκρου ὤμου. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος ἕλκει τὸ διάφραγμα, ἐξ οὗ τὸ ἧπαρ ἤρτηται· τὸ δὲ διάφραγμα τὸν ὑπὸ τῇσι πλευρῇσι ὑμένα βρίθει. ξυνέπεται γὰρ αὐτέῳ· ὁ δὲ ἐπὶ τὴν κληΐδα ἠδὲ ἄκρω τῶν ὤμων ἀποτέταται, καὶ τάδε ξυνεφέλκεται κάτω. πῦρ δριμὺ ξὺν ῥίγεσι ἐπὶ τῇ ἀποστάσει, βὴξ ξηρὴ, οὐ μάλα πυκινὴ, χροιὴ χλοιόβαφοι. ἢν δὲ κατακορέως ἔωσιν ἰκτερώδεες, τοῦ λευκοχλόου εἴδεος· ὕπνοι καθαροὶ φαντασίῃ οὐ μάλα· νηφαλέοι μὲν ἐς πάντα· ἐς ἓν δέ τι τῶν περισκαίρων ἐξαπίνης παρακοπαὶ, καὶ κατέστησαν εὐθέως· ὄγκος ὑπὸ ὁ ἐν τῇσι ἢ πλευρῇσι, ἀπάτη δὲ πολλοῖσι ὅκως περιτοναίου γίγνεται. ἀλλ' ἢν μὲν ἡ ὑπὸ τὰς νόθας ὄγκος ὀδύνῃ πιεζομένοις, τὸ ἧπαρ οἰδέει. ἐμπλέων γὰρ ὑδρασίης ἦν δὲ μὴ ὑπὸ τὸ ὀστέον * μίμνωσι οἰδέει, τοῦ ὑμένος τὸ σημεῖον καὶ τοῦ μὲν περιγραφὴ καὶ τὰ ὅρια δῆλα. μετὰ γὰρ τὴν περιαγωγὴν τῶν λοβῶν ἐς λαγαρὸν τὸ ἐπιγάστριον πιέζουσα χεὶρ ἱζάνει· περιτοναίου δὲ ἀόριστος ἡ σκληρείη, καὶ τοῦ πέρατος ἡ ἀπόφυσις ἀφανής. ἢν μὲν εἴσω ἡ ἀπόστασις ῥέπῃ, πολλόν τι κρέσσον ἡ φύσις ἰῆται. ἢ γὰρ ἐς ἔντερα, ἢ ἐπὶ κύστιν τρέψει τὸ

πύον: ἀσινεστέρη δὲ πολλὸν ἡ ἐς κύστιν ὁδός. ἢν δὲ ἔξω ῥέπῃ, καλὸν μὲν μὴ τάμνειν. ἢν γὰρ οὕτως ἔχῃ, ἀνεῳχθέεται ὑπὸ τοῦ πύου τὸ ἧπαρ, καὶ οὐκ ἐς ἀμβολὴν ὁ θάνατος. ἢν δὲ θέλῃς τάμνειν, αἱμορραγῆσαι κίνδυνος, καὶ αὐτίκα τὸν ἄνθρωπον ἐκθανεῖν. ἄσχετος γὰρ αἱμορραγίη ἐφ' ἥπατι. ἢν οὖν ἐς ἀνάγκην τομῆς καταστῇς ποτὲ, καυτῆρα ἔμπυρον διαφανέα πυρῶσαι, καὶ δῶσαι μέσφι τοῦ πύου. τωὐτὸ γάρ σοι τέμνει τε καὶ καίει. καὶ ἢν περιγίγνηται, πύον ἐκρυῇ λευκὸν, πέπον, λεῖον, κακῶδες, ὅτι παχύ· τοῖσδε καὶ πυρετοὶ καὶ τὰ δεινὰ ξυνδιδοῖ· ῥηϊδίως τε ἀλθέξεται πάντα. ἢν δὲ ἐς ἔντερον τὸ πύον ἐγχέηται, ἡ γαστὴρ πρόσωπα μὲν ὑδατώδεα διαῤῥέει· ἔπειτα κρεῶν πλύμασι ἴκελα. αὖθις αὖ δυσεντερειώδεα ὁκοῖα ἐφ' ἕλκεσι. ἀτὰρ καὶ αἱμάλωψ ποτὲ καὶ θρόμβος ἐξεχύθη. φέρεται καὶ χολὴ ξανθὴ, κατακορὴς, ἢ πρασοειδὴς, καὶ ὑστάτη ἐς ὄλεθρον μέλαινα. ἢν δὲ ἀνεκπύητον τὸ ἕλκος γίγνηται, καὶ κακώδεα ἡ γαστὴρ ὁκοῖον τι σηπεδόνα ὑπάγῃ, τροφὴ ἄπεπτος διεκθέει ὑπ' ἀκρασίης κοιλίης τε καὶ ἐντέρων. οὐ πέπτει γὰρ αὖθις οὐδ' ἔχον τὸ ἧπαρ· πῦρ τε ἐπὶ τοῖσδε δριμὺ, καὶ πάντως ἐς κακὸν ἡ τροπή. ἄκρεων ξυντήξιες, σφυγμοὶ μικροὶ, δύσπνοοι, οὔτε οὐκ εἰς μακρὸν ἐτελεύτησαν τὸν βίον. μειρακιωτέροισι δὲ ἡ δυσεντερίη μὲν καὶ τὸ ἕλκος ἰήθη· ἐς ὕδρωπα δὲ κατέστρεψε ἡ νοῦσος. ἢν δὲ ἅπαντα ξυνδιδῷ, πύον λευκὸν, λεῖον, ὁμαλόν· ἄνοσμον γὰρ ἐκρέει ἡ γαστήρ· πέπτει δὲ τὰ σιτία, οὐκ ἔλπις ὥνθρωπος. ἄριστον δὲ διὰ οὔρων κεκρίσθαι· ἀσφαλεστέρη δὲ καὶ ἀσινεστέρη ἡ τῇδε τοῦ πύου ὁδός. ἢν δὲ ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς ἀνεκπύητον ᾖ τὸ ἧπαρ, ἄπορον μὲν οὐ γίγνεται, τὸν ὄγκον τε τὸν σκληρὸν ἴσον εἰς σκίῤῥον ἱδρύεται· οὐδὲ ὁ πόνος μὲν οὐ ξυνεχής· νωθὴς δὲ, κἢν παρῇ· ἀραιὴ δὲ καὶ θερμή· ἀποσιτίη, πικρῶν χυμῶν ἡδονὴ, γλυκέων ἀηδίη, ῥιγώδεες, ὑπόλευκοι, χλωροὶ, οἰδαλέοι ὁκόσον καὶ πόδας. πρόσωπα ῥυσσὰ, γαστὴρ ξηρὴ, διαχωρήσιες πυκ-

ναί. κορυφὴ γὰρ τῶν κακῶν ὕδρωψ. ἐπὶ τῷ ὕδρωπι, ἢν μὲν οὖρα πολλὰ, παχέα, ἐπίδοσιν ἔχοντα πολλὴν, ἰλυώδεα καταῤῥαγῇ, ἐλπὶς ἐκροῦσαι τὸν ὕδερον· ἢν δὲ λεπτὰ καὶ αὐτόστατα καὶ ὀλίγα, τῷ ὕδρωπι ξυμφορέει· ἢν δὲ μεταβάλλῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἡ φύσις, καὶ καταῤῥαγῇ ποτὲ εἰς κοιλίην, ἐπὶ πολλοῖσι πάχεσι, ὑδατώδεσι καὶ τὸν ὕδρωπα ἰήσατο· σφαλερὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπικουρίη. ἐπὶ γὰρ τῇσι ἀθρόῃσι κενώσεσι, ἢ δὲ τῇσι ἐσχάτῃσι ξυμπτώσεσι, ἐξέθανόν ποτε ὑπ' ἀδυναμίης οἱ κάμνοντες, ὅκως ἐξ αἱμοῤῥαγίης. ἀσινέστερον δὲ λύει ἱδρὼς, ἢν πολὺς ἐκρυῇ. οὐ πάνυ γὰρ ἱκμαλαῖοι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἥδε τῶν ἐν ἥπατι παθέων ἡ τελευτὴ γίγνεται· ἢν δὲ ἐμπυήσῃ τὸ ἧπαρ, * μείρακες, καὶ οἱ μέσφι ἀκμῆς, ἧσσον γυναῖκες. προφάσιες δὲ ἀκρασίη καὶ νοῦσος μακρὴ, μάλιστα ἐπὶ δυσεντερίῃ ξυντήξεσι. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοὺς δὲ ἐκίκλησκον ξυντηκτικοὺς, τοὺς ἐπὶ ἕλκεσι ἥπατος ἰχῶρας ἀποθνήσκοντας.

ΠΕΡΙ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

Σπλὴν ξυνήθες χρόνιον νόσημα, σκίῤῥος· ἔμπυος δὲ οὐ ῥηϊδίως γίγνεται ἐν οἷν, ὅτε πόνος μὲν οὐ σφηχὺς, ὄγκος δὲ πουλὺς τῆς ἐπιπνοίης μέζων. ἐπὶ δεξιὰ γὰρ ὤφθη μέσφι τοῦ ἥπατος ὅλη τῇ κοινωνίῃ ἐπιδέων· τοὔνεκεν πολλοῖσι ἀπάτη γίγνεται, ὡς τοῦδε ἐκ ἐόντος σπληνὸς, ἀλλὰ τοῦ ὑμένος πάθος. τὸ γὰρ περιτόναιον φλεγμαῖνον σφίσι δοκέει. ἀπηνὴς δὲ καὶ ἀπέρειμνος ὅκως λίθος. τοιόσδε τὰ πολλὰ ἐπὶ σκίῤῥῳ γίγνεται σπλὴν, ὅτε καὶ ἀπορίη ξυνέσι παντελής. ἢν δὲ καὶ ἐμπυΐσκῃ ὁ ἀφὴς μὲν, εἴκων ἐπὶ τῇ θίξει κατὰ κορυφὴν, ἔνθα ἡ τοῦ πύου γλώνα ὅπη δὲ ἀνεκπύητος, οὐκ εἴκει· ἄλλοτε δὲ τῇ κοιλίῃ ἅπας ἐπαιωρῆται· τῇ δὲ κἀκεῖσε πρὸς τὰς ἀπώσιας φερόμενος, ἔστ' ἂν σμικρότερος ἐὼν, χώρην ἐς τὸ ἔμπλεον ἴσχῃ. ταύτῃ,

ἀπορίη μάλιστα πρὸς τῇσι ῥήξεσι· ἐπὶ δὲ τοῖσιος σημήϊα,
πυρετοὶ, πόνοι καὶ ῥίγεα. τὰ πολλὰ γὰρ ἔασι· ἀειγοὶ δὲ ἐπὶ βρα-
χείῃ θέρμῃ, καὶ αἰνώδυνοι. τῇδε καὶ λέληθέ ποτε ἐς σπλῆνα
ἀπόστασις. μανὸν γὰρ καὶ ἐπαναίσθητον καὶ ἐν ὑγιείῃ τὸ σπλάγ-
χνον· οἰδαλέοι, ὑδερώδεες, μελάγχλωροι ξὺν δυσφορίῃ,
ἡ δύσπνοια ὡς ἀπὸ βαρέος τοῦ θώρηκος. ἐπίδηλον γὰρ τὰ κε-
νὸν ἄχρι τῆς ἄνω γαστὴρ πίμπλαται ὑπὸ πνεύματος πάχεος,
ὁμιχλώδεος, ὑγροῦ, ὡς δοκέειν, οὐκ ἔτ' ἐόντος ὑγροῦ. βὴξ,
πολλὸν θυμὸς ἐγγίγνεται, καὶ βραχέα ξηρὰ βήσσουσι, κοιλίη
ἣν τι κάτω φέρῃ ὑδατώδεα, τὸ πρῶτον σμικρὸν ἐπικουφί-
ζουσα· εἰ δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐκδιδῷ, ξυντήκει μὲν τὸν ἄνθρωπον·
ὠφελέει δὲ οὐδὲν ἧττον· ἣν δὲ καὶ ἐκραγῇ, πύον μὲν καθαρὸν
πέπον, οὔ κοτε ἐσύθη, ὑπόλευκον δὲ καὶ τεφροειδὲς, ἄλλοτε δὲ
τρυγῶδες ἢ πελιδνόν· ἣν δὲ καὶ βαθυτέρη ἡ ἀπόστασις γένη-
ται, καὶ μέχρι τὸ ὑγρὸν εὖτε καὶ τοῦ χυμοῦ τι τοῦ σπληνὸς ἔξεισι,
συντακέντος. μελεζετέροισι δὲ καὶ ὅλα μέρεα τοῦ σπληνὸς ἠνέ-
χθη. εὔλυτος γὰρ καὶ φύσει σπλήν· ἢν δὲ καὶ μὴ καθίσηται τῷ
ἕλκεϊ, μίμνῃ δὲ ἐς πολλὸν χρόνον, ἀπόσιτοι, καχέκται, οἰδα-
λέοι, ἰδεῖν ἀπρεπέες, πολυελκέες πάντῃ· μάλιστα δὲ ἐς κνήμας·
στρογγύλα, πελιδνὰ, κοῖλα, ῥυπαρὰ, δυσαλθέα τὰ ἕλκεα· τῇδε
ἐπιξυντακέντες ὤλοντο· ἐπὶ δὲ σμικρῷ ὄγκῳ μετὰ σκληρίης,
ἀπτυσίης, ἀπονίη. διὰ τόδε πολλὸν χρόνον ζῶσι οἵδε· ἢν δὲ οὐ
πάθεος ἥττοιτο, χρεὼν ὕδρωψ, ἢ φθίσις καὶ τοῦ σκήνεος τηκεδὼν
ἐπιγίγνεται· ἀτὰρ ἥδε ἐστὶ ὁ τρόπος τοῦ ὀλέθρου σφέας οὐ ζῆν. ἐλά-
χι· παιδία μὲν οὖν καὶ νέοι πάθειν τε ῥηΐτεροι καὶ ἀπαλλαγῆναι
ῥηΐτεροι· γέροντες δὲ οὐκ εὐπαθέες μὲν, διαδρῆναι δὲ ἀδυνατοι·
ἀτὰρ καὶ πρεσβῦται ἔλαθόν τινες ὑπὸ σπληνὸς διαφθαρέν-
τες. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρῷ ὄγκῳ τοῦ ὀλέθρου σφίσιν ἡ ῥοπή. φέρει
δὲ καὶ νοῦσος μακρὴ, φθινώδης, καὶ νέοισι δὲ ὀλίη μάλιστα, ὁκόσοι
σι. ἐπ' ἀργίης ἢ γυμνασίων πολλῶν, ἄπονοι τὸ σῶμα. χαρίε-

ἑλκώδεα, ὕδατα πλατέα, ἁλμυρὰ, βρομώδεα· ὡρῶν τὸ φθινῶδες μετόπωρον.

ΠΕΡΙ ΙΚΤΕΡΟΥ. κεφ. ιε.

ΗΝ χολῆς ξανθῆς λεκιθώδεος ἢ κροκώδεος ἢ τῆς μελαγχλώρου, ἐς τὸ παντελὲς αἱ ἄχυσις ἀπὸ τοῦ σπλάγχνου γένηται, τὸ πάθος ἴκτερος κικλήσκεται, χαλεπὸν μὲν ἐν ὀξέσι· οὐ γὰρ μόνον περὶ ἑβδόμης κρίσιν φανὲν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἑβδόμην ἔκτεινε μυρίους· ἀτὰρ ἢν ὅτε ἔκρινε πυρετὸν ἐς τέλος τὸ πάθος, ἀλλ' αὐτὸς οὐ ῥηϊδίως λύεται. ξυνίσταται δὲ ἐκ ἐπ' αὐτὴν μοῦνον ἥπατος, ὅκως τοῖσι ἰητροῖσι δοκέει, ἀλλὰ κοιλίῃ, καὶ σπληνὶ, καὶ νεφροῖσι, καὶ κώλῳ. καὶ ἐφ' ἥπατι μὲν ὧδε· ἢν φλεγμαίνῃ ἢ μὴν ἢ σκίρρον ἴσχῃ τὸ ἧπαρ, ἀτρεπτὸν δὲ τὸ ἐς ἐργασίην ᾖ, τίκτει μὲν ἐν τῷ ἥπατι χολὴν καὶ διακρίνει τήνδε ἡ ἐν ἥπατι οὖσα κύστις· ἀλλ' ἢν αἱ φέρουσαι ἐς τὸ ἔντερον τὴν χολὴν ὁδοὶ ὑπὸ τῆς φλεγμασίης, ἢ τοῦ σκίρρου φραχθῶσι, πλημμυρεῖ δὲ ἡ κύστις, παλίσσυτος ἡ χολή. τῷ αἵματι οὖν μίσγεται· τὸ δὲ αἷμα, ἐς πᾶν τὸ σκῆνος φοιτέον, ἄγει τὴν χολὴν πάντη τῷ σώματι· γίγνεται δὲ ἡ ἰδέη χολῆς· λευκὰ δὲ καὶ ἀργιλώδεα τὰ σκύβαλα. οὐ γὰρ γίγνεται χολοβαφέα, ὅτι περ οὐκ ἴσχει τὸν τοῦ χυμοῦ τὴν ἐπιῤῥοήν· τοῦδε καὶ γαστὴρ ἐπίξηρος· οὔτε γὰρ ὑγραίνεται, οὔτε δάκνεται χολῇ· χροιὴ δὲ, τοῦ λευκοχρόου εἴδεος. ἐπὶ σπληνὶ δὲ ἢν ἴκτερος φανῇ, μελάγχλωρος· μελαίνα γὰρ αὐτέου ἡ τροφὴ, ὅτι περ ἐκμαγεῖον ἐστὶν αἵματος μέλανος, οὗ τὴν ἀκαθαρσίην ἐοῦσαν οὐ δέχεται, οὐδὲ ἐκπονέει νοσέων ὁ σπλήν· ἡ δὲ ξὺν τῷ αἵματι πάντη φοιτῇ. διὰ τόδε μελάγχλωροι ἀπὸ σπληνὸς ἴκτεροι, ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τοῖσι σκυβάλοισι τοῖσι ξυνήθεσι, ἔτι καὶ μελαντέρη χροιή. τῆς γὰρ σπληνὸς τροφῆς τὸ περιττὸν, ἐς ἔξοδον περίπλωμα γίγνεται, καὶ ἐπὶ

κώλῳ καὶ γαστρὶ ἴκτερος, ἤνπερ εἰς πέψιν ἡ γαστὴρ καὶ τὸ κῶλον κακωθῇ. καὶ γὰρ καὶ ἐν κώλῳ πέψις, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ ἐς τὸ ἧπαρ ἀναγωγὴ τροφῆς. ἢν οὖν ὠμότερον τὸ ἧπαρ τὴν ἄλλην τροφὴν λάβῃ, τὴν μὲν ἰδίην ἐργασίην πονέει· τὴν δὲ ὀθνείην, ἐᾷ. τὸ γὰρ ἐν τῇ ἀναδόσει αἷμα, τὴν ἀεργίην τὴν τοῦ κώλου ἐπέχον, διασπείρει παντὶ χεόμενον. ἀπεψίη δὲ ἡ ἐν κώλῳ, χολῆς ἐστὶ ἐργασίη. ὧδε καὶ ἐπὶ παντὶ γίγνεσθαι σπλάγχνῳ δυνατὸν ἴκτερον, οὐ μόνον τῶν ἐς τὸ ἧπαρ πεμπόντων τροφὴν· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ ἥπατος λαμβάνῃ. οὐ γὰρ ὀχετοῖσι αἰσθητοῖσι μοῦνον ἡ φύσις παντὶ διαπέμπει τὴν τροφὴν, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἀτμοῖσι, οἵπερ ἀπὸ παντὸς εἰς πᾶν ἐνεχθῆναι ῥηΐδιοι, τῆς φύσιος αὐτοὺς καὶ διαστερεῶν καὶ πυκινῶν ἀγούσης. γίγνονται δ' οὖν οἱ ἀλμοὶ χολόβαφοι, καὶ χρώζουσι, ἢν ἀνίζωσι τοῦ σώματος. οὐ μὴν ἐπὶ κώλου ἢ τῆς κοιλίης ἔκκρισις λευκή. ἀσινὲς γὰρ τὸ ἧπαρ ἐς γένεσιν, καὶ ἐκροὴν ἴσχει ἐπὶ ἔντερα χολῆς. δυνατωτάτη δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ παντὶ ἕξις, ἴκτερον τεκεῖν. ἴσχει γὰρ καὶ ἐν ὅλῳ τὴν αἰτίην. ἔστι δὲ τοιήδε· παντὶ μὲν τὸ θερμὸν ἐς πέψιν, παντὶ δὲ ὑγρῶν γένεα καὶ διάκρισις, ἄλλων μὲν ἄλλη, ἑκάστῳ δὲ οἰκείη· ἐν σαρκὶ μὲν ἱδρώς, ἐν ὀφθαλμοῖσι δὲ δάκρυον· ἐν ἄρθροισι δὲ καὶ ῥινὶ μύξα, ἐν ὠσὶ κυψελίς. ἢν οὖν ἐς ἕκαστον ἔργον τὸ θερμὸν ἐκκάμῃ, αὐτὸ μὲν ἐς δριμὺ καὶ πυρῶδες ἐτράπη· τὰ δὲ ὑγρὰ πάντα γίγνεται χολή· πυρὸς γὰρ ἔργα πικρὰ καὶ χολόβαφα. ἢν δὲ καὶ ἐν αἵματι ἀπεψίη ξυμβῇ, γίγνεται τὸ αἷμα χολοειδὲς, σκίδναται δὲ παντὶ τρέφον· διὰ τόδε παντὶ φαίνεται χολή. δεινὸν μὲν γὰρ τὸ πάθος, φοβερὴ δὲ ἡ χροιῇ εἴδεϊ, καὶ χρυσοειδέες ἔασι τὴν χροιήν. οὐ γὰρ ἀνθρώπῳ εὐπρεπὲς, ὅγε ἐν λίθῳ καλὸν ἔῃ. περιττὸν δέ μοι φράζειν καὶ πόθεν τοὔνομα, πλὴν ὁκόσον τῶν χερσαίων ἰκτίδων τῶν τετραπόδων θηρίων. τοιοῖσι δὲ ἔασι οἱ ὦπες οἵδε. εἴδεα τοῦ πάθεος δοιά. ἢ γὰρ ἐς τὸ ξανθὸν, καὶ τὸ κροκῶδες ἐτράπη τοῦ λευκοχλώρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ μέλαν. τῶν δὲ μὲν-

πι

τοι ἡ αἰτίη· εἴδη δὲ καὶ χολῶν ἐστὶ αἰτίη. καὶ γὰρ τῆσδε ἡ μὲν ξανθὴ, λεπτὴ, διειδὴς, λεπτοτέρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ μᾶλλον ἡ δὲ κατακορὴς, ὡς κρόκον, ἢ λέκιθον φαίνεται τοῦ αὐτοῦ εἴδεος. δευτέρη δὲ μελαντέρης χροιῆς προσίζουσα, ἰσατώδης, μάλιστα μυελοί δὲ ἐν μέσῳ τῶν χροιῶν παραλλαγαὶ παρὰ δὲ τὸ θερμὸν τυπῶσι καὶ τὰ ὑγρὰ, ἢ ἔστι. ἀλλὰ καὶ τὰ σπλάγχνα τῶδε ἐστὶ αἴτια· ἢ ξανθὸν, ὡς τὸ ἧπαρ· ἢ πελιδνὸν, ὡς ὁ σπλὴν· ἢν μὲν ἐπὶ σπλάγχνῳ ὁ ἴκτερος γίνηται, ἐπὶ ἥπατι μὲν, τὰ ἥπατος προφανέα· ἐπὶ δὲ σπληνὶ, τὰ σπληνός. ἑκάστα δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἑκάστου. ἢν δὲ μηδενὸς φαίνηται, τῆς ὅλης ἕξιός ἐστι ἡ πάθη. διαφανὴ δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖσι λευκοτάτοισι ὀφθαλμοῖσι· μετώπου δὲ, πρὸς κροτάφοισι· μᾶλλον τοῖσι λευκοῖσι φύσι, καὶ ἐπὶ σμικρῷ ἰκτέρῳ ἡ χροιὴ μέζων ἐπαυξές. ὁκόσοισι μὲν οὖν μέλας ὁ ἴκτερος, χροιὴ μελάγχλωροι, ῥιγώδεες, ἀδρανέες, ὄκνῳ εἴκοντες, ἄθυμοι, βρομώδεες δὲ τὴν ὀσμὴν, πικροὶ δὲ τὴν γεῦσιν, τὴν ἀναπνοὴν οὐκ εὔκολοι. γαστρὶ δακνώδεες, διαχωρήματα πρασοειδέα, ὑπομέλανα, ξηρὰ, μόλις διαχωρούμενα, οὖρα κατακορέα ἐπὶ τὸ μελάντερον ἄπεπτοι, ἀπόσιτοι, ἄγρυπνοι, ἄθυμοι, μελαγχολώδεες. ἐπὶ δὲ τὸ λευκότερον, χροιὴ μὲν λευκόχλωροι, γνώμη δὲ φαιδρότεροι· σιτίων ἄρξασθαι μὲν ὀκνηροὶ, ἐμφαγεῖν δὲ οὐκ ἀηδέες, πέψαι ῥηΐδιοι τῶν πρόσθεν μᾶλλον· διαχωρέουσι λευκὰ, ξηρὰ, ἀργιλώδεα, οὐρέουσι ξανθὰ, ὠχρὰ, κροκοειδέα. ἀμφοῖν δὲ τὸ ξύμπαν σῶμα κνησμώδες, θέρμη ἀνὰ ῥῖνας, σμικρὴ μὲν, δακνώδης δέ. ἀμβλύνουσι τὸ χολῶδες· γεῦσις μὲν πικρῶν, οὐ πικρὴ τὸ θαῦμα, οὐ μὴν γλυκέων· γλυκέων δὲ πικρή. ἡ γὰρ ἐν τῷ στόματι χολὴ ἐνίζουσα τῇ γλώσσῃ, ἐπιπροσθέει τῶν ἐδεσμάτων ἐντυγχάνουσα, τὴν αἴσθησιν σφίζεται τῶνδε. ἡ γὰρ γλῶσσα ἀναπιοῦσα τῆς χολῆς τῆσδε, οὐκ ἐκείνων αἰσθάνεται· καὶ τὸν μὲν πρόσθεν τὸν τῆς ἀποσιτίης χρόνον, ἀτρεμέει ἡ χολή. ἀτὰρ οὐδὲ ἡ γλῶσ-

σα τῷ ἥδεϊ ἄχθεται· ἢν δὲ ἀναζέσῃ χύμασι ἐπίπροσθεν τῶν ἐδεστῶν, τὴν γλῶσσαν εἶδε κενεήν. ἤν τε οὖν πικρὸν ἔῃ σιτίον, πικρῶν αἴσθησις· ἤν τε γλυκὺ, χολώδεος· φθάνει γὰρ ἡ αἴσθησις τῆς χολῆς· ἀπάτη δὲ ξυνέστι τοῖσι ἠγευμένοισι τὰ πικρὰ γλυκέα φαίνεσθαι. οὐ γὰρ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ ἰζαίνοντι πικρῷ πικράζεται μόνος διὰ τὸ ξυνήθες τῆς νούσου, φαντασίῃ γλυκάζοντος γίγνεται. ἡ αὐτὴ δὲ κατάστασις καὶ ἐν γλυκέσι, καὶ πικροῖσι χύμασι· ἀπατηλὸν ἄρα χυμάτων προκάλυμμα ἡ χολή. ἢν μὲν οὖν μὴ ξὺν τινὸς σπλάγχνου θερμασίῃ φανῇ, ἀσινὲς μὲν ὡς ἐπίπαν· μακρότερον δέ. ἢν δὲ καὶ ἐγχρονίσῃ, καὶ ἐπιφλεγμαίνῃ σπλάγχνον, ἐς ὕδρωπα τὰ πολλὰ καὶ καχεξίην τελευτᾷ. πολλοὶ δὲ καὶ δίχα ὕδρωπος ἐκτακέντες ὤλοντο. ξυνήθες δὲ μειρακίοισι νέοισι, καὶ τοῖσι δὲ ἀσινέστερον· παιδίοισι δὲ, οὐκ ἄηθες πάγχυ· οὐ πάντῃ δὲ ἀσφαλές.

ΠΕΡΙ ΚΑΧΕΞΙΗΣ. κεφ. ιϛ.

Ξυμπάντων ὁμοῦ παθέων καχεξίη ἐστί· ἅπασαι γὰρ αἱ νοῦσοι, τῆσδε ἀπότοκοι. ἀτὰρ καὶ ἥδε μουνὴ αὐτόθεν τῶν ἄλλων φαρμάκων ἐπίδοσιν ἔχουσα πολλὴν ἰλυώδεα, κατὰ προώζισα γίγνεται πάθος· καὶ ἕξις μὲν κακὴ σχέδιος ξυνὴ πάντων, καὶ ξυμπτώματα πολλὰ, καὶ οὔνομα τόδε ξύμβολον· ἰσχνότης δὲ, ἢ ὦχρος, ἢ οἶδος, καὶ εἴ τι ἕτερον πρόσκαιρον ἀνὰ τὸ σῶμα· καχεξίη δὲ ἑνὸς μεγάλου πάθεος ἰδέη, καὶ τοῦδε τοὔνομα. ἡ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἐς τὰ πάντα εὐεξίη, καὶ ἡ ἐς πέψιν, ἢ ἐς ἀνάδοσιν αἵματος γόνα· ἡ δὲ πᾶν ἔργον φύσιος, ἐφ' οἷσι εὔπνοια, εὐτονίη, εὐχροίη, τὸ πρόσθεν ὑγείη· ἢν δὲ ἐς ἀσθενίην κακοχυμίης ἡ φύσις τραπῇ, τόδε ἐστὶν ἡ καχεξίη. ἡ νοῦσος ἥδε δυσαλθής, ἥδε μήκιστον κακόν. καὶ γὰρ τίκτεται χρόνῳ μακρῷ, καὶ

ἢν δὲ ἐπὶ μιῇ τοῦ σώματος κακίη, καὶ οὐδὲ ἐπὶ σπλάγχνῳ ἑνί· ἀλλὰ γὰρ τῶν ἁπάντων τρέπη ἐς πονηρόν. Τοιγαροῦν τὰ ἀπότοκα τῆσδε νοσήματα, ἄφυκτα γίγνεται, ὕδρωπες, ἢ φθίσιες, ἢ ξυντήξιες. καὶ γάρ τι καὶ τῆς καχεξίης προφάσιες ἀδελφαὶ τῆς ξυντήξιος ἔασι. ἡ δὲ νοῦσος μικρὴ δυσεντερίη ξυνεχής· νούσων ὑποστροφαὶ ἐνίοισι. Ἀσιτίη μὲν γὰρ, καίτοι καὶ προσφέρονται πολλά· ὠμῶν δὲ καὶ ἀπέπτων ἡ ἀνάδοσις. ἐργασίη γὰρ τροφῆς ἡ ἐς πέψιν ἄπορος. αἰτίη δὲ καὶ αἱμορροΐδων ῥόου ἐπίσχεσις, ἢ ἐμέτων ξυνήθων ἀπαλλαγή· γυμνασίων ἀργίη, ἀνασμὸς ἱδρώτων, καὶ μεγάλων πόνων ἐκθυμίη· αὗτε τῶν παρεόντων ἕκαστον, ὡς τὸ μηδὲν οὐκ ἐπιστρέφειν· βάρος τοῦ σκήνεος, ὦχρος ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, γαστὴρ φυσώδης, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, ὕπνοι βαρέες, νωθροί. ἀλλὰ τάδε ῥεμβώδεα μὲν γιγνόμενα, νούσου ἀπιστίην ἴσχει· ἢν δὲ ῥιζώσαντα μίμνῃ, μηδὲ ἀπιέναι ἐθέλῃ, μεγάλου κακοῦ ἐστὶ σύμβολα. ἑστεῶτες μὲν, οἰδαλέοι, πόδας τε καὶ κνήμας· κατακλινόμενοι δὲ, τὰ κεκλιμένα μηρία· κἢν ἐναλλάξῃ τὴν κατάκλισιν, τὸ εἶδος ἔσω ἐκεῖνα φοιτῇ· ὑγροῦ τε ἢ ψυχροῦ ἐς τὸ βάρος περίοδος. ἢν γὰρ ἡ θέρμη τὸ ὑγρὸν ἐξατμίζῃ, τοῦδε οὐκ ἀναχεομένου, εἶτα καταρρέει. Αὖτις μὲν πολλῶν σιτίων· ἀδδηφάγοι κάρτα. ἀνάδοσις ταχυτέρη πέψιος, ὠμοτέρων μᾶλλον ἢ ἀπέπτων. ἐξανέργαστος δὲ ἡ θρέψις. ἀλλὰ τόδε οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ πέσσεται ὑπὸ τῆς φύσιος. ἡ γὰρ ἐν τῇ κοιλίῃ τοῦ θερμοῦ ἀτονίη, καὶ ἐν τῷ σκήνει ὁμοίη. Τοιγαροῦν, οὐδὲ χρηστὸν, οὐδὲ εὔχροον αἷμα γίγνεται, καὶ ἐπὴν ὠμὸν ὅλον τὸ σῶμα πλήθῃ, καὶ ἡ ἐς τὰ σιτία ὄρεξις οἴχεται· τῆς καχεξίης ὧδε μέσφι στομάχου νεμομένης, καὶ τοῦ πάθεος κορυφὴν ἴσχοντος ἤδη, οἰδαλέοι μὲν, ἀδρανέες δὲ, καὶ ἐς πᾶσαν πρῆξιν ἄθυμοι· κοιλίη δὲ ξηροτέρη. ἄχολα τὰ πολλὰ, καὶ λευκὰ, τρηχέα, καὶ ὠμὰ διαχωρέουσι. τὸ σκῆνος αὖοι, ἀνίδρωτες, κνησμώδεες, ὕπνος ἑδραῖος μὲν οὐδαμά.

μὴν, κεκλιμένῳ δὲ νυσταγμός· βραδύπνοοι, σφυγμοὶ ἀμαυροὶ, ἀσθενέες, πυκνοί· πυκνότατοι δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ σμικρῇ πρήξι. ἆσθμα δ' ἐπὶ τοῖσδε ἡ ἀναπνοή· φλέβες ἐπὶ τοῖσι κροτάφοισι ἐπηρμέναι, ἀσαρκίη τῶν πέριξ· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τοῖσι καρποῖσι πολὺ μέζονες διοιδέουσαι, μελάγχρωροι τὸ αἷμα. ἐπὶ τοῖσδε φθίσις, ἢ σύντηξις· ἀναπνοὴ, ἀλλὰ σάρκα ὕδρωπα, ἢ τὴν ἀσκίτην ἤγαγε. καὶ τῶνδε ἄφυκτος ἡ ζῆνα. φέρουσι δὲ ἡλικίαι, γῆρας, καὶ οὐκ ἀποδιδρήσκουσι. παῖδες ταχὺ παθεῖν τε εὔκολοι, καὶ ἀπαλλαγῆναι ῥηΐτεροι· ἀκμάζοντες οὐ πάγχυ μὲν παθεῖν ἕτοιμοι· οὐ πάμπαν δὲ ἀπαλλαγῆναι εὔκολοι. ὥρη δ' οὐ μὴν φέρει τόδε, οὐδὲ ἐς μίην τελευτᾷ· ἀλλὰ φθινόπωρον μὲν κύει, χειμὼν τιθηνεῖ, ἔαρ δὲ ἐς κορυφὴν τελεσφορεῖ, θέρος δὲ κλείνει.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν σημειωτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΠΕΡΙ ΥΔΡΩΠΟΣ, κεφ. α.

ΥΔΡΩΨ ἀτερπὲς μὲν ἐσιδεῖν πάθος, χαλεπὸν δὲ καὶ παθεῖν. διαδιδρήσκουσι γὰρ τόδε πάγχυ παῦροι ὑπ' εὐτυχίης, καὶ θεῶν μᾶλλον ἢ τέχνης. τὰ γὰρ μέζονα πάντα ἰῶνται μοῦνοι θεοί. ἢ γὰρ ἐν σπλάγχνῳ καιρίῳ νόσημα φωλεῦσαν ἔτρεψε εἰς καχεξίην τὸ πᾶν, ἢ τὸ ξύμπαν σκῆνος λοιμοῦ καταρξάντος, ἐς κακοχυμίην ἤμειψε τὰ σπλάγχνα· εὖτε δ' ἀλλήλοισι ἄμφω ἐς τὸ κακὸν ξυμπεριφέρει· ἀσινὲς δὲ οὐδὲν, ἐξ οὗπερ καὶ σμικρὴ τῇ φύσει γίγνοιτο ἂν ἐπικουρίη. ἔστι δὲ ἐς ἐπομβρίην ῥεῦμα ψυχρὸν, παχὺ, ὁκοῖον ἡ ὁμίχλη τῷ παντί· ἢ ἀπὸ ὑγρῆς καὶ ψυχρῆς αἰτίης, ἐς τοιήνδε ἕξιν ἑτεροιεύσης τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ τὸ ἐν τῇ κοιλίῃ τῇ κάτω ἀγγόμενον ὑγρὸν ὕδρωπα καλέομεν· ἐπεὶ οὐδὲ τὸ πάθος τῇδε ἐστι, ἀλλ' ὅτε ξυμ-

παρομαρτέει τῇ νούσῳ ὁ ὄγκος, τὸ οἶδος, ἡ χροιή, ἥδε ἐς τὸ ὕδωρ ξυντήκουσα ἕξις, ὕδρωψ τε ἐστὶ καὶ καλέεται. κἢν γὰρ ἐκραγῇ κοτὲ τὸ ὕδωρ αὐτομάτως ἔξω, ἢ τάμῃσί τις τὸ ὑποχόνδριον ἐκχέῃ, ἐφ' ἕδρης ἔασι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἡ μὲν οὖν προφάσιος αἰτίη καχεξίη· ἰδέαι δὲ πλεῦναι, ἧς ἀτὰρ ὄνομα ἕτερον καὶ ἕτερον. ἢν μὲν γὰρ ἡ παρέγχυσις ἔνυγρος ἐν τῇσι λαγόνεσι ἐμπλώῃ, καὶ ἀπὸ τῆς προφάσιος ἐν τοῖσι παταγοῖσι δοκέῃ πως τυμπανίῳ, τυμπανίης κικλήσκεται· ἢν δὲ ὕδωρ ἅλις ἐς τὸ περιτόναιον ἐμπεριέχηται, ἐμπλώῃ δὲ τῷ ὑγρῷ τὰ ἔντερα, καλέομεν ἐπίκλησιν ἀσκίτην· ἢν δὲ αἱ λαγόνες μὲν μηδὲν τουτέων ἴσχωσι, τὸ πᾶν δὲ παροιδαίνῃ σκῆνος, ἢν μὲν ἐπὶ λευκῷ φλέγματι καὶ παχέϊ καὶ ψυχρῷ, φλεγματίης καλέεται· ἢν δὲ ἐς χυμὸν αἱμάλωπα, ὑδατώδεα, λεπτὸν συντακῶσι αἱ σάρκες, ἀνὰ σάρκα γίγνεται ὕδρωψ. κακὴ μὲν ἡ ἑκάστου ξύστασις· οὐ κακίων δὲ πολλόν τι ἡ τῶνδε ἐπιμιξίη. τῶνδε γὰρ ἀμφὶ τὰς λαγόνας εἷς ἑνὶ τῶν ἀνὰ τὸ πᾶν ξυμβῇ γε κοτε· χαλεπώτατος δὲ, ἢν ὁ τυμπανίας τῷ ἀνὰ σάρκα μιχθῇ. καὶ γὰρ ἰδίῃ τῶν μὲν ἀμφὶ τὰς λαγόνας, ἀσκίτου τυμπανίας χερείων· τῶν δὲ ὅλου τοῦ σκήνεος ὁ λευκοφλεγματίας, τοῦ ἀνὰ σάρκα μείων, ἐπιεικὴς μὲν ὤν, ἐν ἀπελπίσοισι, ἢν ὁμοίως ξυστῇ τῷ μείονι· κακίων δὲ εἴ τις τῶν μειόνων ἑνὶ τῶν μεζόνων ἐς τωυτὸ ξυμβῇ· ἢν δὲ ἐς ἄκρας ἡ μίξις ἀμ' ἥκῃ δυοῖν μεγάλοιν, μέζον κακὸν τὸ ἔγγονον. σημεῖα δὲ μέγιστα τὰ ῥηΐστα ἰδεῖν καὶ θιγέειν καὶ εἰσακοῦσαι· ἐπὶ μὲν τῷ ἀσκίτῃ, ἰδέειν ὄγκον ἐν τῇσι λαγόσι, οἶδος ἀμφὶ τὼ πόδε· πρόσωπα δὲ καὶ βραχίονες καὶ τὰ ἄλλα ἰσχνά, οἰδέουσι ὄρχιές τε καὶ πόσθη, καὶ ὁ ξύμπας καυλὸς σκολιὸς ἐξ ἀνίσου τοῦ οἴδεος. θιγέειν ἤδε ἐρείσαντά τι τὴν χεῖρα καταλόγον εἰσωθέειν. τὸ γὰρ ὑγρὸν, ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρεα μεταῤῥέει· ἀτὰρ καὶ ἐν τῇσι τοῦ ἀνθρώπου τῇδε ἢ τῇδε ἐπιστροφῇσι, ἐς τὰς μετακλίσιας τὸ ὑγρὸν, ὄγκεον τε

καὶ κλύδωνα ποιέει, ἐσακούειν τε καὶ τοῦ κλύδωνος. ἀτὰρ κἢν πῃ τὸν δάκτυλον ἐρείσῃς, ὁ χῶρος γίγνεται κοῖλος, ἐς χρόνον τε πουλὺν μίμνει κοῖλος. τάδε μὲν τὰ ἀσκίτου. τυμπανίης δὲ πρὸς τῇ τοῦ ὄγκου θέῃ καὶ ἀκοῦσαι ἐπὶ δονέων. ἢν γὰρ πατάξῃς τῇ χειρὶ, τὸ ἐπιγάστριον δονέει οὐδὲ μεταχωρέει τὸ πνεῦμα ἐν τῇσι ἐπιστροφῇσι. πνεῦμα γὰρ, κἢν μετακλιθῇ, τὸ ἀμπέχον ἄνω τε καὶ κάτω ἶσον πάντῃ μένει. ἢν δὲ ἐς ὁμίχλην καὶ ὕδωρ τρέπηται τὸ πνεῦμα. καὶ γὰρ ἀσκίτης ἀπὸ τυμπανίου ἀμείβεται μὲν, ἢν μὴ ἐς τέλος τραπῇ κοτὲ, ἡμιτελὴς μεταῤῥέων. ὁ δὲ ἀνὰ σάρκα ἤδε τοῦ λευκοῦ φλέγματος, τὰς μὲν λαγόνας ἴσχουσι κενεὰς, οἰδαλέοι ἔασι καὶ πρόσωπα καὶ βραχίονας. ἀτὰρ ἤδε ὁκόσα τοῖσι ἄλλοισι κενεὰ, τοῖσδε γίγνεται πλήρεα. φλέγμα μὲν γὰρ λευκὸν, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ φλεγματίᾳ ξυνίσταται, ψυχρόν τε καὶ παχύ. τοῦδε ἐμπίπλαται τὸ πᾶν, οἰδαίνει δὲ τὸ πρόσωπον, αὐχήν τε καὶ βραχίονες. παχὺ δὲ τὸ ἐπιγάστριον ἀπὸ τοῦ οἴδεος. μαζοὶ δὲ ἐς ὄγκον αἴρονται, ὁκόσοι νέοι ἀκμὴν ὄντες ἐν εὐτυχίῃ τῆς ἡλικίης. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνὰ σάρκα, τηκεδὼν τῆς σαρκὸς ἐς χυμὸν σαρκοειδέα, ἰχώρ τε αἱμάλωπος, ὁκοῖος ῥέει ἀπὸ ἐντέρων ἕλκεσι. τοιόσδε καὶ ἐπὶ θλάσμασι ἀπὸ βάρεος ἐμπεσόντος, ἢν τάμνῃς τι ἐπὶ πολὺ, ὁ χυμὸς ἐκρέει. ἡ δὲ τῶν δυεῖν ἐπιμιξίη, ἀμφοῖν ἴσχει τὰ σημήϊα. ξύμπασι δὲ ὁμοῦ ξυνίεσι, ὦχρος, δύσπνοια, βὴξ, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε νωθέες, ὄκνος πουλὺς, ἀποσιτίη. ἢν δέ τι προσαίρωνται κἢν βραχὺ καὶ ἄφυσον, φυσώδεες, διατάσιες ὡς ἀπὸ πλησμονῆς. ἄνικμοι. διὸ οὐδὲ ἐπὶ λουτροῖσι ἰκμαλέοι. λευκοὶ, γυναικώδεες. οἱ δὲ ἀνὰ σάρκα, μελάγχλωροι, μελανόφλεβες. ἀσκίτῃσι μὲν καὶ τυμπανίῃσι, ἐπιφανέες καὶ εὐπρόσωποι καὶ καρποῖσι καὶ ἐπιγαστρίῳ. ἐπὶ δὲ τοῖσι ἀνὰ σάρκα καὶ τῷ φλεγματίῃ οἴδεϊ ἅπαντα κρύπτεται, ὕπνοι βαρέες, νωθροὶ, σμικροὶ, ἀψυχίη, σμικρολογίη, φιλοζωΐη. καρ-

περιῆν οὐκ ἀπ' εὐθυμίης καὶ εὐελπιστίης ὅκως τοῖσι ἐν εὐτυ-
χίῃ, ἀλλ' ἐξ αὐτέου τοῦ πάθεος, οὔτι φατὸν τὴν αἰτίην θωυ-
μάσαι· τὸ δὲ μέγα. ἐπὶ μὲν γε ἄλλοισι οὐ πάμπαν ὀλεθρίοι-
σι, οἱ νοσέοντες ἄθυμοι, κατηφέες, ἐρᾶται τοῦ θανάτου· ἐπὶ
δὲ τοῖσι εὐέλπιδες καὶ φιλόζωοι γίγνονται. ἄμφω δὲ τὰ ἐναν-
τία ὑκλοισι αἱ νοῦσοι. γίγνεται ὕδρωψ καὶ ἐξαπίνης κοτὲ ἐπ'
ἀθρόῃ ψυχροποσίῃ, ἢν ὑπὸ δίψιος χανδὸν πολὺ ψυχρὸν ἐσχέῃ
ὕδωρ, εἶτα τὸ ὑγρὸν ἐς περιτόναιον ἐνεχθῇ· δι' ἃ δὲ τῇσι κοι-
λίῃσι τὸ ἔμφυτον θερμὸν κατεψύχθη, ἔπειτα εἰς τοὺς κενεῶ-
νας σταγόνες ἐκρέουσι, αἳ πρόσθεν εἰς διαπνοὴν ἐξηρού-
μεναι διεφοροῦντο. τόδε οὖν εἰ γίγνεται, ῥηΐτερη ἡ τῶνδε
ἴησις, πρίν τι τῶν σπλάγχνων, ἢ ὅλον τὸν ἄνθρωπον παθεῖν· ἀ-
τὰρ ἤδε ἔδεσμα φυσῶδες καὶ ἀπεψίη καὶ βούπρησις ἔτεκον
ὕδρωπας. ἔστι δὲ ξυνὸν πάντων τὸ κακὸν, ἀνδρῶν, γυναικῶν
ἡλικίης πάσης, ὁκόσον ἄλλοι ἐς ἄλλο εἶδος ἔασι ὥριοι, ἀνά-
σαρκα παῖδες ἤδε τοῦ λευκοῦ φλέγματος· νέοι δὲ μέχρι ἀκ-
μῆς, οἱ κατὰ λαγόνας πλήσμιοι. γέροντες μὲν πάντα παθέειν
ἕτοιμοι, ἀπόθερμοι· ψυχρὸν γὰρ τὸ γῆρας· ἀλλ' ἐς ὑγροῦ πλῆ-
θος ἔασι ἀναίτιοι. τοῖσδε οὖν τυμπανίης ξυνήθης. ἅπαν-
τα μὲν οὖν πονηρὰ τὰ εἴδεα. τουτέσι ὕδρωψ γὰρ πάντων
τῶν νοσημάτων κακόν· ἀλλὰ τουτέων λευκοφλεγματίης μὲν εὐη-
θέστερος. πολλὴ γὰρ καὶ ποικίλη ἐπὶ τοῦδε ἡ εὐτυχίη· ἱδρῶτος
ἢ οὔρων ἢ κοιλίης κοτὲ ἐπ' αὐτέοις κατερράγη, λυομένης ἤδη
τῆς τοῦ ὕδρωπος ἐξίος. χαλεπὴ δὲ τυμπανίης, καὶ τοῦδε ὁ ἀνὰ
σάρκα μᾶλλον· τὸν δὲ ἰητρὸν ἐν τῷδε πάθει ὅλον χρὴ τὸν ἄνθρω-
πον ἀλλάξαι. τόδε μέντοι, οὐδὲ θεοῖσι ῥηΐτερον. ὑδέρια δὲ καὶ
ἐν σμικρῷ κοτὲ ἄνθρωπος, ἢ κεφαλὴν ἐπὶ ὑδροκεφάλῳ, ἢ πνεύ-
μονα μοῦνον, ἢ ἧπαρ, ἢ σπλῆνα, καὶ ἐπὶ γυναικῶν ὑστέρη· καὶ
τῶν ἄλλων ἤδε εὐαλθεστέρη. ἢν γὰρ τὸ στόμιον αὐτῆς ἐκ τῆς πρό-
σθεν μύσιος, ὑγρὸν μὴ εἰ ἔχοι, ἐκχέει ἔξω. ἢν δὲ πνεῦμα

Ἐξεφυσήθη τόδε· ἢν δέ τι ἀνὰ σάρκα ἡ ὑστέρη πάθῃ, ὡς ἐπίπαν ὅλη ἡ ἄνθρωπος ὑδεριᾷ. ἰδέη δέ τις ἑτέρη ὕδρωπος ἥδε γιγνώσκεται, κύστιες σμικραὶ, συχναὶ, πλήρεες ὑγροῦ, ἐγκέονται τῷ χωρίῳ ἔνθα ὁ ἀσκίτης ξυνίσταται· ἀτὰρ ἢν ἐμπλέωσι τῷ πολλῷ ὑγρῷ. τεκμήριον δέ· ἢν γὰρ τετρήνας τὸ ἐπιγάστριον ἐκχέῃς ἐπὶ βραχείῃ φορῇ τοῦ ὑγροῦ, ἔνδοθεν αὖ ἐπέφραξεν ἡ κύστις, κἢν τὸ ὄργανον διώσῃ, αὖθις ἐκρέει· τόδε μέντοι τὸ εἶδος οὐκ εὐήθες. πόθεν γὰρ αὖ ἐκπέσωσι αἱ κύστιες, ὁδὸς οὐκ εὔπορος· λόγος δὲ μετεξετέροισι ὅτι ἧκόν κοτε δι' ἐντέρων ταὶ δὲ κύστιες· ἐγὼ δὲ οὐκ ὄπωπα, διὰ τόδε νῦν οὐδὲν γράφω. οὐδὲ γὰρ περὶ αὐτέων ὅ,τι λέξω. εἴτε γὰρ ἐκ τοῦ κόλου, ἢ τῆς γαστρὸς ἡ φορὴ, τίς ὁ τρόπος τῆς ξυστάσιος. ὁδὸς γὰρ ἐς ἔξοδον ἁπάντων δι' ἕδρης εὐρόος· ἡ δὲ αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ τῆς ἐν λαγόνι ξυλλογῆς, ἄπιστος ἡ τῶν ἐντέρων ῥαγή. οὐ γὰρ ἀσινὲς οὐδὲ ἀνώλεθρον τρωθὲν ἔντερον.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΗΤΕΩ, κεφ. β.

Θῶμα τὸ διαβήτεω πάθος, οὐ κάρτα ξυνήθες ἀνθρώποισι· σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον ἡ ξύντηξις ὑγρὴ καὶ ψυχρὴ, ὅκως ἐν ὕδρωψι· αἰτίη· ὁδὸς δὲ ἡ ξυνήθης, νεφροί τε καὶ κύστις. οὐ γὰρ διαλείπουσι οὐρέοντες. ἀλλὰ ὅκως παρὲξ ἀφέξιος ὀχετῶν ἄπαυστος ἡ φορή. χρονίη μὲν ἡ τῆς νούσου φυὴ, μακρῷ κυΐσκεται χρόνῳ· βραχύβιος δὲ ἄνθρωπος, ἢν ἡ κατάστασις τελεσθῇ· ὀξέη γὰρ ἡ τηκεδὼν, ταχὺς δὲ ὁ θάνατός ποτε, καὶ βίος αἰσχρὸς καὶ ἐπίπονος, δίψος ἀκρατὲς· πολυποσίη ἀϊστόμενος οὐ ῥοισι πολλοῖσι. πλεῖον γὰρ ἐκρεῖ τὸ οὖρον, καὶ οὐκ ἂν ἐπίσχοι τις αὐτέους, οὔτε πίνοντας, οὔτε οὐρέοντας. ἢν δὲ ἐπ' ἀκαρὲς ἀπίσχωσι, ἢν μὴ τοῦ πιεῖν, αὔικμοι μὲν τὸ στόμα, αὐαλέοι δὲ τὸ σκῆνος· τὰ δὲ σπλάγχνα καίεσθαι δοκέουσι, ἀσώδεες, ἄποροι,

οὐκ ἐς μακρὸν θνήσκουσι· πυριφλεγέες δίψαι. ἀπουρέειν δέ τις τῶν ἐπίσχοι τόπος, ἢ τίς αἰσχύνη πόνου κρέσσων. ἀλλὰ κὴν ἐς μικρὸν ἐγκρατέες γίνωνται, παροιδέουσι ὀσφὺν, ὄρχιας, καὶ ἰσχία· κὴν ἀνῶσι, ἐκχέουσι μὲν τὸ οὖρον ἀλέα· τὰ δ' ἐποιδέοντα ἐξαίρεται. ξυνδίδοται γὰρ ἐς κύστιν ἡ πλημμυρίη· κὴν μὲν τελεσθῇ τὸ κακὸν, εὔσημον· ἐπὴν δὲ μέλλῃ, αὐχμοὶ τὸ σῶμα, σίελος λευκὸς, ἀφρώδης, ὅκως ἀπὸ δίψεος, καὶ οὐδέκω δίψος. ὑποχονδρίων βάρος· αἴσθησις ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἐς κύστιν θέρμης, ἢ ψύξιος, ὅκως πρόσοδος παρεόντος τοῦ νοσήματος. ἀτὰρ ἤδε οὐρέουσι τοῦ ξυνήθεος μικρόν τι μᾶλλον· δίψος τε, ἀλλ' οὐδέκω μέγα. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξηται, θέρμανσις μικρὴ μὲν, δακνώδης δὲ, ἐνίζουσα τοῖσι σπλάγχνοισι· ἐπιγάστριον ῥυσσοὶ, ἐπίφλεβοι, ἰσχνοὶ δὲ τὴν ὅλην ἕξιν, εὖτε καὶ ἡ οὔρησις, καὶ τὸ δίψος ἐπαυξέα γίγνεται ἤδη κοτέ· κὴν ἐς ἄκρον τὸν καυλὸν ἡ συναίσθησις φανῇ, εὐθὺς οὐρέουσι. τῇδέ μοι δοκέει καλέεσθαι διαβήτης ἐπίκλησιν, ὁκοῖόν τι διαβητησέων, οὕνεκεν ἐν τῷ σκήνεϊ τὸ ὑγρὸν οὐ μίμνει, ἀλλὰ ὅκως διαβάθρῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἐς ἔξοδον χρέεται· διαρκέουσι δὲ ἐς χρόνον τινὰ, εἰ καὶ μὴ κάρτα πολλὸν, ὅτι πονέοντες οὐρέουσι, τηκεδὼν δὲ γίγνεται δεινή· οὔτε γάρ τι ἐκ τῆς πόσιος μέγα ἐς τὸ σκῆνος ἔρχεται, καὶ ξυναπέρχεται τῶν σαρκῶν ἐς τὰ οὖρα μυρία. αἰτίη δὲ ὀξέων νούσων τις ἀπέσκηψεν ἐς τόδε, καὶ ἐν κρίσι κρύβδην τὸ κακόηθες ἐγκατέλιπον αἱ νοῦσοι· οὐκ ἀδόκητον δὲ καὶ δηλητήριόν κοτε τήνδε τὴν αἰτίην ἴσχειν τῶν ὁκόσα κύστι καὶ νεφροῖσι ἐνσκήπτει. ἀτὰρ εἰ ἐδάκνη τις ὑπὸ τῆς διψάδος, τοιήδε τοῦ ἕλκεος ἡ πάθη· διψὰς δὲ τὸ ἑρπετὸν θηρίον, ἢν δάκῃ τινὰ, ἄσχετον δίψος ἐξάπτει. πίνουσί τε ἄδδην οὐκ ἐς δίψος ἄκεος, ἀλλ' ἐς τὴν τῆς κοιλίης πλημμύρην ἀκορέῃ ποτοῦ· ἢν δὲ ἀλγέῃ τις περιτάσιος τῆς κοιλίης, καὶ ἀχθέῃ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐπίσχῃ ἐς μικρὸν, αὖθις ἄδδην πίνουσι διψῶντες, καὶ ἤδε τῶν κακῶν ἡ ἀμοιβὴ συν-

ἡμερέει γὰρ ἀμήλοισι δίψος καὶ ποτόν. ἄμοι δὲ οὐκ οὐρέουσι. οὐδέ τις ἀλλὴ τῆς πινορρόου διάπνοή. τοῖσι δ' ὧδε ἀκοείη μὲν ποδ ποδ, πλημμύρη δὲ ὑγροῦ, ἔπειτα σι δὲ τῆς κοιλίης, ἐξερράγησαν ἀθρόως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς παθῶν, κεφ. γ.

ΝΕφροὶ τὴν φύσιν μὲν ἀδενώδεες, χροιὴν δὲ ἐρυθρότεροι, ὁκοῖόν τι ἧπαρ μᾶλλον, ἢ μαζοὶ καὶ ὄρχιες. καὶ γὰρ καὶ οἵδε ἀδένες ἀλλὰ λευκότεροι. σχῆμα δὲ διδύμοισι ἴκελοι, πλατέες μᾶλλον ἑστᾶσι ἅμα καὶ καμπύλοι. κοῖλαι δὲ σμικραὶ, ἰσθμοειδέες ἐς τὴν τῶν οὔρων δίηθησιν. ἐκπεφύκασι δὲ ὀχετοὶ νευρώδεες, ὁκοῖόν τι αὐλοὶ ἀφ' ἑκατέρου. ἐμπεφύκασι δὲ οἵδε τοῖσι ὤμοισι τῆς κύστιος ἑκάτερθεν. ἴση δὲ τῶν οὔρων ἀπὸ νεφρῶν ἡ ὁδὸς ἐς κύστιν. ἀμφὶ δὲ τῇσδε τοὺς νεφροὺς καὶ τοὺς πόρους τούσδε, πολλὰ καὶ ποικίλα γίγνεται πάθεα, τὰ μὲν ὀξέα, ἐν αἱμορραγίῃ τε πυρετοῖσι, καὶ φλεγμονῇσι κλίνοντα, ὁκόσα μοι λέλεκται. τὰ δὲ χρόνια τηκεδόνι λύοντα τὸν ἄνθρωπον, ἀνώλεθρα μὲν, ἀναλγέα δὲ καὶ ξυναποθνήσκοντα. χρόνια οὖν, ἀποστάσιες, ἕλκεα, λίθων γονὰ, αἱμορροΐδες. ἕλκεα μὲν ἐξ ἀποστάσιος, μήκιστα τε δυσαλθέα πάντα τῷ ἀνθρώπου. τῶν λίθων δὲ, χροιὴ μὲν ἡ γονὰ ὀδυνώδεες σφηνώσιες. οὐ γὰρ ῥηΐση ἡ διέξοδος. χαλεπὴ δὲ οἱ περὶ τοῖσι τε ἡ τῶν οὔρων ἐπίσχεσις. ἀλλ' εἰ εἰσὶ πολλοὶ σμικροὶ, ἀλληλουχίῃ μίμνουσι. ἢν εἷς μέγας ἐμφραχθῇ, καὶ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν νεφροῖν ξυμβῇ τάδε, ἐς οὔρων σχέσιν, τε διάτασιν, ὀλιγήμεροι θνήσκουσι. ἔστι μὲν τοι ἡ φύσις ἐπιμήκεα καὶ ἰσομεγέθεα τοῖσι οὐρητῆρσι τὴν κοιλίην τῶν νεφρῶν πεύξασα, σμικροῖς ἄρα μέζονα. ὅκως αὖ τὴν αὐτῷ συστῇ λίθος, ῥηΐζην ὁδὸν τὴν ἐς κύστιν ἴσχῃ. διὰ τόδε τε ἐπιμήκεες οἱ

λίθοι γίγνονται· πρὸς γὰρ τοῖσι οὐρητῆρσι τὰ πολλὰ πήγνυνται· καὶ ὁκόσοι τῇδε ἐς πάχος ἄνισοι, λεπτοὶ μὲν ἔασι τὰ πρόσω, διὰ τοὺς οὐρητῆρας στενοτέρους ἐόντας· παχέες δὲ, διὰ τὸ τοὺς νεφροὺς κάτω ῥεῖν. ἐγγίγνονται δὲ τοῖσι νεφροῖσι μοῦνον ἀλλὰ τοῖσι διαπύροισι. οὐδὲ ἕδρην γὰρ ἐν τοῖσι οὐρητῆρσι, οὐκ ἴσχουσι οἱ λίθοι, ἀλλὰ τὰ ψαμμία σὺν τοῖσι οὐρητῆρσι κάτω διαπλέει· τάπερ καὶ σημήϊα καὶ ὕλη τοῦ πάθεος γίγνεται. ἢν δὲ ἐμφραχθῇ κοτὲ τῇ κοιλίῃ μέζων τελεσθεὶς, πόνοι τῆς ὀσφύος ἀμφὶ τὰς ψόας μέσφι τῶν μέσων πλευρέων. πολλοῖσι γοῦν ἀπάτη πάνυ, ὡς ἀπὸ πλευρίτιδος· βάρος ἰσχίου, κατ᾽ ἀρχὴν δυσκαμπέες, ξυννεύουσι χαλεπῶς· ἐπώδυνοι στρόφοι, βαρέες, ἀνέκλιστοι. τὸ γὰρ ἑλκοειδὲς ἔντερον· ἢν καὶ πλημμύρῃ τὸ οὖρον καὶ διατάσιες; προθυμίη ἀπουρήσιος ὅκως περ ὠδίνων· φυσώδεες, ἀδιέξοδοι δὲ αἱ φῦσαι, πυρετοὶ δακνώδεες, ἐπίξηροι. αὐαλέη μὲν γλῶσσα, ξηρὴ δὲ ἡ κοιλίη· ἰσχνοὶ, ἀπόσιτοι· κἤν τι προσαίρωνται, οὔτε πέψαι, οὔτε ἀναλαβεῖν ῥηΐδιοι. ἢν δὲ ἐς τὸν οὐρητῆρα ὁ λίθος ἐμπέσῃ, βρασμὸς ὡς ἀπὸ ῥίγεος, αἴσθησις τοῦ λίθου ὁδοιπορέοντος ξὺν ὀδύνῃ ὁμοβιαίῳ, κἢν ἐς τὴν κύστιν ἐμπέσῃ, οὔρων ἄγις ὑδατωδέων ἔκχυσις, κοιλίης ἔξοδοι, φῦσαι, φυσώδεες, στομάχου κατάστασις, ἐρεύξιες, ἀνάπαυσις τῶν πρόσθεν κακῶν· προσεχύθη κοτὲ καὶ πρὸς τῶν οὔρων αἷμα, ἀναδορὴ τοῦ πόρου· ἀγωνίη δὲ δευτέρη τοῦ λίθου, ἡ διὰ τοῦ καυλοῦ διέξοδος. ἢν γὰρ μέζων τῆς οὐρήθρης ἔῃ, ἐνίσχεται πολλὸν χρόνον, καὶ πλημμυρεῖ ἡ κύστις, καὶ ἰσχουρείην τὴν ἐπαλγεστέρην· ξὺν γὰρ τῇδε καὶ οὐρητῆρες πίμπρανται· χαλεπωτάτη δὲ ἡ τῶν σκολιῶν ἔξοδος. καὶ γὰρ ἀστεροειδέας ὄπωπα, καὶ ἐπὶ τοῖς πόροις ἐπιπωρώσιας. ἐπιμήκεες δὲ τὰ πολλὰ διαπλασσόμενοι ὑπὸ τῆς τῶν πόρων ἕξιος. χροιῇ δὲ ἄλλοι μὲν λευκοὶ, ἀργιλώδεες, τὰ πολλὰ παιδίοισι· ἄλλοι δὲ ξανθοὶ, κροκοειδέες, γέρουσι δὲ οἷσι περ καὶ ἐν νεφροῖσι οἱ λίθοι ξυνήθεες, ἐν κύστι γὰρ, παιδίοισι μᾶλλον. ἀλ-

ταὶ δὲ αἱ αἰτίαι τῆς πήξιος· γέρουσι μὲν τὸ σῶμα ψυχρὸν, παχὺ τὸ αἷμα· ψυχρὸν δὲ, τὰ πάθεα θᾶσσον πήγνυσι. τεκμήριον δὲ, τῶν ὑδάτων τῶν θερμῶν φύσει αἱ πηγαί· ἀποψυχθέντα γὰρ, ἐς πωρώδεα λίθον πήγνυται. παιδίοισι δὲ πουλὺ ἀπὸ τοῦ αἵματος τὸ ἰλυῶδες ἐψηθὲν, γενέσιος ὅκως πῦρ τὴν ἕδρην ἴσχει. λίθων μὲν οὖν ἀμφὶ γενέσιος τοιήδε πάθη. μεσαιτέροισι ἐν περιόδοισι οὐρέουσι αἷμα, τοῖσι ἀπὸ αἱμορροΐδων ἰκέλη ἥδε ἡ ξυμφορή. ὁμοίη δὲ καὶ ἡ τοῦ σκήνεος κατάστασις, ἔξωχροι, νωθροὶ, ἄπρηκτοι, ἀπόσιτοι, ἄπεπτοι ἢν μὴ ἐκκριθῇ, ἔκλυτοι, παρεῖτοι τὰ μέλεα· κεφαλὴν δὲ κοῦφοι καὶ ἐλαφρότεροι. ἢν δὲ ἐς τὴν περίοδον μηδὲν ἐκρυῇ, κεφαλαλγέες, ἀμαυροὶ τὰς ὄψιας, σκοτώδεες, ἀμφιδινεύμενοι· ἐντεῦθεν ἐπίληπτοι μωροὶ ἄλλοι, οἰδαλέοι, ἀπαχλυούμενοι, ὑδρωπιώδεες· ἄλλοι δὲ μελαγχολώδεες, ἢ παράλυτοι. ἐπισχέσιος γὰρ αἱμορροΐης ξυνήθεος, ἀπότοκα τάδε. ἢν μὲν οὖν ἀπὸ νεφρῶν ἐκρέῃ τὸ αἷμα καθαρὸν, ἀμιγὲς οὔροισι, τὰ πολλὰ ἐκρέει ἀπὸ κύστιος τῶν οὔρων τὸ αἷμα· φέρεται ποτὲ, καὶ ἀπὸ ῥήξιος τῶν νεφρῶν πολὺ ἀθρόον· ἀτὰρ ἥδε πάγγυ ἴσχει, καὶ γίγνονται θρόμβοι ὡς ἔξω χυθὲν ἐπάγη ποτὲ καὶ ἐν κύστι· οὔτε ἰσχουρίη γίγνεται ὀδύνη· ἐπὶ δὲ τῇ ἐκροῇ ἕλκεα συμβαίνει χρόνια καὶ δυσαλθέα· τεκμήριον δὲ ἐφεξῆς, ἢ ὑμένιον οὔτε ἀράχνιον ἐρυθρὸν ἐκκριθὲν, ἢ πύον λευκὸν οὐρηθὲν, ἄλλοτε μὲν καθαρὸν, ἀμιγὲς, ἄλλοτε δὲ οὔροισι ξυμμεμιγμένον. τοῖσδε χρὴ καὶ ἀποστάσιας διαγιγνώσκειν, ἢν προσγένωνται πυρετοὶ ἐς ἑσπέρην καὶ ῥίγεα· πόνοι ἀμφὶ τὴν ὀσφύν· κνησμοί· ἢν δὲ καὶ ἐκραγῇ, θρόμβοι πυώδεες, σαρκοειδέες, ἀτὰρ ἥδε λευκοῦ πύου ἀπόστασις. τὰ δὲ ἕλκεα, δακνώδεα, ἄλλοτε μὲν καθαιρόμενα, ἄλλοτε δὲ ῥυπαρὰ ὄντα. δηλοῖ δὲ τὸ πύον. ἀτὰρ ἥδε οὖρα κάκοδμα, ἢ ἄοδμα. ἔαρ μὲν οὖν αἱμορραγίας τίκτει καὶ ἀποστάσιας· χειμὼν δὲ καὶ φθινόπωρον, λίθους. ἢν δὲ ἐπὶ λίθοισι ἕλκεα γένηται, ἀναλθέες μὲν αἱ νοῦσοι, ταχέη τηκεδὼν καὶ θάνατος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΚΥΣΤΙ, κεφ. ι.

Τῶν ἐν τῇ κύστι νούσων οὐδὲν εὔηθες. τὰ μὲν ὀξέα φλεγμασίῃ καὶ τρώμασι, σπασμῷ καὶ πυρετοῖσι ὀξέσι κτείνοντα· ἕλκος δὲ καὶ ἀποστάσιες, ἢ περίθλιψις, ἢ λίθος μέγας μὲν, ἀναλθὴς δέ. οὔτε γὰρ θρύπτεται, ἢ πόσι, ἢ φαρμάκῳ, ἢ ἀμφιθρύπτοιτο, οὔτε ἀσινέως τέμνεται. χρὴ γὰρ καὶ τὰ λεπτὰ τῆς κύστιος ξυντάμνειν· τὸ δὲ αὐτῇ μὲν ἔκτεινε, ἢ ὀλίγαις ἡμέρῃσι σπασμοῖσι καὶ πυρετοῖσι θνήσκουσι· ἢν δὲ μὴ τάμῃ, εἰς οὔρων σχέσιν, καὶ πόνοισι, καὶ πυρετοῖσι ἢ τηκεδόσι σμύχεται ὤνθρωπος· ἢν δὲ μὴ κάρτα μέγας ὁ λίθος ἔῃ, σχέσιες μὲν οὔρων ξυνεχέστεραι. ἐς γὰρ τὸν αὐχένα ῥηϊδίως ἐμπίπτων ἀποέργει οὔρων ἔξοδον. τάμνειν δὲ εἰ τῶν μεζόνων ἀσφαλέστεροι, ἀλλὰ τέμνεται κύστις, κἢν τις τὸν τοῦ θανάτου κίνδυνον ἐκφύγῃ, ῥοιώδης γίγνεται οἱ πάθος· κἢν ἀκίνδυνον ἔῃ, ἀλλ᾽ οὐ φορητὸν ἐλευθέροισι ἀέναον ἐκρέειν οὖρον, κἢν βαδίζῃ, κἢν εὕδῃ, ἀτερπὲς δὲ ἢν βαδίζηται. οἱ δὲ κάρτα σμικροὶ τὰ πολλὰ τάμνονται ἀσινέως· ἢν δὲ ξυμπεφύκῃ τῇ κύστι λίθος, διάδηλος μὲν τοῖσι μεγέθεσι, ἀτὰρ οὐδὲ ἀσινεῖς πόνοισι καὶ βάρεϊ, κἢν αὖ ἢ δυσουρίης ἄτερ· ἢν δὲ μὴ, τὰ δυσουρέα. ξύμπαντας δὲ τοὺς λίθους διαγνοίης αὖ τοῖσι τῶν ψαμμίων ἐν τοῖσι οὔροισι ὑποστάσεσι· ἀτὰρ ἤδε προκόπτει τὰ αἰδοῖα γίγνονται. εὖτε γὰρ ἀπουρέουσι, κἢν ὕπεστι καὶ ὁ λίθος ὀδυνέονται, καὶ ἀμφαφόωσι καὶ ἕλκουσι τὰ αἰδοῖα, ὅκως τὸν λίθον ξὺν τῇ κύστι ἐξαιρεύμενοι· ξυμπαθέει δὲ καὶ ἕδρη κνησμώδης γιγνομένη· προπετὴς δὲ τὸ ἀρχὸς βίῃ καὶ ἐντάσεσι φαντασίῃ· ἐκκρίσι δὲ ὡς δῆθεν τοῦ λίθου. ἄμφω γὰρ συγκέεται ἀλλήλοισι ἕδρη τε καὶ κύστις. ὧν ἑκατέρου * διὰ τόδε καὶ ἐπιφλεγμασίῃ ἀρχοῦ, ἰσχουρέει κύστις, καὶ ἐπὶ τοῖσι τῆς κύστιος ἀκίσι οὐ δίνεσι ἕδρη, κἢν μὴ ἐπὶ ξηρὸς ἡ γαστὴρ ἔῃ. τὰ μὲν ἄλγεα τὰ λίθων· αἱμορραγίῃ δὲ κἢν

μὴ κάρτα ὀξέως κλείνῃ, χρόνῳ δὲ ἐξέλυσε μυελοῖς. οἱ δ' ἀπ' αὐτέης θρόμβοι, ἰσχουρείη, ὀξέες ὄλεθροι, ὁκόσαπερ οἱ λίθοι. καὶ γὰρ ἢν τὸ αἷμα λεπτόν τε καὶ ξανθὸν ᾖ, μὴ παχὺ ἢ εὐπαγές, ἀλλ' ἡ κύστις ἐς πολλὸν ἀλίζει χρόνον, καὶ ἥδε θερμαίνουσα καὶ ἕψουσα πηγνύει. καὶ ὧδε γίγνεται θρόμβος. ἰσχουρείη μὲν οὖν δυνατωτάτη κλεῖναι· προσεπιγίγνεται δὲ τουτέοισι ἄλγος ὀξύ, πῦρ δριμύ, γλῶσσα ξηρή, καὶ ἐπὶ τοῖσδε παράφοροι θνήσκουσι. ἢν δὲ ἐπὶ τρώματι ἄλγος ἐκφανῇ, τρῶμα μὲν ὀλέθριον· τὸ δὲ ἕλκος κἢν μὴ ἀρχῆθεν κλείνῃ, πυρετοῖς ἢ φλεγμονῇ ἀνήκεστον γίγνεται. λεπτὴ μὲν τὸ πάχος κύστις, νευρὸν δὲ ὡς τὴν φύσιν· τὰ ὥσπερ οὐδὲ σαρκοῦται οὔτε ῥηϊδίως ἐπουλοῦται· ποτὶ δὲ τὸ οὖρον χολῶδες, δριμύ, δακνῶδες τοῦ ἕλκεος, ἡ ξυνὴ δίαιτα· ἥδε ἐν μὲν τῇσι πληρώσεσι διατέταται· ἢν δὲ κενωθῇ, ξυνίζει. πάγχυ οὖν ἄρθρου πάθει ἐν ἐκτάσι τε καὶ κάμψι· ἄρθρῳ δὲ ἐν εὐαλθὲς ἕλκος οὐδέν. καὶ ἔμπυος δὲ ἐξ ἀποστάσιος γίγνεται. κύστιος σημήϊα, τὰ ὥσπερ ἐπ' ἄλλοισι μὲν ἐπὶ φλέγμασι. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ πυρετοῖσι καὶ ῥίγεσι ἡ ἀπόστασις, κίνδυνοι οἱ αὐτοί· πύον δὲ ἀλλ' εἰς παχύ, λευκόν, οὐ κάκοδμον ἐκδιδοῖ, εὐήθεα τὰ ἀπὸ τῶνδε ἕλκεα· ἢν δὲ ἐπινέμηται, ῥυπώδεα, μυξοποιά, κάκοδμα οὐρέουσι· τοῖς τοιῶνδε οὐ βραδὺς θάνατος. δακνώδεα μὲν τὰ οὖρα· ὀδυνηρὰ δὲ ἡ πρόεσις αὐτῶν, διαΐσσει δ' ἡ ὀδύνη μέσφι ἄκρων τοῦ καυλοῦ. βλάπτει δ' αὐτέους πάντα καὶ τἀναντία, καὶ πλησμονὴ καὶ κένωσις, καὶ ἀργίη καὶ κίνησις, καὶ λουτρὰ καὶ ἀλουσίη, καὶ τροφὴ καὶ ἀτροφίη, καὶ γλυκέα καὶ ὀξέα· ἄλλων ἅμα μὲν ὠφελεύντων· ἅμα δὲ βλαπτόντων εἰς ἓν συμβῆναι μὴ δυναμένων.

ΠΕΡΙ ΓΟΝΟΡΡΟΙΑΣ, κεφ. ε.

Ἀνώλεθρον μὲν ἡ γονόρροια, ἀτερπὲς δὲ καὶ ἀηδὲς μέσφι ἀκοῆς. ἢν γὰρ ἀκρασίῃ καὶ παρέσει τὰ ὑγρὰ ἴσχῃ καὶ γόνιμα μέρεα, ὅκως διὰ ψυχρῶν ῥέει ἡ θορὴ, οὐδὲ ἐπισχεῖν δεῖ αὐτέην οὐδὲ ἐν ὕπνοισι. ἀλλὰ γὰρ ἤν τε εὕδῃ, ἤν τε ἐγρηγορέῃ, ἀνεπίσχετος ἡ φορὴ, ἀναίσθητος δὲ ἡ ῥοὴ τοῦ γονίμου γίγνεται. νοσέουσι δὲ καὶ γυναῖκες τήνδε τὴν νοῦσον, ἀλλ᾽ ἐπὶ κνησμοῖσι τῶν μορίων καὶ ἡδονῇ προχέεται τῇσι ἡ θορή· ἀτὰρ καὶ πρὸς ἄνδρας ὁμιλίῃ ἀναισχυντῷ· ἄνδρες δὲ οὐδὲν ὅλως ὀδάξονται. τὸ δὲ ῥέον ὑγρὸν λεπτὸν, ψυχρὸν, ἄχροον, ἄγονον. πῶς γὰρ ζωογόνον ἐκπέμψαι σπέρμα ψυχρὴ ἐοῦσα ἡ φύσις. ἢν δὲ καὶ νέοι πάσχωσι, γηραλέους χρὴ γίγνεσθαι πάντας τὴν ἕξιν, νωθώδεας, ἐκλύτους, ἀψύχους, ὀκνέοντας, κωφούς, ἀσθενέας, ῥικνούς, ἀπρήκτους, ἐπώχρους, λευκούς, γυναικώδεας, ἀποσίτους, ψυχρούς, μελέων βάρεα, καὶ νάρκας σκελέων, ἀκρατέας, καὶ ἐς πάντα παρέτους. ἥδε ἡ νοῦσος ὁδὸς ἐς παράλυσιν πολλοῖσι γίγνεται. πῶς γὰρ οὐκ ἂν τῶν νεύρων ἥδε ἡ δύναμις πάθοι τῆς ἐς ζωῆς γένεσιν φύσιος ἀπεψυγμένης. καὶ ἡμέας ἄνδρας ποιέει ζώουσα ἡ θορὴ, θερμούς, εὐάρθρους, λασίους, εὐφώνους, εὐθύμους, κραταιοὺς νοῆσαί τε καὶ ῥέξαι· δηλοῦσι οἱ ἄνδρες. οἷσι δὲ οὐκ ἔνεστι ζώουσα ἡ θορὴ, ῥικνοὶ, ἀσθενέες, ὀξύφωνοι, ἄτριχες, ἀγένειοι, γυναικώδεις· δηλοῦσι οἱ εὐνοῦχοι. ἢν δέ τις ἀνὴρ καὶ ἐγκρατὴς ἔῃ τῆς θορῆς, κραταιὸς, εὔτολμος, ἀλκῆς μέσφι θηρίων· τεκμήριον δὲ ἀθλητέων οἱ σώφρονες. καὶ γὰρ καὶ οἱ φύσει τινῶν κρέσσονες ὑπ᾽ ἀκρασίης πολλὸν τῶν χερόνων γίγνονται χερείονες. πολλὸν δὲ οἱ φύσει χερείους ὑπ᾽ ἐγκρατίης γίγνονται κρεσσόνων κρέσσονες. ἀτὰρ οὐδὲ ζῶον ἐξ ἄλλου τευ γίγνεται κραταιὸν, ἢ θορῆς. μέγα οὖν καὶ ἐς ὑγείην, καὶ ἐς ἀλκὴν, καὶ ἐς εὐψυχίην, καὶ ἐς γένεσιν ζώουσα ἡ θορή. ἀπὸ σατυριήσεως ἐς γονορροίης ἀπόσκηψιν ἡ κατάστασις.

ΠΕΡΙ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ς.

Στόμαχος ἡδονῆς καὶ ἀηδίης ἡγεμὼν· καρδίης καὶ ὅλον γὰρ τὸ σῶμα ἐς τόνον καὶ θυμὸν, ἢ ἀθυμίην, τῆς ψυχῆς συμπαθέει. ἥδε στομάχου πρόσπασα δύναμις. τάδε μὲν οὖν μοι δὴ λέλεκται. ἀπότοκοι ἡδονῆς μὲν, εὐπεψίη, εὐσαρκίη, εὐχροίη τοῦ σώματος, ἀηδίης δὲ τουτέων τἀναντία, κοτὲ καὶ ἀθυμίη μὴ ἔχων τὸ ὠφελὼ· μελαγχολώδεσι δὲ καὶ ἀποσιτίη. ἢν οὖν ὅδε νοσέῃ, μίσος καὶ ἀποστροφὴ τῶν γευμάτων, οὐκ ἢν προσαίρωνται μόνον, ἀλλὰ κἢν ἀθέντα μὲν ἢ τὰ σιτία· ἀναπεμπάζονται δὲ ναυτίῃ, ἢ ἀπορείῃ, ἢ πλάδῳ, ἢ καρδιαλγίῃ· καὶ στενοχόοι δὲ, καὶ ἐμετοὶ ἐνίοις· κἢν ὁμῶς τὸ σῶμα τείρῃ, κἢν γαστὴρ μείνῃ κενεὴ τῶνδε, τὸν πόνον ῥηΐτερον φέρει τοῦ προσάρσιος. ἢν δὲ καὶ ὑπ' ἀνάγκης κοτὲ ἐς τὴν ἐδωδὴν ἴῃ, πολλὸν κάκιον· ὁ δὲ πόνος τοῦ λιμοῦ ἐν τῷ στόματι λείπεται δῆγος, καταπιεῖν μέζων ὀδύνη· ἀτὰρ καὶ οὐχὶ πρὸς μὲν τὰ οἰκεῖα τοιῶσδε· ἐς δὲ τὰ ἀλλόκοτα χρηστῶς· ἀλλ' ἀγχὴ τοῦ κατὰ φύσιν ἐς τὸ ἔμπαλιν· ἀχθηδὼν ἐς πάντα, καὶ φυγὴ, καὶ μίσος σιτίων· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων χωρίοισιν, δῆγος· πολὺ δὲ καὶ μέζον, ἢν προσφέρωνται καὶ καταπίνωσι· ἄση, ἀπορείη, ὄψιες ἀμαυραὶ, ὤτων ἦχοι, βάρεα κεφαλῆς, νάρκη μελέων· καὶ τὰ γυῖα λύονται· παλμὸς ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, φαντασίη τῆς ἔσχος ἐς τὼ σκέλεε κινδυμβύνης· ἄλλοτε ἀλλῇ τῇδε κἀκεῖσε φέρεσθαι δοκέουσι, κἢν ἑστήκωσι, κἢν κατακέωνται. ὅκως ὑπὸ αὔρης ἀνέμων κάλαμοι, ἢ δένδρεα· φλέγμα ψυχρὸν, ὑδαρὲς ἀποβλύζουσι· ἐπὴν δὲ καὶ χολὴ ἢ πικροχόλοισι, σκοτώδεες, ἄδιψοι· κἢν ἐπὶ ἐδέσμασι διψῆν δοκέωσι, ἄγρυπνοι, νωθροὶ, νυσταλέοι. οὐχ ὕπνῳ ἀλλ' ἐκεῖ κωματώδεες, ὁμοιοπαθέες, ἰσχνοὶ, ἔξωχροι, ἀσθενέες, ἔκλυτοι, λειποδρανέες, ἄψυχοι, δειλοὶ, ἡσύχιοι· ἐξαπίνης δὲ ὀργίλοι· κάρτα μελαγχολώδεες. καὶ γὰρ ἐξώκειλαν κοτὲ ἐς μελαγχο-

κίην οἱ τοιοίδε. τάδε μέντοι τῆς ψυχῆς τοῦ στομάχου ἐνδιδόντος, ἔστι δεῖ τὴν πάθην. οἱ δὲ δὴ ἄνθρωποι οὐκ εἰδότες τὰ ξυμπαθέα μέρεα, ἐφ᾽ οἷσι τὰ δεινότατα γίγνεται, τὸν στόμαχον ἄν ποτ᾽ ἡγεῦνται. μέγα δὲ ἐς πίστιν ὧν λέγω, ἡ ξυνάφεια τῆς καρδίης, ἔνθα πάντων ἡ ἀρχή. μέσον γὰρ ἐνίζει τῷ πνεύμονι ἡ καρδίη. ἡ δὲ τούτων μεσότης τὸν στόμαχον συνάπτει. ἄμφω δὲ προσπεφύκασι τῇ ῥάχει. διὰ τόδε πρὸς τὴν καρδίην γειτόνημα, καὶ καρδιαλγίη, καὶ ἔκλισις, καὶ τὰ μελαγχολώδεα. αἰτίαι δὲ τῆς νούσου, καὶ ἄλλαι μὲν μυρίαι, κακίη δὲ, πῦον συχνὸν, ἀπὸ κοιλίης διὰ στομάχου χυθέν. ξυνήθεες δὲ καὶ τοῖς ὑπό τε ἀνάγκαις ἐνδεδιητημένοις λεπτῇ καὶ σκληροτέρῃ διαίτῃ. ἀτὰρ καὶ τοῖσι ἐς παιδείην πονεῦσι, καὶ ἐς τήνδε τλήμοσι, οἷσι θέης μὲν μαθήσιος ποθὴ, ὀλιγοσιτίη δὲ καὶ ἀγρυπνίη, καὶ μελεδώνη λόγων τε καὶ πρηγμάτων σοφῶν. οἷσι τροφὴ μὲν διαίτης ἁδρῆς καὶ ποικίλης, λιμὸς δὲ ἡ τροφὴ, καὶ ὕδωρ ποτὸν, καὶ ἐν ὕπνῳ αὐπνίη. οἷσι μαλθακὴ μὲν εὐνὴ ἄστρωτος χαμαί. ἀμφίβλημα δὲ εὐτελὲς, ἀμπεχόνη ἀραιὴ, τὸ δὲ τοῦδε κράνος, ὁ κοινὸς ἀήρ. πλοῦτος δὲ ἐννοίης θέης προαιρεσίης τε χρῆσις. τάδε γὰρ αὐτέοισι ἀγαθὰ γίγνεται ἔρωτι παιδείης. καὶ εἰ προαιρέονται, εὐτελὲς μὲν σιτίον, οὐδὲ ἐς κόρον ἐδωδῆς, ἀλλ᾽ ἐς ζωὴν μοῦνον. οὐκ ἐπ᾽ οἴνῳ θώρηξις, οὐ θυμηδίη. οὐ ῥέμβος καὶ περίοδοι, οὐ σωμάτων ἄσκησις, οὐδὲ σαρκῶν περιβολή. ἑνὸς γὰρ οὐκ ἐὼν ἀπάγει παιδείης ἔρως. πατρίδος, τοκήων, κασιγνήτων ἑωυτῶν μέσφι θανάτου. τοῖσδε οὖν τηκεδὼν μὲν τοῦ σκήνεος, ἄχροοι, καὶ ἐν νεότητι γηραλέοι, καὶ ὑπὸ ἐννοίης κοῦφοι. ψυχὴν δὲ ἀμειδέες, ἀμείλιχοι, στομάχου δὲ κακοσιτίη. ταχὺς δὲ κόρος τῆς ξυνήθεος, εὐτελέος καὶ ἑτοίμου τροφῆς, ἀηθίη δὲ ποικίλης ἐδωδῆς. ὄκνος δὲ πάντων χρημάτων. ἢν δὲ καὶ λάβωσί τι τῶν ξένων, βλάβη. ἀποστροφὴ εὐθὺς ἐς πάντα. ἡ δὲ ἐστι στομάχου χρονίη νοῦσος, φλεγμοναὶ δὲ καὶ ῥεύματα, καὶ καρ-

θωγμός, ἢ πόνος, στομαχικὸν οὐ κικλήσκεται πάθος. θέρος ἄγει τὴν δὲ νοῦσον· ἔνθα καὶ πέψιος καὶ ὀρέξιος, καὶ πάντων ἀδυναμίη. ἡλικίη δὲ γῆρας, οἷσι καὶ δίχα πάθεος διὰ τοῦ βίου τέλος καὶ ἡ ὄρεξις ἐς τέρμα ἥκει.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΛΙΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΟΣ, κεφ. ζ.

Κοιλίη σπλάγχνον πεπτήριον καὶ μυχὸς τὴν πέψιν, ὁκότε διάρροια τὸν ἄνθρωπον ἴσχει· καὶ ἔστιν ὑγρῆς τροφῆς ἀπέπτου ἡ διάρροια· ἢν δὲ μὴ ἐπὶ σχεδίου τῆς αἰτίης γίγνοιτο τόδε ἐς μίην ἢ δευτέρην ἡμέρην μούνην· πρόσεστι, καὶ ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἀσθενὴς, ἀτροφίῃ τοῦ σκήνεος. χρονίη νοῦσος ἡ κοιλιακὴ γίνεται, ἀτονίῃ τοῦ πέσσοντος θερμοῦ, καὶ ψύξι τῆς κοιλίης· οὔτε λύεται μὲν ἐς θερμὸν ἡ τροφὴ· ἀλλ' οὐκ ἐκπέσσει θερμὸν, οὐδὲ ἐς χυμὸν οἰκεῖον τρέπει, ἡμιτελέα ἐστὶ λείπει ἀδρανείῃ τοῦ τέλεος· ἡ δὲ ἀφεθεῖσα τῆς ἐργασίης ἐς κακὸν ἀλλοιοῦται καὶ χροιῇ, καὶ ὀδμῇ, καὶ συστάσι. λευκὴ μὲν γὰρ καὶ ἄχολος ἡ χροιή· κάκοδμα ἐστὶ καὶ βορβορώδεα· ὑγρὴ ἐστὶ καὶ ἀσύστατος ἀπεργασίη· μοῦνον δὲ ἀρετὴν ἴσχουσα τῆς πέψιος τὴν ἀρχήν. διὰ τόδε φυσώδεες ἐς τὴν γαστέρα ἐρυγαὶ ξυνεχέες, κακώδεες. ἣν δὲ καὶ κάτω περήσωσι, ῥύζει μὲν τὰ ἔντερα· φῦσαι δὲ διεξίασι δασεῖαι, ὑγραὶ, ἀργιλώδεες· φαντασίαι δὲ ἐπ' αὐτέοισι ὡς διεκθέοντος ὑγροῦ. πόνος τῆς κοιλίης βαρὺς ὁκοῖον νύγμα, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ἰσχνὸς ἐστὶ καὶ ἄτροφος ἄνθρωπος, ὠχρὸς, ἀδρανὴς· οὐδέν τι πρῆξαι τῶν συνήθων εὔτονος. ἀλλὰ κἢν βαδίζῃ, λύεται τὰ μέλεα, φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι. ἀτροφίῃ γὰρ, κοιλοκρόταφοι. ἐπίφλεβοι δὲ καὶ παντὶ τῷ σώματι. οὐ γὰρ οὐ πέσσει μοῦνον ἡ νοῦσος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸν ὄγκον ἀναδιδοῖ. δοκέει γάρ μοι οὐ τῆς πέψιος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναφορῆς τὸ

πάθος ἔμμεναι· ἢν δὲ καὶ ἐπαυξήσῃ ἡ νοῦσος γίγνηται, ἄχρι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ παντὸς εἰς τὴν κοιλίην πάλιν, οὔτε ἤδε ἡ τηκεδὼν τῆς ἕξιος· αὐαλέοι δὲ τὸ σῶμα, ἄικμοι δὲ τὴν ἐπιπολήν, ἀνίδρωτες, κοιλίη ἄλλοτε πυριφλεγὴς ὡς ἀπ' ἄνθρακος. ἄλλοτε δὲ ὡς ἀπὸ κρυστάλλου ψυχροσταγδής. ὁκότε δὲ καὶ αἷμα τοῖσι ἐσχάτοισι ἐν σκυβάλοισι ἐπιῤῥέει ξανθὸν, ἄκριτον, ἀμιγὲς, ὡς δοκέειν φλεβὸς στόμιον ἀνεῷχθαι. ἀνεσθίει γὰρ τὸ δριμὺ τὰς φλέβας. μήκιστον καὶ δυσαλθὲς κακόν. καὶ γὰρ ἢν δοκέῃ πεπαῦσθαι ἄνευ φανερῆς προφάσιος, παλινδρομέει ἐσαῦθις, ἢν ἤδη καὶ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ, παλίνορσος ἥκει. ἐς περίοδον γοῦν ἤδε φοιτῇ. γέροισι ξυνήθες τὸ κακὸν, καὶ γυναιξὶ μᾶλλον, ἢ ἀνδράσι. παιδίοισι δὲ διάῤῥοια μὲν ξυνεχὴς, ἐφημέρῳ ἀκρασίῃ τροφῆς· ἀτὰρ οὐ κοιλίης κύτεϊ ἡ νοῦσος. ὥρη δὲ θέρος, τῶν ἄλλων ὡρέων μᾶλλον· μετόπωρον δεύτερον, χειμὼν δὲ ὁ ψυχρότατος, ἢν ἄγχου σβέσι τὸ θερμὸν ἥκῃ· ἐπὶ χρονίῃ δὲ νούσῳ, καὶ ἥδε, καὶ δυσεντερίη, καὶ λειεντερίη τίκτεται· ἀτὰρ καὶ χανδὸν ψυχροποσίη κοτὲ ξυνέστησε τὴν νοῦσον.

ΠΕΡΙ ΚΩΛΙΚΩΝ, κεφ. η.

Κωλικοὶ δὴ κλείνονται εἰλεῷ καὶ στρόφῳ ὀξέως. πάνυ μὲν οὖν αἴτια μυρία ἴσχει τῆς διαθέσιος σημήϊα, βάρος μὲν ἐπ' ἀσιτίῃ, ἐνθάδε τὸ πάθος. μάλιστα δὲ κραίνει, ὄκνος πουλύς· νωθέες, ἀπόσιτοι, ἰσχνοὶ, ἄγρυπνοι, οἰδαλέοι πρόσωπα· κἢν μὲν πρὸς τῷ σπληνὶ νοσέῃ κῶλον, μελάγχλωροι· λευκόχλωροι δὲ, ὁκόσοι πρὸς ἥπατι, ξυμπαθέει τῶν ἄγχιστα σπλάγχνων· ἢν δὲ περισαίρωνται τροφὴν, καὶ ἐπὶ σμικρῇ καὶ ἀφύσῳ κάρτα φυσώδεες, καὶ προθυμίη μὲν ἐς διαπνοίην, ἀδιέξοδοι δὲ φῦσαι, ἐρυγαί τε ἄνω βιοῦνται, ἀτὰρ καὶ αἵδε ἀτελέες. ἢν δέ τῃ περήσῃ βίᾳ, φῦσαι βρομώδεες μὲν αἱ ἄνω, καὶ ὀξυ-

ρεγμιώδεες· νεφρὸς καὶ κύσις ξυμπαθέα πόνῳ, καὶ ἰσχουείῃ, ὅυπέοισι δ' ἀλλα αὖτ' ἄλλων. θῶυμα δ' ὅυπέων μέζον, ἐς ὄρχιας καὶ κρεμαστῆρας ἀδόκητον ἄλγος ἐπιφοιτῆ· πολλοὺς τῶν ἰητρῶν ἤδη ξυμπαθέη λήθει. καὶ γὰρ καὶ ἐξέταμόν κοτε, τοὺς κρεμαστῆρας, ὡς ἰδίην ἔχοντας αἰτίην. ἀλλὰ γὰρ τὰ ὅυπέοισι ἀπ' ἄλλων ἄλλα. γίγνονται δὲ καὶ ἀπόκοποι τῆδε νοῦσοι, ἀποστάσιες μὲν καὶ ἕλκεα οὐκ εὐήθεα· ὕδεροι δὲ καὶ φθίσιες, ἀναλθέα. ἐπὶ δὲ ψύξι καὶ χυμοῖσι παχέσι καὶ φλέγμασι πολλῷ κολλώδεσι ξυνίσταται ἡ νοῦσος· ἀτὰρ καὶ ἡλικίῃ καὶ ὥρῃ· ψυχῇ ἐπιφοιτῆ χώρῃ, καὶ χεῖμαπ καρτερῷ.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. θ.

Ἐντέρων τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ χολώδεα μέσφι τοῦ τυφλοῦ, χολάδες ἐπίκλην· ἀπὸ δὲ ὅυπέων τὰ κάτω παχέα καὶ σαρκώδεα μέσφι τῆς ἀρχῆς τοῦ εὐθέος ἐντέρου. ἐγγίγνεται οὖν ἐν ἅπασι ἕλκεα· δυσεντερίη δ' τῶνδε τῶν ἑλκέων, αἱ ἰδέαι. διφάσιοι δὲ ποικίλαι ἔασι αἱ νοῦσοι. τὰ μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ξέει ἔντερα, ἀναδορὴν μούνην ποιεύμενα, τὰ ἔστιν ἀσινέα. ἀτὰρ δ' ἀσινέστερα πολλὸν, ἢν τὰ κάτω ἢ τὰ πάθη. ἄλλη δ' εἰ σμικρῷ μὲν ἔπι βαθύτερα τὰ ἕλκεα, οὐκ εὐήθεα δ' καὶ τάδε. ἀλλὰ βαθέα τε οὐχ ἰσάμενα, ἀλλ' ἐσθιόμενα, ἀδενώδεα, ἕρποντα, καὶ ἐπισφακελίζοντα, θανατώδεα. ἀτὰρ καὶ φλεβία ἐπὶ τῇσι νομῇσι γίγνονται περιβρωθεῖσι, ἐν τε τοῖσι ἕλκεσι καὶ σάρξ ἐς αἱμορραγίας τὸ μέζον. ἄλλο εἶδος ἑλκέων, ὀχθώδεα, τρηχέα, ἀνώμαλα, τυλαίνια, ὡς ἐν ξύλῳ ὄζον εἰπομὲν· δυσαχθέα τάδε. οὔτε γὰρ ὠτειλὴν ῥηϊδίως ἴσχει· ῥηΐτερόν τε γὰρ λύονται. αἰτίαι δ' δυσεντερίης μυρίαι, ἐπίκαιροι δ', ἀπεψίαι, ψύξιες συνεχέες, δριμέων προσφορῇσι, μυττωτοῦ· κρομμύου αὐτοῦ, σκορόδου, κρεῶν παλαιῶν δριμέων ἐδωδή. ἐφ' οἷσι ἀπεψίη, ὑγρὸν ἄνθεες, κυκεὼν,

ἢ ῥυτέων πόμα, ἢ οἷα κατὰ χώρην ἑκάστην αὐτὴ οἴνου γίγνεται δίψος ἄκεα· ἀτὰρ καὶ πληγὴ, καὶ ψύξις, καὶ ψυχροποσίη, ἕκτοισι ἕλκεα. αἱ δὲ ἐκκρίσιες καὶ τὰ ξυνεόντα τοῖσι ἕλκεσι ἕτερα καὶ ἕτερα, ἔστ᾽ ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι. ἢν μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ἔῃ, ἄνωθεν μὲν λεπτὰ, χολώδεα, ἄοσμα, πλὴν ὁκόσον ἀπ᾽ ἐντέρων. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς νήστιος, κατακορέα μᾶλλον, κροκοειδέα, κακώδεα· τὰ δὲ, καὶ ξὺν τῇ τροφῇ λελυμένῃ μὲν, ἀλλά τις ἠχλή. ἄλλοτε κάκοδμον ἔτι, τὰ δὲ ἕλκεα σηπεδών· ἄλλοτε δὲ ἴσα, ὡς ἀπὸ σκυβάλων μοῦνον ἡ ὀσμή· ἀπὸ δὲ τῶν κάτω ἐπὶ τοῖσι ἕλκεσι, ὑδατώδεα, λεπτὰ, ἄοσμα· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα, ἰχωροειδέα, ὑπέρυθρα, οἰνώδεα· ἢ ὅκως κρεῶν πλύμα. ἄλλοτε μὲν ἰδίῃ τάδε, ἄλλοτε δὲ ξὺν τοῖσι κοπρίοισι· καὶ τάδε ὑγρὰ λελυμένα τοῦ περιῤῥόου, ἄχολα, ἄοσμα· ἢ ξυνεστῶτα ξηρὰ ἐξίασι, ὀλισθηρὰ τοῦ περιῤῥόου. ἢν δὲ μέζω καὶ λειότερα ἢ τὰ ἕλκεα, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, χολώδεα, καὶ ἀφ᾽ ὧν καὶ δι᾽ ὧν ἔρχεται. καὶ γὰρ τὴν ἕδρην δάκνει. δριμεῖα γὰρ ἡ χολὴ, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἢν ἀφ᾽ ἕλκεος· καὶ ἡ χολὴ δὲ πίων ὅκως λίπας. ἐπὶ δὲ τοῖσι βαθυτέροις τοῖσι κάτω, αἱμάλωψ παχὺς ξὺν φλέγματι, σαρκοειδέα, οὐ κάρτα πίονα, ξυσματώδεα ὡς ἀπ᾽ ἐντέρων ἐστί. ἀτὰρ καὶ ὅλα συμμέμικται μέζεα· φέρεται λευκὰ, παχέα, μυξώδεα, στέατι ξυγκοπέντι ἴκελα ξὺν τοῦ περιῤῥόου. τάδε μέντοι ἀπὸ τοῦ εὐθέος τοῦ παραμήκεος ἐντέρου. ἄλλοτε δὲ μυξώδεα μοῦνον, ὀδαξώδεα, σμικρὰ, στρογγύλα, δακνώδεα, ἐξαναστάσιας πυκινὰς, καὶ προθυμίην ξὺν ὀδύνῃ πιεζεύμενα· ἐκκρίσιας δὲ κάρτα σμικρὰς· τεινασμὸς τῷδε ἡ ἐπίκλησις. ἀπὸ δὲ τοῦ κώλου φέρονται καὶ σάρκες ἐξέρυθροι καὶ μεγάλαι, περιγραφὴν πολλὸν μέζονα ἔχουσαι· βαθέα γίγνεται τὰ ἕλκεα, καὶ αἷμα παχὺ, τρυγῶδες· τάδε κάκοδμα τῶν πρόσθεν μᾶλλον. ἐπὴν δὲ ἕρπῃ καὶ ἐσθίῃ τὰ ἕλκεα, καὶ ἴσχηται μηδαμᾶ ἐπὶ μηδὲν, αὐτόθεν μὲν πρὸς τοῖσι χολώδεσι τοῖσι κατακορέσι, κρο-

κοπρώδεα, καὶ ἔπαφρα, τρυζίζοντα, καὶ μέλανα, ἰσατώδεα, πρασοειδέα, παχύτερα τῶν πρόσθεν, κακώδεα, ὅκως ἡ σηπεδὼν διαχωρέει. ἔσφιγξ νῦν ἀπεπλοτέρη, ὡς ὑπὸ ὀδόντων λάβρως πεπειραμμένη μοῦνον· ἢν δὲ τὰ κάτω αἰσθάνηται, αἱμάλωπες μέλανες, παχέα, σαρκοειδέα, ἐξέρυθρα, θρομβώδεα, ἄλλοτε μὲν μέλανα, παντοίως ποικίλα, κάκοδμα, οὐ φορητὰ, ἀφέσιες τῶν ὑγρῶν ἀβούλητοι· ἀπελύθη κοτὲ καὶ σώμακες ἄκριτον κατὰ πλεῦνα, ὅκως ὑγιὲς τὸ ἔντερον, καὶ δέος παρέχειν ἀμφὶ ἐντέρου τοῖσι ἀγνοοῦσι τοῦ πρήγματος. τὸ δὲ ἐστι τοιόνδε. τῶν ἐντέρων ὅκως τῆς κοιλίης, χιτῶνες ἔασι δοιοί· ἀτὰρ καὶ ἀλλήλοισι ἐπιβάλλουσι οἵδε λοξοί. ἢν οὖν ἡ διπλόη λυθῇ, ὁ μὲν ἐντὸς χιτὼν ἀποστὰς ἐς μῆκος, ἔξω χωρέει· ὁ δὲ ἐκτὸς, μίμνει μοῦνος, καὶ σαρκοῦται καὶ ἐπωτειλοῦται, καὶ ἀλθαίξονται, καὶ ζώωσι ἀσινέες· πάσχει δὲ τὸ κάτω μοῦνον, αἰτίη δὲ τῶν χιτώνων τὸ σαρκοειδές. ἢν δὲ αἷμα ἀπό τευ ἀγγείου φέρηται ξανθὸν, ἢ μέλαν, καθαρὸν ῥέει, ἀμιγὲς τροφῆς, ἢ σκυβάλων ἄτερ. εἰ δὲ ἐπὶ πάγος ἐπιπετάννυτο πλαίεσι ἀραχνίοισι ἴκελος. θρομβοῦται ἢν ψυχθῇ. οὐδὲ γὰρ ἡ πίσις αἵματος ἔκκρισις· τῷ δὲ ῥοίζῳ πολλῷ ξὺν πνεύματι μέζον τῆς περιστάσιος ἡ φαντασίη τῆς ἐκκρίσιος. γίγνεταί κοτε καὶ ἐν κώλῳ πύου ἀπόστασις, οὐδέν τι τῶν ἄλλων τῶν ἐντὸς ἑλκέων ξενοπρεπεστέρη. καὶ γὰρ τὰ σημήϊα καὶ τὸ πύον καὶ ἡ δίηξις τῶν ἑλκέων, ἡ αὐτή· ἢν δὲ ἐκκρίσιες σκληραὶ τῶν σαρκοειδέων ἔωσι περιμμέναι τρηχέσι σώμασι ἴκελαι, ἡ ἀπόστασις οὐ τοῦ εὐήθεος τρόπου. ῥέει κοτὲ πολλὸν ἀπὸ τοῦ κώλου ὕδωρ, δυσεντεριώδεα τρόπον. ὕδρωπος τόδε μυρίους ἐρρύσατο. τὰ μὲν ἕλκεα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ ἐν τοῖσι ἐντέροισι, τοιάδε· ἀτὰρ ἥδε καὶ ἡ τῶνδε ἰδέη, καὶ αἱ ἀπὸ τῶνδε ἐκκρίσιες, ὁκόσας ἔλεξα. φράζω δὲ καὶ τὰ ξυνεόντα ἑκάστοισι τῶν νοσευόντων, ἤντε εὐήθεα, ἤντε σιναρὰ ᾖ τὰ ἕλκεα. ἀθρόον μὲν οὖν εἰκάθω, ἢν ἐπιπολῆς ἀναδορὴ, ἤντε ἄνω, ἤντε κάτω ἔῃ, ἄπυ-

ραι, ἄπονοι, ὀρθὸς ἀδὴν ὑγιαζόμενοι, σμικρῆσι τῆσι διαίτησι ἐπιρρόως. ἢν δ' ἕλκος ἐγγένηται, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, στρόφος δακνώδης, δριμὺς, ὡς ἀπὸ χολῆς θερμῆς σμικρῆς, ἔμπυοι ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε· τὸ δὲ πλέον, ἔμπυον. ἡ πέψιες ἡμιτελέες. οὐκ ἀπόσιτοι· ἢν δ' τοῖσι κάτω ἕλκεα γίνηται, πολλόν τι ἀσινέστερα τῶν ἄνω. καὶ γὰρ τὰ ἔντερα πολλόν τι μᾶλλον τῶν ἄλλων σαρκωδέα. ἢν δὲ κοῖλα καὶ αἱ ἐσθίοντα ἐς τὰ ἄνω γένηται, πυρετοὶ ὀξέες, ἀλαμπέες, ἐν τοῖσι ἀπαλγυνοισι ὑποβρύχιοι, περίψυξις, ἀποσιτίη, ἀγρυπνίη· ἐρυγαὶ κακώδεες, ναυτίη, χολὴ, ἔμετοι, σκοτοδίνη· ἢν δὲ πολλὴ μὲν ἡ φορὴ, χολωδεστέρων δὲ γίγνηται, ἐπίμονοι στρόφοι, καὶ ἄλλοι πόνοι μᾶλλον· ποτὲ καὶ ἐκλύσιες δυνάμιος, ὑπολύσιες γουνάτων, καυσώδεες, διψαλέοι, ἀσώδεες, ναυτίη μεγάλων, γλῶσσα ξηρὴ, σφυγμοὶ μικροὶ, ἄπονοι. τουτέων ἀδελφὰ, ὁκόσα ἐπὶ τοῖσι κακοειδέσι ἕλκεσι ἔλεξα τὰ θανατώδεα. καρδιώσσουσι μέσφι λειποθυμίης· μετεξέτεροι δὲ, οὐδὲ ἐς ἀνάκτησιν ἐπαλινδρόμησαν· ἀλλ' οὕτως ἐξέθανον. τάδε τὰ δεινὰ ξυνὰ καὶ τῆσι ἀπὸ τῶν κάτω ἐντέρων διαβρώσεσι· ἢν νέμηται μὲν τὰ ἕλκεα, ἄσχετος δ' ἡ φορή· πλὴν ὁκόσον οἱ στρόφοι καὶ οἱ πόνοι ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν κάτω, ἔνθα τὰ ἕλκεα. ἰδέαι δ' αἵδε τῶν ἐκκρίσεων, ὁκοίας ἔλεξα. ἢν δ' ἐπὶ τοῖσι προσθίοισι μικρὰ ᾖ, ἀνακοχὴ δ' εἰς μακρὸν ἡ νομῆς, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἕλκεα γίνεται, τῶν μὲν περιτνομένων, ἄλλων δὲ κορυφουμένων, ὅκως ἐν θαλάσσῃ κύματα. τοιόνδε τὸ τῶν ἑλκέων χρῆμα· ἢν δὲ καί ποτε ἐπαρκέσῃ μὲν ἡ φύσις, συνασκήσῃ δὲ καὶ ὁ ἰητρὸς, πέπαυται μὲν ἡ νομὴ, καὶ θάνατον οὐκ ὀρρωδέει. σκληρὰ δ' καὶ ὀχθώδεα μίμνει τὰ ἔντερα, καὶ τὴν δὲ ἐς μακρὸν ἡ ἄλθεξις· αἱμορραγίη δ' ἀπ' ἐντέρων, ἢν μὲν μεγάλης φλεβὸς ἢ ἀρτηρίης ἔῃ, ὠκὺς ὁ θάνατος. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὴν χεῖρα δυνατὸν ἔσω ἐσμάσασθαι, καὶ τὸ ἄλγεος θίγειν, ἢ φάρμακον αὐτῇ τῷ ἕλκεϊ προσβάλ-

λείπῃ, καί τι ἢ ἐπίχοιτο ἡ αἱμοῤῥαγίη φαρμάκῳ, οὐκ ἀβεκὴς τοῦ θανάτου ἡ φυγή. μετεξέτεροισι γὰρ μεγάλης ἐχάρης ἔκπλωσις, τῆς φλεβὸς τὸ στόμιον ἐς μέζον εὐρυνθῇ, εὖτε καὶ θρόμβοι ἔνδον ἐγγίγνονται καὶ μίμνουσι ἔσω, ἄφυκτος ἡ νοῦσος. χρὴ ὧν ἀρχομένῃσι αἱμοῤῥαγίῃσι ἀρήγειν. δήλη δὲ ὡς ἐπίπαν γίγνεται μέλλουσα, εἰ ἢ μὴ πάμπαν εὔσημος. ἄση ξυνέσει, ἀποείη, βάρος τοῦ ἥπατος, ἔνθα ῥήσσεται, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, ἣν μηδένα ἐρυγῇ. κἢν μὲν ἡ φλὲψ νεοῤῥαγὴς ἔῃ, ὡς ἐπίπαν μαλθάσσεται πάμπαν. ἢν δὲ πρόσω τῇ χρόνου, χαλεπώτερον καὶ βραδύτερον. τὰ δὲ μὲν τὰ ἐν ἐντέροις ἕλκεα γίγνεται. δὲ θέρεος ὥρῃ, δεύτερον φθινοπώρου, ἧσσον ἦρος, ἥκιστα χειμῶνος. καὶ διάῤῥοιαι μὲν παιδίοισι καὶ μειρακίοισι. δυσεντερίη δὲ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι. γήρας δὲ δυσαλθὴς ἢ ἐς ὠτειλὴν χρόνιον. τὰ δὲ αἱ ἐσθιόμενα γέρουσι, ἀνήκεστα. ἀτὰρ ἢ αἱμοῤῥαγίη ξύμφωνος γήρᾳ.

ΠΕΡΙ ΛΕΙΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. ι.

ΗΝ ἐπὶ δυσεντερίῃσι καὶ ἕλκεσι πλατέσι ἢ κάρτα βαθέσι τῶν ἄνω ἐντέρων ὠτειλαὶ ἐγγίγνωνται πυκναί, παχεῖαι, στερέμνιοι, τὰ σιτία ἐκ τῶν δὲ ἐς τὰ κάτω διεκθέει, ὑγρά, ἀδιάκριτα τῆς ξοφίμου. τὸ γὰρ τῶν ἐντέρων ἀραιὸν δι' οὗ περ ἐς τὴν ἄνω φορὴν ἡ ξοφὴ ἀναΐσσει, ἀπέκλεισεν ἡ ὠτειλή. ἄξοφίη ὧν τὸν ἄνθρωπον ἴσχει καὶ ἀχροίη ἢ ἀτροφίη, ἐπίκλην τὸ πάθος λειεντερίη ἴσχει. τὸ ἐπὶ τῇ οὐλῇ λέγω τῶν ἐντέρων τοὔνομα. καὶ τῶν μὲν δὲ ἑλκέων ἔστι ἡ πάθη. διότι δὲ ἔντερα μὲν ὠτειλὴν οὐκ ἴσχει. ἔθος δὲ καὶ μηκέτι διαῤῥυεῖσα ἐκδιδάσκει τὰ ἔντερα. τὸ γὰρ ἐν τουτέοισι θερμὸν ἢν καταψυχθέν κοτε μή τι καταπέσῃ, μήτε ἐς τὴν ἀναφορὴν ἀναΐσσῃ. ἄκρατον δὲ ὑπ' ἀσθενίης ἔῃ, διαδρήσκει πᾶν ἔργον ἡ ξοφή. δὴ ἢν ἐν-

σχέδιος καὶ μὴ ἑδραίη γένηται ἡ κάθαρσις ἀλλὰ φαυλὴ, ἁπλοῖς ἔμετος ἀπὸ σιτίων ἔλυσε τὴν νοῦσον. ἣν δὲ πρὸς ὠκέϊ χρόνῳ καὶ ἐν ἕδρῃ ἵζῃ ἡ αἰτίη πουλέων, οὐδὲν ὠφελέει. κτείνει δὲ καὶ χρονίη νοῦσος καὶ ὀρθοστάδην καχέξιν· ἀτὰρ καὶ ὑδρωπές κοτε ἐς τόδε ἀπέσκηψαν δυτυχῶς, ἐς κακὸν μὲν ἐκ κακοῦ, ἀλλὰ κρέσσων ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ, κεφ. ια.

ΤΗσι γυναιξὶ ὑστέρη, ἀγαθὴ μὲν ἐς κάθαρσιν καὶ τόκον ξυμφορὴ δὲ νούσων μυρίων τε καὶ κακῶν. οὐ γὰρ ἑλκέων ἢ φλεγμασίης ἢ ῥοῦ μούνον, ἀλλὰ κἢν ἐξαπίνης ὅλη αὐτῶ κινέηται, ὠκέως κλείνει. γεγράφαται μὲν οὖν ἐν ἄλλοισι, ὁκοῖα τῶν ἀπ᾽ αὐτέων τὰ ὀλέθρια ὀξέα· τὰ δὲ χρόνια ῥόος διπλόος, σκληρίη, ἕλκεα, τὰ μὲν ἀσίνεα, τὰ δὲ κακοήθεα, προέπτωσις ὅλης ἢ μέρεος. ῥόος μὲν οὖν ἔρυθρος ἢ λευκόχροος· ἰδέα δηλοῖ. ἔρυθρος μὲν τὴν αἷμα ξανθὸν, καὶ αἱ τῶδε ἰδέαι ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν, καὶ λεπτὸν ἢ παχὺ καὶ πεπηγὸς, οἷα θρόμβοι, ἢ λευκὸς ὡς ὕδωρ, ἢ ὠχρόξανθος ὡς χολή· παχὺς δὲ ὅκως ὑπόλεπτος, ἢ λεπτὸς ἰχὼρ καὶ κακόδμος· λευκὸς δὲ ὡς πύον, ὁ δὲ ἀβρεκὴς, ὡς λευκὸς ὄῤῥος. ἀτὰρ καὶ αἱμάλωψ κοτὲ τῷ πύῳ ξυνεκρέει. μυρίαι δὲ ἄλλαι παρὰ τὸ μᾶλλον πουλέων καὶ ἧσσον ἰδέαι. περίοδος δὲ ἄλλοτε μὲν ἡ ἐπὶ μηνὶ κάθαρσις, ἀλλ᾽ ἐκ ἐς τὴν ἀρχαίην ξυνίσταται προθεσμίην· οὐ πολλὸν μὲν τὸ αἷμα, ἐν ἡμέρῃσι δὲ πολλῇσι ἐκρέει· ὀλιγήμερος δὲ ἡ διάλειψις, ἀλλὰ καθαρή. ἄλλος περιόδου τρόπος, εἰς προθεσμίην δὲ, καὶ ἐκ ἐς πλῆθος περὶ πλεῖστον ἡ προ᾽ τὴν κάθαρσις· δὶς δὲ καὶ τρεὶς καθαίρονται ἀνὰ πάντα τὸν μῆνα· ἄλλη ἰδέη ἄοχλος μὲν ἡ ῥοὴ καὶ σμικρὴ ἐφ᾽ ἡμέρης ἑκάστης, ἀλλὰ εἰς τὸν ὅλον μῆνα εὐπάχυ βαιή. οὐδὲ γὰρ ὑστέρη μύει τὸ στόμα, ἀλλὰ

οἴχονται, πάρεστιν ἐς ῥύσιν ὑγρότητος πάγχουσα· εἰ δὲ μήτε διαλείπει, μήτε σμικρὸν ἐκρέει, αἱμορραγίῃ θνήσκουσι. σημήϊα δὲ ῥοέος τῇσι χροιῇσι τοῦ ῥόου ἡ χροιὴ τῆς αὐτοῦ· ἄγρυπνοι, ἀπόσιτοι, ἀσώδεες, ἔκλυτοι ἐπὶ τὸ ἐρυθρὸν μᾶλλον, καὶ ὀδυνώδεες, καὶ κάκοσμον ἐπ' ἀμφοῖν τὸ ῥεῦμα· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἧσσον ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ὁ μὲν γὰρ λευκὸς κακίων ἢν μέζων που ἡ σηπεδὼν ἔῃ· ἄλλοτε δὲ ὁ ἐρυθρὸς ἢν ἀγριαίνῃ ἡ διάβρωσις. ἀθρόον δὲ εἰρήσθω, μέγας μὲν ἁπάντων κακίων, πελιδνὸς δεύτερον· ὠχρὸς δὲ καὶ λευκὸς καὶ πυώδης, μακρότεροι μὲν, ἧσσον δὲ κινδυνώδεες. τούτων δὲ αὐτέων ὁ ὠχρὸς κακίων μὲν, πολλὸν δὲ κρέσσων ὁ τῷ ξυνήθεϊ μεμιγμένος· ξυνήθης δὲ ἐρυθρὸς μὲν καὶ τὰ τοῦδε εἴδεα· ἀτὰρ καὶ ἀσινέστεροι ταύτῃσι οἱ ξυνήθεες· τὸ δὲ ἀληθὲς γεραιτέρῃσι κακίονες οἱ ἐρυθροί· ἥκιστα δὲ νεήνισι οἱ λευκοί. ἄλλος ῥόος λευκὸς, ἡ ἐπιμήνιος κάθαρσις λευκὴ δριμεῖα, καὶ ὀδαξώδης ἐς ἡδονήν· ἐπὶ δὲ τῇσι καὶ ὑγροῦ λευκοῦ, παχέος, γονοειδέος πρόκλησις. τόδε τὸ εἶδος γονόρροιαν γυναικείαν ἐλέξαμεν. ἔστι δὲ τῆς ὑστέρης ψύξις, οὕνεκεν ἀκρατὴς τῶν ὑγρῶν γίγνεται· ἀτὰρ καὶ τὸ αἷμα ἐς χροιὴν λευκὴν ἀμείβει. οὐ γὰρ πυρὸς ἔνι ἴχνος τὸ φοινίσσον. τὴν δὲ τὴν πάθην καὶ στόμαχος νοσέει καὶ ἐμέει φλέγμα· ἀτὰρ καὶ ἔντερα ὁμοίην ἴσχει, οὔτε τὴν διάρροιαν νοσέει. γίγνεται ἕλκεα καὶ ἐν ὑστέρῃ, τὰ μὲν πλατέα, κνησμώδεα, ἄτερ ἄλια, ὅκως ἀναδορή της ἐπιπολῆς, πῦον παχὺ, ἄνοσμον, ὀλίγον. εὐήθεα τάδε τὰ ἕλκεα. ἄλλα τουτέων βαθύτερα καὶ κακίονα, οἷς πόνοι σμικροὶ, πῦον ὀλίγῳ πλεῖον μᾶλλον, κάκοδμα, ἀλλ' ἔμπης εὐήθεα καὶ τάδε. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα γίγνηται, καὶ τὰ χείλεα τῶν ἑλκέων ἀπηνέα, ἢ τρηχέα, ἰχώρ τις κακώδης, καὶ πόνος τοῦ πρόσθεν μέζων· ἀνεσθίει δὲ τὴν ὑστέρην τὸ ἕλκος· ἐξήκει δέ ποτε καὶ ἀπολυθέντι θηρίον μὴ εἰς ὠτειλὴν ἰὸν μήκιστον. κλάνῃ τόδε. χρόνιον γίγνεται κάρτα· τόδε καὶ φαγέδαινα κα-

κλήσκεται· ὀλέθρια δὲ τὰ ἕλκεα, ἢν πρὸς τοῖσι ἄλγος ὀξὺ ἔῃ καὶ ἡ ἄνθρωπος ἀπορῇ· σηπεδὼν δὲ ἀπὸ τοῦ ἕλκεος ῥέει οὔτε αὐτέῃσι φορητὴ, ἀγριαίνει ψαύσεσί τε καὶ φαρμάκοισι, καὶ χαλεπαίνει πῶς καὶ ἰητρείῃ· φλέβες δὲ ἐν ὑστέρῃσι ὄγκον αἴρονται ξὺν περιστάσεσι τῶν πέλας· ἔστι δὲ πεπυκνωμένοισι ἐς ἄσημον τῇ ἁφῇ· οὐ γὰρ ἄλλως δῆλον· πῦρ δὲ καὶ ἄση τοῦ παντὸς καὶ σκληρείη ξυνέεσιν, ἢ περὶ τοῖσι θηριώδεσι θανατώδεα ὄντα ἕλκεα· ἀτὰρ καὶ ἐπίκλησιν ἔχει καρκίνων. ἄλλος καρκίνος, ἕλκος μὲν οὐδαμῇ, ὄγκος δὲ σκληρὸς, ἀτέραμνος· ξυνεπταίνει δὲ τὴν ὑστέρην ὅλην, ἀτὰρ καὶ ἄλγεα, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐφέλκει· τὰ αὐτὰ δὲ ἄμφω τὰ καρκινώδεα, καὶ χρόνια, καὶ ὀλέθρια· πολλὸν δὲ τὸ ἕλκος τοῦ ἀνελκώτου κάκιον, καὶ ὀσμῇ, καὶ πόνοισι, καὶ ζωῇ, καὶ θανάτῳ. ἐξίσταταί κοτε τῆς ἕδρης ἡ ὑστέρη ὅλη, καὶ ἐπὶ τοῖσι μηροῖσι τῆς γυναικὸς ἱζάνει. ἄπιστος ἡ ξυμφορὴ, ἀλλ' οὐκ ἀθέντος ἡ ὑστέρη, οὐδὲ ἀγύνητος ἡ αἰτίη. ξυνδίδοισι γὰρ οἱ ὑμένες, οἱ πρὸς τοὺς λαγόνας, ὀχέες τῆς ὑστέρης ἐόντες νευρώδεες· οἱ μὲν κατὰ πυθμένα πρὸς τὴν ὀσφὺν λεπτοί· οἱ δὲ κατ' αὐχένα ἔνθα καὶ ἔνθα πρὸς τοὺς λαγόνας· οἱ δὲ μάλιστα νευρώδεες, πλατέες ὅκως νεὼς λαίφεα. πάντες ὦν ξυνδίδοισι οἵδε, ἢν ἔξω ἡ ὑστέρη ἀΐσσῃ. κτείνει μὲν ὦν τὰ πολλὰ ἔκπτωσις ἥδε. γίγνεται γὰρ ἐπὶ ἀμβλυσμῷ καὶ σεισμοῖσι μεγάλοισι καὶ βιαίῳ τόκῳ· ἢν δὲ μὴ κτάνῃ, ἐς μακρὸν αἵδε ζώουσιν, ὁρέουσαι τὰ μὴ θεητὰ, καὶ ἰθύνουσαι ἔξω, καὶ καυκαλῶσαι τὴν ὑστέρην· δοκέει δέ κοτε τῆς διπλόης τῆς ὑστέρης ὁ ἔνδον ὑπεζωκὼς χιτὼν, εὖτε ἀποσπᾶται τοῦ ξυναφέος. δοιαὶ γὰρ * αἴχιες μοῦναι ἀπηλλαγμέναι χιτῶνος· ὁ δὲ ὦν ἀφίσταται μὲν καὶ ῥεύματι, ἅτε καὶ ἐντερωσμῷ καὶ βιαίῳ τόκῳ, εὖτε ἐπὶ τῷ χορίῳ προσπέφυκεν αὐτέῃ. ἢν γὰρ τόδε ἕλκηται βίῃ, συνεκπερήσας ὁ τῆς ὑστέρης χιτὼν, ἀλλὰ ἢν μὴ ἐναποθάνῃ ἡ γυνὴ, παλίνορσος τὸ αὐτὸ συνήφθη κοτὲ στάθμῃ, ἢ

σμικρὸν ἔξω φαίνεται). σκέπει γὰρ τοῖσι μορίοισι ἡ γυνή. περιε-
πίπλει κατὰ τὸ στόμιον τῆς ὑστέρης μοῦνον μέσφι τοῦ αὐχένος,
ἀλλ' αὖθις εἴσω δύεται, ἢν ὀσφραίνηται ἡ ὑστέρη, θυμιήμασι κα-
κοδέσι. ἕλκει δὲ αὐτὴν καὶ ἡ γυνὴ, ἢν ὀσφραίνηται θυμιητῶν
εὐωδέων· ἀτὰρ καὶ χερσὶ μαίης ἀτρέμα εἴσω θεῖ, ἡσυχῇ πιε-
ζομένη καὶ χριομένη πρόσθεν τοῖσι ὑστέρης μειλίγμασι.

ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ, ΚΑΙ ἰσχιάδος κεφ. ιβ.

Ξυνὸς μὲν ἁπάντων τῶν ἄρθρων πόνος ἡ ἀρθρῖτις· ἀλλὰ ποδῶν
μὲν ποδάγρην καλέομεν, ἰσχιάδα δὲ ἰσχίων, χειράγρην δὲ χει-
ρῶν. ἦν γε μὴν σχεδὸν ἢ ἐπί τινι τῶν προσκαίρων αἰτίων ὁ πόνος,
ἢ κρύβδην δὲ μὴ ἐτέῃσι πολλὸν χρόνον ἡ νοῦσος, εὖτε ἐπὶ προφά-
σι σμικρῇ ὁ πόνος καὶ ἡ νοῦσος ἐξήφθη· ἔστι δὲ ἁπάντων ξυλλήβδην
τῶν νεύρων ἡ πάθη, ἢν αὐξηθὲν τὸ κακὸν ἅπασι ἐπιφοιτῇ· ἀρχὴ
δὲ, νεῦρα τὰ δεσμὰ τῶν ἄρθρων, καὶ ὁκόσα ἐξ ὀστέων πέφυκε,
καὶ ἐν ὀστέοισι ἐμφύεται. θῶυμα δὲ τουτέων μέγα· οὐ πονέει
μὲν γὰρ θρὶξ, οὐδὲ ἢν τέμνῃ τις ἢ θλίβῃ· ἢν δὲ ἐξ ὠυτέων
πονῇ, οὐδὲ ἕτερον ἀλγέει τοῦδε δυνατώτερον, οὐ σίδηρα σφίγ-
γοντα, οὐ δεσμὰ, οὐ τιτρώσκον ξίφος, οὐ καῖον πῦρ. καὶ γὰρ
καὶ ταῦτα ἐπαναιρεῦνται ὡς μεζόνων πόνων ἄκεα· καὶ ἢν
τάμνῃ τις αὐτὰ, πονεῦνται, ἀμαυροῦται ὁ τῆς τομῆς πόνος
σμικρὸν ὑπὸ τοῦ μέζονος· ἢν δὲ ὅδε κρατέῃ, ἡδονὴ σφέας
λάζυται ἐπιλήθουσα τῶν πάρος. πάσχουσι δὲ τοῦτο ὀδόντες καὶ
ὀστέα. αἰτίην δὲ ἀτρεκέα μὲν ἴσασι μοῦνοι θεοί, ἐοίκασι δὲ καὶ
ἄνθρωποι· ἔστι δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιόνδε. τὸ μὲν κάρτα πυ-
κνὸν ἀναίσθητον ψαύσιος καὶ βώσιος, τῇδε καὶ ἄπονον ψαύ-
σι καὶ τρῶσι. ἄλγος γὰρ τρηχεία ἐν αἰσθήσι. τὸ δὲ πυκνὸν
ἀτρήχυντον· διὰ τόδε καὶ ἄπονον· τὸ δὲ ἀραιὸν, εὐαισθη-

τὸν, καὶ ῥήγνυται τῷ σώματι. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ πυκνὰ ζῇ ἐμφύτῳ θέρμῃ, καὶ αἰσθάνοιτο τῇδε τῇ θέρμῃ. εἰ μὲν οὐσιώδης ἡ δρῶσα αἰτίη ἔοι, ὁκοίη μάχαιρα ἢ λίθος, τὸ οὐσιῶδες τοῦ πάσχοντος οὐκ ἀλγέει· πυκνὸν γὰρ τὴν φύσιν. ἢν δὲ τῆς ἐμφύτου θέρμης δυσκρασίη λάβηται, αἰσθήσιος γίγνεται ἐπί. τουτέων δὲ ἑωυτῆς πονέει ἡ θέρμη, οὐκ τῆς κατ' αἴσθησιν ἔσωθεν ἐγείρεται ὁμοίως· φύσιος δὲ τῆς ἐς μέζω ἢ προσθέσιος, τὰ ἄλγεα. ἐγχρίμπτεται δὲ ἡ ἀρθρῖτις ἄλλοτε ἐς ἄλλα ἄρθρα· τοῖς μὲν ἐς ἰσχία, καὶ τὰ πολλὰ τῇδε ἐπιμίμνει γυίοις, ὅσα τε μέλεα κοτὲ μικρὸν, οὔτε οὐδὲ ἐπὶ τὰ σμικρὰ φοιτῇ, πόδας τε καὶ χεῖρας. τὸ γὰρ μειζόνων λάβηται μελέων χωρῆσαι τὴν νοῦσον δυναμένων, οὐχ ὑπερβαίνει τὰ ὄργανα. ἢν δὲ ἀπὸ τοῦ σμικροῦ ἄρξηται, ἐστὶ εὐήθης καὶ ἀδόκητος ἡ εἰσβολή. ἰσχιάδος μὲν ἀπὸ ἀπὸ μηροῦ κατόπιν ἢ ἰγνύος, ἢ κνήμης, ἡ ἀρχή. ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τῇ κοτύλῃ τὸ ἄλγημα φαίνεται, αὖθις ἐς γλουτὸν ἢ ὀσφύϊ ἰκέλη, καὶ πάντα μᾶλλον ἐστὶν ἢ δόκησις ἰσχίου. ἀτὰρ καὶ τὰ ἄρθρα ὧδέ πως ἄρχεται· τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν δάκτυλον ἀλγέει, αὖθις τὴν ἐπίσσω πτέρνην, ἢ ποτὲ στηριζόμεθα· ἔπειτα ἐς τὸ κοῖλον ἥκει· τὸ δὲ σφυρὸν ἐξώδησε ὕστατον. πρόφασιν δὲ αἰτιῶνται ἄλλοι ἄλλην, οἱ μὲν κρηπῖδος κενῆς τρῖβον· οἱ δὲ μακρὴν πρόσοδον· ἄλλος δὲ πληγὴν ἢ πάτημα· οὐδεὶς δὲ φράσει τὴν οἴκοθεν οὖσαν. ἀτὰρ καὶ ἀκούουσι τοῖσι πάσχουσι τὸ ἀτρεκὲς ἔδοξε ἄπιστον· διὰ τόδε ἐς ἀνήκεστον ἐτράπη, ὅτι περ τῇσι ἀρχῇσι ὁκότε ἀσθενεστάτη ἐστὶν ἡ νοῦσος, ὁ ἰητρὸς οὐκ ἐπίσταται. ἢν δὲ χρόνῳ κρατυνθῇ, ἀνόνητος ἡ μελέτη. τοῖσι μὲν οὖν ἐς ποδῶν ἄρθρα μίμνει μέσφι θανάτου· τοῖσι δὲ νέμεται ἐς τὴν τοῦ παντὸς σκελέος πρόσοδον. τὰ πολλὰ δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν ἐς χεῖρας ἥιξε. οὐ γὰρ μεγάλα τὰ ὅρια τῇ νούσῳ χειρῶν τε καὶ ποδῶν, ὅτι ἄμφω ὁμόφυα, ἰσχνὰ καὶ ἄσαρκα, καὶ ἔσχατα τοῦ ἔξω ψύχεος· ἀπωτάτω δὲ τοῦ ἔσω θαλ-

πιος. αὖθις ἀγκὼν καὶ γόνυ· ἐπὶ δὲ τοῖσι κοτύλαι, περίστροφος ἥδε μετάβασις ἐς νώτου μύας καὶ θώρηκος. ἄπιστον εἰς ὅσον ἕρπει τὸ κακόν. σπόνδυλοι ἀλγέουσι ἐσχάτου τε καὶ αὐχένος, καὶ ἐς ἄκρον ἐρείδει τοῦ ἱεροῦ ὀστέου· καὶ ξυμπάντων τε ὁ βοῦς, ὄνος, καὶ ἡ ἰδίη ἑκάστου ὀδύνη. ἀτὰρ ἤδε τένοντες, ἠδὲ ἶνυ μύες ξὺν ἐντάσει ἀλγέουσι. γνάθων καὶ κροτάφων μύες, νεφρῶν καὶ κύστιος ἡ διαδοχή. ὡς τοῦ σώματος. ἐπὶ πᾶσι πάσχει ῥῖνας καὶ ὦτα καὶ χείλεα. πάντη γὰρ νεῦρα καὶ μύες· τῆς κεφαλῆς ἤλγεε τὰς ῥαφὰς, οὐκ εἰδὼς μὲν ὅ,τι πονέει, ἐδείκνυε τῶν ῥαφέων τὰ εἴδεα λοξὴν, εὐθείην, ἐπικάρσιον, ὀπίσω τε καὶ πρόσω· ἰσχνὴν δὲ τὴν ὀδύνην καὶ τοῖσι ὀστέοισι ἐμπεπαρμένην. πᾶσαν γὰρ ὀστέων ξυμβολὴν νέμεται ἡ νοῦσος, ὅκως ποδὸς ἢ χειρὸς ἄρθρον. γίγνονται δὲ τῶν ἄρθρων καὶ ἐπιπωρώσιες· τὰ πρῶτα μὲν ὁκοῖον ἀποστάσιες ἴσχουσι· ἐπὶ δὲ μᾶλλον πυκνοῦνται, καὶ πηγνυμένου τοῦ ὑγροῦ ἀπηνέες αἱ ἀφέσιες· τέλος δὲ πῶροι στερροὶ, λευκοὶ ξυνίστανται· ἐς δὲ πᾶν ὄγκοι σμικροὶ ὁκοῖον ἴονθοι, καὶ μέζονες· ὑγρὸν δὲ παχὺ, λευκὸν, χαλαζῶδες. καὶ γὰρ τοῦ παντὸς ἡ νοῦσος ψυχρὴ ὅκως χάλαζα· δοκέει δὲ θέρμης ἢ ψύξιος ἴσχειν διαφορήν. καὶ γὰρ οἷσι σφῶν εὖ βδελυκτέων ἡδονή· ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μούνην μὲν αἰτίην τὴν ἔμφυτον ψύξιν ἔμμεναι, μούνην δὲ καὶ πάθην· ἀλλ' ἢν μὲν εὐθέως ἐπιδῶν καὶ θέρμη φανῇ, ἐμψύξιος χρέος, καὶ τοῖσι τέρπεται. ὀνομάζουσι δὲ θέρμην τήνδε· ἢν δὲ ὁ πόνος ἐν τοῖσι νεύροισι ἔσω μίμνῃ, ξυμπεπλώκῃ δὲ τὸ ἄρθρον ἄθερμον, μηδὲ ἐποιδέῃ, ψυχρὴν τήνδε φαίην ἔμμεναι, ἐφ' ἧς θερμῶν φαρμάκων ἐς ἀνάκλησιν θέρμης χρέος. χρὴ δὲ τάδε πολλὰ τῶν κάρτα δριμέων. θερμασίη γὰρ τά τε ξυμπεπλωκότα μέρεα εἰς ὄγκον ἤγειρε, καὶ τὴν ἔσω θέρμην ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε· οὔτε τῶν ψυχρῶν χρέος. πίστις· τοῖσι γὰρ αὐτέοισι οὐ τὰ αὐτὰ ξυμφέρει. καὶ γὰρ ὅ ποτε ξυνήνεικε, τοῦτ' ἔβλαψεν ἄλλοτε. ὡς δὲ ἐ-

βλαψεν ἄλλοτε· ὡς δὲ ἔπος εἰπεῖν, θέρμης ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ψύξιος δὲ ἐπὶ τῷ τέλει χρέος. ξυνεχὴς μὲν οὖν ποδάγρη οὐ ῥηϊδίως γίγνεται, διαλείπει δὲ ἔσθ᾽ ὅτε χρόνον μακρόν. λέγεται γὰρ καὶ ὀλυμπιάσι ἐνίκησε ποδαγρὸς ἐπ᾽ ἀνέσει δρόμον. ἀλλ᾽ ἄνδρες μὲν παθεῖν ῥηΐτεροι, γυναικῶν δὲ ἐλαφρότερον· γυναῖκες δὲ ἀραιότερον μὲν ἀνδρῶν, χαλεπώτερον δέ. τὸ γὰρ μὴ ἐν ἔθει, μηδὲ οἰκεῖον, ἢν ὑπὸ ἀνάγκης κρέσσον γίγνηται, βιαστὴν μέζονα ἴσχει τὴν ξυμφορήν. ἡλικίη τὰ πολλὰ μὲν ἀπὸ ἐτέων πέντε καὶ τριήκοντα· θᾶσσον δὲ καὶ βράδιον ἐκ τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ διαίτης. δεινοὶ μὲν οὖν οἱ πόνοι, καὶ τὰ παρεόντα πόνων μέζονα· λειποθυμίη, ἐπὶ τῇσι ψαύσεσι ἀκινησίη, ἀποσιτίη, δίψος, ἀγρυπνίη· ἢν δὲ ἐπανέλθωσι, τοῦτο μὲν ὅκως ἐκ θανάτου πεφευγότες, ἄνετοι τὸν βίον, ἀκρατέες, ἁπλοῖ, εὔθυμοι, δωροδόκοι, καὶ ἐς τὴν δίαιταν ἁβροί· τοῦτο δὲ ὡς ἐκ θανάτου αὖθις ἐσόμενοι ἀδδὴν χρέονται τῇ παρούσῃ ζωῇ. ἀπέσκηψε πολλοῖσι ἐς ὕδρωπα ἡ ποδάγρη, ἄλλοτε δὲ ἐς ἄσθμα· καὶ τῇδε ἄφυκτος ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΦΑΝΤΙΑΣΙΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἐλέφαντι τῷ πάθει καὶ τῷ θηρίῳ τῷ ἐλέφαντι ξυνὰ μό-εια, καὶ ἰδέῃ, καὶ χροιῇ, καὶ μεγέθει, καὶ βιοτῇ· ἀτὰρ οὐδὲ ἄλλῳ τῷ ἴκελα, οὔτε τὸ πάθος πάθει, οὔτε τὸ ζῶον ζώῳ. ἐλέφας μέν γε τὸ θηρίον καὶ κάρτα διαφέρον· προσόψει μέν γε μέγιστον καὶ πάχιστον· μεγέθει μὲν, ὁκόσον ἂν ζῶον ἐπ᾽ ἄλλῳ ζώῳ πυργηδὸν ἀναθείης μέγα· πάχιστον δὲ, ἐς πλεῦνα ζῶα πάχιστα, εἰ παράλληλα ξυνθείης. ἀτὰρ οὐδὲ ἰδέην κάρτα τῷ ἴκελον· χροιὴν μὲν μέλανος κατακορέος ἅπαντες καὶ δι᾽ ὅλου τοῦ σκήνεος. ἵππος μέν γε ἄλλος μὲν λευκότατος, ὅκως οἱ θρήϊκες Ῥήσου· ἄλλοι δὲ πόδαργοι, ὅκως Μενέλεω πόδαργος· οἱ δὲ ξανθοί,

ὅκως

ὅκως ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· ἄλλοι δὲ κυάνεοι. ἵππῳ ἐεισάμε-
νος παρελέξατο κυανοχαίτης. ὧδε καὶ βόες, ὧδε καὶ κύνες, ἠδὲ
ὁκόσα ἀνὰ τὴν γῆν ἑρπετὰ καὶ ζῶα φέρβεται· ἐλέφαντες
δὲ μοῦνοι μέλανες, ζοφοειδέες τὴν χροιήν· νυκτὶ δὲ καὶ θανά-
τῳ ἴκελοι· ἰδέην δὲ, κάρηνα μὲν κατ' ἴχνος καὶ πρόσωπα ἄση-
μα, ἄδηλα τὴν μορφὴν, ἐπ' αὐχένι σμικρῷ, ὡς δοκέειν
τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι ὤμοισι ἵζανειν· καὶ ὧδε οὐκ ἔκδη-
λον. ὦτα γὰρ μεγάλα, πλατέα, πτερυγώδεα, μέσφι κληΐδων
τε καὶ στέρνων· ὃς ἔκρυψε τὸν αὐχένα τοῖσι ὠσὶ, ὅκως νῆες λαί-
φεσι. κέρατα δὲ θῶυμα διάλευκα ὁ ἐλέφας ἐπὶ μέλαντα λῷ·
μετεξέτεροι τάδε ὀδόντας κικλήσκουσι· τάδε μοῦνα λευκότα-
τα, ὅκως οὐδενὸς ἄλλου τε οὐδὲν οὐδὲ λευκοῦ ζώου· καὶ τάδε
οὐχ ὑπὲρ μέτωπα καὶ κροτάφους, ὅκως τοῖσι κερασφόροισι
ἡ φυή· ἀλλὰ κατὰ στόμα καὶ τὴν ἄνω γνάθον, ὄρθια μὲν ἐς τὸ
πρόσθεν οὐ κάρτα· ἀλλὰ ἄνω σμικρόν τι καμπύλα· ὅκως ἐν-
ιστέατο ἐκ τοῦ ὀρθίου ἀνεῖν, καὶ ἀέρεσθαι ἄχθος ἐν τοῖσι ὀδοῦ-
σι στομοῖς. μεγάλα δὲ τὰ κέρατα, μῆκος μὲν ὁκόσον ὀργυιὴ οἱ
μέσοι· ἄλλοι δὲ πολλόν τι τουτέων μέζους, μέσφι διπλῶν· προ-
βολὴ δὲ ἴσα ἡ ἄνω γνάθος ἀπὸ τοῦ χείλεος μακρὴν, ἀνό-
στεον, σκολιὴν, ἑρπετώδεα. διαὶ δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς προβο-
λῆς ἔασι ἐκτρήσιες· καὶ τάσδε διαμπερὲς μέσφι τοῦ πνεύμο-
νος ἐπέτρησεν ἡ φύσις, ὅκως αὐλὸν διφυέα· χρέεται δὲ τὸ ζῶον
ἐς ἀναπνοιὴν, ὅκως ῥινὶ τῇδε τῇ σύριγγι· ἀτὰρ καὶ χερσὶ τῇ-
δε· καὶ κωθώνην τε γὰρ λάζοιτο ὁκότε θέλει τῇ προβολῇ· ἀμ-
φιλαμβάνει τε καὶ ἴσχει κραταιῶς, καὶ οὐκ ἄν τις ἀφέλοιτο
αὐτέου βίῃ, ἢν μὴ κρέσσων ἄλλος ἐλέφας· ἀτὰρ καὶ ποίην ἐς νο-
μὴν τῇδε μαστεύει, οὐδὲ τῷ στόματι καὶ τοῖσι σμικροῖσι ὀδοῦ-
σι ἔσθων σάρκας ζῇ. πόδες γὰρ εὐμήκεες ὕπερθεν τῆς γῆς πολ-
λὸν τὸ ζῶον ἀνέχοντες· ἀτὰρ καὶ σμικρὸς αὐχὴν ὅκως ἔλεξα.
οὔκων δύναται τῷ στόματι εἰς τὴν γῆν νέμεσθαι. ποτὲ καὶ

ἢ τῶν κεράτων περὶ τοῦ στόματος ἔκφυσις εἴργει τῆς πείης ἅπτεσθαι τὸ στόμα. ὑδροποιέων ἀνιμᾶται τῇ προβολῇ φόρτον μέγαν· ἔπειτα ὁκόσα * μᾶλλον δὲ τηρεῖ τῇδε ξυνδῆσαι τῷ στόματι· ἐντίθησι πολλὸν τῇ κοιλίῃ. οὔτι οἱ πρόσθεν τοι προβοσκίδα τήνδε καλέουσι· ἐπίπροσθεν γὰρ τοῦ ζώου τῇδε βόσκεται. ἀτὰρ οὐδὲ πιεῖν ἀπὸ λίμνης, ἢ ποταμοῦ τῷ στόματι θέμις· ἡ αὐτὴ γὰρ αἰτίη. ἀλλὰ ἢν διψῇ, ἐντίθεται μὲν τῷ ὕδατι τῆς προβοσκίδος ἄκρην τὴν ῥῖνα· ἔπειτα ὅκως ἀναπνέων, ἀντὶ τοῦ ἠέρος, τοῦ ὕδατος ἕλκει πολλόν· ἐπὴν δὲ πλήσῃ ὅκως κώθωνα τὴν ῥῖνα, τῷ στόματι ποταμηδὸν ἐκχέει· εἶτ' αὖθις ἕλκει, καὶ αὖθις ἐκχέει, ἔστ' ἂν πλήσῃ ὅκως φορτίδος νηὸς τὴν γαστέρα. ῥινὸν δὲ πήχεων ἢ πάχιστον, ὀχθώδεας ῥωγμοὺς ἴσχοντα, αὐλῶνας ἐπιμήκεας, ἑτέρας ἐντομὰς κοίλας, ἐπικαρσίους, ἄλλας δὲ λοξάς, βαθέας κάρτα, ἴκελον τὸ ξύμπαν τειποδονίῳ. τρίχες δὲ ἄλλοισι μὲν ζώοισι φύσι ἐπὶ αἵδε αἱ χαῖται· ἐλέφαντι δὲ τόδε ἐπὶ ὁ χνοῦς· μυρίαι δὲ καὶ ἄλλαι παραλλαγαὶ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. καὶ γὰρ ὀπίσω κοτὲ κατὰ γόνυ κάμπτει, ὅκως ἄνθρωπος, καὶ μαζὸν πρὸς τῇσι μασχάλῃσι ἴσχει, ὅκως γυναῖκες· ἀλλ' οὔτι μοι χρέος τανῦν ἀμφὶ τοῦ ζώου γράφειν· πλὴν ὁκόσον ἐξ ἄλλων τε καὶ ἡ νοῦσος ὁ ἐλέφας, καὶ ὁκόσα ἴκελα ἡ ἰδέη τοῦ νοσέοντος ἴσχει τῇ τοῦ ζώου φυῇ. ἐκίκλησκον δὲ καὶ λέοντα τὸ πάθος, τοῦ ἐπισκυνίου τῆς ὁμοιότητος εἵνεκεν, τὴν ὕστερον φράσω· ἢ δὲ σατυρίησιν τῶν τε μήλων τοῦ ἐρυθήματος, καὶ τῆς ἐκ συνουσιῶν ὁρμῆς ἀσχέτου τε καὶ ἀναισχύντου. ἀτὰρ καὶ ἡρακλείην ὅτι τοῦδε μέζον οὐδέν, οὐδὲ ἀλκιμώτερον. μέγα μὲν ὦν τὸ πάθος ἐς δύναμιν. κτείνει γὰρ πάντων μᾶλλον δυνατώτατον· ἀτὰρ καὶ ἰδέεσθαι αἰσχρόν, καὶ δειματῶδες τὰ πάντα, ὡς ἐλέφας τὸ θηρίον. ἀλλ' ἄφυκτος ἡ νοῦσος· ἐγκλείεται γὰρ θανάτου ἔσω αἰτίῃ. ψύξις ἐστὶ τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ οὐ μικρά τε, ἢ καὶ πάγος, ὡς ἔντι μέγα χεῖμα· ὅτε τὸ ὕδωρ τρέπεται ἐς χιόνα, ἢ

καὶ χάλαζαν, ἢ κρύσταλλον, ἢ πάχνην. ἥδε ἐστὶ ἡ ξυνὴ θανάτου καὶ τοῦ πάθεος αἰτίη. ἀτὰρ οὐδὲ ἴσχει τέκμαρ οὐδὲν ἡ ἀρχὴ τῆς νούσου μέγα· οὐδέ τι ξενοπρεπὲς κακὸν τὸν ἄνθρωπον ἐπιφοιτῇ· οὐδὲ ἐπὶ τῇσι ἐπιπλῆσι τοῦ σκήνεος φαντάζεται, ὡς ἰδεῖν τε εὐθὺς καὶ ἀρχομένῳ ἀρῆξαι. ἀλλὰ τοῖσι σπλάγχνοισι ἐμφωλεύσαν ὅκως αἴθη, πῦρ ἤδη τύφεται, καὶ τῶν εἴσω κρατῆσαν, αὖθίς κοτε ἐπιπολαίως ἐξάπτεται, τὰ πολλὰ μὲν ὅκως ἀπὸ σκοπιῆς τοῦ προσώπου ἀρχόμενον τηλεφανὲς πῦρ καὶ κόν. μετεξετέροισι δὲ, ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἀγκῶνος, γούνατος, κονδύλων, χειρῶν τε καὶ ποδῶν. τῇδε καὶ ἀνέλπιστοι οἱ ἄνθρωποι, ὅτι περ ὁ ἰητρὸς οὐ πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ἀσθενεστάτας τοῦ πάθεος, τῇ τέχνῃ χρέεται ἐρραθυμίῃ καὶ ἀγνοίῃ τῶν καμνόντων τῆς ξυμφορῆς. νωθέες μὲν γὰρ, ὡς ἀπὸ σχεδίου προφάσιος· ὑπναλέοι, ἡσύχιοι, τὴν κοιλίην ἐπίξηροι. τάδε καὶ τοῖσι ὑγιαίνουσι κάρτα ἐνήθεα· ἐπὶ δὲ τῇσι αὐξήσεσι τοῦ πάθεος, ἀναπνοὴ βρομώδης, ἐκ τῆς ἔνδον ἀναφορῆς τοῦ πνεύματος. τοιάδε ὁ ἀὴρ, ἤπερ τῶν ἔξωθεν ἀϋτμὴν ἴσχειν δοκέει· οὖρα παχέα, λευκὰ, θολερὰ, ὅσα ὑποζυγίου· ἀφροδισίων ὁρμή τε καὶ ἀπέπτων ἡ ἀνάδοσις, καὶ οὔτε τουτέων ἐστὶ αἴσθησίς τε καὶ μελέτη. οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ ἢν μὴ πέψωσι γιγνώσκουσι· ὁμοίη ἀπεψίη καὶ πέψιος ἥδε· εἰς χρηστὸν γὰρ ἢ οἰκεῖον, οὐ ξυνίησι αὐτέοισι ἡ πέψις. ἀνάδοσις δὲ ῥηϊδίη, ὅκως ἐς τὴν ἑωυτέων τροφὴν, ἁρπάγδην ἕλκοντος τοῦ πάθεος. διὰ τόδε ἐπίξηροι τὴν κάτω κοιλίην· ὄχθοι ἐπανιστάμενοι, ἄλλοι παρ᾽ ἄλλους· ξυνεχέες μὲν οὐδέκω, παχέες δὲ καὶ τρηχέες, καὶ τὸ μεσηγὺ τῶν ὄχθων ἐρρεῖτο, ὅκως τὸ ῥινὸν ἐλέφας. εὐρέαι δὲ φλέβες, οὐ πλημμύρῃ τοῦ αἵματος, ἀλλὰ τῷ τοῦ δέρματος πάχεϊ· οὐκ ἐς πολλὸν δὲ καὶ ἕδρα δηλοῖ τοῦ παντὸς εἰς ἴσον ὄχθον ἐγχρομένου· τρίχες ἂν μὲν τῷ παντὶ προτεθνήκοισι, χερσὶ, μηροῖσι, κνήμῃσι, αὖθις ἥβῃ, γενείοισι ἀραιαὶ, ψεδναὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμαι· τὸ δὲ μᾶλλον πρόωροι

πολιοὶ, καὶ φαλάκρωσις ἀθρόη. οὐκ εἰς μακρὸν δὲ ἥβη καὶ γένειον ψιλά· εἰ δὲ καὶ ἐπιμίμνοιεν παῦραι τρίχες, ἀπρεπέστεραι τῶν ἀποιχομένων· δέρμα τῆς κεφαλῆς κατερρωγὸς ἐς βάθος· ῥυτίδες δὲ συχναὶ, βαθεῖαι, τρηχεῖαι· ὄχθοι ἐς τὸ πρόσωπον σκληροὶ, ὀξέες, ἄλλοτε μὲν ἐς κορυφὴν λευκοὶ ποιωδέστεροι δὲ τῇ βάσει· σφυγμοὶ μικροὶ, βαρέες, νωθροὶ, ὅκως δι' ἰλύος μόλις κινεύμενοι· φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι, καὶ ὑπὸ τῆς γλώσσης. κοιλίαι χολώδεες. γλῶσσα χαλαζώδεσι ἰόνθοισι τρηχεῖα· οὐκ ἀδόκητον καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος ἔμπλεων τοιῶνδε ἔμμεναι. καὶ γὰρ καὶ τοῖσι κακοχύμοισι ἱερείοισι τὰ κρέα χαλάζης ἐστὶ ἔμπλεα. ἢν δὲ πολλὸν αἴρηται ἀπὸ τῶν ἔνδοθεν ἡ πάθη, καὶ ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι φαίνηται, λειχῆνες ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι δακτύλοισι, γούνασι κνησμοὶ, καὶ τῶν κνησμῶν ἅπτονται μεθ' ἡδονῆς· ἀμπίσχει δὲ ὁ λειχὴν καὶ γένειον κοτὲ ἐν κύκλῳ· ἐρεύθει δὲ καὶ μῆλα ξὺν ὄγκῳ οὐ κάρτα μεγάλῳ· ὄπιες ἀχλυώδεες, χαλκώδεες· ὀφρύες προβλῆτες, παχεῖαι, ψιλαὶ, βρίθουσαι κάτω, μεσοφρύων ξυνηγμένων, ὀχθώδεες· χρῶμα πελιδνὸν, ἢ μέλαν· ἐπισκύνιον οὐ μέγα ἕλκεται καλύπτειν ὥστε, ὅκως τοῖς θυμουμένοις, ἢ λέουσι· διὰ τόδε, καὶ λεόντιον κικλήσκεται. τοιγαροῦν, οὐ λέουσι, οὐδὲ ἐλέφαντι μοῦνον, ἀλλὰ καὶ νυκτὶ θοῇ ἀταλαίντῳ· ὑπώπια, ῥὶς, ξὺν ὄγκοισι μέλασι, ὀκριοειδέες, χείλεων προβολὴ παχέη· τὸ δὲ κάτω πελιδνόν· ἔκρινες, ὀδόντες οὐ λευκοὶ μὲν, δοκέοντες δὲ ὑπομέλανες, ὦτα ἐρυθρὰ, μελανόεντα, κεκλεισμένα, ἐλεφαντώδεα, ὡς δοκέειν μέγεθος ἴσχειν μέζον τοῦ ξυνήθεος. ἕλκεα ἐπὶ τῇσι βάσεσι τῶν ὤτων, ἰχῶρος ῥύσις, κνησμώδεα· ῥυσσοὶ τὸ πᾶν σκῆνος ῥυτίσι τρηχέῃσι· ἀτὰρ καὶ ἐντομαὶ βαθεῖαι, ὁκοῖον αὔλακες μέλανες τῶν ῥινῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐλέφας τοῦδ' πάθεος τοὔνομα· ἰχνέων καὶ πτερνέων μέσφι τῶν μέσων τῶν δακτύλων ῥήξιες. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξῃ τὸ κακὸν, ἑλκώδεες τοῖς ὄχθοις, μήλων, γενείου,

δακτύλων, γονάτων κάκοδμα καὶ ἀναλθέα τὰ ἕλκεα.
ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοισι ἐξανίσταται, ἐπ' ἀλλοίοισι ἄλλα φρηνύε-
ται. ἤδη κοτὲ καὶ τῶν μελέων προαποθνήσκει τοῦ ἀνθρώπου
ἄχρι ἐκπτώσιος, ῥὶς, δάκτυλα, πόδες, αἰδοῖα, καὶ ὅλαι χεῖρες.
οὐδὲ γὰρ θανατοῖ τὸ κακὸν εἰς ἀπαλλαγὴν βίου αἰσχροῦ, καὶ
ἀλγέων δεινῶν πρόσθεν, ἢ ἐς μέλεα διατμηθῆναι τὸν ἄνθρω-
πον· ἀλλὰ μακρόβιόν ἐστι, ὅκως ἐλέφας τὸ ζῶον. ἢν δὲ καὶ
ἄλγος δριμέως ἔῃ τῶν μελέων, πολλόν τι ἐπικόπτει βαρύτερον.
δίψη καὶ ἄλλη πλανευμένων σιτίων ὄρεξις οὐκ ἀγεννὴς, ἄποιος
ἡ γεῦσις, οὐδὲ τερπνὸν ἡ ἐδωδὴ καὶ ἡ πόσις· ἁπάντων δὲ ὑπὸ
ἀχθηδόνος, μίσος, ἀσθενίη, ἐπιθυμίη λυσσώδης· κόποι αὐτό-
ματοι, μελέων ἑκάστου ἰδέη βαρεῖα, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀχθέει
καὶ τὰ σμικρὰ μέλεα· ἀτὰρ καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἅπαντα ἄ-
χθεται, οὐ λουτροῖσι τέρπεται, οὐκ ἀλουσίῃ· οὐ τροφῇ, οὐκ ἀσι-
τίῃ· οὐ κινήσι, οὐκ ἠρεμίῃ. πᾶσι γὰρ ἐφέστηκεν ἡ νοῦσος. ὕπνος λε-
πτὸς, ἀγρυπνίη κακίων ἐν φαντασίῃ, δύσπνοια καρτερή· πνί-
γες ὡς ἀπ' ἀγχόνης. ὧδε γοῦν τινὲς κατέστρεψαν τὸν βίον, νή-
γρετον ὕπνον ἐς θάνατον εὕδοντες. τοιούσδε οὖν ἐόντας τίς οὐκ
ἂν φύγοι, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐκτραπείη, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· κἢν κα-
σίγνητος τύχῃ· δέος καὶ ἀμφὶ μεταδόσιος τοῦ κακοῦ. πολλοὺς
γοῦν ἐπ' ἐρημίης καὶ ἐς ὄρεα τοῖς φιλτάτοις ἐξέθεσαν, οἱ μὲν
ἐς χρόνον ἐπαρήγοντες τῷ λιμῷ· οἱ δὲ, ὡς ἥκιστα σφέας ἐθέ-
λοντες ἐκθανεῖν. λόγος δὲ ὡς τῶν ἐπ' ἐρημίης ἀφιγμένων
τις, ἐξερπύσαντα ἐκ τῆς γῆς ἔχιν ἰδὼν, ὑπ' ἀνάγκης τοῦ λι-
μοῦ, ἢ τῷ πάθεϊ ἀχθεσθεὶς, ὡς ἀμείψασθαι τὸ κακὸν κα-
κῷ, ζῶντος ἐνέφαγε τοῦ ἔχιος, καὶ οὐ πρόσθεν ἐπελεύτησε,
πρὶν ἢ πάντα αὐτοῦ διασαπῆναι καὶ ἀποστῆναι τὰ μέλεα. ἄλ-
λον δὲ ἰδεῖν ἔχιν εἰς πίθον γλεύκεος ἑρπύσαντα, πιόντα τε τοῦ
γλεύκεος εἰς κόρον, ἀποβλύσαι· πολλὸν δὲ καὶ τοῦ ἰοῦ συ-
γκχεῖν τῷ γλεύκεϊ· ἐπεὶ δὲ ἀπεπνίγη τὸ θηρίον ἐν τῷ γλεύ-

κεῖ, χανδὸν καὶ πολλὸν τοῦ γλεύκεος πιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου, καὶ τοῦ πάθεος διζήμενον· ὡς δὲ ἐς κόρον ἧκε καὶ μέθην, ἔκειτο μὲν χαμαὶ τὰ πρῶτα, ὅκως ἀποθνήσκων· ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ κάρου καὶ τῆς μέθης ἐξήγρετο, περιερρύησαν μὲν τὰ πρῶτα αἱ κόμαι, ἔτι δὲ δάκτυλοί τε καὶ ὄνυχες· ἑξῆς δὲ περιτετήκεισαν πάντα. ἐπεὶ δὲ ἔτι ἐν σπέρματι ἡ δύναμις ἦν, ἐκκηροπλάστεεν αὖθις ὅκως ἐκ γενετῆς τὸν ἄνθρωπον ἡ φύσις. ἐξέθρεψε μὲν ἄλλας κόμας, καὶ ὄνυχας νέους, καὶ σάρκα καθαρήν, καὶ ἐξέδυ μὲν τὸ παλαιὸν ῥῖνος, ὡς γῆρας ἑρπετοῦ· ἐπανεκλήθη δέ, ὡς ἐς φῦμα ζωῆς, ὅκως ἄλλος ἄνθρωπος. ὧδε μὲν οὖν ὁ μῦθος, οὐ κάρτα μὲν ἀτρεκής, οὐ πάγχυ δὲ ἄπιστος. κακὸν γὰρ κακῷ βλαφθῆναι, πιστόν. τὴν φύσιν δὲ ἐπὶ τῷ ἐόντι ζωπύρῳ ἀνανεῶσαι τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἄπιστον ἐς τέρατος ἰδέην.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ξέων νούσων ἄκεα ξυναφέα τῇσι ἀμφὶ σημηΐων ἰδέῃσι, ὧν τοῖς ξυγγράμμασι ὅσα μοι πρόσθεν γέγραπται. ὁκόσα μὲν ὦν ἐν πυρετῷ θεραπείῃ γίγνεται, κατά τε τὴν τούτων διαφορὴν, καὶ κατὰ τὴν τῶν νοσημάτων ἰδέην, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ποικιλίην, τουτέων τὰ πλείω ἐν τοῖσι ἀμφὶ πυρετῶν λόγοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ ξὺν πυρετοῖσι ὀξέα γίγνεται πάθεα, ὁκοῖον ἡ φρενῖτις, ἢ αὖ δίχα πυρετῶν, ὁκοῖον ἀποπληξίη, ἀμφὶ τῶν δὲ μοῦνον τὰ ἄκεα φράσω, ὡς μὴ διαμαρτάνειν μηδὲ μακρηγορέειν ἕτερα ἐν ἑτέροισι γράφοντα. ἀρχὴ δὲ ἡ ὠυτὴ, ἥ καὶ ἀμφὶ τῶν παθέων, καὶ τελευτὴ ἡ ὠυτή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΡΕΝΙΤΙΚΩΝ, κεφ. α.

Κατακεκλίσθαι χρὴ τὸν νοσέοντα ἐν οἴκῳ εὐμέτρῳ, εὐκρήτῳ, χειμῶνος μὲν ἐν ἀλέῃ, θέρεος δὲ ἐν ψύχει νοτερῷ· ἔαρος δὲ καὶ φθινοπώρου πρὸς τὰς ὥρας τεκμαίρεσθαι. ἔπειτα ἡσυχίην ἄγειν κελεύειν καὶ αὐτὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίης ἅπαντας. ὀξυήκοοι γὰρ ἤδε ψόφου καταπλόμενοι φρενιτικοί· ἀτὰρ ὑπὸ τῆσδε μαίνονται. τοῖχοι λεῖοι, ὁμαλοὶ, μηδ' ὑπερέχοντες, μηδὲ ἄχιαι, μηδὲ γραφῇσι εὔκοσμοι. ἐρεθιστικὸν γὰρ τοιχογραφίη. καὶ γὰρ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀμφαιρέουσι ἵνα ψευδέα ἰνδάλματα, καὶ τὰ μὴ ἐξέχοντα ἀμφαφόωσι ὡς ὑπερέχοντα· καὶ πᾶσα πρόφασις αἰτίη, προσκλήσιος χρωτὶ φορῆς. κλίνης μῆκος καὶ πλάτος σύμμετρον, ὡς μήτε βλησρίζεσθαι ἐν τῇ πλατείῃ, μήτε ἀπὸ τῆς στενῆς ἐκπίπτειν κοίτης. ἐν ψιλοῖσι τοῖσι στρώμασι, ὡς μὴ κροκυδίζειν ὑπόμνησις ἔοι· ἀτὰρ ἤδε ἐν μαλθακοῖσι. ἀστεργὴς γὰρ τοῖσι νεύροισι ἡ σκληρὴ κοίτη· οὐχ ἥκιστα δὲ τῶν ἄλλων τοῖσι φρενιτικοῖσι τὰ νεῦρα πονέει. μάλα γάρ τοι ἀσῶνται φρενιτικοί. ἔσοδοι τῶν φιλτάτων. μῦθοι, καὶ λέσχη μὴ θυμοδακεῖς. πάντα γὰρ εὐθυμέεσθαι χρὴ, μάλιστα τοῖσι ἐς ὀργὴν ἡ παραφορή· κατάκλισις ἢ ἐν ζόφῳ, ἢ ἐν φωτὶ πρὸς τὸ νόσημα τεκμαρτέη. ἢν γὰρ πρὸς τὴν αὐγὴν ἀγριαίνωσι, καὶ ὁρέωσι τὰ μὴ ὄντα, καὶ τὰ μὴ ὑπεόντα φαντάζωνται, ἢ αὖτις ἑτέρων ἔπεα γινώσκωσι, ἢ ξένα ἰνδάλματα προσβάλλωνται, καὶ τὸ ξύνολον τὴν αὐγὴν ἢ τὰ ἐν αὐγῇ δεδίττωνται, ζόφον αἱρέεσθαι χρή· ἢν δὲ μὴ, τοὐναντίον. ἀγαθὸν δὲ πρὸς αὐγὴν σωφρονέειν τε καὶ πρηΰνεσθαι τὴν παραφορίην. ἀσιτίη μὴ μακρή· σιτία δὲ ὑγρότερα καὶ βραχύτερα καὶ συνεχῆ. μειλίγματα γὰρ θυμοῦ σιτία· εὐκαιρίη δὲ ἐν τῇσι ἐπανέσεσι ἀμφοῖν, καὶ πυρετοῦ καὶ παραφορῆς. ἢν δὲ ὑπὸ ἀσιτίης σημαίνωνται, καὶ

ἢν μὴ παρήκῃ ὁ πυρετὸς, διδόναι μὴ μεγάλα ἐπὶ πυρετὸν βλάπτοντα. ἀγαθὸν δὲ ξυμφωνέειν καὶ τὸν πυρετὸν, καὶ τὴν παραφορὴν, ἔστε τοῖς παροξυσμοῖς καὶ τὰς ἐπανέσιας. ἢν οὖν ἥκῃ ὁ καιρὸς ἐς θρέψιν, πρόσθεν σκεπτέον εἰ χρὴ ἀφαιρέειν αἷμα. ἢν μὲν οὖν ἡ παραφορὴ ξὺν πυρετῷ ἀρχῆθεν εἰσβάλλῃ τῆς πρώτης ἢ δευτέρης ἡμέρης, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι μάλιστα τὴν μέσην· ἀτὰρ καὶ ἢν ἐς τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέρην ἡ παραφορὴ ἥκῃ, μέσφι τῆς πρώτης τῶν κρισίμων περιόδου, τάμνειν· εἰ δὲ προσωτέρω τοῦ δέοντος χρόνου ἑκταίῳ ἐόντι ἢ ἑβδομαίῳ εἴη, πολλὸν πρὸ τῶν κρισίων ἐν τοῖσι ὀξέσι κενοῦν χρὴ, ἢ φαρμακεύειν, ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἐρεθισμοῖσι χρέεσθαι. ἀτὰρ καὶ φλέβα τάμνων, μὴ πολλὸν ἀφαιρέειν, κἢν ἐν ἀρχῇ τάμνῃς. φρενῖτις γὰρ εὔτρεπτον ἐς συγκοπὴν κακόν. ἢν δὲ πολυπληθὴς ὁ νοσέων ἔῃ, καὶ νεηνίης, καὶ ἐξ ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης, οἷδε οὐ τῆς φρενίτιδος ἔασι οἱ λογισμοὶ ἀλλὰ καὶ αὖθις παραφορῆς, πολλὸν τουτέων ἀφαιρέειν αἷμα· πολλὸν δὲ μεῖον ἀφαιρέειν, ἢν οἵδε ἔωσι οἱ φρενιτικοί· τάμνειν δὲ φλέβα τουτέων εὐτολμότερον, ἢν ἐξ ὑποχονδρίων καὶ μὴ ἀπὸ κεφαλῆς ἡ νοῦσος ἦ. ἐνθάδε γὰρ τῆς ζωῆς ἐστὶν ἡ ἀρχή· κεφαλὴ δὲ, χῶρος μὲν αἰσθήσιος, καὶ νεύρων ἀφέσιος· αἷμα δὲ παρὰ καρδίῃ ἕλκει μᾶλλον, ἢ ἄλλοισι δίδοι. ἢν οὖν πεπόνθῃ ἥδε, οὐ χρὴ τὴν ἔσω ἀγκῶνι τάμνειν φλέβα. τάδε γὰρ πάθεα, κενεαγγέειν ἐφ᾽ οἷσι ἡ βλάβη οὐ σμικρή. κἢν μὲν ἡ δύναμις ἀντέχῃ εἰς τὸ ἱκανὸν τοῦ κενώσιος, ἅπαξ ἀφαιρέειν, ὅκως μὴ ἐν τῇ διαστάσει τῆς ἐπαφαιρέσιος διόλλυται τοῦ τροφῆς ἡ ἐγκαιρείη. ξυνεχέες γὰρ τοῖσι φρενιτικοῖσι οἱ πυρετοὶ, καὶ οὐδὲ ἐπανέσιας μακρὰς, ἀλλὰ βραχείας καὶ ἀσήμους κουφισμοὺς ποιεύμενοι. ἢν δὲ περὶ τῆς ξυμμετρίης ἀπαυδήσῃ ὁ νοσέων, ἐς δευτέρην ἐπανέσιν ὑπερβαλλέεσθαι, ἢν μὴ ἐς μακρὸν ἐκπίπτῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀνακαλεσάμενον ὀσμήσεσι καὶ ψαύσεσι προσώ-

του, καὶ πέσι ποδῶν, αὐτίκα ἀφαιρέειν· γνῶμα δὲ τῆς αὐταρκίης ἡ δύναμις. Τροφὴ ὑγρὴ πᾶσι μὲν τοῖς πυρεταίνουσι· οὐχ ἥκιστα δὲ φρενιτικοῖσι. ἐπιξηρότεροι γὰρ πυρετῶν μούνων· οὐδὲ μελίκρητον, ἢν μὴ χολώδεες ἔωσι. εὔπεπτον γὰρ τοῖσι πικροχόλοισι. χόνδροι πλυτοὶ ξὺν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα διδόναι ἁπλᾶ, ὁποῖα θύμβρης ἢ σελίνου, ἢ ἀνήθου ἐνεψημένων· εὔπνοα γὰρ τάδε καὶ διουρητικά· σύμφορον δὲ φρενιτικοῖσι χρῆσις· λαχάνων πάντων μὲν, μάλιστα δὲ μαλάχης· ἀγαθὸν γὰρ τὸ γλίσχρασμα, καὶ ἐς λειότητα γλώσσης καὶ ἀρτηρίης, καὶ ἐς τὴν τῶν κοπρίων διέξοδον· ἄριστον δὲ καὶ τεῦτλον καὶ βλίτον, καὶ κορωνόπους, ἢ κολοκύνται καθ' ὥρην, καὶ ὅ,τι ἂν ἐφ' ἑκάστης ὥρης ἄριστον ᾖ. πτισάνης δὲ χυλὸς, ὑγρότατος μὲν ἐν περιόδοισι ὡς εὐτροφώτερος ἔοι· ἔστι δὲ μᾶλλον παχύτερος, ὁκόσον ἂν ἡ νοῦσος παρήκοι χρόνον. ὑποστέλλεσθαι δὲ ἐν τῇσι κρίσεσι, καὶ μικρὸν πρὸ τῶν κρισίμων. ἢν δὲ ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἴῃ, μὴ ἀφαιρέειν τῶν παραθεσίων· ἀλλὰ σιτώδεα διδόναι, ὡς ἐξαρκέσῃ ὁ νοσέων· οὔτε καὶ κρεῶν ἀκρέων, καὶ πετεινῶν χρέος τὰ πολλὰ τοῖσι χυλοῖσι ἐκτηκομένων. κάρτα γὰρ χρὴ τάδε ἐν τῇ ἑψήσει λύεσθαι· ἰχθύων οἱ πετραῖοι τῶν ἄλλων εἰς κρέσσον ἔστων· ἐπίπαν δὲ τοῖς ἐν τῇ χώρῃ ἀρίστοις αἱρετέον. ἄλλη γὰρ ἄλλας φέρειν ἰχθύων ἰδέας πεπίστευται χώρη. ὀπώρας οἰνώδεος ἀποστέλλεσθαι· κεφαλῆς γὰρ καὶ φρενῶν ἅψιν ποιέει· ἢν δὲ ἀνάγκη ἔῃ τῆς δυνάμιος ἢ τοῦ στομάχου βιαζομένων, ἑφθὰ ἐν μελικρήτῳ, ἢ ὀπτὰ ἐν στέατι, ὁκοῖον μῆλα δοτέον. τῶν ἄλλων θερμῷ ὕδατι ἕκαστον ἐκλύειν, ἢν ἐς μούνην τὴν τοῦ στομάχου παραμυθίην διδῷς· ἢν δὲ καὶ ἐς δύναμιν δέῃ, μὴ κάρτα τὸ οἰνῶδες ἐκλύειν. Τροφὴ μὲν ὦν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιήδε. τέγγειν δὲ τὴν κεφαλὴν ἐς ἔμψυξιν λίπαϊ ἐλαίης ὄμφακος πεπειμμένης. ἀλγέεσθαι γὰρ ἡ κεφαλὴ οὐ φιλέει φρενιτικοῖσι· ἢν δὲ καὶ ἀγρυ-

ἀνίῃ καὶ φαντασίῃ ἔωσι, ῥοδίνου μίσγειν ἴσον ἴσῳ τὰ πρῶτα· ἔπι δὲ μᾶλλον τὸ ῥόδινον ἔστω πλέον ἐς ψῦξιν καὶ ἔμψυξιν τῆς κεφαλῆς. ἢν δὲ καὶ τὴν γνώμην παρακινέωνται, καὶ τὴν φθέγξιν ἐξαλλάσσωνται, ἑρπύλου κόμης ἐνεψητέον ἐν τοῖσι ἐλαίοισι, ἢ κισσοῦ χυλὸν ἢ πολυγόνου παραχυτέον. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἡ παραφορὴ ἐξάπτηται, καὶ πευκέδανον καὶ σφονδύλιον τοῖσι ἐλαίοισι ἐνεψεῖν, καὶ ὄξεος παραχεῖν. ἀτμὶς γὰρ τάδε καὶ θέρμης διαπνευστικά, καὶ παχέων χυμῶν διαλυτικά, ἃ τῆς παραφορῆς ξυναίτια. πεφυλάχθαι δὲ χρὴ τάδε, ὡς μὴ ἐς τὸν αὐχένα καὶ τοὺς τένοντας ἡ τέγξις ἥκῃ. πολεμίη γὰρ τένουσι καὶ νεύροισι. καιρὸς δὲ πάσης τέγξιος, πλὴν τῆς ἐσβολῆς τοῦ παροξυσμοῦ· ἀραιοτέρη δὲ ἐν τῇ ἀναβάσει· πάντων δὲ μάλιστα ἐν ἀκμῇ ἢν δὲ αὖ ἐκμαίνωνται, τῇδε μάλιστα τέγγειν ψυχρῷ, καὶ ψυχροτέρῳ ἐπὶ μᾶλλον θέρεος ὥρῃ· χειμῶνος δὲ χλιαρῷ· εἰς δὲ τὸ πρηΰνειν τὴν παραφορὴν, ὀξυκρήτῳ, ἢ κονύζης ἑψήματι καὶ σπογγίῃ τὰ πρόσωπα πυριῆν, ἔπειτα χρίειν οἰνανθίνῳ ἢ κροκίνῳ λίπαϊ, καὶ τὰς ῥῖνας καὶ τὰ ὦτα· τοῖσι δὲ διαχρίειν. τάδε μέντοι καὶ ὕπνου ἀγωγά. ἢν γὰρ πάννυχοι μὲν ἐγρηγόρωσι, μηδὲ δι' ἡμέρης εὕδωσι, ἀτενέες δὲ τὸ ξύμπαν ἔωσι, ὀφθαλμοὶ δὲ ὁκοῖόν τι κέρας ἑστήκωσι, βλησχίζωνται δὲ καὶ ἐξανιστῶνται, ὕπνον αὐτοῖσι καὶ ἠρεμίην μηχανέεσθαι, πρώτιστα μὲν διὰ τῶν τῆς κεφαλῆς τεγξίων, ῥοδίνου ἀκρήτου, ἢ ἀμαρακίνου, ξὺν χυλῷ κισσοῦ, ἢ ἑρπύλου, ἢ καὶ μελιλώτου ἀφεψήματι. ἐπὶ μᾶλλον δὲ ὑπνωτικὸν, μήκων ἀφεψηθεῖσα ἐν λείπασι, ἔς τε τὸ τῆς κεφαλῆς βρέγμα, ἢ ὕδατι ἐς τὸ πρόσωπον ξὺν σπογγίῃ. ὑποτιθέναι δὲ χρὴ καὶ αὐτὰς ὅλας, εἰ εἶεν νεοδρεπέες χλωρὰς τοῖσι ὑποκεφαλαίοισι. παχύνει γὰρ καὶ ὑγραίνει τὸ πνεῦμα, ξηρὸν τε καὶ λεπτὸν ἐὸν, καὶ ὁμίχλην τῇσι αἰσθήσεσι παρέχον· βαρὺ δὲ τὸ νωθὲς ὁμίχλη, ἥ περ ὕπνου ἀρχή. ἢν δὲ μεζόνων δέωνται, καὶ αὐτὸ τὸ

μιγνύντας ἐς τὰ μέτωπα ξὺν ὕδατι χρίειν· ἠδὲ ὑπαλείφειν τὰς ῥῖνας, καὶ ἐς τὰ ὦτα ἐγχέειν. ψηλαφίη ποδῶν, διαφῆς ξὺν λίπεϊ, ψαῦσις τῆς κεφαλῆς· ἄλυπον δὲ καὶ κνῆσις μάλιστα κροτάφων τε καὶ ὤτων. καὶ γὰρ καὶ τὰ θηρία ἐς ἀνάπαυλαν ὀργῆς τε καὶ θυμοῦ κνήσι ὤτων τε καὶ κροτάφων δαμνονται· ὕπνου δὲ ἀγωγὰ ἑκάστου καὶ τὰ ξυνήθεα· ναυτίλῳ μὲν ἡ ἐν ἀκάτῳ κατάκλισις, καὶ ἐν θαλάσσῃ περιφορὴ, καὶ αἰγιαλῶν ἦχος καὶ κυμάτων κλύπος, ἀνέμων τε βόμβος, καὶ θαλάσσης καὶ νηὸς ὀδμή· μουσικῷ δὲ ἔτι ἐθισμὸς αὐλῶν ἐφ' ἡσυχίῃ, ἢ ψαλμὸς λύρης, ἢ πηκτίδος, ἢ μετὰ παίδων ξὺν ᾠδῇ· διδασκάλῳ δὲ νηπιάχων μύθων προσομιλίη· ὅμοιοι δὲ ἄλλα ὕπνου θελκτήρια. τοῖσι δὲ ὑποχονδρίοισι καὶ τῇ κοιλίῃ ἐμβρέγματα, καὶ ἐπιπλάσματα, ἢν φλεγμονὴ καὶ σκληρίη ἐπαίρηται, καὶ φῦσα, ἔλαιον δρυπεπεῦς ἐλαίης μὴ ὠμῆς ἐμβάλλειν. παχὺ γὰρ καὶ γλίσχρον καὶ ἀλεεινόν. τὸ δὲ ὦν χρέος ἐν φλεγμασίῃ. ἐνεψήσθω δὲ ἐν αὐτῷ ἄνηθον, κόνυζα· ἀγαθὸν γὰρ ὁμοῦ τὰ πάντα. ἢν δὲ καὶ φῦσα ἐνῇ, κυμίνου καὶ σελίνου τῶν καρπῶν, ἠδὲ ὁκόσα οὔρων καὶ φυσέων ἀγωγά· καὶ νίτρον ἐνεψήσαντα ἐμπάσσειν. ἢν δὲ τὸ ἧπαρ τὴν πεῖσιν καὶ τὴν ὀδύνην ἴσχῃ, ἔρια μὲν ἔστω οἰσύπῳ πιναρὰ ἀπὸ τῆς οἰός· ἔλαιον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὀμφακος, ἢ ῥόδινον· μίσγειν δὲ χρὴ σίραιον ἐλλιωτικόν, ἢ κρῆτα, καὶ ἐνεψεῖν μελίλωτον, μίξαντά τε ἐς ἕνα χυλὸν τὰ πάντα καταιονεῖν τὸ ἧπαρ· σπλήνη δὲ τὸ ἔλαιον ξὺν ὄξει ἔστω, ἢ εἰ μέζον ἢ περιωδυνέει, ὀξύκρητον, καὶ αὐτὴ ἐρίων σπογγίη ἁπαλή. μάλα γὰρ τοῖσδε ὁ σπλὴν χαίρει τε καὶ πρηΰνεται. ἢν δὲ τὰ ὑποχόνδρια εἴσω ᾖ, ἠδὲ ἄνω εἰρύηται, καὶ τὸ δέρμα περιτείνηται, ἄριστον μὲν αὐτὴ τοῦ λίπαος, ἢ ξὺν αὐτέῳ παχὺ ἐπικαίριον ἴσον· κόνυζα δὲ ἔσω καὶ λιβανωτὶς τὰ ἐνεψήματα, καὶ ἄνηθον οὐκ ἀτερπές. ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν ἐπικαιρίη ἔῃ, τοῖσι μὲν ἐλαίοισι τοῖσι αὐτέοισι χέεσθαι, ἐπὶ τοῖσι ὁμοίοισι·

ὕλη δὲ λίνου σπέρμα, καὶ τῆλις, καὶ ἄλητον κριθῆς λεπτόν· ἀγαθὸν δὲ καὶ κύαμος, καὶ ὄροβος, ἢν διοιδαίνῃ ἡ γαστήρ· κέγχρος δὲ φωχθεῖσα ἐν μαρσύπποισι, πυρίημα κοῦφον καὶ μαλθακόν· ἀληλεσμένη δὲ καὶ ὑδεροώδεσι ξὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ λίνου σπέρματι, ἐπίπλασμα ἀγαθόν· αὕτη δὲ καὶ βοτάναι καὶ σπέρματα ὁκόσα μοι ἐν τοῖσι ἐμβρέγμασι λέλεκται, καὶ ἐν τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἔστω τὰ ἑωυτά· μέλι δὲ καὶ ξὺν αὐτέοισι μὲν ἀγαθὸν ἐς σύστασιν τῶν ξηρῶν, καὶ ἐς μίξιν τῶν αὐχμηρῶν, καὶ ὡς ἡ θέρμη ἐς πολλὸν διαρκέῃ· ἀγαθὸν δὲ καὶ αὐτὸ μοῦνον, καὶ ἐπίπλασμα ἡμίεφθον, καὶ ἔμβρεγμα ξὺν τινὶ τῶν ὑγρῶν λυθέν, μαλθάξαι, ἀλεῖψαι, φυσέων καὶ οὔρων ἀγωγόν, περιηθῆναι περισσάς. τάδε γὰρ καὶ μελίκρητον ποιέει ποθέν, καὶ τουτέων πλέονα καὶ κρέσσονα, εἴσω παρελθὸν ἀρτηρίῃ καὶ πνεύμονι, καὶ θώρηκι καὶ κοιλίῃ. ξυνεχέως δὲ τὴν κοιλίην ἐρεθίζειν βαλάνοισι ἢ διαχρίσιοισι. ἐπιξηραίνονται γὰρ πολλά, ἔς τε τὴν ὁλκὴν τῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· ἀτὰρ ἢ δὲ ἐς διαπνοὴν τῶν ἐν τῷ θώρηκι ἀτμῶν, καὶ ἐς κρίσιν τῶν ἐν τῇ κοιλίῃ. ἢν δὲ καὶ πολλῶν ἡμερῶν ἡ γαστὴρ ἐπίσχηται, κλύζειν χρὴ μελικρήτῳ, καὶ ἐλαίῳ, καὶ νίτρῳ. ἢν δὲ μὴ ἀξίως ὑποκαταστῶσι αἱ τῆς φλεγμονῆς περιωδύνες, σικύην θέντα, ἐνταμνεῖν, ἔνθα ἂν ἡ φλεγμονὴ κρατέῃ καὶ μέζων ἔῃ· μίην δὲ ἢ δευτέρην, ὅκως ἂν τά τε φλεγμαίνοντα σημαίνῃ, καὶ ἡ δύναμις κελεύῃ, ἀτὰρ καὶ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος· τοῖσι δὲ τεκμαρτέον. ἀμετρίη γὰρ συγκοπῆς αἰτίη. ἐς μὲν ὦν ἡμέρην μίην ἢ δευτέρην, τέγξις ἡ ἑωυτή, ἐς δὲ τὴν τρίτην κηρωτὴ ξὺν τινὶ λίπαϊ τῶν ἐμβρεγμάτων. ἔπειτα ἐπιθήματα, ἐν φλεγμασίῃ μὲν ἢν ἐπέωσι, ὕσσωπος, τῆλις ἑφθὴ ἐν μελικρήτῳ, τερμίνθου τοῦ φυτοῦ ῥητίνη, κηρός· τὰ δὲ ἔλαια ἐπὶ τοῖσι αὐτέοισι τὰ ἑωυτά. ἢν δὲ μὴ τουτέοισι ἐπανίῃ μηδὲν ἡ διαφορή, κουρὴ τῆς κεφαλῆς χρέος, ἢν μὲν μήκισται εἶεν αἱ κόμαι, τὰ περισσὰ ἐς ἥμισυ· εἰ δὲ βραχύ-

τέρα, ἐν χρῷ· ἔπειτα μεσηγὺ ἀναλαβόντα τὴν δύναμιν, σικύην κατὰ τῆς κορυφῆς προσβάλλειν, ἠδὲ ἀφαιρέειν αἷμα· κούφη δὲ προτέρη ἐς τὰ μετάφρενα κεκολλήσθω· ἐπεὶ δὲ τὸ θώρηκα ἐν πάσῃσι τῇσι ὀξέῃσι νούσοισι ἀκέεσθαι χρή, πάντῃ τὸν κάμνοντα ξὺν καρδίῃ καὶ πνεύμονι, πρόσω μὲν ὑπὸ ἀνάγκης τῆς ἀναπνοῆς, ἄλλοτε μὲν θερμῆς, ἄλλοτε δὲ ψυχρῆς· ἔτι δὲ ὑπὸ πυρετοῦ καυσώδεος καὶ βηχός, καὶ ὑγρῶν πονηρίης, καὶ νεύρων κοινωνίης, καὶ στομάχου συμφορῆς, ὑπεζωκότος τε καὶ διαφράγματος κακίης· καρδίη γὰρ ἢν πάθῃ μέζον τι δεινὸν οὔποτε ἀκέεται. ἐπὶ δὲ τοῖσι φρενιτικοῖσι καὶ μάλα χρὴ τάδε μειλίσσειν. διαφορὴ μὲν γὰρ μετεξετέροισι ἐκ τινὸς τῶν ἐν τῷ θώρηκι· ἀναπνοὴ θερμή τε καὶ ξηρή, δίψος δριμύ, ἐκ δύσφορον πῦρ, τῷ πάντῃ ἐς θώρηκα ξυῤῥέειν. καὶ κακίη μέν, ἀπὸ τοῦ οἰκείου θάλπεος τετραμμένου· μέζων τε καὶ δυσφορωτέρη ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐς θώρηκα ξυνδόσις. ἄκρα γὰρ ψυχρά, κεφαλή, πόδες τε καὶ χεῖρες· ὕπερθεν δὲ τῶνδε ὁ θώρηξ· καὶ δέεται ὧν ἀρήγειν ὑγρασίῃ καὶ ψύξι. τέγξις μὲν ὧν ἐλαίου ξὺν χαμαιμήλῃ ἑψηθέν, ἢ νάρδῳ· θέρεος δὲ καὶ στραῖος ἐλληνικός. ἢν δὲ καὶ ἐπιθέτοισι δέῃ χρέεσθαι, φοίνικες ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ δευθέντες· ἔπειτα λεῖοι ἐς μάζαν τετριμμένοι, ξὺν νάρδῳ, ἀλφίτοισι, οἰνάνθῃ, προσηνὲς θώρηκι ἐπίπλασμα· ψυκτικὸν δὲ καὶ μῆλα θλασθέντα ξὺν μαστίχῃ καὶ μηλώτῳ. πάντα δὲ κηρῷ καὶ νάρδῳ ἀναλαμβάνειν· ἢν δὲ καὶ τὸν στόμαχον ἔχῃ νάρκη, καὶ ἀποσιτίη, ἀψινθίου χυλὸν ἢ κόμην τοῖσι δὲ ξυλλεαίνειν· καὶ τῷδε ἑψηθέντι ξὺν λιπαῖ καταιονεῖν τὸ ὑποχόνδριον. πιπίσκειν δὲ καὶ τὸ ἀπόβρεγμα, ἢ χυλὸν αὐτέου περὶ τῆς τροφῆς, ὁκόσον κυάθοις δύο τοῦ ἀποβρέγματος, ἢ κύαθον πικροῦ τοῦ χυλοῦ ξὺν ὕδατος κυάθοις δύο. ἢν δὲ καὶ καῦσος ἔχῃ τὸν στόμαχον, ἐκ ἀπὸ τῆς καταστάσιος τῆς νούσου, ἀλλ᾽ αὐτοῦ μούνου ἀπὸ χυμῶν δριμέων καὶ ἁλμυρῶν, ἢ ὑπὸ χολῆς δακνομένου, καὶ δίψα

αὐαινομένου, ὑδρομιγὲς γάλα δοτέον ἐν τροφῇ, ὅσον ἡμικοτύλιον τοῦ γάλακτος ἐν ὕδατος κυάθῳ ἑνί· ῥυμφαίνειν δὲ αὐτέυ τὸ πλεῖστον· βραχὺ δέ τι καὶ ζωμοῦ ξὺν ἄρτῳ ἀναλίσκειν. ἢν δὲ καὶ καῦσος ἔχῃ τὸν ἄνθρωπον, καὶ δίψος τε ἀπορίη, καὶ μανίη, καὶ ἐπιθυμίη ψυχροῦ ὕδατος, διδόναι, μεῖον μὲν ἢ ὁκόσον ἐν καύσου νούσῳ αὐτῇ φρενίτιδος. τῶν δὲ γὰρ ἀμφὶ τῶν νεύρων ὀῤῥωδέειν χρή. διδόναι οὖν ὁκόσον ἐς στομάχου ἄκος· ὀλίγον δὲ ἀπαρκέει. βραχύποται γὰρ οἱ φρενιτικοί. ἢν δὲ καὶ ἐς συγκοπὴν ῥέπωσι· γίγνεται γὰρ καὶ τόδε· τῆς μὲν γὰρ δυνάμιος λυομένης, ἱδρῶτι δὲ χεομένου τοῦ αὐτοῦ, πάντων δὲ εἰς τὸ ἐκτὸς τὴν φορὴν ποιευμένων τῶν ὑγρῶν, καὶ τοῦ τόνου λυομένου, καὶ τοῦ πνεύματος, ἔστι ἀκινδύνη μὲν τῆς παραφορῆς, δέος δὲ εἰς ἀτμὸν λυθῆναι καὶ ὑγρασίην τὸν ἄνθρωπον· ἄλκαρ μοῦνον ἐστὶ οἶνος, θρέψαι μὲν ὠκέως κατ' οὐσίην, καὶ ταύτῃ μέχρι περάτων μολεῖν· τόνῳ δὲ περιθεῖναι τόνον, καὶ πνεῦμα νεναρκωμένον ἐγεῖραι, ψῦξιν ἀλεῆναι, σύψαι πλάδον, φερομένων ἔξω καὶ ῥεόντων κρατῆσαι, ἡδὺς μὲν ὀσφραίνεσθαι ἐς ἡδονήν· κραταιὸς δὲ στηρίξαι δύναμιν ἐς ζωήν· ἄριστος δὲ μειλίξαι θυμὸν ἐν παραφορῇ. τάδε μέντοι τρεῖς ἅμα πάντα πρήσσει. θυμόντες γὰρ πρηΰνονται μαλθάξει φρενῶν, καὶ ἐξ ἑωυτέων ἐς δύναμιν τρέφονται· ἀτὰρ ἠδὲ ἐωυλέοισι ἐμπνέουσι ἐς ἡδονήν, πρόσσω μὲν ἤδη πολλὸν ἥκει χρόνου. ὅταν δὲ ὁ πυρετὸς νωθὴς ἔῃ, ἀτὰρ ἠδὲ ἡ παραφορὴ ἐς μώρωσιν τρέπηται· τὸ δὲ ὑποχόνδριον μὴ πολλόν τι προσβλάπτηται, ἢ ὄγκῳ, φυσήσι, σκληρίῃ, κεφαλὴ δὲ τὸ πλέον ἔχῃ τῆς αἰτίης, χρὴ ἐπιλμέοντα λούειν, ἠδὲ καταιονεῖν πολλόν τι τὴν κεφαλήν. ἥ τε γὰρ ἕξις ὑγρανθήσεται, καὶ ἡ κεφαλὴ διαπνευσθήσεται, καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος ἐπιλμιάσθη. ὧδε γὰρ τὸ μὲν ξηρὸν ἀμβλύνεται, καὶ καθαρεύεται τῆς ὁμίχλης ἡ αἴσθησις· ἡ δὲ γνώμη εὐσταθὴς ἠδὲ ἔμπεδος μίμνει. τάδε μέντοι τῆς λύσιος τῆς νούσου γνώματα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΗΘΑΡΓΙΚΩΝ,

κεφ. β.

Ληθαργικοῖσι κατάκλισις ἐν φωτὶ καὶ πρὸς αὐγήν· ζόφος γὰρ ἡ νοῦσος· ἤδε ἐν ἀλέῃ μᾶλλον· ψύξις γὰρ ἔμφυτος ἡ αἰτίη· κοίτη εὐαφής, χρώματα, τοιχογραφίη, ποικίλα πάντα, ὁκόσα γὰρ ἐρεθιστικὰ ὄψιος, ἀκοῆς, ψηλαφίη ξὺν πιέσι ποδῶν, τιλμοί, κνησμοί· ἢν βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, ἐμβόησις, νουθεσίη ὀργήλη, δεῖμα ἐφ' οἷσι δειμαίνει. προσαγγελίη τῶν ὁκόσα ἐπόθεε καὶ προσεδόκεε. πάντα ἐς ἐγρήγορσιν, ἐναντίως τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφὶ δὲ καὶ κενώσιος ληθαργικῶν, τάδε χρὴ γινώσκειν· ἢν μὲν ἐξ ἑτέρης νούσου, ὁκοῖόν τι φρενίτιδος διαδέξηται ἡ λήθη, φλέβα μὲν μὴ τάμνειν, μηδὲ ἀθρόον ποθὲν κενοῦν αἷμα. ὑποκλύζειν δὲ τὴν κοιλίην, μὴ τοῦ κοπρώδεος εἵνεκε μοῦνον, ἀλλ' ὅκως τι καὶ ἄνωθεν ἀντισπασθῇ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὀχετευθῇ. πλέον οὖν ἔστω δριμύ τε καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῷ κλύσματι, εἰ καστόρειον ἐμπάσσοις. ψυχρὸν γὰρ τὸ κάτω ἔντερον ληθαργικοῖσι, καὶ πρὸς ἔκκρισιν νεκρῶδες· ἢν δὲ μὴ ἐκ διαδέξιος νούσου, ἀλλ' ἑωυτέου ἄρχηται ὁ λήθαργος, καὶ δοκέῃ πεπλῆσθαι ὁ νουσέων, ἢν μὲν αἵματος, φλέβα τὴν ἔσω ἀγκῶνι τάμνειν· ἢν δὲ φλέγματος ὑδατώδεος, εἴτε ἄλλων χυμῶν, καθαίρειν χρὴ κνεώρῳ σὺν τῇ πτισάνῃ, ἢ ἐλλεβόρῳ μίγνυμι ξὺν μελικρήτῳ, πρὸς τῇσι ἀρχῇσι, ἢν μετρίως βούλῃ· ἢν δὲ μεζόνως, τοῦ φαρμάκου τῆς ἱερῆς καλεομένης νῆστι διδόναι ὁλκῆς < β. ξὺν μελικρήτου κυάθοις τρισί, καὶ περιμείναντα καθήρασθαι· τότε διδόναι σιτία, ἢν καιρὸς ᾖ· ἢν δὲ μή, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην ἡ τροφή· εὐκαιρείη δέ κοτε καὶ ἀνεσπέρη γίγνεται τῆς ἱερῆς ὁλκῆς < α. ὕδατι, ἢ μελικρήτῳ λυομένη κυάθοις δύο. ἀτροφίη κακόν, κακὸν δὲ καὶ πολυτροφίη. χρὴ ὦν ὀλιγοσιτίῃ χρέεσθαι ἐς ἑκάστην ἡμέρην. ἀθρόον

δὲ μὴ

δὲ μὴ ἀσιτεῖν. ὑπομνήσιός τε γὰρ ἡδὴ ἀλέης τῷ στομάχῳ
χρέος ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέρην. ἀτὰρ καὶ ἡ τροφὴ ἔστω λεπτύ-
νουσα, καὶ διαχωρητικὴ ἐν ζωμοῖσι μᾶλλον ἢ ὀσπρείοισι, ἀλε-
κλοειδὶ, κεγχρειδὶ· λινόζωστις δὲ ξυνεψείσθω, καὶ ὄξος παρα-
χεέσθω, καὶ τοῖσι δὲ χυλοῖσι ἐμβάλλειν, εἴ ποι δέοι χυλῷ χρέ-
εσθαι πτισάνης, εὔπνοον ἠδὲ οὔρων ἀγωγὸν, μάραθρον, σέλι-
νον, τὰ λάχανα, ἢ σικύων τοὺς καρπούς. ἀγαθὸν δὲ καὶ πρά-
σον τῇ δριμύτητι, καὶ κράμβη ξὺν ἐλαίῳ καὶ γάρῳ· ἄριστον δὲ
καὶ κύμινον γλυκὺ ξὺν κράμβῃ φυσέων ἠδὲ οὔρων. ἐρεθιστι-
κὸν γὰρ ἡ κύστις, ἠδὲ γαστὴρ ἐν πάσῃ τῇ νούσῳ. τέγξιες τῆς κε-
φαλῆς, αἵπερ καὶ τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφοῖν γὰρ αἱ αἰσθήσιες
πλέαι γίγνονται ἀτμῶν, ἃς ἀπελαύνειν χρὴ ψύξει καὶ στύψει, ῥο-
δίνου καὶ κισσοῦ χυλῷ· ἢ ἐξατμίζειν ἐς διαπνοὴν τοῖσι λεπτύ-
νουσι, οἷον ἑρπύλλῳ, ὄξει σὺν τῷ ῥοδίνῳ. ἢν δὲ νεύρων πόνος ἔῃ
καὶ ψύξις ὅλου, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀκρέων, τῷ καστορίῳ ξὺν
ἀνηθίνῳ λιπαίνειν, ἠδὲ τέγγειν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ
τὴν ῥάχιν χρίειν τῷ αὐτῷ ξὺν λίπαϊ σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ, ἢ
παλαιῷ· ξυγχρίειν δὲ καὶ τὼ χεῖρε ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ τὼ πόδε
ἀπὸ τῶν βουβώνων. τοῖσι δὲ μέντοι καὶ τὴν κύστιν καταιονεῖν, καὶ
ὡς νεῦρον πάσχουσαν, καὶ ὡς οὔρων ὁδὸν κάμνουσαν· ἀτὰρ
καὶ τῇ δριμύτητι τῶν χυμῶν ἀχθομένην. χολώδεα γὰρ τὰ
οὖρα. ἢν δὲ μέζων ὁ τρόμος ἔῃ, καὶ κίνδυνος σπασμοῦ, καὶ σι-
κυωνίῳ ἐς τὴν κεφαλὴν ὑπ' ἀνάγκης χρέεσθαι· ὀλίγη δὲ ἤ-
τω ἡ χρῆσις. ἢν δὲ καὶ φλεγμασίαι τῶν ὑποχονδρίων ἔωσι, καὶ
πρήσιες καὶ φῦσαι, καὶ περιτάσιες τοῦ δέρματος, ἢ κοῖλον γίγνη-
ται εἴσω εἰρυομένου τοῦ ὑποχονδρίου, ἐμβρέγματα καὶ ἐπι-
πλάσματα, ὁκόσα μοι ἐν φρενιτικοῖσι λέλεκται. σικύῃ ἥκιστα
χρέεσθαι, ἢν ἀπὸ φρενίτιδος ἔωσι. εὐτολμότερον δὲ, ἢν ἀρ-
χῆθεν ἡ νοῦσος εἰσβάλλῃ. ἢν δὲ γλῶσσα μελαίνηται, καὶ ὄγκος ἐν
τοῖσι ὑποχονδρίοισι σημαίνῃ, ὑπ' ἀνάγκης τῇ σικύῃ χρέεσθαι.

ἐπὴν δὲ πρὸς τῷ μήκει τοῦ χρόνου κενωθήσονται τῇσι αἰσθήσεσι, τἄλλα δ' εὐπετέστερον φέρῃ, τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς προσβάλλειν· ἄλυπον γὰρ τῇ δυνάμει τὸ ἐντεῦθεν κενοῦν· ἄγει τε καὶ φύσας ἄνω τε καὶ κάτω. φυσέων γὰρ συναγωγὸν λήθαργος, καὶ ἐν τῇσι κοιλίῃσι, καὶ ἐν τῷ ὅλῳ σκήνει ἀργίη, καὶ νωθίη, καὶ ἀψυχίη· διαπνευστικὸν δὲ κίνησις, ἡ δὲ ἐγρήγορσις. διαχρίειν οὖν πήγανον χλωρὸν τρίβοντα σὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἀγωγόν τε εἶναι μᾶλλον φυσέων σὺν τοῖσι, καὶ τερμίνθου ῥητίνης μέρος ἕν· καὶ πυρίη προσκλητικὴ φυσέων· ἢ πιναροῖσι θερμοῖσι ἐρίοις, βρέχεσι παλαιοῖς ῥάκεσι, ἢ σπογγίῃ σὺν ὕδατι, ἔνθ' ὕσσωπον, ἢ ὀρίγανον, ἢ γλήχων, ἢ ῥυτὴ ἕψηται· ἄγει δ' αὖ φύσας, ἡ δὲ ὁκόσα περὶ τῶν σιτίων πίνεται, τὰ γὰρ καὶ φλέγμα καὶ χολὴν ἐν τοῖσι ἐντέροισι καὶ στομάχῳ ἄγει, ὕσσωπον ἐν μελικρήτῳ ἑψηθὲν, δίκταμον τὸ κρητικὸν, ὀρίγανον. δριμέα μὲν, ἀγωγὰ δὲ, ἀδίαντον, ἄγρωστις· τάδε μέντοι καὶ φυσέων καὶ οὔρων καταῤῥηκτικά. ἢν δὲ τρόμος χειρῶν καὶ κεφαλῆς ἔῃ, καστόρειον πιπίσκειν δραχμῆς ὁλκῆς ἥμισυ, σὺν μελικρήτῳ κυάθοις τρισὶ ἐς ἡμέρας πλεῦνας. ἢν δὲ μὴ πίνῃ τόδε, ἔκτευξιν ξυμφορῆς σὺν ἐλαίῳ, ἔνθα πήγανον ἐνεζέσθη κυάθοις τρισὶ, τὸ διπλόον ἐς τὸ κάτω ἔντερον ἐγχέειν· καὶ τόδε ἐς πλεῦνας ἡμέρας· μετὰ δὲ τὸ ἐκ τουτέου ξύμφορον· φύσας γὰρ ἄγει ἄνω τε καὶ κάτω· μεταξὺ ἑτέροισι δὲ καὶ οὖρα καὶ κόπριον. ἢν δὴ ποθὲν εἰς τὸ πᾶν διαθέον ἥκῃ, ἄρωμα, ἡ δὲ κραταιὰ τὰ νεῦρα γίγνεται, καὶ τὰς ἕξιας ἐς τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν ἀλλοιοῖ, καὶ τὰς καταστάσιας τῆς νούσου ῥέπει. ἄριστον δὲ καὶ ἐς τὰς ῥῖνας ἐμφυσῆν. καὶ γὰρ καὶ τῇδε πνευμάτων καταῤῥηκτικὸν πταρμοῖσι· καὶ ὁκοῖόν τι κύστις ἀγωγὸν οὔρων, καὶ ῥὶν μύξης· πορήσει δὲ θέρμη προσηνέει τάδε τῇδε, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πταρμικῶν κρέσσον· πεπέρεος, ἐλλεβόρου, στρουθίου, εὐφορβίου. τάδε γὰρ ἐς τὴν πρώτην, ἡ δὲ πυματίην δῆξιν ἀπηνέα, καὶ ταρακτικὰ κεφαλῆς τι καὶ

ἀλθήσιος, ἐκ περισσαρκίης δὲ τὸ καστόρειον ἀλεαίνει. κεφαλῇσι δὲ καὶ ἄλλως ξύμφορον, ὅτι περ τὰ νεῦρα πάντῃ ἐνθένδε περιφύεται· τούτων δὲ νεύρων καστόρειον ἰητήριον. ἀλλὰ ξυμμίσγειν τόδε τῶν γεγραμμένων τινὶ, ἢ τισι, οὐκ ἄχαρι. ἢν γὰρ μίγῃ, μὴ αὐτίκα μὲν κεφαλὴν ξυμμέτρως ταράξαι· ἐς μακρὸν δὲ τὴν θέρμην ἐξάψαι, ὑγρῆναι τὴν ῥῖνα περικλῆσαι· ὀσμαὶ δριμεῖαι μὲν ἐς αἴσθησιν, ἐς δύναμιν δὲ θερμαί· ὁκοῖον ἀπὸ τὸ καστόρειον, ἢ θύμβρα, ἢ γλήχων, ἢ θύμος, χλωρὰ, ἢ ξηρὰ δευθέντα ὄξεϊ. δριμέων φαρμάκων χρίσιες κατὰ τῶν ποδῶν, καὶ γονάτων. ὕλη δὲ ἔστω ἀλεαίνουσα καὶ δάκνουσα ἐκ περισσαρκίης. ἀμφοῖν γὰρ χρέος ληθαργικοῖσι ἐς θάλψιν καὶ ἐγρήγορσιν. τὰ πρῶτα μὲν ὦν καὶ κνίδῃ μαστίζειν τὰ σκέλεα. περισίζουσα γὰρ ἡ ἄχνη, οὐκ ἐς πολλὸν μὲν διαρκέει, ἄλυπον δὲ ὀδαξισμὸν καὶ πόνον ἐνδιδοῖ. μετρίως δὲ ἐρεθίζει τε καὶ παροιδίσκει, καὶ θερμασίην προκαλέεται. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐθελήσῃς τάδε τι γίγνεσθαι, λημνίσιδος, ἢ δι' εὐφορβίου ἴσα ξὺν λίπαϊ γλευκίνῳ χρίειν· ἄριστον καὶ σκίλλης ὠμῆς λεπίσι ἐκτρίβειν· χρὴ δὲ ἀπομάξαντα τῶν μελέων τὸ ἐλαιῶδες· ἄδηκτον γὰρ πᾶν δριμὺ ξὺν λίπαϊ, ἢν μὴ φαρμακῶδες ἢ κυπρίνῳ, ἢ γλευκίνῳ, ἢ σικυωνίῳ. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισιν ἔτι βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, σικυὸν χρὴ τὸν ἄγριον ξὺν ὄξεϊ τρίψαντα, σινήπιος ἴσῃ μάζῃ ξυμμίξαντα· ἐπιθέναι δριμὺ δὲ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ὠκέως ἐρυθήματα ἐντεῦξον, ὠκέως δὲ οἰδαλεηθῆμεναι· εἰ κίνδυνος δὲ φλυκταινώσιος καὶ τρωμάτων, ξυνεχέως ἐπαίρειν τὸ ἐπίπλασμα, καθορέοντα μή τι τουτέων ξυμβῇ. τάδε μὲν ὦν, ἐς τὸ νωθὲς καὶ νεκρῶδες αὐτέου καὶ ἐς πάντα καιρὸν, πλὴν τῇσι ἐσβολῇσι τῶν παροξυσμῶν. ἢν δὲ ἀναφέρῃ μὲν ἤδη τὴν αἴσθησιν, βάρος μέν τι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἦχος, ἢ βόμβος ἔῃ, καὶ διὰ τοῦ στόματος ἄγειν φλέγμα, μαστίχην τὰ πρῶτα ἐς μάσησιν διδόντα, ὡς ξυνεχὲς ἀποπτύοι· ἔπειτα δ' αὖθις ἀστα-

φίδος ἀγρίης, κόκκου τοῦ τῆς κνίδης, πάντων δὲ μάλιστα σινήπιος, ὅτι τε ξυνήθες, ἀτὰρ ἠδὲ ὅτι τῶν ἄλλων μᾶλλον τόδε φλεγμάτων ἀγωγόν· κἢν μὲν καταπίῃ τις ἔνδον, ἱκανὸν μὲν τὰ ἐν τῷ στομάχῳ λῦσαι· δυνατὸν δὲ καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ φύσας ἀγαγεῖν. καὶ γάρ μοι ποτὲ ἐκ ξυντυχίης τάδε ξυνέβη, καταπιόντος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ γνώμην τὴν ἐμήν· ἀγαθὴ δὲ διδάσκαλος ἡ πείρη. χρὴ δὲ καὶ αὐτὸν πειρῆν. εὐλαβέειν γὰρ ἀπειρίη. χρὴ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μετὰ τὴν κουρὴν τὴν ἐν χρῷ, ἢν μὴ μέγα ἠδὲ αὔη, ξυρέειν ἐς διαπνοήν· ἀτὰρ ἠδὲ ἐς φαρμάκων δριμέων χρῆσιν, τοῦ διὰ τῆς λημνίσιδος, ἢ ὕδωρ, ἢ θαψίνη, ἢ σίνηπι ὑγρὸν ἐξ ὕδατος ξὺν ἄρτῳ διπλῷ ἐς σχύχον ἐγχέσαντα, ἐμπλάσσειν τὴν κεφαλήν· φυλάξαντα δὲ ἐς ὥρην μίαν, εὐκαιρείη σπόγγοισι θερμοῖσι πυελίῃ. οὐκ ἀνωφελὲς δὲ καὶ λούειν ἤδη πάντων μὲν, ἢ τῶν γε πλείστων καὶ καιρίων τῶν ἐς τὴν νοῦσον λελουμένων. τῆς δὲ νωθρίης μενούσης, εὖ τε καὶ αἰώρης χρέος, καὶ τρίψιος, καὶ πάσης προσηνοῦς κινήσιος.

ΜΑΡΑΣΜΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑ, κεφ. γ.

Τοῖσι δὲ μέντοι κἢν μαρασμὸς ἔῃ, ἀρήγειν θᾶσσον, ἰόντα ἐπὶ λουτρὰ καὶ κινήσιας. μαρασμοῦ μέντοι καὶ γάλα ἐπιτήδειον, καὶ θρέψαι, καὶ ἀλεῖναι, καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ κύστιν πρηῦναι· ἀτὰρ ἠδὲ κατόχοις ταυτὰ τὰ ξυμφέροντα. ὁμοίη γὰρ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ τῶνδε τῶν νούσων ἰδέη. κασύελον δὲ τούτοισι καιριώτερόν τε καὶ εὐμενέστερον πιεῖν τε καὶ χρίσασθαι, καὶ ἐς τὸ ἔντερον ἐνεῖναι· τῇσι δὲ γυναιξὶ, ὁκοῖα τούτοισι ἴκελα πάθεα ἀπὸ ὑστέρης γίνεται, ἐν τοῖσι γυναικείοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΠΟΠΛΗΞΙΗΣ, κεφ. δ.

Ἀποπληξίη ἰσχυρὴ μὲν εἴη. ἅπαντα γὰρ ἔασι νεκρώδεες, ἢν δὲ καὶ ὁ νοσέων γηραιὸς ἔῃ, τοῖσι γὰρ ξυνήθες τὸ πάθος. οὐ γὰρ περιγίγνονται τῷ τε μεγέθει τοῦ κακοῦ, καὶ τῇ τῆς ἡλικίης ξυμφορῇ. ὅκως δὲ τεκμήρια τὰ μεγέθεα, πρόσθεν μοι λέλεκται. ἢν δὲ νεηνίης, ἀσθενὴς ἀποπληξίη πέλει, ἰῆσθαι μὲν οὐ ῥηΐδιον, πειρῆσθαι δὲ ὦν. ἰσόρροπον μὲν ὦν ἰητήριον, ὡς μεγάλῳ πάθεϊ μέγα βοήθημα φλεβοτομίη, ἢν μή τις ἐς ἁμαρτωλὴν εἴη τοῦ πλήθεος· δυστέκμαρτον δὲ τὸ μέτρον. ἤν τε γὰρ σμικρῷ πλέον ἀφέλῃς, προσαπέπνιξας τὸν ἄνθρωπον. ἐς γὰρ τὸ ζῆν τουτέοισι, καὶ τὸ σμικρὸν αἷμα δυνατώτατον, καὶ ἡ ἀλέη τῆς ζωῆς τοῦ σκήνεος καὶ τῆς τροφῆς ἐόν· ἤν τε μεῖον τῆς αἰτίης, οὐδὲν μέγα ὤνησας διὰ μεγάλου ἄκεος. ἔτι γὰρ ἡ αἰτίη μίμνει· κρέσσον δὲ ἐς τὸ ἔλασσον ἁμαρτάνειν. ἢν γὰρ καὶ δοκέῃ μὲν ἐνδέειν, χρησταὶ δέ τινες ὑποφάσιες γίγνοιντο, αὖθις ἐπαναλαμβάνειν τὴν φλέβα. τάμνειν δὲ τὴν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ἀγκῶνος, εὔροος γὰρ ἥδε ἐν τῷ λαιῷ· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐν τῇ σμικρῇ ἀποπληξίῃ καὶ τὰ πάρετα μέρεα, εἰ ἐπ' ἀριστερά, ἢ δεξιὰ ἡ πάρεσις. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑγιηρῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν ἀφαίρεσιν χρὴ ποιέειν. τῇδε γὰρ τὸ αἷμα εὔροον· τῇδε δὲ καὶ ἡ παροχέτευσις ἀπὸ τῶν σιναρῶν. ἢν μὲν ὦν ἄνευ φανερῆς προφάσιος ἀπόπληκτοι γίγνωνται, ὧδε χρὴ συλλογίζεσθαι ἀμφὶ τῆς ἀφαιρέσιος· ἢν δὲ ἀπὸ πληγῆς, ἢ καταφορῆς, ἢ πέσιος ξυμβῇ, χρὴ ἀναβάλλεσθαι. μετεξετέροισι δὲ τόδε μοῦνον εἰς ἄκεσιν ἠδὲ ζωὴν ἤρκεσεν· ἢν δὲ μὴ δοκέῃ τάμνειν φλέβα, ψύξιος πολλῆς καὶ νάρκης, καὶ ἀναισθήσιος ἀμφισχούσης τὸν ἄνθρωπον, ὑποκλύζειν ἐς κένωσιν τοῦ πλήθεος τῶν ἐν τοῖσι ἐντέροισι. τὰ πολλὰ γὰρ ὑπ' ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης παραπλῆγες γίγνονται· καὶ

εἰς τὴν ἀντίσπασιν τῶν τὴν κεφαλὴν ἀμφεχόντων χυμῶν. ἔστω δὲ τὸ κλύσμα δριμὺ, καὶ φλεγμάτων καὶ χολῆς ἀγωγὸν, ὡς μὴ νίτρον ἔχειν μοῦνον, ἀλλὰ καὶ εὐφόρβιον, ὅσον ὁλκῆς τριώβολον, ἐς τόδε ξυνιέντες πλῆθος τοῦ κλύσματος· καὶ κολοκυνθίδος τὸ ἐντός· ἢ κενταυρείου τῆς κόμης ἀφεψήματος εἰς ἔλαιον, ἢ ὕδωρ. ἄριστον δὲ κλύσμα καὶ τὸ τοιόνδε, τοῦ μήγιστος τῷ ξυνήθει πήγανον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψηθὲν, καὶ τερμίνθου τοῦ δένδρεος τῆς ῥητίνης, καὶ ἁλῶν αἰγυπτίου νίτρου, καὶ ὑσσώπου ἑψήματος· καὶ ἢν ἐκ τῶνδε μικρὸν ἀνέχηται ὁ ἄνθρωπος, ἢ κινεόμενος τοῖσι πυρετοῖσι, ἢ αἰσθανόμενος ἀπὸ τῆς ἀναισθησίης, ἢ εὐσφυξίη γένοιτο, ἢ ὅκως τὸ πρόσωπον εὔσημον ᾖ, εὔελπιν χρὴ ἔμμεναι, ἢ δὴ ἀρήγειν εὐτολμότερον. κρατύναντα οὖν μεσηγὺ τὴν δύναμιν, τῆς ἱερῆς τοῦ καθαρτηρίου διδόναι νήστει, μάλιστα μὲν τὸ πᾶν τῆς πόσιος· εἰ δὲ κώλυμα ἡ δύναμις ἔοι, ἐς τὸ ἥμισυ ξὺν μελικρήτῳ, καὶ κινέειν αὐτὸν ἐν δίφρῳ ἐνθέντα ἀνάκλιτον, ἀτρέμα μὲν αἰωρεύντων τῶν φερόντων, διαναπαύοντα δὲ ξυνεχὲς διὰ τὸ ἄκοπον· κἢν μὲν ἡ γαστὴρ εὐρόως ὑποφέρῃ, δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ὕδωρ ἢ μελίκρητον πιπίσκειν, ὅσον κυάθους δύο· ἢν δὲ καὶ ναυτίη μὲν ἔχῃ ἐπὶ τῇσι καθάρσεσι, μὴ ἀποτρέπειν. ἥ τε ἔντασις ἐς ἐγρήγορσιν ἔχει τι ζώπυρον, καὶ ὁ τῶν φλεγμάτων ἔμετος τῆς αἰτίης τῆς νούσου ἄκος. αἰσθήσιος δὲ καὶ κεφαλῆς, καὶ νεύρων καθαρτήριον, ἡ ἱερὴ τὸ φάρμακον. ἀμφὶ μὲν οὖν κενώσιος παντοίης τῆς ἐν ἀρχῇσι, ἅλις· ὅλον δὲ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ἐρίοισι εἰλίξαντα, καταιονέειν λίπαϊ σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ παλαιῷ, ἢ ξ δεῖ ἑκάστῳ, ἢ ξὺν πάντεσι συμμεμιγμένοισι· ἄριστον δὲ κηροῦ μικρὸν ἐντήκειν, ἐς πάχος τῶν ἀλειφάτων. ποιέειν δὲ χρὴ δυνατωτέρην τήνδε· ἐμπάσσειν δὲ καὶ νίτρου καὶ πεπέρεος. ἔστω δὲ λεπτὰ σηθέντα κρησέρῃ· μέγα δὲ ἐς δύναμιν τῶν παρέντων καὶ τὸ καστόρειον καὶ ἄλειμμα, ξύν τινι λίπαϊ τῶν εἰρημένων. πολλὸν δὲ δυνατώτερον, καὶ πιπίσκειν ξὺν μελικρήτῳ· τὸ δὲ πλῆ-

θος, ὁκόσον ἐπὶ ληθαργικῶν ἴσμεν. ξὺν τεκμαίρεσθαι δὲ καὶ τὴν ἡλικίην, καὶ τὴν γνώμην τοῦ νοσέοντος, εἰ πιεῖν ἐς πλεῦνας ἡμέρας ἕτοιμος. ἔστι δὲ καὶ χρίσματα κρέσσονα τῆς τέγξιος, εὐφορέστερά τε καὶ δυνατώτερα. οὔτε γὰρ περιῤῥέει ἐς τὸ τῶν στρωμάτων αἶσχος· ἄχρηστον γὰρ τοῖσι κάμνουσι τὸ τοιόνδε, ἢ προσίζει τῷ σκήνει, ἔστε τὰ ξὺν τακέντα ὑπό τε τῆς ἀλέης αὖ ἐπόθη· ἀλλὰ καὶ τὸ ἀΐδιον αὐτέων ὀνηϊστόν. περιῤῥεῖ γὰρ ἡ τέγξις. ὕλη δὲ ἀλειφάτων μὲν, ὁκόσα μοι λέλεκται· ξὺν αὐτέοισι δὲ καστόρειον, ῥητίνη τερμίνθου τοῦ δένδρεος, εὐφορβίου, λημνιστίδος, πυρέθρου ἴσα, πεπέρεος, χαλβάνης ἐς ἥμισυ ξὺν νίτρῳ αἰγυπτίῳ τριπλάσιον, κηροῦ ὁκόσον ἐς σύστασιν ὑγρήν. πολλὸν δὲ τουτέων φαρμακίη ποικιλοτέρη, καὶ πλέον καὶ ἰδίη λέλεκται. ἐπιπλάσματα τῇσι σκληρίῃσι, καὶ τῇσι ἐντάσεσι τῶν μερέων, ἐπιτήδεον. ὕλη δὲ, λίνου σπέρμα, τῆλις, ἄλφιτον κρίθινον, μέλι, ἔλαιον, ἔνθα πήγανον, ἢ ἄνηθον ἐζέσθη, ἀλθαίης ῥίζα κοπεῖσα, καὶ ἐν μελικρήτῳ ἑψηθεῖσα, ὡς κηρώδης γενέσθαι· ἔστω δὲ εὐαφέα καὶ προσηνέα τῇ ξυστάσει. ἢν μὲν ὦν ἄπυροι ἔωσι ἔτι, ἢ σμικρὸν ἐπιπυρεταίνωσι, τάδε χρὴ προσήσσειν, οὐκ ἀλεγίζοντα τῆς θέρμης. ἢν δὲ πυρετοὶ ὀξέες ἔωσι, καὶ ἡ ἄλλη νοῦσος σμικροτέρη τῶνδε φαίνηται, καὶ ἐς τὸν κίνδυνον οἵδε ξυνεπείγωσι, πρὸς τούσδε χρὴ τὴν δίαιταν καὶ τὴν ἄλλην θεραπείην ἁρμόζεσθαι. τροφῇσι δὲ ὦν τελέως λεπτοῖσι εὐπέπτοισι χρέεσθαι. καὶ τῇ εὐκαιρείῃ προσεκτέον νῦν μᾶλλον, καὶ τοὺς παροξυσμοὺς ὑποστέλλεσθαι ἐς πᾶσαν ἰκβίην, καὶ τὸ ξύμπαν τοῖσι πυρετοῖσι προσέχεσθαι χρή. ἢν δὲ πρόσω προήκῃ χρόνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐν αἰτίῃ ἴσχῃ, σικύην χρὴ ἐς τὸ ἰνίον προσβάλλοντα, αἱμάσσειν ἀφειδέως. καὶ γὰρ φλεβοτομίης ὀνίνησι μᾶλλον, καὶ τὰς δυνάμιας οὐκ ἀφαιρέει. προτέρη δὲ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κουφὴν τιθέσθω ἐς ἀντίσπασιν τοῦ ἐν τῷ ἰνίῳ· παρελύθη ποτὲ καὶ κατάποσις, ἢ γὰρ μούνη καὶ ἀποπλη-

κτίσι ἄλκαρ ἐστὶ τρηχείης, ἔς τε τὴν τῆς τροφῆς κατάποσιν, καὶ ἐς τὴν τῶν φαρμάκων πάροδον. οὐ γὰρ ἀτροφίης καὶ λιμοῦ κίνδυνος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ βηχὸς καὶ δυσπνοίης, καὶ πνίξιος. κἢν γὰρ καὶ ἐγχέῃ τις εἰς τὸ στόμα ὑγρὸν σιτίον, ἐς τὴν ἀρτηρίην ὑπορρέει, οὔτε τῶν παρισθμίων ξυμπιπτόντων ἐς τὸν ὠσμὸν τῶν σιτίων, οὔτε τῆς ἐπιγλωττίδος ἀνιζούσης ἐς τὴν ἑωυτῆς ἕδρην, ἥ τις ἐπίθημα τῆς ἀρτηρίης πέφυκε. χρὴ ὦν μελίκρητον ἢ χυλὸν ἐγχέαντα μυστίλῃ μακρῇ ὑπεραίροντα ὑπὲρ τῆς ἀρτηρίης ἐς τὸν στόμαχον ἐγχέειν. τόδε γὰρ ἔτι ἐς κατάποσιν ὑπουργέει. εἰ δ' ὁ νοσέων ἐς ὄλεθρον εἴη ὕστατον, ὁ δὲ αὐχὴν σὺν τῇ ἀναπνοῇ πήγνυται, τόνδε τὸν αὐχένα, καὶ τὸν ἀνθερεῶνα θερμάσμασι χλιαίνειν τε καὶ πυριῇν. ματαιόπονοι δὲ καὶ αἴδριες, ὁκόσοι σικύην ἐς τὸν ἀνθερεῶνα προσβάλλουσι, ἐς εὐρύτητα τοῦ στομάχου. οὐ γὰρ διαστάσιος χρέος ἐς ἔνθεσιν τῆς τροφῆς· ἀλλὰ ξυμπτώσιος ἐς κατάποσιν· προσδιαστέλλει δὲ σικύη, κἢν καταπίνειν θέλῃ, ἐπὶ γὰρ τῇ ἀποστάσει τε καὶ ἀνθολκῇ· ἐπανιέναι δὲ χρὴ ἐς τὴν περιστολὴν τῆς καταπόσιος· πρὸς δὲ τουτέοισι τὴν ἀρτηρίην πληρέειν ἐς κίνδυνον ἀποπνίξιος. ἀλλ' οὐ δὴ εἰ ἔνθα καὶ ἔνθα τοῦ βρόγχου θήης, ἀρτηρίη· μύες γὰρ καὶ νεῦρα, καὶ τένοντες, καὶ φλέβες, ἐπίπροσθεν ἔασι αὐτέου. κύστις δὲ καὶ τὸ χαλαρὸν ἀρχοῦ, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκκρισιν παρεῖται, καὶ ἔστι τῶν περιττῶν ἀεὶ ἐόντα πλήρεα· κύστις δὲ καὶ ἐς ὄγκον μέγιστον αἴρεται. ἄλλοτε δὲ εἰς κάθεξιν αὐτέων. διαρρέει γὰρ τὰ περιττὰ, ὡς δι' ἀψύχων. ἔνθα ὦν ἐς μὲν τὴν κύστιν τῷ καθετῆρι ὀργάνῳ οὐκ εὔτολμον χρέεσθαι. κίνδυνος γὰρ σφακελίζειν τῇ κύστι, ἢ δὲ σπασμὸν διδόναι τῷ ἀνθρώπῳ· ὑποκλύζειν δὲ μὴ πολλῷ πλήθεϊ τοῦ χυλοῦ, κρέσσον· κἢν ἐκκοπροθῇ τὸ ἔντερον, προστιθέναι ἔξω ἐλαίῳ καστόρειον. ἐλπὶς δὲ μούνη καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν παρέτων, καὶ ἰδίῃ τῶν μερέων, ἡ ἐς ἔλαιον ἀνίζησις. ὁ δὲ τρόπος αὐτέης, ἐν τοῖσι χρονίοισι εἰρήσεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΑΡΟΞΥΣΜΟΥ ἐπιληπτικῶν, κεφ. ε.

Τῆς ἐπιληψίης ὀλεθρίη μὲν ἡ θεσπίσιη καταπτῶσις, ἢν ὀξέως ἐσβάλλῃ ἡ νοῦσος. ἔκτεινε γάρ κοτε καὶ ἡμέρῃ μιῇ. κινδυνώδεες δὲ καὶ οἱ ἐν τῇσι περιόδοισι παροξυσμοί. διὰ τάδε μὲν ὦν καὶ ἐν τοῖσι ὀξέσι καταγέγραπται ἡ ἐπιληψίη· ἢν δὲ ἐς μελέτην μὲν ἥκῃ τοῦ κακοῦ ὥνθρωπος, ἡ δὲ νοῦσος ἀπρὶξ ἐμφῦσα ἔχηται, οὐ χρονίη μοῦνον γίγνεται, ἀλλὰ μετεξετέροισι αἰωνίη. ἢν γὰρ ὑπερβάλλῃ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίης, ξυζῇ τε καὶ ξυναποθνήσκει. ὁκόσα μὲν ὦν ὡς χρονίη ἐς τὴν ἰητρείην, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται. ὁκόσα δὲ ἐς τὸ τάχος τοῦ ὀλέθρου φρικλέα, τῶνδε τὰ πλεῖστα μὲν ἐπὶ τοῖσι ἀποπληκτικοῖσι λέλεκται, φλεβοτομίη, κλύσματα, χειρίσιες, σικύη. τάδε γὰρ ἐς ἀνέγερσιν δυνατώτατα. ὁκόσα δὲ ἴδια καταπτώσιος ἄκεα, τάδε νῦν φράσω. παιδίοισι μὲν ὦν οἷσι ἐκ διαφθορῆς, ἢ ἐκ ψύξιος ἰσχυρῆς, ἀέξωνθές τὸ πάθος, ἔμετος ἢ σιτίων, ἢ φλέγματος, ἢ ἄλλου χυμοῦ τινὸς, ὀνήϊστον. πτίλα δὲ ἰρίνῳ μύρῳ δευθέντα, ναυτίην ἐρεθίζει· ἀτὰρ καὶ τὸ ἴρινον οὐκ ἄχρι σπασμῶν εἰς τὴν τῶν παρεισθμίων χρίσιν. ξυμπιέζειν δὲ τὴν λαγόνα φρενέως ἐπὶ γαστέρα ἐκκρεμὲς περιβάλλοντα τὸ παιδίον. τόδε γὰρ τὸ σχῆμα πρὸς ἔμετον ῥήϊστον. ἢν δὲ καὶ σπᾶται ἡ διαστρέφηται τὴν κάτω γνάθον, ἢ τὼ χεῖρε καὶ τὰ σκέλεα ῥίπτηται, ἢ ξὺν παντὶ τείνηται οἱ ὦψ, φιλαφίη ξὺν λίπαϊ μαλθάσσειν. ἀπιθύνειν τε τῆς ὄψιος τὰ διάστροφα· φρενέως δὲ διακρατέειν, ὡς μὴ διασφέρῃ τὰ ἧπα. τὰ ψυχρὰ πνεύματα ἐείοισι παλαιοῖς πιναροῖσι ῥύχεσι διαχεῖν· τὴν δὲ ἕδρην μάλιστα ξὺν πηγανίνῳ ἐλαίῳ· ἢ ξὺν νίτρῳ· ἢ ῥητίνῃ ὑγρῇ ξὺν τοῖσδε, καὶ διωθέειν φρενέως ἔσω τῆς ἕδρης. τάδε γὰρ φυσέων ἀγωγὰ φύσιες

δὲ διεξίοισι τῆσδε τῆς νούσου παῖδες· ἢν δὲ καταπίνειν δυνέωνται, διδόναι τῶνδε τοῦ φαρμάκου, καρδαμώμου μέρος ἕν· χαλκοῦ κερ. α. τάδε ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἢ γὰρ ἐξημέσαι ξὺν τοῖσι ἐν τῷ στομάχῳ πιέζουσι, ἢ ὑπηλάθη ἡ γαστήρ. ἄριστον δὲ ἔκλειγμα καὶ τόδε, τοῦ καρδαμώμου, καὶ σινήπιος, καὶ ὑσσώπου τῆς κόμης ἴσα, ἴρεως τῆς ῥίζης μέρος α, ξὺν νίτρου διπλασίῳ, πεπέρεος ἐς τρίτον, μέλιτι φυρήσαντα ὁμοῦ τὰ πάντα, διαστήσαντα τὴν γλῶσσαν ἐς τὸ στόμα ἐγχέειν, ἀτὰρ καὶ ἔτι προσωτέρω τῶν παρισθμίων, ὅκως καταπίοιεν. τάδε μὲν ὦν, παιδίοισι· τοῖσι δὲ νεηνίῃσι, καὶ τάδε ξύμφορα· ἀτὰρ τὰ φάρμακα δυνατώτερα ἐς ἔμετον αἱρέεσθαι, ναρκίσσου βολβοὶ, σινήπιος καὶ ὑσσώπου ἴσα, καὶ χαλκοῦ καὶ πεπέρεος, μοίρης τῶν προτέρων ἐς ἥμισυ, σὺν μέλιτι φυρήσαντα διδόναι· τάδε μὲν ὦν ἐς αὐέγερσιν τοῦ παροξυσμοῦ· τὰ δὲ ἐς λύσιν τοῦ νοσήματος, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΕΤΑΝΟΥ, κεφ. ς.

Νῦν μάλα χρὴ κοίτην μαλακὴν, εὐαφέα, λείην, προσηνέα, θερμὴν ἔμμεναι. ἀπηνέα γὰρ καὶ σκληρὰ, καὶ πταινόμενα τὰ νεῦρα ὑπὸ τῆς νούσου γίγνεται. ἀτὰρ καὶ τὸ δέρμα πᾶν καρφαλέον καὶ τρηχὺ περιτέταται, τὰ προσεύοχα βλέφαρα μόγις τοῖσι ὀφθαλμοῖσι ἐπιμύει· ὀφθαλμοὶ δὲ ἀτενέες ἐνδεδινημένοι. ἀτὰρ καὶ τὰ ἄρθρα ξυνδέδεται οὐ κινεύμενα τῇ τάσει. ἔστω δὲ καὶ ὁ οἶκος ἀλεεινός· κἢν θέρεος ᾖ, μὴ μέχρι ἱδρώτων ἢ ἐκλύσιος. ἐς συγκοπὴν γὰρ ἡ νοῦσος ῥέπει. χρὴ δὲ μηδὲ ἐς τὰ ἄλλα τὰ μεγάλα ἄκεα μέλλειν. οὐ γὰρ καιρὸς ἀμβολῆς. εἴτε ὦν διὰ ψῦξιν, αἴθου φανερῆς προφάσιος γένοιτο τέτανος, εἴτε ἐπὶ τρώματι, εἴτε ἐπ' ἀμβλώσει γυναικὸς, φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν. προσμη-

θευόμενον καὶ τὴν πίεσιν τοῦ βραχίονος ἐν τῇ ἐπιδέσει, ὡς ἐς ἄνεσιν ἔχει, καὶ τὴν τομὴν, ὡς διαφέως καὶ ῥηϊδίως γίνοιτο. τάδε γὰρ ἀπασμῶν προσκλήσιες. καὶ ἐσαῦθις ἀφαιρέειν ὀλίγον, μὴ μέχρι λειποθυμίης καὶ περιψύξιος. μηδ' ἐπ' ἀσιτίης ἔη. ψυχρὸν γὰρ ξηρὸν λιμός. διδόναι ὦν μελικρήτου παχέος ἀκρητεστέρου, καὶ πτισάνης χυλοῦ ξὺν μέλιτι. τάδε γὰρ καὶ παραδόμιοισι ἐς ἔκθλιψιν ἐπιτηδειότατα καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν λεῖα καὶ ῥήϊστα, καὶ ἐς μάλθαξιν κοιλίης μαλακώτατα, καὶ ἐς δύναμιν δυνατώτατα. τὸ δὲ ξύμπαν σκῆνος ἐείλεσι καταιονᾶν γλεύκει ἢ ἐλαίῳ γλυκέϊ, ἢ κροκίνῳ, ἐν οἷς ἢ λίβανωτὸς, ἢ κόνυζα, ἢ ἀρτεμισίη ἐνέψηται. καὶ τὰ πάντα θερμὰ ἐς δύναμιν καὶ ἐς θίξιν ἔσω. χρίειν δὲ τὰ διὰ τῆς λημνίσιδος, καὶ εὐφορβίου, καὶ νίτρου, καὶ πυρέθρου ἀλείμματι προσβάλλειν δὲ τοῖσι δὲ ἐκ καστορίου συχνόν. εὖ δὲ καὶ τοῖς πίνουσι ξυλλαμβάνειν τοῖσι ἐείλεσι, καὶ χρίειν καὶ τὰ παρ' οὖς καὶ ἀνθερεῶνα. τάδε γὰρ μάλιστα πάσχει τὰ ἄγνα καὶ τείνει. πυέλῳ δὲ κούφοις θερμάσμασι τείνοντας, καὶ κύστιν, μαρσίποις ἔχουσι κέγχρον πεφωγμένον, ἢ κύστεσι βοῶν ἐλαίου θερμοῦ ἢ μιτηρέσι, ὡς εἰς πλάτος ἐπικέηνται τῶν πυελουμένων χωρίων. ἐβιήσατό κοτε ἀνάγκη πυελῶσαι κεφαλὴν, ἐπὶ ἀσφαλὲς μὲν αἰσθήσεσι, νεύροισι δὲ ἀγαθόν. τάδε μὲν γὰρ ὁμίχλης ἐπαναφορὴν αἰτίησι ἀτμῶν. πίμπλησι δὲ τὰ νεῦρα. χρὴ οὖν ὧδέ πω τὶ τῆς πυελίης ὡς ἀσφαλεστάτως χέεσθαι, καὶ ὕλη μὴ σφόδρα βαρυόδμη μιῇ. ἀλλὰ ὕλη μὲν ἔστω ἔλαιον τὸ ἐν κύστεσι ἄκνιστον, ἐν διπλῷ ἐγγείῳ ἑψηθέν, ἢ ἅλες λεπτοὶ ἐν τῷ μαρσιππίῳ. κέγχρος γὰρ καὶ λίνου σπέρμα εὐαφέα μὲν, ἀτμώδεα δὲ καὶ βαρύοδμα. τρόπος δὲ πυελίης. ὑποπιτάδας δεῖ τοῖς τείνουσι ὑπτίοισι τὰ πυελάσματα, ἄχρι τῆς κορυφῆς προσωτέρω δ' ἐπὶ τὸ βρέγμα μὴ περιβαίνειν. τόδε γὰρ τὸ χωρίον, ἁπάσης μὲν τῆς αἰσθήσιός ἐστι κοινὸν, καὶ ἀπὸ τῶνδε πᾶσαι αἱ

ἀφέσιες ὠφελίης τε καὶ βλάβεος. ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν δέῃ τοὺς
τένοντας, ὄρθιον ἔστω τὸ ἰνίον. ἀνωτέρω γὰρ εἰ θείης, τὴν κεφα-
λὴν πιήσεις. ἀτμίδι τοῦ λίνου τοῦ σπέρματος καὶ τῆς τήλεως·
ἐπὶ δὲ τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἀγαθὸν ἡ σικύη ἐς τὸ ἰνίον τῆς ἐσχ-
ος ἑκατέρωθεν· ἔστω δὲ φειδὼ πολλὴ τῆς φλογός. ὀδυνηρὸν
γὰρ καὶ σπασμῶδες τῶν χειλέων τῆς σικύης ἡ ἀμφίθλασις.
χρὴ ὦν ἐς ξηρὸν ἕλκειν, καὶ μαλθακῶς μᾶλλον, ἢ ἀθρόον ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ. ὧδε γὰρ αὖ σοι κυρτωθείη τὸ χωρίον ἀπόνως, ὅ-
περ ἐπιτέμνειν χρή. τεκμήριον δέ τοι τῆς αἱμάξιος τῆς συμ-
μετρίης, ἡ δύναμις γιγνέσθω. τάδε μὲν ὦν τῶν αὖθι ἑλκέων
πεταλῶν τὰ ἄκεα. ἢν δὲ ἐπὶ τῷ ὤματι σπασμὸς γένηται, ὀλέ-
θριον μὲν καὶ δυσέλπιστον· ἀρήγειν δὲ χρή. μετεξέτεροι γὰρ
καὶ ἐκ τοιῶνδε ἐσώθησαν. χρὴ ὦν πρὸς τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ, καὶ τὰ
ἕλκεα ἰῆσθαι, τέγξι θερμαινόντων ἄσσα μοι λέλεκται, καὶ
πυρίῃ καὶ ἐπιπλάσμασι, φαρμάκοισί τε ὁκόσα ῥηϊδίως θερ-
μαίνει τε καὶ πολλὸν τέγξει πόνον. ξηρὰ γὰρ ἐπὶ πεταλῷ τὰ
ἕλκεα. ἔστω ὦν λιβανωτοῦ τῆς μάννης, καὶ πολίου τῆς κόμης,
καὶ ῥητίνης ἀπὸ τερμίνθου, καὶ πίτυος τῶν δενδρέων, καὶ ἀλθαί-
ης ῥίζης, καὶ πηγάνου, καὶ κονύζης τῆς βοτάνης. τάδε χρὴ συμ-
μίσγειν τοῖς ἐπιπλάσμασι, τὰ μὲν τήκοντα, τὰ δὲ ἐμπάσσον-
τα, τὰ δὲ ξὺν ἐλαίῳ προλεαίνοντα. ἐν μελικρήτῳ δὲ τὴν ἀλ-
θαίην κεκομμένην προεψεῖν· ἐπιπάσσειν δὲ τῷ ἕλκεϊ καὶ τοῦ κα-
στορίου· οὐ μικρὴ δὲ ἡ ἔνθεν ἀλέη ὅλῳ τῷ σκήνεϊ, ὅτι καὶ τὰ ῥί-
γεα τὰ ἀπὸ τῶν ἑλκέων κακοήθεα· ἐγχέειν δὲ τὰς ῥῖνας τοῦ
καστορίου ξὺν κροκίνῳ λίπαϊ· ἀτὰρ καὶ πιπίσκειν τοῦδε ξυνε-
χέως ὁκόσον ὁλκῆς τριώβολον· ἢν δὲ πρὸς τόδε ἀπαυδή-
σῃ ὁ στόμαχος, μεσηγὺ σιλφίου ῥίζης διδόναι τῆς ὁλκῆς τὸ
ἴσον τῷ καστορίῳ, ἢ σμύρνης τοῦ σιλφίου ἥμισυ. ἅπαντα δὲ
ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. εἰ δὲ εὐπορείη ὀποῦ τοῦ σιλφίου τοῦ
ἀπὸ τῆς Κυρήνης γίνοιτο, τόνδε χρὴ μέλιτι ἐφθῷ ἐνειλίξαντα

ὁκόσον ὀρόβου μέγεθος καταπιεῖν διδόναι. ἄριστον γὰρ ὧδε, ὡς τὴν ὑπερῴην λάθοι παραψαύσας. δριμὺς γάρ, καὶ τὴν φάρυγγα ἀπηνὴς καὶ κάκοδμος ἐών· ἢν δὲ μὴ δύνηται ὧδε καταπιεῖν, μελικρήτῳ λύσαντα διδόναι. ἁπάντων γὰρ τῶν καταποτῶν δυνατώτερον, ὁκόσα πέφυκε ἀλεαίνειν τε καὶ ὑγραίνειν, καὶ ἀνιέναι τῆς τάσιος, καὶ μαλθάσσειν τοῦ ἔσω· ἢν δὲ μηδὲν καταπίνωσι, ἐς τὴν ἕδρην ἐγχέειν ξὺν ἐλαίῳ τε καστορίου· τοῖσι δὲ καὶ χρίειν τὴν ἕδρην ξὺν κύπρῳ ἢ μέλιτι· τοῖσι δὲ καὶ τὴν κύστιν τέγγειν τε καὶ χρίειν ἐς πάχος ξὺν κηρωτῇ τήξαντα. ἢν δὲ καὶ φύσας καὶ κάτωθεν ἄγειν καιρὸς ᾖ, τῆς ἱερῆς τοῦ καθαρτηρίου ὁλκῆς < δύο ξὺν μελικρήτῳ καὶ ἐλαίῳ ἐνιέναι. ξὺν γὰρ τῷ ἄγειν τάδε, ἔτι καὶ τὸ ἔντερον καὶ τὴν κάτω κοιλίην ἐκπυελῇ. ποικίλον γὰρ καὶ θερμὸν φάρμακον, ἱερή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΥΝΑΓΧΗΣ, κεφ. ζ.

ΔΟιαὶ συνάγχης ἔασι ἰδέαι· ἡ μὲν σὺν θερμασίῃ καὶ μεγάλῃ πρήσει τῶν παρισθμίων, καὶ ἐξογκέουσι ἔξω· ἀτὰρ καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ὁ γαργαρεών, καὶ πάντα τὰ τῇδε μέρεα, ἐς ὄγκον ἀείρεται· ἡ δὲ ἑτέρη, ξύμπτωσις μὲν τουτέων, ἡ δὲ ἐς τὸ ἔσω πίεσις, ξὺν ἀγχόνῃ μέζονι, ὡς δοκέειν τὴν φλεγμασίην εἴσω μέχρι τῆς καρδίης ἐρηρεῖσθαι. τῇδε χρὴ μάλιστα ὠκέως ἀρήγειν. τῇδε γὰρ καὶ ὠκέως θνήσκουσι· ἢν μὲν ὦν ἀπὸ κραιπάλης, καὶ οἰνοφλυγίης ἔωσι, ἀποκλύζειν αὐτίκα μέν. ἀλλὰ καὶ δισσοῖς κλύσμασι, τῷ μὲν ξυνήθεϊ ὡς ἄγειν κοπρώδεα· τῷ δέ, ὡς ἀποσπᾶσθαί τι τῶν χυμῶν ἀπὸ τῶν παρισθμίων τε καὶ θώρηκος· ἔστω ὦν ἀλλὰ μήτε ἀκρητεστέρη, * καὶ κενταυρίου καὶ ὑσσώπου ἑψήματα. τάδε γὰρ καὶ φλεγμάτων ἀγωγά· ἢν δὲ ἀπὸ λεπτῆς διαίτης ἔωσι, τάμνειν φλέβα τὴν ἐν ἀγκῶνι· μέζονα δὲ τὴν τομὴν

μὴν σχάζειν, ὅκως ῥοιζηδὸν ἠδὲ ἀθρόον ῥέῃ τὸ αἷμα. ὅδε γὰρ ὁ ῥόος, ἱκανὸς μὲν ὡς ἥκιστα θερμασίην πρηῦναι· δυνατὸς δὲ ἀγχόνην λῦσαι, καὶ πάντα μειῶσαι· ἐκ ἀγῶνες δὲ καὶ μέχρι λειποθυμίης ἄγειν, μὴ μέντοι λειποθυμέειν. μετεξέτεροι γὰρ ξὺν τῇ πληγῇ ἐξέθανον ἐπὶ τῇ λειποψυχίῃ, ἢ δεσμοῖσι σφυρὰ σφίγγοντες ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα· ἄρειον δὲ καὶ ὑπὲρ καρποὺς ἐς πήχεας, καὶ ὑπὲρ πήχεας ἐς βραχίονα· ἢν δὲ καταπίνειν ῥήϊστον ἦ, ἐλατήριον διδόναι ξὺν μελικρήτῳ καὶ ὀῤῥῷ γάλακτος, ὁκόσον ἂν καθῆραι ἱκανὸν ἦ τὸν ἄνθρωπον. ἐλατήριον δὲ τοῖσδε τῶν ἄλλων καθαρτηρίων κρέσσον· ξύμφορον δὲ καὶ κνέωρον καὶ νᾶπυ. τώδε γὰρ ἄμφω τὰς κοιλίας καθαίρει· ἐπὶ δὲ τοῖσι ἢν μὴ ἐνδιδῶσι αἱ πρήσιες, πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνακλάσαντα τὴν γλῶσσαν, τέμνειν τὰς ἐν αὐτέῃ φλέβας· κἢν ἀθρόως καὶ πολλὸν ῥυῇ τὸ αἷμα, τῶν ἄλλων μᾶλλον ἂν ὤνησε. τέγξιες ἐπὶ τοῖσι φλεγμαίνουσι, τὰ πρῶτα μὲν στύφουσαι, ὅκως ἐς παλίῤῥοιαν ἴωσιν αἱ ὗλαι· ἔριά τ' ὦν πιναρὰ ξὺν ὑσσώπῳ δευθέντα οἴνῳ καὶ ἀλείφατι τῷ ἀπὸ τῆς ἐλαίης τῆς ὄμφακος. ἀτὰρ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἴκελα τῇ τέγξι, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, λεῖοι ξὺν ῥοδοισι τοῖσι πετάλοισι. ὡς δὲ γλίσχρον τε καὶ μαλακὸν ἔῃ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ἄλφιτον ἔστω, ἢ λίνου σπέρμα, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον, ἐς τὴν ἁπάντων μίξιν· ἢν δὲ ἐς πύησιν τρέπηται, τοῖσι θερμοῖσι χρέεσθαι, οἷς περ καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρης συνάγχης. τῆλις ὦν ἔστω τὸ ἄλφιτον, καὶ μάννα, καὶ ῥητίνη τὰ τηκτά, καὶ πολὺ κόμμι ἐμπασσέσθω, καὶ πυρίη θερμὴ σπόγγοισι δάφνης τοῦ καρποῦ καὶ ὑσσώπου ἑψήματι· ἐς δὲ ἐμπύησιν δυνατώτατον, πελιάδων ἢ κυνῶν κόπρον προσεπιπάσσειν λεπτὴν ἀπὸ κρησέρης· διακλύσματα δὲ, μελίκρητον ξὺν φακῆς, ἢ ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ ῥόδων, ἢ φοινίκων, ἢ ὁμοῦ πάντων. ἐγχρίειν δὲ τὸ στόμα πᾶν μέχρι τῆς ἔσω φάρυγγος, ἁπλοῖσι μὲν χυλῷ μόρων, ῥοιῶν ὕδατι λεανθέντων; ἢ φοινίκων ἑψήμα-

τι· φαρμάκοισι δὲ, τῇ διὰ τῶν μόρων, ἢ καὶ τῇ βησασᾷ, καὶ χυλῷ ῥοὸς, καὶ τῇ διὰ τῶν χελιδονίων. ἢν δὲ ἕλκεα ἐσχάρων ἔωσι, διακλύσματα τάδε καὶ ἀνακογχυλισμοὶ, ὑσσώπου ἀφεψήματι ἐν μελικρήτῳ, ἢ σύκων τῶν πιόνων ἐν ὕδατι, καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἄμυλος διηθεὶς ἐν μελικρήτῳ, ἢ πτισάνης χυλῷ, ἢ βάγου· ἐπὶ δὲ τῆς μετὰ ξυμπτώσιος συνάγχης, ἔσωθεν ἔξω ἄγειν πάντα, καὶ ὑγρὰ, καὶ θέρμην, καὶ σάρκα πᾶσαν, ὡς ἐξοιδέῃ ἔξω τὸ πᾶν. ἔστωσαν ὦν θερμαὶ αἱ τέγξιες, ξὺν πηγάνῳ καὶ ἀνήθῳ ἐμπασσομένου νίτρου, καὶ ἐπιπλάσματα ξὺν τουτέοισι τὰ πρόσθεν. ἀγαθὸν δὲ κηρωτὴ σὺν νίτρῳ καὶ σινήπι τιθέναι ἐς θερμασίην. θερμασίη γὰρ ἡ ἐς τὰ ἔξω, τὰ τοιάδε ἰῆται. αὐτὰρ ἢ δὲ ἐξογκέει ἐς τὸν αὐχένα· ὄγκος δὲ περιπνευμονίης ῥύεται ἐπαιωρεύμενος ἔξω· εἴσω δὲ τοῖσι συναγχικοῖσι ὀλέθριον κακόν· ὁκόσοισι δὲ ὑπὸ εὐλαβίης τῆς ἐπὶ τῆς συνάγχης πνιγὸς τὴν ἀρτηρίην ἔταμον ἐς ἀναπνοιὴν, οὔ μοι δοκέουσι πεῖρῃ τὸ πρῆγμα πιστώσασθαι. ἥ τε γὰρ θερμασίη τῆς φλεγμασίης μέζων ἐκ τοῦ τρώματος γίγνεται, καὶ προστιμωρέει τῇ πνιγὶ, καὶ βήσσουσι· ἢν δὲ καὶ ὅμως ἐκφύγωσι τόνδε τὸν κίνδυνον, οὐ ξυνάγεται τοῦ τρώματος τὰ χείλεα. ἄμφω γὰρ χονδρώδεα καὶ ἀξύμφυτα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κιονίδα παθῶν, κεφ. η.

Τῶν παθέων ὁκόσα ἀμφὶ τὴν κιονίδα γίγνεται, τὰ μὲν ὑποτάμνειν χρὴ, ἀλλ' οὐ τοῦ παρεόντος λόγου ἡ τῶνδε χειρουργίη· τὰ δὲ ὡς ὀξέα ἰῆσθαι. ῥηϊδίως γὰρ πνίγει, καὶ δυσπνοίῃ ἔνια τουτέων κτείνει. τοιάδε μέν τοι ἐστὶ, τὴν καλέομεν σταφυλήν τε καὶ κιονίδα. ἄμφω γὰρ ξὺν φλεγμασίῃ καὶ πάχει καὶ μήκει ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτηρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι,

ἴσω μὲν πάχει, καὶ μήκει ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτηρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι, ἴσω μὲν πάχει ἀπὸ τῆς βάσιος μέσφι ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ὁ κίων· ἄνισω δὲ, ἡ σταφυλή. τῆς δὲ γὰρ ἰσχνὴ μὲν ἡ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ βάσις· ἐς δὲ τὸ ἄκρον στρογγύλη καὶ παχεῖα, ξὺν ἐρυθήματι ἢ πελιδνώσι. τῇδε καὶ σταφυλὴν ἐπίκλησιν ἔσχηκε τὸ πάθος. τοῖσι ὦν χρὴ ὠκέως ἀρήγειν. ὤκιστος γὰρ ὁ ἀπὸ πνιγὸς ὄλεθρος. ἢν μὲν ὦν νεηνίαι οἱ πεπονθότες ἔωσι, τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι φλέβα, ἢ δὴ ἀθρόον κενοῦν μέζονι τῇ τομῇ. ὡς γὰρ ἀπ' ἀγχόνης ἀπέλυσε τῆς πνιγὸς ἡ τοιήδε ἀφαίρεσις. ἢν δὲ ὑποκλύζειν κλυσμῷ τρηχεῖ, ἔπειτα δὲ δριμεῖ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, ἔστ' ἂν ἑλκύσῃ τι ἄνωθεν ἐς μετάστασιν. περιεκέσθωσαν δὲ καὶ δεσμοὶ σφίγγοντες ἄκροισι τοῖσι σκέλεσι ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ ὕπερθεν καρπῶν καὶ πήχεων ἐς βραχίονας. εἰ δέ τι ἡ πνὶξ ἐπισπέρχοι, συκίην ἐπὶ τὸ ἰνίον, ἢ δὲ ἐς τὸν θώρηκα προσβάλλειν, καὶ τουτέων ἐντάμνειν τινὰ, πρήσσειν τε ἅπαντα, ὁκόσα μοι ἐν τῇ συνάγχῃ λέλεκται. ὡυτὸς γὰρ ἀμφοῖν ὀλέθρου τρόπος. ἀλλὰ καὶ τοῖσι ἐς τὸ στόμα φαρμάκοισι τοῖσι αὐτέοισι χρέεσθαι, καὶ σύψεσι, καὶ μαλθακτηρίοις, καὶ πυρίῃ τῇ ἔξωθεν, καὶ ἐπιπλάσμασι, καὶ ἐς τὸ στόμα ἐγχρίσμασι. περὶ δὲ τὸν κίονα ἢ τὴν σταφυλὴν ἔσω σύμμα, ῥοὸς χυλὸς, μέλιτι ἢ ὕδατι λυθεῖσα ἀκακία, ὑποκυστὶς, γῆ σαμίη, ἢ λημνίη, ἢ σινώπις, ἢ δὲ ὀμφάκιον. ἢν δὲ ἑλκώδης ἔῃ, κόμμι καὶ ἄμυλον δευθέντα ῥόδων ἢ φοινίκων ἀφεψήμασι, καὶ πτισάνης ἢ τράγου χυλός. ἐπὶ δὲ τοῦ κίονος ἔσω πλέον τι τῶν εὐτονωτέρων, διὰ σμύρνης τε καὶ κόστου, καὶ κυπέρου. ἀνέχεται γὰρ τῶν δὲ τῶν δριμέων ὁ κίων. ἢν δὲ ἔμπυος ὅδε ὁ χῶρος γίγνηται μετεξετέροισι, ἢ δὲ τὰ τῆς ὑπερῴης ὀστέα ἐφθάρη, καὶ ἐς μακρὸν φθίνοντες τὸν βίον ἐτελεύτησαν. τῶν δὲ μέντοι τὰ ἄκεα ἑτέρωθι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ φάρυγγα λοιμικῶν παθῶν, κεφ. θ.

Η μὲν ξυνὴ καὶ ἥδε πρὸς τἄλλα πάθεα τὰ ἐν τοῖσι παρισθμίοισι ἰητρείη, τῇ δὲ ἰδίῃ. ἐπὶ φλεγμασίῃ καὶ ἄγχονῃ, κλυσμοὶ, φλεβοτομίη, ἰέγξιες, ἐπιπλάσιες, πυρίη, διάδεσμοι, συκίη, πάντα ταυτά· χρίσιες δὲ φαρμάκων δυνατωτέρων· οὐ γὰρ ἀτρεμέει τὰ ἕλκεα, οὐδὲ ἐσχάραι γίγνονται ἐπιπολῆς· ἀλλὰ κἢν ἰχὼρ ἀπὸ τουτέων εἴσω σταλάξῃ, ὤκιστα μὲν ἑλκοῦται τὰ μέρη, κἢν ἀσινέα ἔῃ· ὤκιστα δὲ εἰς τὸ εἴσω νέμεται καὶ κτείνει. πυρὶ μὲν ὦν καίειν τὸ πάθος ἀρωγὸν, ἀλλ' ἀξύνετον διὰ τὸν ἰσθμόν· φαρμάκοισι δὲ πυρὶ ἰκέλοισι χρέεσθαι, ἔς τε τὴν ἐπίσχεσιν τῆς νεμήσιος, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς τὴν τῶν ἐσχαρέων ἔκπτωσιν. ἔστι δὲ συνθηρίη ξὺν μέλιτι, κνηκὶς, βαλαύστιον, ξηρὰ ξὺν μελικρήτῳ. τοῖσι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐμφυσῆν καλάμῳ, ἢ πτίλῳ, ἢ καυλῷ παχέϊ, καὶ ἐπιμήκεϊ, ὡς τῶν ἑλκέων θιγγάνειν τὰ φάρμακα. ἄριστον δὲ καὶ χαλκῖτις ὀπτὴ, ξὺν καδμίῃ λείῃ ξὺν ὄξεϊ· ἔστω δὲ μοίρης διπλάσιον τῆς καδμίης, καὶ ῥόον ἢ ῥίζα ξὺν τοῖσι ὑγροῖσι. φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ τὰς δὲ τὰς ἐπιθλίψιας. ὑγραίνει γὰρ τὰ ἕλκεα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον νέμεται. χρὴ ὦν πτεροῖσι τὰ ξηρὰ καταπάσσειν· τὰ δὲ ὑγρὰ, ὑγρότατα ποιέοντα, ἐς τὸν ἐσχαρεῶνα ἐγχέειν. ἢν δὲ αἱ ἐσχάραι ἤδη ἀπολύωνται, τὰ δὲ ἕλκεα ἐρυθρὰ γίγνηται, κίνδυνος τότε μάλιστα σπασμοῦ. ἐπιξηραίνεται γὰρ ὡς ἐπίπαν τὰ ἕλκεα, καὶ τοῖσι δὲ τὰ νεῦρα ξυντείνεται. χρὴ ὦν γάλακτι ξὺν ἀμύλῳ, καὶ χυλῷ πτισάνης, ἢ τράγου, ἢ λίνου σπέρματι, ἢ τήλιος μαλθάσσειν καὶ ὑγραίνειν. μελεδῶνα ποιέεσθαι, τὸ ἐπίρροισι δὲ καὶ ἡ κιονὶς διεβρώθη, μέχρις ὀστέου τοῦ τῆς ὑπερώης, καὶ τὰ παρίσθμια ἄχρι βάσιος καὶ ἐπιγλωττίδος, καὶ ἐπὶ τῇ ὠτειλῇ καταπίνειν, οὔτε στερεὸν, οὔτε ὑγρὸν ἠδύναντο. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν αἰακο-

πόμενον, ἀπέπνιξέ κοτε τὸν ἄνθρωπον λιμῷ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ, κεφ. ι.

ΟΥκ ἀμβολῆς καιρὸς ἐν πλευριτικοῖσι, οὐδὲ ὑπερθέσιος, ἢ μεγάλης ἐνδείης· ὅ,τε γὰρ πυρετὸς κάτοξυς ἐών, ἐς ὄλεθρον ὁρμᾷ· ἥ τε ὀδύνη τοῦ ὑπεζωκότος, ξυνεπείγει ἐπὶ τὸ κακίον· ἀτὰρ καὶ βῆχες κλονέουσαι τὸν θώρηκα καὶ τὴν κεφαλήν, ὑπολύουσι τὰς δυνάμιας. μάλιστα μὲν οὖν αὐτήμαρ φλέβα ταμνέειν. ἢν δὲ ἀπὸ πλήσιος σιτίων καὶ ποτῶν ἔῃ, ἐπ' ἀσιτίης μίην ἡμέρην φυλάξαντα, ἀφαιρέειν ἀπ' ἀγκῶνος τῆς ἐν τῷ κοίλῳ φλεβός, τῆς μὴ κατ' ἴξιν τῇσι ἑτέρῃσι πλευρῇσι. κρέσσον γὰρ ἀπωτάτω ἄγειν. τὸ δὲ πλῆθος, μὴ μέχρι λειποθυμίης. περιπνευμονίην γὰρ ἐπιφοιτῆσαι κίνδυνος, ἢν τὸ σῶμα ἐπιψυχθέν, τὴν ψυχὴν ἐκλείπῃ. εἴσω γὰρ τὰ ὑγρὰ ξυνθέει, τῆς ἐκτὸς ἀφαιρεθέντα θέρμης τε καὶ τάσιος. πνεύμων δὲ μανός τε καὶ θερμός, καὶ ἐς ὁλκὴν δυνατώτατος· πλευρέων δὲ γειτόνημα, πνεύμων, καὶ κοινωνὸς ἀλγέων· ἀτὰρ καὶ αἱ τῶνδε διαδέξιες, οὐ μάλα περιγίγνονται. περιεστηκυῖα δὲ πλευρῖτις ἀπὸ περιπνευμονίης, εὐηθέστερον. χρὴ οὖν ἐπὶ ξυμμέτρῳ τῇ ῥοῇ τοῦ αἵματος μεσηγὺ τὸν ἄνθρωπον ξυλλέξαντα, αὖθις ἀφαιρέειν· εἰ μὲν εὖ ἔχοι, αὐτήμαρ τῆς ἐπανέπος μακρῆς γιγνομένης· ἢν δὲ μή, τῆς ὑστέρης· ἢν δὲ μηδὲ ὁ πυρετὸς ἐνδιδῷ· τὰ πολλὰ γὰρ μίην ἡμέρην ὁ πυρετὸς ἴσχει τε καὶ αὔξει· τῇ τρίτῃ ἐν τῇ δευτέρῃ ἐπανέσει ἀφαιρέειν, τῇπερ καὶ τὰ προσθέματα οἰστέον, λιπαρῶς μὲν χρίσαντα ὅλον τὸν ἄνθρωπον· ἐπὶ δὲ τῇ πλευρῇ καὶ ἔλαιον θέντα μαλθακὸν ξὺν ἀλείφατι θερμῷ, πηγάνου, ἢ ἀνήθου ἀφεψήματος· καταιονέειν δὲ τὸ πλευρὸν εὖ μάλα προσηνέως· μετεξετέροισι δὲ καὶ τὸ ἄλγημα, καὶ ἡ

φλεγμασίῃ διεζώκειλε, ὡς δοκέειν τὴν τῆδε τὸ πάθος εἶναι· τὸ δ' ἐπὶ τὴν ἔνδον αὔξησις. τροφῆς δὲ νῦν ὡς ἀμφὶ πάσης ἰητρείης ἔσω λόγος, ὡς μηδὲν ἐς ἀμαρτωλὴν εἴη. ἐν τροφῇ γὰρ κέεται τὰ φάρμακα· ἀτὰρ καὶ τὰ φάρμακα ἐν τροφῇ. γένει μὲν ὦν θερμὴ καὶ ὑγρὴ, ἠδὲ λείη καὶ ὁμαλὴ, σμηγματώδης, διαλυτικὴ, λῦσαι, λεπτῦναι φλέγμα δυναμένη. σιτίων μὲν ὦν ἁπάντων πτισάνη προκεκρίσθω· ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς χυλὸν διηθημένη, ὡς τὸ στερεὸν αὐτέης διακεκρίσθαι, ξὺν μέλιτι πεπινημένη μοῦνον· πτισάνης δὲ τὰ ξυνήθεα ἐς ἡδονὴν καὶ ποικιλίην φάρμακα, ἀπέστω. νῦν γὰρ ἀρκεῖ ὁ χυλὸς μοῦνος· ἱκανὴ μὲν ὑγρῆναι καὶ θερμῆναι· δυνατὴ δὲ λῦσαι φλέγμα, καὶ σμῆξαι· αὖ ὦ δὲ ἀνάγειν μὲν ἀπόνως, ὁκόσα ἀνάγεσθαι χρή· ὑπάγειν δὲ ῥηιδίως τὴν κοιλίην. προσηνὲς δὲ τὸ λεῖον αὐτῆς, καὶ ἐς κατάποσιν εὔκολον· ἀτὰρ καὶ τὸ γλίσχρασμα θερμασίας πρηΰνει, ὑγρὰς καθαίρει, πεπαίνει βῆχας, πάντα μαλθάσσει. αἱ δὲ κριθῆς ἔασι ἀρεταί. δευτέρην δὲ χώρην ἔχοισι οἱ χόνδροι, ὀλίγοισι τοῖσι τῆς πτισάνης ἀγαθοὶ καὶ ἄριστοι ἐόντες. τὸ γλίσχρασμα γὰρ, τὸ λεῖον, τὸ προσηνὲς ἐς κατάποσιν ξυνόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα μείους. πεποιήσθωσαν δὲ καὶ οἵδε ἁπλοῖ ξὺν μέλιτι μοῦνον. ἀγαθοὶ δὲ καὶ τράγοι. κακίων δ' ἐπ' αὐτοῖς ὄρυζα ξηρῆναι, βηχῶσαι, ἐπίσχεσιν, κάθαρσιν τῶν οὔρων μᾶλλον ἢ ὑρῆσαι· ἄριστος δὲ καὶ ἄρτος ξηρὸς κοπεὶς, κρησέρῃ σεσησμένος, εὔκριτος, εὔπεπτος, ξὺν μελικρήτῳ διαρκὴς τροφή. ἢν δὲ ἤδη μὲν προσήκῃ ἡ νοῦσος, πρὸς δὲ τὰ σιτία ἀπαυδήκῃ ὥνθρωπος, πτισάνη μὲν ἐκ κριθῆς διδόσθω, λείη, κάθεφθος· ἀνῆθον δὲ ἔσω, καὶ ἅλες πτισάνης τὰ ὄψα, καὶ ἔλαιον λεπτὸν, ἄπιον, ἄγλισχρον, ἀβήχωτον· κρέσσον δὲ ξὺν τῇ πτισάνῃ, ὡς μὴ πολλὸν τοῦ ἐλαίου ἑψῆν. καὶ γὰρ πίον ἴσχει τὸ ῥόφημα, καὶ τὴν κακίην τὸ ἔλαιον ὄλλυσι. οὐδὲ γὰρ ἐμφανὲς ἔτι γίγνεται τῇ πολλῇ ἑψήσει εἰς τὸν χυλὸν ἀναπτυθέν. ἔσω δὲ καὶ πράσον ξὺν τῇ κόμῃ, καὶ ἀμύγ-

δαλα πικρὰ ξὺν τῷ χυλῷ ἑψόμενα. εὔπνοόν τε γὰρ καὶ φαρμα-
κῶδες ὑπὸ τῶνδε γίγνεται, καὶ τὰ περίσσα βρωθῆναι ὑπὸ
τοῦ χυλοῦ ὀνησιφόρα καὶ ἥδιστα. ἤδη δὲ καὶ ὠῶν καιρός. εὐχύ-
λων μὲν γὰρ ὑγρὴ καὶ πολλὴ ἀναγωγὴ ἔῃ, θείου τοῦ ἀπύρου ἐμπασ-
σέσθω καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῶν ἀρτιτόκων ὠῶν δοθῆναι ἐκ-
πυρὸς ἀπύρων. ἀπὸ γὰρ τῆς μητρὸς ἡ θέρμη, ὑγροτέρη μὲν πυ-
ρὸς, οἰκειοτέρη δὲ τῷ νοσέοντι, ὅκως ἐκ ζώου ζώῳ. ἢν δὲ φλέ-
γμα κολλῶδες ἔῃ καὶ γλίσχρον, ἐς τὰ ὠὰ ἔλαιον ἐγχέειν, καὶ ῥη-
τίνης τῆς ξηρῆς τῆς ἀπὸ πίτυος ἐμπάσσειν, ὅκως τὸ θεῖον κρέσ-
σον εἴη, καὶ τῆς ἀπὸ τερμίνθου δὲ τήξαντα· καὶ πέπερι ὀνήϊστον, καὶ
ἐν ὠοῖς καὶ ἐν πτισάνῃ, καὶ ἅπασι τοῖσι ἐδέσμασι, καὶ ὁκόσα
πέπερι ξυνῳδά· κρεῶν ἀκρόποδες ἐν χυλοῖσι τακεροὶ, πέλει-
αι, ἀλεκτοροειδέες ἑφθαί· συῶν ἐγκέφαλοι, ὀπτοὶ μὲν σὺν τῷ ἐπι-
πλόῳ, αὖθι δὲ τουτέου, ἀκνίσσοι. ἢν δὲ ἄκερχνος ἔῃ, δοτέον καὶ
θαλασσίων, ἢ πετραίων, ὅ,τι ἂν ἄριστον ἡ χώρη φέρῃ. ὡς δὲ μὴ
ἁμαρτάνῃ ἐπιθυμίῃ, μηδὲ σμήχηται ἐν τῇ λεπτῇ διαίτῃ ὁ νο-
σέων, χαριζέσθω ὀπώρης μήλων ἑφθῶν, ἐν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ
ἢ στέατι ὀπτῶν. ἀφαιρέειν δὲ χρὴ τὰ λέπεα, καὶ τῶν ἐντὸς βρυ-
χέων ξὺν τοῖσι σπέρμασι· ἐφ' ὥρης δὲ καὶ σύκων. ἀτὰρ καὶ τῆς
σταφυλῆς δοτέον, ὁκόσον ἂν ἡ ἀβλαβὴς ἡ ὀπώρη, ἀλλὰ καὶ ὀνήϊστος.
ἀμφὶ μὲν ὦν τροφῆς, τάδε. ἐπὶ δὲ τῷ πλευρῷ κέεσθαι χρὴ ἔρια
θυμιηθέντα θείῳ, λίπαϊ δεδευμένα, ἔνθα ἄνηθον ἕψηται ἢ πή-
γανον· ξυνεχὲς δὲ τουτέοισι τὸ πλευρὸν καταιονέειν, ἠδὲ ἐπι-
πλάττειν πρὸ τῆς προσδόσιος πρὸς τοῖσι ξυνήθεσι πλάσμα-
σι, μελίλωτον ἑψηθὲν ξὺν μελικρήτῳ, ξυμμίσγοντα μήκωνος
τῆς ἀγρίης ἐνεψημένης, καὶ μάννης ἄλιτον ἐμπάσσειν· ἢν δὲ ὑ-
γροτέρη ἡ ἀναγωγὴ καὶ πολλὴ, αἴρης ἄλιτον, ἢ ἐρυσίμου ξυμ-
μίσγειν, καὶ νίτρον ἐμπάσσειν. ἢν δὲ μῆκος ἤδη τῆς νούσου γί-
γνηται, καὶ τῆς ὀδύνης ἐλκεομένης, καὶ ὑγρῆς καθάρσιος γιγνο-
μένης, ἔμπυον μὲν ἐλπὶς τὸν ἄνθρωπον ἔσεσθαι· σίνηται δὲ ξυμ-

μάσσειν καὶ κάγχρυς τοῖσι ἐπιπλάσμασι. ἢν δὲ καὶ ψυχρῶν τῶν τόπων ἔσωθεν τοῖσι κάμνουσι αἴσθησις γίγνηται, ὄξος παραχέειν. χρὴ δὲ ἐνεργὸν ποιέεσθαι ἐς πολὺ ὂν τὴν θερμασίην τῶν ἐπιπλασμάτων διαρκέειν. κρέσσων γὰρ ἤδη καὶ ἡ θέρμη τῆς τῶν ἐπιπλασμάτων νεωχμώσιος. ἔστωσαν οὖν θάλψιες ἐν κυρβασίῃσι διὰ εἰδῶν, κέγχρου, λίπαος θερμοῦ τε ἐν κύστεσι. κοῦφον δὴ ἔστω πᾶν μηχάνημα ποιέης, ὡς μὴ τὰ ἄχθεα πρὸς τῷ πόνῳ, πόνον ἐνδιδοῖ. τοῖσδε μέντοι καὶ ἐπὶ τῇ ἑσφῇ χρέεσθαι, ἣν ξυνεπείγῃ τὸ ἄλγος. ἤδη δὲ ἐπὶ τοῖσδε καὶ συκίης καιρὸς γένοιτο. ἄριστος δὲ ὁ μετὰ ἑβδόμην· πρόσθεν δὲ, μὴ ξυνεπειχθείης. οὐ γὰρ εὐήθεες αἱ νοῦσοι, ὁκόσαι περὶ ἑβδόμης ἀπαιτέουσι συκίην. ἔστω δὲ μεγάλη, εὐρεῖα πάντη, ἀμφιχὰν τὸ ἄγγεον χωρεῖον ἱκανή. οὐ γὰρ ἔσω ἐνδιδοῖ τὸ ἄλγος, ἀλλ' εἰς εὖρος κέχυται. ἔστω δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τῇ συκίῃ φλὸξ πολλή. ὡς μὴ μοῦνον ἑλκύσαι, ἀλλὰ καὶ ἀνεῖναι περὶ τῆς ἀποσβέσιος τοῦ πυρὸς, καὶ μετὰ τὴν ἀπόσβεσιν ἀποσχάσαντα, ἀφαιρέειν αἷμα, ὁκόσον ἂν ἡ δύναμις παρείη. πολλὸν δὴ ἔστω πλέον ἢ εἰ ἀπ' ἄλλης προφάσιος ἀπὸ τῶν ὑποχονδρίων ἀφαιρέοις αἷμα. ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ συκίης ὠφελείη. ἅλες δὲ ἢ νίτρον ἐπὶ τοῖσι σχάσεσι, δηκτικὸν μὲν καὶ ἀλγεινὸν, ὑγιεινὸν δέ. ἀλλὰ ξυντεκμαίρεσθαι τὰς δυνάμιας, τάς τε τοῦ ἀνθρώπου τὸν ἕξιν. ἢν γὰρ ἀλκήεις τὴν ψυχὴν καὶ καρτερὸς ᾖ, ἐμπάσσειν τῶν ἁλῶν, μὴ αὐτοῖσι τοῖσι ἕλκεσι ὡς αὐτέων ψαύειν, τῇ δὲ ὀθόνῃ ἐπιπάσσειν δεδευμένῃ τῷ λίπαϊ, ἢ δὲ ἐπιπετάσσειν τῷ χωρίῳ. οἱ γὰρ ἐκ τῆς συντήξιος ἰχῶρες, τῶν ἁλῶν εἰσὶ ἀδηκτότεροι. πολλὸν δὲ τοῦ λίπαος καταιονεῖν χρὴ, ὅκως τῷ προσηνεῖ τοῦδε ἀμβλύνῃ τὸ ἄλγος τῆς δήξιος. δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ, ἄριστον τὴν συκίην προσβάλλειν, ὡς ἐκ τῶν τρωμάτων ἕλκηταί τις λεπτὸς ἰχώρ. τόδε, πολλὸν μὲν τῆς ἐπίπροσθεν συκίης ἀνιησιμώτερον· πολλὸν δὲ τῆς δυνάμιος φυλακτικώ-

τερον. οὐ γὰρ αἷμα, ἡ τροφὴ, ἀλλὰ ἰχὼρ ἐκρέει. καὶ τόδε μὲν μῦ-
τι πρεσβυκρινήσας ἀμφὶ τῆς δυνάμιος φρονήσει. τῇ τρίτῃ δὲ
κηρωτὴν ξὺν τῷ κυπρίνῳ καὶ πηγάνῳ ἐπιθέναι. ἢν δὲ ἔτι καθάρ-
σιος τὰ πύελα δέηται, τοῖσι κηρώμασι ῥητίνης ξυντήκειν, ἢ
τοῦ θείου τοῦ ἀπύρου ξυμμίσγειν. ἢ αὖτις πυρίην τὸ χωρίον
ἔχειν. ὡς τρόπος δὲ σικύης, ἔχειν ὦν χρὴ κεραμεοῦν κοῦφον
ἁρμόζον τῇ πλευρῇ, εὐρὺ, ἢ τὸ χάλκεον, πρηνὲς ἐπὶ τὰ χεί-
λεα ἀμφιτιθέναι τοῖσι ἀγγέοισι. ὑποτιθέναι δὲ φλόγα με-
γάλην ξὺν λίπαϊ, ὅκως ζῶσα ἐς πολλὸν διαρκέῃ χρόνον. μὴ
περισφίγγειν δὲ τὰ χείλεα πρὸς τὴν σάρκα, ἀλλ᾽ ἐς διαπνοὴν
διαδοχή τις ἔστω, ὡς μὴ διασβεσθείη τῇ πνιγί. ἐς πολλὸν δὲ
ἐξάπτεσθαι ἔνι. ἡ γὰρ ἔνδον ἐκείνου θέρμη, ἄριστον μὲν πυρί-
ημα, ἀγαθὴ δὲ πρόσκλησις ἱδρώτων. χρὴ δὲ μηδὲ τὴν κάτω
ἰητρείην ὑποφορὴν, ἀνδράσι μὲν ἐς τὸ ἔντερον πηγάνινον ἔ-
λαιον ἐγχέοντα· γυναιξὶ δὲ, καὶ ἐς ὑστέρην. διηνεκέα δὲ τὰ
πινόμενα καὶ καταποτὰ ἔστω, μελίκρητον ξὺν τῷ πηγάνῳ, καὶ
χυλῷ πτισάνης ἢν ξυνεχὲς βιῶσῃ, ὡς ἐν τροφῇ φάρμακον. ἢν
δὲ μὴ τροφῆς καιρὸς ἔῃ, ἔστω δή τι καὶ τῶν ποικίλων πινέειον
ξὺν μέλιτι ἑψηθὲν ἐς σύστασιν. τὰς δὲ χρὴ σφαίρας μέγεθος
ὅσον κυάμου, στρογγύλας οὔσας διδόναι ὑπὸ τὴν γλῶτταν ἔχειν
διαφέροντα τῇδε κἀκεῖσε, ὡς μὴ καταποτὸν, ἀλλὰ τηκτὸν ἔῃ.
προσηνὲς δὲ καὶ τὸ διὰ τῆς μήκωνος ξὺν μέλιτι καὶ μελιλώ-
τῳ φάρμακον λεῖον καὶ ὑπνικόν. τάδε μέντοι καὶ πρὸ τῆς ἀρ-
ξιος, καὶ ἐπ᾽ αὐτέῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὕπνῳ διδόναι. ἀσίτῳ δὲ, τὰ
φαρμακώδεα, κνίδης καὶ λίνου τοῦ σπέρματος, καὶ ἀμύλου, καὶ
κώνου τοῦ κοκκάλου λείου ἑκάστου κύαθον, καὶ ἀμυγδάλων
τῶν πικρῶν πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν. τόσοι δὲ καὶ πεπέριος
κόκκοι. φωχθέντα δὲ χρὴ λεῖα μέλιτι ἐς αὖ ἔκλειγμα φυρῆν.
τῶν δόσις μύστρον μίην. ἢν δὲ ὑγρὰ καὶ ἄπεπτα ἀνάγῃ, σμύρ-
νης ὁλκῆς < δύο· κρόκου μίην, πεπέριος κόκκοι δεκαπέν-

τε, μέλιτι φυρῆσαι λίτρα μίη. τόδε μέντοι ἤδη τὸ φάρμακον, καὶ πρὸ τῆς ἄρσιος δοτέον μυστίλης ἥμισυ. ἀγαθὸν τόδε ἐπὶ τοῖσι χρονίζουσι, ἀτὰρ καὶ ὀξυμένοισι διδόναι χρή, ἢν δύσπνοια ξυνεπείγῃ. ψυχρὸν δὲ ὕδωρ ὁκόσοι τῶν ἰητρῶν τοῖσι πλευριτικοῖσι ἔδοσαν, οὔτε ὁκοίῳ λόγῳ ξυμβαλέειν ἔχω, οὔτε τῇ πείρῃ πιστώσασθαι, εἰ γάρ τινος ἀπὸ ψυχροῦ διηλλάξαντο τὸν κίνδυνον, οὐδέ μοι οὐκ ἐδόκεον εἶναι πλευριτικοί, ἀλλὰ καὶ τοῖσι παλαιοτέροισι ἰητροῖσι ἰδέη τις ξυνδρομῆς πλευρῖτις ἐκικλήσκετο, χολῆς ἐκκρίσιος * ἐὼν ξὺν πόνῳ πλευροῦ ἐπὶ σμικρῷ πυρετῷ, ἢ καὶ ἄνευ πυρετοῦ. τόδε μέντοι τὸ πάθος, οὔνομα μὲν πλευρίτιδος, τὸ δὲ πρῆγμα οὐκ ἴσον· ἀλλὰ καὶ πνεῦμά κοτε ξυνίσταται ἐν πλευρῷ, δίψαν ἐνδιδοῖ, καὶ ὀδύνην πονηρήν, μαλθακήν τε θέρμην· καὶ τόδε ἐκάλεσαν ἄνδρες ἀΐδριες πλευρῖτιν. ἐπὶ τῶνδε ὦν ὕδωρ ψυχρὸν ἄκος ἂν γίγνοιτο εὐτυχίῃ τοῦ χεομένου· ἐσβέσθη μὲν ἂν τὸ δίψος, ἡ δὲ χολὴ καὶ τὸ πνεῦμα ὑπηλάθη, καὶ διέπνευσε τὸ ἄλγος καὶ ἡ θέρμη· ἐπὶ δὲ φλεγμασίῃ πλευροῦ, καὶ τοῦ ὑπεζωκότος πρήσι, οὐ μόνον ὕδωρ ψυχρόν, ἀλλὰ καὶ ἀναπνοὴ ψυχρή, κακόν. ἢν οὖν ἐκ τῆς προόσθεν ἰητρείης περιγίγνωνται οἱ πλευριτικοί, ἔτι δὲ βραχέα βήσσωσι, καὶ θέρμη ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἴσχῃ, σπεύδειν χρὴ διαλύειν τάδε· ἢ γὰρ ὑποστροφὰς ποιέει τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα, ἢ ἐς ἐμπύησιν τρέπεται.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ,

κεφ. α.

Αποξυ καὶ ἐπίκαιρον κακὸν φλεγμασίη καὶ πρῆσις τοῦ πνεύμονος, ἐφ' οἷσι πνὶξ ὀλιγοχρονίη. χρὴ ὦν αὐτίκα, ἠδ' ὠκέα ἔμμεναι τὰ ἀλεξήματα. τάμνειν αὐτίκα τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας· εἴτ' ἄμφω ἅμα ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μᾶλλον, ἢ ἐκ μιῆς μέζονος· ὡς ἀφ' ἑκατέρης τῆς χώρης τοῦ πνεύμονος ἡ ἀντίσπασις τῶν ὑγρῶν ἔῃ, μὴ μέχρι λειποθυμίης. προσεμφερὴς γὰρ τῇ πνιγὶ ἡ λειποψυχίη. ἀλλὰ κἢν σμικρὸν ἀναπνεύσωσι, ἐπιχέοντα

χρὴ τὴν ῥοὴν αὖθις ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐξ αἵματος αἱ περιφάσιες ἔωσι, αὐτὴν τὴν αἰτίην ἡ φλεβοτομίη ἄγει. ἢν τι φλέγμα, ἢ ἀφρὸς, ἢ τι ἄλλο τῶν ὑγρῶν περιέησι, αἱ τῶν φλεβῶν κενώσιες εὐρυτέρην τὴν τοῦ πνεύμονος ποιέουσι χώρην ἐς διόδον τῆς ἀναπνοῆς. χρὴ δὲ καὶ κάτω ἄγειν ὑγρὰ καὶ φύσας, ἐπὶ μὲν φλεβοτομίης διαχρίοντα τὴν ἕδρην λίτρῳ, μέλιτι, πηγάνῳ, ῥητίνῃ τῇ ἀπὸ τῆς τερμίνθου τῇ ὑγρῇ. αὐτὴ δὲ τῆς φλεβοτομίης, εἰ μέζων ἡ κώλυσις ἔοι, ἀποκλύζειν χυλῷ δριμεῖ, ἅλεσι μὲν πρὸς τῷ λίτρῳ. ἡ ῥητίνη δὲ τῆς τερμίνθου ξὺν τῷ μέλιτι. πήγανον δὲ ἐν τῷ ἐλαίῳ, καὶ ὕσσωπον ἐν τῷ ὕδατι ἑψηθέντα, καὶ κολοκύντης δὲ τῆς ἀγρίης αἱ σάρκες αἱ ἔσω ἑψηθεῖσαι ξὺν ὕδατι, ἄρισται. συκίαι κοῦφαι ἐς τὰ μετάφρενα καὶ τὸ νῶτον, καὶ τὰ ὑποχόνδρια ταύτῃ ξύμφοροι. ἢν δέ πως ὁ θώρηξ εὔσαρκος ἔῃ, ὅκως μὴ ἀμφὶ τοῖσι ὀστέοισι τὸ δέρμα ἡ Ϲυκίη ἀμφιθλάσσοι ἐρείδουσα, καὶ τῷδε προσβάλλειν. ἢν γὰρ ταύτῃ τοῦ σώματος τά τε ὑγρὰ ἐφέλκυται, καὶ τὸ πνεῦμα ἔξω ὑπάγηται, οἷσι γὰρ ὁ πνεύμων πνίγεται, αἱ ἄπνευσις ἂν γίγνοιτο τοῦ κακοῦ. ταύτῃ γὰρ πολιορκέειν χρὴ τὴν περιπνευμονίην. ἀτὰρ μηδὲ τῶν διὰ στόματος ὠφελεόντων φαρμάκων ἀπορέειν μηδέν. ἕλκει γὰρ ὁ πνεύμων καὶ ἐν ὑγιείῃ ὑγρὸν, καὶ ἢν νοσῇ. φαρμάκων διδόναι ὦν, ὁκόσα λεπτύνει τὰ ὑγρὰ ἐς διαπνοήν, ἠδὲ ὀλισθηρὰ καὶ εὔροα ἐς ἀναγωγὴν τεύξει. πίνειν μὲν ἐς τάχος τῆς ὠφελείης, λίτρον ξὺν ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ θύμον ξὺν ὄξει, καὶ μέλιτι, ἢ σίναπι ὑγρὸν ξὺν μελικρήτῳ. ἐμπάσσειν δὲ ἑκάστῳ καὶ τῆς ἴρεος τῆς ῥίζης, καὶ πεπέρεος εὔτολμον. ἀτὰρ καὶ τάδε ξηρὰ σήσαντα ξὺν μέλιτι διδόναι. ἢν δὲ ἄϋπνοι ἔωσι δι' ἡμέρης, ἠδὲ ἐγρηγορέωσι πάννυχοι, δέος μὴ ὁ ἄνθρωπος μανῇ, καὶ ποικίλων φαρμάκων ὑπνωτικῶν χρέος, ἢν μή τι ἐνδιδῷ ἡ νοῦσος, ὅκως καὶ τὴν ταλαιπωρίην ὁ τῶν φαρμάκων καιρὸς εὐνάσῃ. τὰ πολλὰ γὰρ γίγνεται καρώδεα. ἢν δὲ ἐν ἀκ-

μὴ τῆς πνιγὸς, καὶ ὑπὸ τῷ ὀλέθρῳ φάρμακον διδοὺς, θανάτου ἂν εἴης παρὰ τοῖσι δημότῃσι αἴτιος. χρὴ δὲ καὶ τὰ σιτία ἴκελα ἔμμεναι, δριμέα, λεπτὰ, διαλυτικὰ παχέος, σμηγματώδεα· λαχάνων πράσον, ἢ κορωνόπους, ἢ κνίδη, ἢ κράμβη ἐν ὄξεϊ ἑψηθεῖσα· αὐστηρὸν δὲ, πτισάνης ὁ χυλὸς τῆς ὀριγάνου, ἢ ὑσσώπου προσλαβὼν, ἢ δὲ πεπέριος, καὶ λίτρου πλεῖον αὐτῇ τῶν ἁλῶν· χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ καθεφθοί· ἄφυσα δὲ πάντα ἐν τῇ ἑψήσει ἔστω· κακὸν γὰρ περιπνευμονικοῖσι φῦσαι. οἶνος ποτὸν, ἢν ἄπυροι ἔωσι, μὴ πολλόν τι τῆς στύψιος ἔχων. πυκνωτικὸν γὰρ σωμάτων ἡ στύψις. χρὴ δὲ τουτέοισι ἀραιοῦν μὲν τὰ μέρεα μᾶλλον· πολλὸν δὲ ἄγειν τὰ πτύελα· τὸ ξύμπαν δὲ, ὀλίγον ἔστω ποτόν· πνεύμονι γὰρ τέγξις κακὸν, οὕνεκεν πνεύμων ἀπὸ στομάχου ἕλκει καὶ κοιλίης. θώρηξ δὲ ἐσκεπάσθω εἰρίοισι ξὺν λίπαϊ καὶ λίτρῳ, ἢ ἁλσί. ἄριστον δὲ χρῖσμα, τὸ διὰ τῆς λημνίστιδος. σίνηπι ξηρὸν, ξὺν κηρωτῇ ὑγρῇ, καὶ τὸ ξύμπαν ἔξω ἄγειν καὶ ὑγρὰ, καὶ θερμασίην, καὶ πνεῦμα. ἀρήγει δὲ ὄσφρησις δριμέων, χρίσιες, ἄκρων δεσμός. τάδε μέντοι ποιέοντι, ἢν μὴ εἴκῃ ἡ νοῦσος, ἀνέλπιστος ὁ ἄνθρωπος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ, κεφ. β.

Πᾶσαι δὲ αἱ ἐξ ἀναγωγῆς αἵματος οὐκ εὐήθεες, οὐ τοῦδε τουτέου μούνου, ἢν ἐκ ῥήξιος ἢ διαβρώσιος, ἀλλὰ κἢν ἀραιώσιος φέρηται· οὐδὲ ἢν ἀπὸ θώρηκος, ἢ πνεύμονος, ἢ στομάχου, ἢ ἥπατος, τῶν κινδυνωδέων· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ κεφαλῆς ἢ ἀσινεστέρη. αἵματος γὰρ ἡ φορή· αἷμα δὲ πάντων τροφή· πάντων δὲ θέρμη, πάντων δὲ χροιή· καὶ φοβερὸν μὲν ἰδεῖν διὰ στόματος ὁκωσοῦν ῥέον· κακὸν δὲ, ἤν τε ἀπὸ σπλάγχνου καιρίου· κάκιον δὲ, ἢν ἐκ ῥήξιος καὶ διαβρώσιος. χρὴ ὦν τὴν ἴησιν τῶν πα-

δέος ξυνεπέχειν μᾶλλον ἀρήγει τι. καὶ πρῶτον μὲν ψυχρότερον αἱρέεσθαι ἠέρα ἐς ἀναπνοΐην, σκηνὸν ἐπίπεδον, κλίνην ἑδραίην ὅκως μηδὲν σείηται. ἐρεθιστικὸν γὰρ αἱ σείσιες. κοίτη δὲ στερεή, μὴ κάρτα εἴκουσα, μηδὲ βαθέη, ἄθερμος· ὄρθιον δὲ τὸ σχῆμα· ἡσυχίη λαλιῆς ἠδὲ ἀκουσμάτων· ψυχῆς ἀταραξίη, εὐθυμίη. πάσχουσι δὲ τοῖσι τοιούτοισι ξυνομαρτέει δυσελπιστίη. πᾶς γὰρ ἐμέων αἷμα, θάνατον ἐν ὀρρωδέει. ἢν ὦν πολύαιμοι καὶ ἐπίφλεβοι ἔωσι, ἐπὶ πάσῃ ἰδέῃ ἀναγωγῆς τάμνειν φλέβα· ἤν τε γὰρ ἐκ ῥήξιος, ἢ διαβρώσιος, εὐάρμοστος φλεβοτομίη, ἤν τε ἔτ' ἀραιῶσι, δέος μὴ ἀπορρήξῃ τὸ πλῆθος. τάμνειν δὲ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι κοίλην· εὔροον τε γὰρ τὸ αἷμα τῆσδε· καὶ καταράζεσθαι ῥηϊδίη, καὶ ἐς πλεῦνας ἡμέρας ῥέειν ἀσινέως εὔστομος. ἐπὶ πᾶσι δὲ πάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν καιρίων σπλάγχνων ὁδὸς ἥδε αἵματος. ἡ δὲ ἀνωτέρη τῆσδε καὶ ἥδε, ἀποσχίδες ἔασι μιῆς τῆς ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἄμφω· ὥστε οὐδένα μέζον ἡ ἀνωτέρω τῆς μέζης ἐς ὄνησιν ἴσχει. αἵδριες γὰρ τῶν ἀποσχισίων, ὅσοι στομάχῳ καὶ ἥπατι ξυνῆψαν τὴν ἄνω· ἢν δὲ ἀπὸ πνεύμονος ῥέῃ, τάμνειν τῆς ἀριστερῆς χειρὸς τὴν μέσην δακτύλων μικροῦ τε καὶ παραμέσου. τὴν δὲ γὰρ τῶν ἰητρῶν μετεξέτεροι δοκέουσι ἐπὶ σπλῆνα κραίνειν· ἀτὰρ καὶ ἥδε τῶν ἐπ' ἀγκῶνι τῆς κάτω ἐστὶ ἡ ἀπόσχισις. τῇ ὦν πλέονι πρὸς τρισὶ δακτύλοις, καὶ μὴ ἐπ' ἀγκῶνι τάμνοι τις αὐτέην. μείζων γὰρ τῇδε καὶ εὔροος. τὸ ξύμπαν μὲν ὦν πρόσω λειποθυμίης ἐπισχεῖν· ἀτὰρ μηδὲ πολλὸν ἀφαιρέειν. ἱκανὴ γὰρ καὶ ἡ αἱμορραγίη γνῶσαι τὸ αἷον. ξυνεχὲς δὲ καὶ ἀπὸ σμικρῆς ἀφαιρέσιος ἐπαφαιρέειν, καὶ αὐθημερόν, καὶ τῆς ὑστεραίης, καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ὑστέρης. ἢν δὲ ὁ ἀσθενέων ἰσχνὸς καὶ λείφαιμος ἔῃ, μὴ τάμνειν φλέβα. τάδε μὲν ὦν ἀμφὶ ἀφαιρέσιος αἵματος. ἀρήγειν δὲ καὶ δεσμοῖς ἄκροις ποδῶν μὲν ὑπὲρ σφυρὰ, καὶ γούνατα· χειρῶν δὲ ὑπὲρ καρπὸν καὶ βραχίονα· ταινίῃ πλατείῃ, ὅκως

ἡ διάπτυξις κραταιὴ μὲν ἦ, ἄλγος δὲ μὴ φέρῃ. τοῖσι δὲ αἱμορραγέουσι χωρίοισι ἐπιβάλλειν χρή, ἔρια μὲν πινόεντα οἰσύπῳ ἀπὸ τῆς οἰός· τέγγειν δὲ χυμῷ, οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ ῥοδίνῳ, ἢ μυρσίνῳ λίπαϊ. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ ἡ αἱμορραγίη, αὐτὶ μὲν τῶν ἐρίων, σπόγγοισι χρέεσθαι· ὄξεϊ δὲ αὐτὶ τοῦ οἴνου. ὑπαλειφέσθω δὲ μυρσίνῳ τὸ χωρίον· ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῖσι σπόγγοισι τῆς ἀκακίης, ἢ ὑποκυστίδος ξηρῶν τῶν χυλῶν, ἢ καὶ ἀλόης. ἄριστον δὲ καὶ τὸ ὀμφάκιον ὄξεϊ λυθέν. ἢν δὲ ἡ τέγξις ἄσηρον ἦ καὶ διάφορον, ἐμπλάστροισι χρέεσθαι. καὶ γὰρ τὸ δέρμα περιπίνουσι, καὶ δὴ τῇ χειρὶ κρατέουσι· ἀτὰρ καὶ αἱ δυνάμιες αὐτέων ψύξαι καὶ ξηρῆναι δυνατώταται. μυρίαι δὲ καὶ ἄλλοισι ἄλλαι πείρῃ ἐᾶσι πισταί. ἄρισται δὲ ὁκόσαι ὄξος ἴσχουσι καὶ ἰτέης φύλλων χυλὸν, ἢ δὲ καὶ ἄσφαλτον, καὶ ἰὸν, καὶ στυπτηρίην, καὶ λιβανωτὸν, καὶ σμύρνην, καὶ χαλκὸν κεκαυμένον, καὶ λεπίδα, καὶ ὁκόσαι τοιαῖδε. ἐπὶ τοῖσι ἐμπλάστροισι, ἢ ἔρια τὰ πινόεντα, ἢ οἱ σπόγγοι ἐν βραχεῖ δευθέντες ὄξεϊ. ἢν δὲ τὴν τάνυσιν τῶν ἐμπλάστρων μὴ φέρωσι, ἐπίθεμα ποιέειν· φοίνικες οἱ πίονες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ δευθέντες, ἐς μάζαν τρίβονται· ἔπειτα ἀκακίη ἐμπάσσεται λείη, καὶ σίδια· ἐγχεαθέντα δὲ ἐς ῥύγχιον, κατὰ τοῦ θώρηκος τίθεται. ἄλφιτα οἴνῳ ἢ ὄξεϊ δευθέντα, ἢ δὲ φακῆς ἄλευρον λεπτὸν, κρησέρῃ σεσησμένον, κηρωτῇ ῥοδίνῳ μύρῳ ἀναλαμβάνοντα ἐπιθεῖναι· μίσγειν δὲ καὶ συμφύτου τῆς ῥίζης σεσησμένης. Ἄλλο. βραβύλων ἀγρίων ῥίζας ἕψειν ἐν ὄξεϊ, καὶ τρίψαντα ἐς μάζαν, παραμίσγειν ῥόος καὶ κόμμιος, καὶ μυρσίνης βραχύ. τῶν δὲ μέντοι γε ἄλλα ἄλλοισι ξυμμίσγειν, ὅκως ἂν ἰσχύος τῆς τῶν φαρμάκων καὶ προσηνείης καὶ ὀσμήσιος δέηται. χρὴ γὰρ καὶ τοῖσι κάμνουσι χαρίσασθαι. τάδε μὲν ἐκτὸς θετὰ ἄκεα. ἡ δὲ τῶνδε καιριωτέρη ἴησις, ἐν τοῖσι ποτοῖσι καὶ καταποτοῖσι κέεται, ὡς ἄγχιστα τῶν τετρωμένων εἴη τὰ φάρμακα. τελευτὴ δὲ τουτέων ἡ ἰδέη, ἢ τοὺς ὀχετοὺς τοῦ ῥόου δῆσαι

ξυναγωγῇ καὶ πιέσει τῶν ἀγγείων, ἢ τὸ ῥέον παχῦναί τε καὶ πῆ-
ξαι ὡς μὴ διαῤῥέῃ, κἢν περιπέμπωσι οἱ ὀχετοὶ, ἢ ξηρῆναι
τὰς ἐφόδους πρὸς ἕδρην τὴν ἀρχαίην τὸ αἷμα στήσαντα, ὅ-
κως μὴ τῇ ἐπιῤῥοῇ κενεόμενοι οἱ χῶροι περισμυρέωσι· πλημ-
μυρῶσι δὲ ἔνθα ἡ ξυνόδωσις. ἐπὶ μὲν τῆς ἀραιώσιος τῶν
φλεβῶν, ἡ στύψις ἀρκέει. διαῤῥέει γὰρ ὡς ὑδρεῖον ῥέον οὐδὲν τῇ-
σι ἀραιώσεσι. ἀτὰρ ἢν δὲ ἐπὶ τῇσι διαιρέσεσι, στύψις μὲν ἰητρείη
ἐς τὴν ξυναγωγὴν τῶν χειλέων· μέζοσι δὲ καὶ δυνατωτέ-
ροισι τοῖσι φαρμάκοισι χρέεσθαι. ἢν δὲ ὁ τῆς διαβρώσιος ἔῃ
τρόπος, καὶ μὴ ξυνάγηται ὑπὸ τῆς στύψιος τοῦ ἕλκεος τὰ χείλεα,
στερίῃ δὲ τὸ τρῶμα, ἀξύμβατον ἐκ τῆς διαθλίψιος ἐὸν,
πάγον χρὴ τοῦ αἵματος· ἀτὰρ ἢν δὲ τῆς θέρμης πιέειν. ἀκινη-
σίῃ γὰρ τῶνδε καὶ πήξει ἵσταται ὁ ῥόος. ὀξύκρητον μὲν ὦν τοῖσι
ἀραιοῖσι ἱκανὸν ἐς στύψιν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αἷμα ἄκρητον ἐστὶ τὸ
ῥέον, ἀλλὰ τοῦδε ἰχὼρ διὰ σμικρῶν τῶν στομίων· καὶ τοῦδε οὐ πολ-
λοῦ, οὐδὲ πολλάκις χρέος· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἡ ἔξωθεν ἰη-
τρείη· ἀτὰρ καὶ φοινίκων, ἢ κεράτων ἐδωδίμων ἕψημα πο-
θὲν μοῦνον ἤρκεσε· ἔστω δὲ τὸ ὄξος, οἴνων μὲν τῶν στυφόντων
τοῦ γλυκεῖ, εἰ μὴ φαρμακίη δὲ, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ δριμύ τε καὶ στῦ-
φον. ἐπὶ δὲ τῇσι διαστάσεσι τῶν τρωμάτων πρὸς τῷ ὀξυκρή-
τῳ ἔστω φάρμακα ἁπλᾶ τὴν πρώτην, ἀρνογλώσσου χυ-
λὸς ἢ πολυγόνου, ἢ σέριδος, ἑκάστου μοίρῃ πρὸς τῷ ὀξυ-
κρήτῳ· ἢν δ' ἐπὶ μᾶλλον ῥέῃ, ὑποκυστίδος ἢ ἀκακίης ξηρῶν
ἐμπάσσειν, ἐς γ΄ κυάθους τοῦ ὀξυκρήτου ὁλκῆς, τῆσδε δραχμὴν
μίην. ἄριστος δὲ καὶ χυλὸς ὄμφακος. ἢν δὲ κρέσσον ἡ ξυμφορὴ
τῷδε γίγνηται), κηκίδα λείην, καὶ βάτου ῥίζαν ξηρὴν, καὶ λίθον τὸν
ἐξ ἁλὸς κυρδήλιον λείην ξηρὴν ἐμπάσσειν. δυνατωτέρη δὲ τῶνδε
τὸ ῥίον ἡ ῥίζα, ἐμψύξαι, ξηρῆναι, στύψαι, τὰ πάντα ποιῆσαι·
ἀτὰρ καὶ ἥδε ξὺν τῷ ὀξυκρήτῳ μούνῳ. ἢν δὲ μεζόνων ἀρηγῶν
χρέος, τοῖσι χυλοῖσι τοῦ σέριδος ξὺν ἀρνογλώσσου τῆς ῥίζης ἐμ-

πάσσειν, ὁλκῆς τετρώβολον ἐς κυάθους τοῦ ὑγροῦ τρεῖς ἢ τέσσαρας· ἐπὶ δὲ τῇσι διαβρώσεσι τότε ὅλως ἐν ἐκείνῃ σύψιν ἐμποιέειν ἐς πάγον τοῦ διαῤῥέοντος αἵματος, καὶ τοῖσι δεχομένοισι ὄγκους ἀπὸ πολλοῦ τοῦ βρώματος μύωσιν αἱ φλέβες· ἀλλὰ καὶ τὰ πινόμενα ἔστω κραταιὰ, δυνατὰ ποιῆσαι πάγον. χυλὸν ὦν κοριάνου ξὺν ὄξεϊ, ἢ δὲ λαγωοῦ ταμισὸς, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐρίφου, μὴ πολλὸν δὲ διδόναι· ἔκτεινε γάρ κοτε τουτέων τι τῷ πλήθει· ἀλλὰ τοῦ μὲν χυλοῦ τοῦ κοριάνου, μὴ μεῖον μὲν ἢ μία κύαθον ἐς τρεῖς τοῦ ὀξυκρήτου· τῆς δὲ ταμισοῦ, ὀβολοὶ μὲν τρεῖς, τὸ δὲ πλεῖστον ὀβολοὶ ϛ΄· ἐς δὲ τὰ τοιάδε εἴδεα τῆς φορῆς, καὶ γῆ ἀρίστη σαμία, καὶ ἐρετριὰς, καὶ ἀστὴρ κάρτα λευκὸς, καὶ σινώπις, καὶ σφραγὶς ἡ λημνίη. τουτέων δὲ ὁλκὴ σταθμοῦ τὸ μεῖον, < α· τρεῖς δὲ τὸ πλεῖστον, ξὺν τινὶ τῶν ἑψημάτων φοινίκων, ἢ κερατίων ἐδωδίμων, ἢ ῥιζῶν βάτων. ἢν δὲ τρηχύνηται ἡ ἀρτηρίη, καὶ ἐπὶ τῇδε βήσσῃ, σιραίῳ τῷ κρῆτι ἐμπάσσειν τάδε. ἄριστος ἐς λείωσιν ἀρτηρίης καὶ ἄμυλος ξὺν τοῖσι δευθείς. ξὺν γὰρ τῷ λείῳ καὶ τὸ παγερὸν ἴσχει. ἢν μὲν ὦν ξυνεπείγῃ ἡ φορὴ, ἅπαξ τῆς ἡμέρης πρὸ τῆς προσδόσιος δοτέον· ἢν δὲ μὴ, καὶ δὶς καὶ τρίτον ἐς τὴν ἑσπέρην. ἐκ δὲ τῶν φαρμάκων καὶ καταποτὰ πιέειν ξηρῶν ἐν μέλιτι ἑφθῷ ἐς σύστασιν, κηκὶς λείη· ἄριστον δὲ καὶ ῥοῦς ἐς τὰ ὄψα, γίγαρτα, καὶ ὁ ὀξυλαπάθου καρπὸς, καὶ ἰδίῃ ἑκάστου καὶ ξυνῇ. τάδε μέντοι καὶ ὑπὸ τῇ γλώσσῃ ἔχειν ἐς τὸ διηνεκὲς τῆς συντήξιος. ἀτὰρ καὶ κόμμι ξὺν τῷ φυτῷ, καὶ πράσσον, τῆς ἀκάνθης τὸ δάκρυον· ποικίλων δὲ φαρμάκων, μυρίη μὲν ἡ πείρη, ποικίλαι δὲ καὶ χρήσιες τροχίσκων τοῦ διὰ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης, καὶ ἑτέρου δι' ἠλέκτρου, καὶ ἄλλου τοῦ κροκώδεος, ὡς ἡ σκευασίη ἰδίῃ λέλεκται. αὖθι μὲν ὦν πυρετῶν, ἅπαντα τολμέειν ἐπὶ τοῖσι φαρμάκοισι, καὶ πολλὰ καὶ πολλάκις διδόντα· ἢν δὲ ἐπιπυρεταίνωσι· τὰ πολλὰ καὶ τῇσι φλεγμασίῃσι τῶν χρωτῶν

γίγνονται πυρετοί· μήτε ἀθρόον ἴσχειν τὴν φορὴν, μήτε ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσι φάρμακα πιπίσκειν. πολλοὶ γὰρ ὑπὸ πυρετῶν θᾶσσον ὄλλυνται, ἢ ὑπὸ τῆς τοῦ αἵματος φορῆς. τροφαὶ ποικίλαι, καὶ τὴν ἰδέην ὁκοῖα τὰ φάρμακα. ἀτὰρ καὶ τὰ φάρμακα ἐν τροφῇ. οὔτε γὰρ ἐπὶ μιῇ μούνῃ ἅπαντα εὑρεῖν τὰ τροφῆς ἀγαθὰ εὔπορον· οὔτε ἢν μὲν οὐ μούνη ἐς ἰηθείην ἀρκέῃ, μὴ μούνῃ χρέεσθαι διὰ τὸν κόρον ῥηΐδιον. καὶ γὰρ κατὰ ποικίλα εἴκειν· ἤδη δὲ ἀπὸ χρονίων γίγνεται. ἔστω ὦν στύφουσα καὶ ἐς δύναμιν ψύχουσα· ἀτὰρ ἠδὲ ἐς θίξιν. θέρμη γὰρ αἵματος προέκλησις. χόνδροι πλυτοὶ, ὄρυζα ἐς ὀξύκρητον· ἢν δὲ τὸ ὄξος βῆχας ἐμποιέῃ, φοινίκων ἕψημα, ἄρτος ὀπτὸς κατάξηρος κοπεὶς, ἠδὲ καὶ ἐς ἄλιτον σεσησμένος. ἐς πάντων ὦν ῥόφημα ξὺν λίπαϊ, θύμβρη ἁλσὶ ἡδυνθεῖσα, ῥοῦς ἐπίπασμα. ἢν δὲ καὶ χαρίσασθαί τι κάμνοντι ἐθέλῃς, κορίανον ἔστω ἐς ἡδονὴν ὅτῳ φίλον, ἢ τι τῶν οὐρητικῶν ἠδὲ εὐπνόων σπερμάτων. φακὸς ἢν μὲν ἡ αἱμορραγίη ἐπείγῃ, ξὺν ἀρνογλώσσου χυλῷ. ἢν δὲ μὴ, τοῦ χυλοῦ ἔστω φειδώ. οὐ γὰρ εὔπεπτον, οὐδὲ προσηνὲς ἐς γεῦσιν. χρὴ δὲ τουτέοισι ἥκιστα πάντων δύσπεπτον διδόναι. ἢν δὲ ἐξ αἱμορραγίης θάνατον ὀῤῥωδέῃ, καὶ ἀτερπὲς καὶ δύσπεπτον· ἠδὲ ἀπινέα ἔστω τὰ σώζοντα. κνηκὶς ὦν ξηρὴ, λείη προσεπιπασσέσθω φακῷ τῷ ξηρῷ καὶ ψυχρῷ, ὡς ἀεὶ ἑψῆσαι παχέα, ξὺν ῥοιῆς σιδίοισι ἢ κνηκίδος. ἠδὲ ἐστὶ ὑπ' ἀνάγκης ἐν φαρμάκῳ τροφῇ· ποτὸν δὲ τὸ ξύμπαν ὀλίγον ἔστω. ξηρῇ γὰρ διαίτῃ ὑγρὸν ἀξύμφορον. τοιάδε μὲν στύψαι καὶ ψύξαι εἰ ἐθέλεις· ἢν δὲ παχῦναι καὶ αἷμα καὶ πνεῦμα, γάλα, καὶ ἄμυλος, καὶ χόνδροι, ἄλλοτε μὲν ξὺν ἀμύλῳ, ἄλλοτε δὲ ξὺν χόνδρῳ γάλα· ἐς πῆξιν δὲ ἡ σύστασις, ὡς μὴ ῥόφημα ὑγρὸν ᾖ. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον παχῦναι καὶ στύψαι ἐθέλῃς, οἱ χόνδροι μὲν ξὺν φοίνιξι ἑψείσθωσαν· ἐς δὲ τὴν σύστασιν, ἄμυλος ἔστω, καὶ γάλα ἄρεσον, καὶ φάρμακα τὸ τυῤῥηνικὸν, παχὺ ἐὸν καὶ γλίσχρον καὶ

κολλάδες ξὺν τῷ γάλακτι· ταμισοῦ δὲ τῶ ἐρίφου ὑγρὸν τοῖσι ἑψήμασι προσεγχέειν ἐς τὴν ξιν, ὅκως ἐπὶ γάλακτι ἐς νέας τύρου ξύστασιν ἴσχειν παχύτερον δὲ τουτέων, κὴν χρεὸς ἐφθὸς ξὺν γάλακτι ὡς τὸ φθὸρ, καὶ τὸ ἐπίπαστον, ἡ κνηκὶς καὶ τὰ σίδια. τεκμαίρεσθαι δὲ τὰς ξυμμετρίας τῶν ξηραινόντων ἢ παχυνόντων. ἡ γὰρ βηχώδεα ταῦτα, ὑπερβολῇ τε ξηρότητος μᾶλλον τέρηισι προσέῤῥηξε τὰς φλέβας. ἢν δὲ παρήσηται μὲν, ἴσχηται δὲ τὸ αἷμα, ἐς ταναντία ἐκ προσαγωγῆς ἡ μεταβολὴ, καὶ μηδὲν ἄγαν. φιλόσοφα γὰρ τάδε καὶ κανοήθεα. χρὴ δὲ σφρηκοῦν ἤδη τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰς ὠτειλὰς ἐς τὸ πηρὸν ἄγειν αἰώρης, ἢ πελάψισι μαλθακῆσι, περιόδοισι, θυμηδίῃσι, τροφῇ ποικίλῃ καὶ ξυνήθει. τάδε μὲν ὦν ἢν ἐκ τῆς φορῆς τῶ αἵματος τὸ ῥῶμα ξυμπέσῃ, καὶ ὁ χῶρος ὑγιασθῇ εὐακέως· ἢν δὲ ἐγκαταλείπηται ἕλκος καὶ διάπυον γίγνηται, ἑτέρης μελέτης χρέος. καὶ γὰρ ἡ ἑτέρων διαδέχεται ἡ φορή. περὶ τῆσδε μέντοι, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΩΝ, κεφ. γ.

ΕΝ συγκοπῇ μάλα χρὴ τὸν ἰητρὸν πρόνοιαν ἐπιτηδεύειν. μέλλουσαν μὲν γὰρ ἢν προγιγνώσκῃς, τά τε παρεόντα ἐπισυμβαίνουσι συνεργὰ ἔνεσο· αὐτὰρ ἠδὲ ἐξάγοις αὖ αὐτὴν πρὶν ἥκειν· παρεοῦσαν δὲ οὐ ῥηϊδίως διδρήσκουσι οἱ νοσεῦντες. λύσιν γὰρ τῆς φύσιος τὴν συγκοπὴν ἔλεξα· οὐ παλίσυτος δὲ φύσις λυθεῖσα. τὴν δε ὦν μάλιστα μὲν μέλλουσαν κωλύειν· ἢν δὲ μὴ, ἄρτι ἀρχομένην. προγινώσκειν δὲ χρὴ τοῖσι, ἐν τοῖσι ἀμφὶ τῶν ὀξέων νούσων λελεγμένοισι, οὔτε τὴν αἰτίην, αὐτὰρ ἠδὲ καὶ τὰ σημήϊα ἐφεαζόμεθα. καῦσος μὲν γὰρ ὁ πυρετὸς ἀρχή. ἐπὶ δὲ τῷ καύσῳ, κάκιστα σημήϊα, ξηρότης, ἀγρυπνίη, θερμασίη τῶν σπλάγχνων, ὅκως ἀπὸ πυρὸς, ψυχρὰ δὲ τὰ ἔξω· χεῖρες

καὶ

καὶ πόδες ἄκροι ψυχρότατοι, ἀναπνοὴ ἐς ὀλίγον μακρή. πυρέσσουσι γὰρ ψυχρὸν ἠέρα, συνεχὲς ἐκπνέουσι πῦρ. σφυγμοὶ μικροὶ, πυκνότατοι, βομβώδεες. ἐκ τῶνδε ὦν τεκμαιρόμενος, ἢ δ' ὁκόσα μοι ἐν τοῖσι σημηΐοισι λέλεκται, αὐτίκα ἐξ ἀρχῆς ἀφηγέο. ἢν ὦν μὴ πάντα κωλύῃ, ἕξις, ἡλικίη, ὥρη, ἀψυχίη τοῦ ἀνθρώπου, τάμνειν φλέβα· κἢν πολλὰ κωλύῃ, εἷς δέ τις ἀριθμὸς ἐπίκαιρος ᾖ, ὁκοῖον γλῶσσα τρηχείη τε καὶ ξηρὴ, καὶ μέλαινα. εἴδεται γὰρ τὰ εἴσω πάντα σημήϊα· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐπὶ πᾶσι τὴν δύναμιν, εἰ μὴ προαπηύδηκε ἐκ τῆς νούσου, πόνων τε καὶ διαίτης. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐνδείῃ μοῦνον, ἀλλὰ καὶ πνιγί. ἢν δὲ ὑπὸ πλήθεος γίγνηται συγκοπὴ, καὶ φλεγμασίης τι ὑποχόνδριον, ἢ ἥπατος μέγα διασημαίνῃ, οὐδὲ ἀμβολῆς χρέος. ταμνέειν δὲ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τὴν κοίλην· ἀτὰρ ἤδε διὰ σμικρῆς τομῆς τοῦ χάσιος ἀφαιρέειν, ὡς μὴ σφόδρα τῇ δυνάμει ἐπίδηλον ᾖ. ἐλέγχει γὰρ τὴν φύσιν τὸ ἀθρόον· καὶ πολλόν τι μεῖον, ἢ δι' ἄλλας προφάσιας ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐπὶ συγκοπῇ καὶ σμικρὸν ἁμαρτωλὴ, ῥηϊδίως εἰς ἅδου τρέπει. αὐτίκα ὦν διδόναι τροφὴν ἐς νεόχμωσιν τῆς δυνάμιος· χαίνυται γὰρ ἡ φύσις, καὶ τῇ τῶν παλαιῶν ἀπαλλαγῇ, καὶ τῇ τῶν ποταινίων προσθήκῃ. ἢν δὲ φλεβοτομίην μὲν ἡ δύναμις ἀποβέπῃ, φλεγμασίαι δὲ ἔωσι, συκίην τῇδε προσβάλλειν, πολὺ πρόσθεν τῆς κρίσιος τοῦ νοσήματος. ἐν κρισίμοισι γὰρ ἡ συγκοπή· ἐπεὶ τῇσι ἀστείῃσι προόδοισι, αἵ τε φύσιες κρίνουσι, αἵ τε νοῦσοι κλίνουσι. κἢν γὰρ ἐς ἀνάγκην οἰνοποσίης ἥκῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐ κάρτα ἀσφαλὲς ἐπὶ φλεγμονῇ τι οἰνοποτέειν. οἶνος γὰρ φλεγμαίνουσι μὲν, πόνων ἐπίδοσις· ἀφλεγμάντοισι δὲ, φύσιος αὔξησις. ἐπιπρόσθεν δὲ τῆς σικύης, πρὸ μιῆς ἢ δευτέρης ἐπιπλάσιος χρέος, ἔς τε ἄνεσιν τῶν μερέων, ἀτὰρ ἤδε ἐς εὐροίην τοῦ αἵματος· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ σικύῃ, ἐς τὴν δευτέρην ἐπίπλασιν. ἔστω δὲ καὶ τῇδε φειδώ· κίνδυνος γὰρ ωὑτὸς τοῦ αἵματος τῆς ἀμετρίης καὶ ἐπὶ

τῇ συνήθει· κλυσμοῖσι δὲ ἐπὶ σκυβάλοισι παλαιοῖσι μοῦνον χρέος· τῆς δυνάμιος δὲ φείδεο. τέγξιες κεφαλῆς ψυχραὶ, ὁκόσαι μοι ἐπὶ φρενιτικοῖσι λελέχαται, ὅκως εὖ μετρείης ὀλίγῳ μέζω. καθαρὸς ἠὴρ ψυχρότερος ἐς ἀνάπνευσιν. ὄψιος τερπωλὴ, φυτῶν, γραφῆς, ὑδάτων, ὡς ὁρῆσθαι τὰ πάντα ἡδέως. λαλιὴ τῶν παρεόντων φιλομειδὴς, ἡσυχίη, θυμηδίη τοῦ νοσέοντος· ὀσμαὶ εὐώδεες, ἀβαρέες ἐς κεφαλῆς αἴσθησιν. ἀτὰρ καὶ τῶν βρεφόντων ἔστωσαν ὀσμαὶ, ἀλφίτων ξὺν ὕδατι δευθέντων, ἢ ὄξεϊ· ἄρτων θερμῶν νεοπέπτων· οἴνῳ δὲ μὴ κάρτα κλύζειν στόμα, μηδὲ ἅμα εἴργειν· ποτὸν θᾶσσον καὶ συνεχὲς ἢ τοῖσι ἄλλοισι· τροφὴ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην κούφη, εὔπεπτος, τὰ πολλὰ σιτώδης, ἠδὲ καὶ ἡδεῖα, κἢν μικρὸν χεῖρον ἔῃ. τοῖσι δὲ γὰρ τῶν ἄλλων μᾶλλον χαριστέον. οὐχ ἥκιστα γὰρ τῷ στομάχῳ ἐς ἔκλυσιν ἡ νοῦσος ἀμφιέει· ἀσιτία δὲ ἢ λιμὸς, οὐδαμᾶ. ἱκανὴ γὰρ ἡ νοῦσος τὰ πάντα λαφύξαι. ἢν δὲ ἥκῃ μὲν ἤδη ἡ περίοδος ἐς κρίσιν, νοτὶς δὲ κληῖδα καὶ μέτωπον ἰζάνῃ, καὶ ἄκρεα ψυχρὰ, σφυγμὸς δὲ σμικρότατος, ἠδὲ πυκνότατος, ὁκοῖον ἕρπων, ἀμυδρὸς τὸν τόνον, μικρόν τι ἄρα λαβεῖν χρὴ σιτίων, καὶ οἴνου ἐναργῶς ἅπτεσθαι. χρὴ δὲ κεφαλὴν περιησφαλίσθαι τέγξεσι, ἠδὲ τὴν κύστιν· λέλεκται δέ μοι τάδε ἄκεα ἐπὶ τοῖσι φρενιτικοῖσι. διδόναι δὲ οἴνου μὴ χανδὸν, μηδὲ ἄδδην· μετεξέτεροι δὲ πλησμονῇ ἀκαιρίῃ, ἀνορεξίῃ τε καὶ ἀδρανείῃ τοῦ φαγεῖν τε καὶ πιεῖν, ἀπώλλοντο· πολλοῖσι δὲ καὶ εὐσίτοισι ἐοῦσι, λελυμένης ἤδη τῆς φύσιος, οὐδὲν τὸ πλῆθος ἐς τὸ μὴ θανεῖν ἤρκεσε, ἐς μὲν τὴν γαστέρα κατιόντων τῶν σιτίων, οὐκ ἀνιόντων δὲ ἐς τὴν δύναμιν ἀπὸ τῆς κοιλίης. ἔστω ὦν σιτία μὲν ποικίλα, τὰ πολλὰ σιτώδεα, ὡς ῥυμφαίνειν μᾶλλον ἢ μασᾶσθαι, κἢν στερεὰ ἔῃ, ὀλισθηρὰ ἔσπεσθαι γιγνέσθω. ᾠὰ μὴ κάρτα ξυνεστῶτα, μηδὲ ὀπτὰ ὅλα, τοῦ στερεοῦ γυμνά· ψωμοὶ διάβροχοι οἴνῳ, τὰ πρῶτα θερμώδεες δύο ἢ τρεῖς· ἐπὶ δὲ τοῖσι τὰ παν-

τὰ ψυχρὰ, ἢν μὴ ὑποικουρέωσι φλεγμοναί· οἶνος εὐώδης, μὴ κάρτα στύφων· πλατὺς δὲ ὡς ἥκιστα· ἑλληνικοὶ μὲν, χῖος, ἢ λέσβιος, ὁκόσοι τε ἄλλοι νησιῶται λεπτοί· ἰταλῶν δὲ, συρεντῖνος, ἢ φουνδανὸς, ἢ φαλερῖνος, ἢ σιγνῖνος, εἰ μὴ σφόδρα στύφῃ· παραιτέεσθαι δὲ τόνδε, τὸν κάρτα παλαιὸν, ἢ νεώτερον. διδόναι δὲ ὧν τὰ πρῶτα θερμὸν, μὴ μεῖον κυάθων τεσσάρων περὶ τῆς κρίσιος, μηδὲ κοτύλης πλεῖον, κἢν εὔποτος ἔῃ· ἐπὶ δὲ τῷδε σιτίων διδόντα, εἰ τὰ τῆς φλεγμασίης παρήκοι, αὖθις ψυχρὸν ὀρέγειν, ὅκως ἐς ἄκος δίψος. πρὸς ἀνάγκην δὲ, μὴ μόνον μὲν ξὺν σιτίῳ δέ· προϋποφυρέεσθαι δὲ χρὴ, ὡς μὴ ἄψιν φρενῶν ὁ οἶνος ποιέηται· καὶ ἐπὶ τοῖσι δὲ συναιέχειν· κἢν ἐκ διαστάσιος εὕδειν θέλῃ, ἡσυχίην προσακτέην. ἢν δὲ πουλὺς μὲν ἱδρὼς ἐκρέῃ, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην, ὀξεῖα δὲ φωνὴ, ἄθερμα δὲ καὶ τὰ στήθεα, διδόναι τε οἴνου ὁκόσον ἂν δύνωνται πιέειν. μοῦνος γὰρ οἶνος ἐλπὶς ἐς ζωὴν ψυχροῖς. καὶ οἶνος ἐὼν ξυνήθης ἔῃ, ἄλλοτε μὲν πιεῖν, ἄλλοτε δὲ αὖ σιτίον ξὺν οἴνῳ φαγεῖν· ἐκ διαστήσιος μὲν, ἐς ἀνάπαυλαν τοῦ καμάτου, τοῦ ἔκ τε τῆς νούσου καὶ τῆς τροφῆς. ἐν γὰρ σμικρῇ τῇ ἰσχύϊ μογέουσι κάρτα καὶ ἐπὶ τῇ ἐδωδῇ. χρὴ ὧν αὐτόν τε ἀλκήεντα καὶ εὔθυμον ἔμμεναι, καὶ τὸν ἰητρὸν ἔπεσι μὲν παραφάσθαι ἐς εὐελπιστίην ἔμμεναι, ὡς δὲ ἀρήγειν ποικίλῃ τροφῇ τε καὶ οἴνῳ. χρὴ δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ ἐνεργοῦ χρέεσθαι, ἐς τε τὴν τῶν ἱδρώτων κάθεξιν, καὶ τῆς δυνάμιος ἀνάστασιν ἐς τὸ ζώπυρον. ἔστω ὧν ἐπίθημα τῷ θώρηκι ἐς τὸν ἀριστερὸν μασὸν, φοίνικες ἐν οἴνῳ λεῖοι, ξὺν ἀλόῃ. καὶ μαστίχῃ, κηρωτὴ δὲ ξὺν νάρδῳ πεποιημένη, ἀνειλήφθω τάδε· καὶ ἢν τόδε ἀσκρὸν γίγνηται, ἄλλῳ ἐπιτιθέναι ἐπίθημα, μήλων ἐξελόντα τὸ σπέρμα καὶ ὅ, τι περ αὖ σκληρὸν ᾖ, θλάσαι τε ξυμμίσγειν ἀλφίτοισι εὐώδεσι· ἔπειτα ἀψινθίου κόμην καὶ μυρσίνης, ἢ δι' ἀκακίης καὶ μάννης σεσησμένων ξυμμίσγειν· ὁμοῦ δὲ τὰ πάντα φυράσαντα, κηρωτῇ ἀναλαμβάνειν οἰ-

ναρδίνῃ· ἢν δὲ ὑπὸ τῆσδε μὴ ἴσχηται ὁ ἱδρὼς, ὄμφακος χυλὸν ἐς φύρησιν ξυντεθὲν, ὀμφάκιον ἀκμαῖον, καὶ ἀκακίην· καὶ κόμμι δὲ, ῥόος τὸ ἐδώδιμον, καὶ στυπτηρίη, καὶ φοίνικες, καὶ ῥόδων χυλὸς εὔπνοος· ἅμα πάντα νάρδῳ τε καὶ οἰνάνθῃ, τῷ λιπαῖ ἐς τὸν θώρηκα ἐπιθεῖναι· καὶ γὰρ τόδε ἐμψύχει τε καὶ στύφει. κατακείσθω δὲ ἐν ἠέρι ψυχρῷ, εἴτε καὶ πρὸς ἄρκτον ὁ οἶκος· εἰ δὲ καὶ εἴη αὔρη βορέου ψυχρὴ ἐπιπνέουσα, ζωγρήσει κακῶς κεκαφηότα θυμόν. ἔστω δὲ καὶ ἐς λειμῶνας καὶ πηγὰς, καὶ κελαρύζοντας ὀχετούς· καὶ γὰρ καὶ τὸ εὔπνοον τῶνδε, καὶ ἡ θυμηδίη, καὶ τὴν ψυχὴν θάλπει, καὶ τὴν φύσιν ζωγρεῖ. ἀτὰρ καὶ πρόσκλησις οὖ φαγεῖν τε καὶ πιεῖν. ἢν δὲ ὑπὸ ἀπορίης μὴ τάδε τις εὐτυχῇ, μιμέεσθαι χρὴ καὶ αὔρην ψυχρὴν, πόρθων εὐωδέων ἠδονῇς ῥιπῇσι, καὶ ὥρην ἦρος φύλλοισι, ἢ δὴ ἄνθεσι τοῖσι παρεῦσι στορέσαντα τὴν γῆν. ἀτὰρ καὶ ἐπίβλημα ἔστω κοῦφον, παλαιὸν, ὡς δέχηται μὲν τὸν ἠέρα, διαπνέῃ δὲ τοῦ θώρηκος τὴν θέρμην. ἄριστον δὲ ὀθόνη παλαιή. πάσσειν δὲ αὐχένας καὶ κλεῖδας ἀλφίτοισι, καὶ θώρηκα· φέρειν μὲν τῷ εὐόσμῳ, τῷ δὲ αὖ ψυχρῷ ξυνέχειν. καὶ παιπάλῃ δὲ τοῦ σώματος τὸ ἀραιὸν ἐμπλάσσειν. ἀτὰρ καὶ τὰ πρόσωπα τῇ γῇ τῇ σαμίῃ, τῇ κρησέρῃ σεσησμένῃ ἐς ὀθόνην ἀραιὴν ἐνδήσαντα καταπάσσειν, ὡς διασήθηται ἐς τὰ μέτωπα καὶ τὰ μῆλα ἡ ἄχνη, καὶ τίτανον ἐσβεσμένην, καὶ γύψον ὠμὴν, σηθέντα ἐν κρησέρῃ μικρῇ, ἐμβάλλειν ἐπὶ τοῖσι ἰκμαλέοισι· ἐς ὅ τε κοτὲ ἱδρῶτας, καὶ σπογγίη ψυχροῦ ἐς τὰ πρόσωπα προσβληθεῖσα, πήξει μὲν τὴν διαρρεόντων ὑγρῶν, πυκνότητι δὲ τῆς ἀραιώσιος. διαχρίειν δὲ τὴν ἕδρην, ὅκως ἡ τοῦ ψυχροῦ φύσις, καὶ τῆς τροφῆς ἐγχέηται, ἢ δὲ ἀνακαλέεσθαι τῶν ἄκρων τὴν θέρμην, γλευκίνῳ, ἢ κυδωνίῳ λιπαῖ ξὺν πεπέρει, καὶ τῷ καστορίῳ καὶ νίτρῳ, καὶ κα- χρυ, κηροῦ σμικρὸν ἐντήκοντα, ὡς πιάζει τὸ χεῖσμα, καὶ διὰ τῆς λιμνήστιδος ἢ δὴ εὐφορβίου, καὶ δάφνης τοῦ καρποῦ

ἄλειμμα, ἐπανάκλησιν θέρμης ποιέεσθαι. ἀτὰρ καὶ βολβοὶ ὠμοὶ, οἱ σμικροί τε καὶ ἐρυθροὶ, ξὺν πεπέρει καὶ ἄξοις ξυμμίῃ λείῃ, ἄριστον ἐπίπλασμα τῶν ποδῶν, καθ' ὥρην ξυνεχέστατα ἀείροντα. κίνδυνος γὰρ ἑλκέων, ἡ δὲ φλυκταινώσιος. ἐπὶ τοῖσι ἐλπὶς τὸν ὧδε νοσέοντα διαδρῆναι τὸν ὄλεθρον. κἢν πάντα μὲν τὰ κατὰ λόγον ἰητρὸς ἔρδῃ, οὐ δὲ πάντα χωρέῃ, ξὺν τῇ ξυγκοπῇ καὶ εἰ φλεγμασίαι ἐπιέασι ἐκλύονται. καὶ ἱδρὼς μὲν οὐδαμᾶ, θέρμης δὲ ἀνάκλησις πάντῃ. ἀτὰρ καὶ ἐς ἄκρους πόδας, καὶ ἀνὰ ῥῖνα. τὸ δὲ πρόσωπον εὔχροον· σφυγμοὶ ἐς μέγεθος ἠρμένοι, ἄτρομοι, σφοδροί· φωνὴ δὲ ξυνήθης, εὔφωνος, καὶ τὰ πάντα ζωώδης. κάματος οὐκ ἀγρυπνὴς, ἀτὰρ ἤδη εὕδων ὁρέεται, καὶ ἢν ἕλῃ μὲν ὕπνος, ἐξέπεψε μὲν τὰ σιτία, ἐξένηψε δὲ τὴν αἴσθησιν, ἀτὰρ ἤδη ἐξελάσῃσι τὴν φύσιν. κἢν ἐξ ὕπνου ἔγρηται, εὔπνοος, εὐσταλὴς, ἄπονος, ἀναπεμπάζεται δὲ ὅκως ὄναρ τὴν νοῦσον. μεθ' ἑτέροισι δὲ, πυρετοὶ ἀμαυροὶ ἐγκαταλείπονται, καί πη καὶ φλεγμασίαι σμικραὶ, καὶ γλῶσσα ξηρὴ, ἄνικμοι, ῥιγώδεες, νωθροὶ, διαλελυμένοι, οἷσι ἐς μαρασμὸν ἡ περίτροπή. ἐντεῦθεν οὐ καταβλακεύειν χρὴ ἠρεμίῃ καὶ λεπτῇ διαίτῃ, ἀλλ' ἐς κινήσιας ἄγειν αἰώρης καὶ τρίψιος, καὶ λουτρῶν, ὅκως ἐκ τοῦ νεκρώδεος ἐντεθείη καὶ ἀναβαφείη τὸ ζώπυρον· διδόναι δὲ καὶ γάλα μάλιστα μὲν γυναικὸς νεοτόκου, καὶ κουροτρόφου. καὶ γὰρ οἵδε ἀνατροφῆς ὅκως ἀρτίτοκοι παῖδες δέονται. ἢν δὲ μὴ, ὄνου μὴ παλαιοτόκου. ἐπίτηλον γὰρ τὸ τοιόνδε γάλα. καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν, καὶ τὰ συνήθεα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΧΟΛΕΡΗΣ, κεφ. δ.

ἘΝ χολέρῃ ἡ τῶν φερομένων ἐπίσχεσις κακόν. ἄπεπτα γὰρ χρὴ ἐόντα ἡμᾶς, ῥηϊδίως αὐτόματα δέχεσθαι, ἢν δὲ μὴ, ὀτρύνειν, διδόντας ὕδατος εὐκρήτου ῥυμφαίνειν, ξυνεχές γε

μὴν· ὀλίγον δέ, ὅκως μὴ ἐκτάσιες ἔωσι κεναὶ στομάχου σπασμώδεες. ἢν δὲ καὶ στρόφοι ἔωσι, καὶ ποδῶν ψύξιες, τέγγειν μὲν τὴν κοιλίην λιπαρῷ θερμῷ ξὺν πηγάνῳ, ἢ κυμίνῳ ἑψηθέντι, ἐς τὰς τῶν φυσέων διακρίσιας· καὶ ἐπιθεῖναι εἴριον, καὶ τὼ πόδε λιπαίνοντα, ἡσυχῇ τρίβειν, ἀμφαφόωντα μᾶλλον ἢ πιέζοντα. ἀτὰρ καὶ μέχρι τῶν γουνάτων χριέσθω τάδε, ἐς ἀνάκλησιν θέρμης. καὶ μέσφι μὲν κόπρια κάτωθεν διαχωρέει, ἄνωθεν δὲ χωρέει χολώδεα, τάδε χρὴ ποιέειν· ἢν δὲ ὑπεληλύθῃ μὲν ὁ πᾶς παλαιὸς σῖτος, χολαὶ δὲ δύωσι, καὶ χολώδης ἔμετος, καὶ διάτασις ἔῃ, ἤδη δὲ καὶ ἄση, καὶ ἀπορίη, καὶ ἀδυναμίη, ψυχροῦ ὕδατος κυάθους δύο, ἢ τρεῖς διδόναι, ἔς τε τὴν τῆς κοιλίης στύψιν, ὅκως ἐπίσχῃ τὴν παλίρροιαν, ἤδη δὲ τὸν στόμαχον αἰθόμενον ἐμψύξῃ. ξυνεχέως δὲ τόδε, ἐπὴν τὸ ποθὲν ἐμέσῃ, προσφέρειν. ῥηϊδίως μὲν τὸ ψυχρὸν ἐν τῇ κοιλίῃ θάλπεται· ἀτὰρ ἤδη ἐξεμέει ὁ στόμαχος, ἀχθηδόνι τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ξυνεχέως δὲ ποθέει ψυχρὸν ποτόν. ἢν δὲ καὶ σφυγμοὶ μὲν ἐς τὸ μικρὸν ξυμπέσωσι, ἤδη δὲ ἐς τὸ ξυνεχὲς καὶ πυκνὸν διώκωνται· ἱδρὼς δὲ περὶ μέτωπα καὶ κληΐδας, καὶ πάντη τοῦ σώματος στάγδην ῥέῃ, καὶ γαστὴρ μὴ ἐπίσχηται, καὶ ὁ στόμαχος ἐμέῃ ἔτι ξὺν τάσει καὶ λειποψυχίῃ, καὶ οἴνου βραχὺ ἐπιστάζειν τῷ ὕδατι τῷ ψυχρῷ, εὐώδεος, στύφοντος, ἔς τε τὴν τῆς αἰσθήσιος ἀνάκλησιν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, καὶ ἐς τὴν τόνου ῥῶσιν, ὑπὸ τῆς δυνάμιος, καὶ ἐς τὴν τοῦ σώματος πρόσθεσιν ὑπὸ τῆς θρέψιος. οἶνος γὰρ ὠκὺς μὲν ἐς τὴν ἀναΐξιν, ὡς τὴν παλίρροιαν σχέθειν· λεπτὸς δέ, ὡς ῥηϊδίως χυθεὶς τῇ φύσει ξυνέξειν ἐρρῶσθαι· κραταιὸς δέ, ὡς δύναμιν στῆσαι ῥέουσαν· ἐπιπάσσειν δὲ καὶ ἀλφίτων κολὲ νέων, εὐπνόων. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ πάντα ἱδρὼς καὶ ἔντασις, οὐ τοῦ στομάχου μούνου, ἀλλὰ καὶ νεύρων, λύγξ κενεή, καὶ πόδες ξυνταίνωνται, καὶ κοιλίη ὑποφέρῃ πολλά, καὶ ἀχλυώδης ὁ ἄνθρωπος· σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην ἔωσι, τότε χρὴ φθάνειν

τήνδε τὴν κατάστασιν· εἰ δὲ καὶ παρῇ, ψυχροῦ καὶ οἴνου πολλόν τι διδόναι· μὴ ἀκρητεστέρου δὲ, διὰ τὴν μέθην καὶ τὰ νεῦρα, ξὺν σιτίῳ, ψωμοῖσι διαβρόχοισι, διδόναι δὲ καὶ τῆς ἄλλης τροφῆς, ὁκοῖα ἐν συγκοπῇ μοι λέλεκται, ὀπώρην στύφουσαν, οὖα, μέσπιλα, μῆλα κυδώνια, σταφυλήν. ἢν δὲ τὰ πάντα ἐμέῃ, καὶ ὁ στόμαχος μηδὲν ἴσχῃ, ἐς τὰ θερμὰ καὶ ποτὰ καὶ βρώματα παλινδρομέειν. μεθ᾽ ἑκατέροισι γὰρ ἔστησεν ἡ μεταβολή. τὰ θερμὰ δὲ ἔστω θερμότατα. ἢν δὲ μηδέν τι τούτων ἀρήγῃ, σικύην ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων προσβάλλειν, καὶ κάτωθεν ὀμφαλοῦ τρέπειν· συνεχῶς δὲ τὰς σικύας μεθιστάναι. ὀδυνηρὸν γὰρ τὸ ἐπίμονον, καὶ κίνδυνον φέρον φλυκταινώσιος. ὤνησέ κοτε κίνησις ὥρης εὔπνοος, ὡς καὶ τὸ πνεῦμα ζωγρῆσαι, καὶ τὴν τροφὴν ἐν τῇ κοιλίῃ σχέθειν, καὶ εὔπνοον καὶ εὔσφυκτον τὸν νοσέοντα θήσθαι. ἢν δὲ ἐπὶ μέζω γίγνηται τάδε, ἐπὶ τῆς κοιλίης καὶ τοῦ θώρηκος ἐπιθέναι· καὶ τάδε ἔστω ὁκοῖα ἐς συγκοπὴν, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, ἀκακίη, ὑποκυστίς· τάδε ξὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἀναλαβόντα, ἐγχρίσαντα δὲ ἐς ὀθόνην, ἐπὶ τὴν κοιλίην ἐπιθέναι, ἐς δὲ τὸν θώρηκα μαστίχην, ἀλόην, ἀψινθίου κόμην λείαν ξὺν κηρωτῇ ναρδίνῳ, ἢ οἰνάνθης ἐπιπάσσειν ὅλῳ τῷ θώρηκι· ἐς δὲ τοὺς πόδας καὶ τοὺς μύας ἢν ἐπαινῶνται, σικυώνιον, γλεύκινον, ἢ παλαιὸν ἄλειφα, ξὺν κηροῦ σμικροῦ χρίειν· ἐπιπάσσειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος. ἢν δὲ καὶ ψυχροὶ ἔωσι οἱ πόδες, καὶ τῷ διὰ τῆς λημνίσιδος καὶ εὐφορβίου χρίειν ἀλείμματι, καὶ ἐρίοισι ἀφελίσσειν, καὶ ψηλαφίῃ χερῶν ἀπιθύνειν· διὰ καὶ τὴν ῥάχιν καὶ τοὺς τένοντας, καὶ τὰς μύας, τῶν τε σιαγόνων τοῖσι αὐτέοισι χρίειν. κἢν μὲν ἐπὶ τοῖσι ἴσχηται μὲν ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ γαστὴρ, ὅ, τε στόμαχος δέχηται τὰ σιτία, καὶ μὴ ἐμέῃ, σφυγμοὶ δὲ μεγάλοι τε καὶ εὔτονοι ἔωσι, καὶ ἡ ξύντασις ἀπολίπῃ, θέρμη δὲ καὶ πάντα ἀναιρῇ, καὶ τὰ ἄκρα ἀδικῇ, ὕπνος δὲ πάντα πέσσῃ, δευτέρῃ ἡμέρῃ ἢ τρίτῃ λύσαντα, τρέπειν ἐς τὰ ξυνήθεα. ἢν δὲ

πάντα μὲν ἀπεμέῃ, ἱδρὼς δὲ ἄκρητος ῥέῃ, ψυχρὸς δὲ καὶ πελιὸς γίγνηται ὥνθρωπος, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀπόσβεσιν ἔωσι καὶ ἀπνυδήκῃ, ἀγαθὸν ἐν τοῖσι τοιούτοισι εὐπρεπέα εὑρέσθαι φυγήν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΙΛΕΟΥ, κεφ. ε.

ΕΝ εἰλεῷ πόνος ἐστὶ ὁ κλείνων ἐπὶ φλεγμονῇ ἐντέρων ἢ ἔντασις, καὶ πρῆσις ὤκιστος, ἠδὲ κάκιστος ὄλεθρος. μετεξέτεροι μὲν γὰρ ἀνελπίστως νοσέοντες, θάνατον προφανέα μοῦνον ὀρρωδέουσι· οἱ δ' ἐν εἰλεῷ πόνοι, ὑπερβολῇ θανάτου ἐξανται. χρὴ ὦν μήτε σμικρότερόν τι γίγνεσθαι τὸν ἰητρὸν τοῦ πάθεος, μήτε βραχύτερον· ἀλλὰ ἢν μὲν φλεγμασίην αἰτίην εὕρηται, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι μεγάλῃ τῇ σχάσει, ὅκως ἀθρόως διεκχέῃ τὸ αἷμα τῆς φλεγμασίης ἡ τροφή, κἢν μέσφι λειποθυμίης. τόδε γὰρ ἡ ἀπονίης ἀρχὴ γίγνεται, ἢ νάρκης ἐς ἀναισθησίην· ἡ ἀπόλυσις δὲ ἐν εἰλεῷ, κἢν ὑπ' ἀγνοίης ἐς βαιὸν χρόνον ἔῃ τοῦ πόνου ἀμβολή· ἐπεὶ καὶ τὸ θνήσκειν τοῖς μὲν ὧδε πνέουσι εὐδαιμονίη· τῷ ἀρχιητρῷ δὲ οὐ θέμις πρήσσειν· θέμις δέ κοτε προγιγνώσκοντα σάφα τὰ παρεόντα ὡς οὐ φύξιμα, καρηβαρέῃ νωθρῇ δύνασθαι. ἢν δὲ αὖτε φλεγμασίης ἐπὶ διαφορῇ, ἢ ψύξει κραταιῇ γίγνηται ὁ εἰλεός, φλεβοτομίην μὲν ἴσχειν, τὰ δὲ λοιπὰ ἅμα πάντα πρήσσειν, ἐμέειν ἀπὸ ὕδατος θαμινά, συχνὸν πίνειν ἔλαιον· εἶτα αὖθις ἐξεμέειν, φύσας ἄγειν κάτω ἐρεθίσμασι. ἐρεθιστικὸν μὲν κυκλαμίνου χυλός, καὶ νίτρον, ἢ ἅλες· φυσέων δὲ ἄγρια, κύμινον, ἠδὲ πήγανον. χρὴ ὦν πάντας ὁμοῦ ξὺν ῥητίνῃ τῇ τοῦ τερμίνθου διαχρίειν· τὰ δὲ καὶ σπόγγοισι πυριῆν· ἢ τοῖς δὲ ὑποκλύζειν ξὺν ἐλαίῳ, καὶ μέλιτι, καὶ ὑσσώπῳ, καὶ κολοκύντης ἀγρίας τῆς σαρκὸς ἑψήματι· κἢν ἐκκριθῇ κόπρος, αὖθις ἔλαιον

θερμὸν ξὺν πηγαίῳ ἀνιέναι. τόδε γὰρ τὴν εἴσω μίμνει, πρὸς εἴλημα τοῖσι ἐντέροισι εὐθυμές· τέγγειν δὲ τὰ πονέοντα χρεία ἐλαίῳ ξὺν πηγαίῳ, καὶ ἀνήθῳ ἀδδίῳ ἑψηθέντι. ἔστω δὲ καὶ πυρίη φακῶν τῶν κεραμέων, ἢ χαλκέων, ἢ κέγχρου, καὶ ἁλῶν φωχθέντων. ἐπιπλάσματα πρὸς τοῖσι ξὺν οἴσι, ἔστω αἴρης ἄλητον, καὶ κύμινον, καὶ ὑσσώπου, ἢ ὀριγάνου κόμη. σικύαι δὲ κοῦφαι μὲν, συχναὶ δὲ, ἄλλη πρὸς ἄλλας ἑξειμένη ἐς τὸ ἐπιγάστριον, ἐς τὰς ἰξύας, μέσφι βουβώνων· ἥδε κατόπιν ἐς ἰσχία πρὸς νεφροὺς καὶ ἕδρην. πάντη γὰρ αὐτῆς πάντα πόνον ξυμφέροι. προπίνειν δὲ κυμίνου ἢ πηγάνου ἀφεψήματος, καὶ τοῦ σίνωνος, ἢ ξὺν τοῖσι τῶν φαρμάκων τῶν ἀνωδύνων ξυνάμυεία δὲ ὁκοίοισι ἄλλα πέρι γεγράφασι πιστά. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ δι' ἐχιδνῶν φάρμακον, μέζον τοῦ μέτρου πρὸς τὸ ξυνήθες τοθέν· ἢν δὲ μήτε ὁ πόνος ἐνδιδῷ, μήτε φῦσα, μήτ' κόπριον ἀναδιδῷ, τοῦ καθαρτηρίου τῆς ἱερῆς ὑπ' ἀνάγκης διδόναι. ἢ γὰρ ἀπήλαθη ξὺν φλέγματι καὶ χολῇ τὸ φάρμακον, ἢ διήλθεν ἐξάγον φύσας, σκύβαλα, φλέγμα, χολήν, τοῦ κακοῦ τὰς ἐντάσιας, τροφὴ διεξάγουσα. ζωμοὶ δὲ ἐκ πετειδῶν, κοχλιῶν, πτισάνης ὁ χυλὸς καθεφθὸς ξὺν πολλῷ λίπαϊ, ἀρχῆθεν προσεξυθέντι τοῦ ἑψήσιος. ἐχέτω δὲ, κύμινον, νίτρον, πράσον ξὺν τῇ κόμῃ. ἢ ἴνδη ξὺν ζωμῷ τινι διαχωρητικῷ, κοχλίαι ἄκρως ἑφθοὶ, καὶ ὧν δὲ χυμὸς, ἢ τελλίνης ὕδωρ ποτ, ἢν πυρεταίνῃ ξὺν ἀσάρῳ, ἢ νάρδῳ, ἢ κάχρυ ἑψηθὲν. καὶ γὰρ φύσης ἀγωγὰ, καὶ οὐρητικὰ καὶ ἄπνοα. ἢν δὲ ἄπυος ἔῃ, καὶ οἶνος ἐς τὴν τῶν ἐντέρων θέρμην, ἀτὰρ ἥδε ἐς ἀνάκλησιν τῆς δυνάμιος ἀρήγει, καὶ μαλάθρου ῥίζης ἕψημα ποθὲν, καὶ ἀδίαντον, καὶ κινάμωμον· ἢν δὲ ἐς ἀπόστασιν τρέπηται ἡ φλεγμασίη, τῇδε ξυμβάλλειν ἄμεινον τοῖσι ἐς ἀπόστασιν φαρμάκοισι χρεομένον· γέγραπται δὲ τάδε ἐν τοῖσι χρονίοισι. ἔνθα κωλικῶν θεραπείη ἐγγράφη.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ἧπαρ ὀξέων παθῶν, κεφ. ς.

ΕΝ ἥπατι τοῦ αἵματος ἡ γένεσις, καὶ ἐς τὸ πᾶν ἔνθεν ἡ τοῦ * ἀφεψή. καὶ τὸ ξύμπαν ἧπαρ, ὁκοῖον αἵματος πάγος. ὀξύτατοι ὦν αἱ τῇδε φλεγμοναί. ἐγκέαται γὰρ τῷ χωρίῳ τῷδε ἡ τροφή. ἢν μὲν ἑτέρωθι τινὶ φλεγμονὴ συστῇ, οὐ κάρτα γίγνεται ὀξέη. νέη γὰρ ἡ τοῦ αἵματος ἐπιῤῥοή· ἐπὶ δὲ τῷ ἥπατι, οὐ χρέος ἑτέρωθεν ἥκειν. ἢν γάρ τις ἔμφραξις τὰς διεξόδους ἐπίσχῃ, πίμπραται τὸ ἧπαρ τῆς ἐκροῆς ἀμερθέν· ὁ δὲ τῆς τροφῆς εἴσροος, ἐς τὸ ἧπαρ ἐπιμίμνει. ἑτέρη γὰρ ὁδὸς τῆς τροφῆς ἐς τὸ πᾶν σκῆνος ἀπὸ τῆς κοιλίης καὶ τῶν ἐντέρων. εὐπόρως ὦν χρὴ τὴν κένωσιν ἐμποιέειν, τάμνοντα φλέβας τὰς ἐπ' ἀγκῶνι, συχνὸν μὲν ἀφαιρέοντα, μὴ ἀθρόον δέ. ἀποσιτίη μὲν τὰ πρῶτα, ὀλιγοσιτίη δὲ αὖθις, ὅκως καὶ τοῖσι εἰσιοῦσι τὸ ἧπαρ κενεὸν ᾖ. χρὴ δὲ καὶ τοῖσι ἐπιθέτοισι διασκιδνάναι τὰ ἐν τῷ ἥπατι σήθεα. τέγξις μὲν ὦν ξὺν ἀλόῃ, ἢ λίτρῳ εἰρία πινόεντα οἰσύπῳ. χρέος ὦν ἐμψύξιος, οὕνεκα τῷ αἵματι αἴθεται τὸ ἧπαρ. θερμὸν γὰρ τὸ αἷμα. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἔμμεναι, ἀλήτων μὲν αἰρίνων, ἢ ἐρυσίμων, ἢ κριθῆς, καὶ λίνου σπέρματος· χυμῶν δὲ, οἴνου ὄξεος, μήλων τοῦ χυλοῦ, ἑλίκων τῆς ἀμπέλου, οἰνάνθης τῆς ὡραίης, ἢ τοῦ ξὺν τῇδε λίπαος πνείῃ, σπόγγοισι καρποῦ δάφνου ἑψήματος, σχίνου, γλήχωνος, ἴριδος· ἐπὴν δὲ τουτέοισι πρηΰνῃς, συκίην προσβάλλειν μέζονα, ὡς ἀμφιλαβεῖν πάντῃ τὸ ὑποχόνδριον, ἐντάμνειν δὲ βαθύτερα, ὡς πολλὸν ἑλκύσειας αἷμα. μετ' ἐξετέροισι δὲ αἱ βδέλλαι ἢ ῥάσαι κρέσσον. παρεισδύεται δὲ τοῦ ζώου ἡ δῆξις· ἀτὰρ ἥδε μέζονας διαβρώσιας ποιέεται· τῇδε καὶ δυσεπίσχετος ἡ ἀπὸ τῶν ζώων αἱμόῤῥοια· κἢν ἄδδην πιὸν ἐκπέσῃ τὸ θηρίον, συκίην προσβάλλειν. νέρθεν γὰρ ἕλκει τὸ κακόν.

κὴν ἄλις ἔχῃ κενώσιος, ἐς μὲν τὰ πρῶματα ἰσχαίμασι χρέεσθαι, ἀδήκτοισι, ἀραχνίων ὑφάσμασι, μάννῃ, ἀλόῃ, ἐπιπάσσειν· ἠδὲ ἄρτῳ ἐφθῷ ξὺν πηγάνῳ, ἢ μελιλώτῳ, ἀλθαίης ῥίζῃσιν· ἐς δὲ τὴν τρίτην ἡμέρην, κήρωμα ξὺν μυροβαλάνῳ, ἢ ἀψινθίου κόμῃ, καὶ ἴριδι. ἀτὰρ καὶ τὰ μαλάγματα τοιάδε χρὴ ἔμμεναι ὁκοῖα λεπτῦναι, ἢ ἀραιῶσαι, ἢ οὔρησιν βρέξαι. ἄριστον μὲν ὦν τὸ διὰ τῶν σπερμάτων, ὧν ἅπασι ἰητροῖσι ἡ πεῖρη εὔγνωστος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἔνθα ἡ σάμψυχος ἢ τὸ μελίλωτον ἐγκέαται. τροφαὶ δὲ λεπταί, εὔδρομοι, οὐρήσιος προσκλητικαί, εὐδίοδοι, χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ, καὶ ῥόφημα ἐκ τῶνδε ξὺν ἁλσί, ἠδὲ ἀνήθῳ· πτισάνης δὲ χυλὸς καὶ σμηγματώδης. ἢν δὲ καὶ δαύκου τοῦ καρποῦ ἐγχέῃ τι, κρέσσον ἐς οὔρησιν. ὑποξέει γὰρ διὰ τῶν ὀχετῶν, οἵπερ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσι· καμείη δὲ τοῖς ἀπὸ ἥπατος ἐκρέουσι ἡ τῇδε ἔξοδος, εὐρυντή τε τῶν ἀγγείων, καὶ ἰθύντη τῆς ὁδοῦ. χρὴ ὦν καὶ συνεῖν τῇδε ἕλκειν ἐς τὴν χώρην προσβάλλοντα τῶν νεφρῶν καὶ ἰσχίων. ἀτὰρ καὶ τέγγειν τάδε λίπαϊ ξὺν πηγάνῳ, ἢ σχοίνῳ, ἢ καλάμῳ τῷ ἀρωματικῷ. ἐπὶ δὲ τοῖσδε ἐλπὶς τὸν νοσέοντα διαφυγεῖν τὸν ὄλεθρον· ἢν δὲ ἐς ἐμπύησιν τρέπηται, τοῖσι πυοποιοῖσι χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐπὶ κωλικοῖσι λελέξεται. ἢν δὲ καὶ πύον γένηται, ὅκως μὲν τάμνειν, ὅκως δὲ ἰητρεύειν, ἄλλῃ που γεγράψεται· τάδε μοι καὶ ἐπὶ σπληνὶ γεγράφθω, ἤν κοτε ξυμφορὴ φλεγμασίης ὀξέης καὶ τόνδε καταλάβῃ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΝΩΤΙΑΙΑΣ ΦΛΕΒΟΣ, καὶ ἀρτηρίης ὀξείας νούσου, κεφ. ζ.

ΤΗΝ τῆς κοίλης φλεβὸς φλεγμασίην, καὶ παχέης ἀρτηρίης, αἳ παρὰ τὴν ῥάχιν τέτανται, καύσου ἰδέην ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. καὶ γὰρ καὶ καύσοισι ἴκελα πάθεα ἐπὶ τοῖσι γίγνεται·

πῦρ ὀξὺ καὶ δριμὺ, ἄση, δίψος, ἀπορίη, σφυγμὸς παλμώδης ἐν ὑποχονδρίῳ, ἠδὲ τοῖσι μεταφρένοισι, ἄλλα μοι ὁκόσα ἐπὶ τοῖσι σημείοισι γεγράφαται· ἀτὰρ καὶ ἐς ξυγκοπὴν ὀκέλλει τὸ πῦρ, ὅκως ἐπὶ τῇσι καύσεσι. τῆς μὲν γὰρ φλεβὸς ῥίζωσις ἧπαρ· τῆς δ᾽ ἀρτηρίης ἀρχῆς καρδίη. δοκέοις ἂν ὦν μὲν τὰ ἄνω μέρεα τῶνδε τῶν σπλάγχνων νοσέειν τὰ καίρια. θερμὴν μὲν γὰρ ἡ καρδίη ἐνδιδοῖ τῇ ἀρτηρίῃ, τῇ φλεβὶ δὲ τὸ ἧπαρ αἷμα· ἀμφοῖν δὲ μεγάλοιν, μεγάλα τὰ ἔγγονα αἱ φλεγμοναί. τάμνειν ὦν αὐτίκα τὰς ἐπ᾽ ἀγκῶνι φλέβας. καὶ συχνὸν μὲν ἀφαιρέειν αἷμα, μὴ ἀθρόον δὲ, ἀλλὰ καὶ δὶς, καὶ τρὶς, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρης, ὡς μεσηγὺ ἡ δύναμις ἀναλάβῃ· ἔπειτα ἐπιπλάσμασι χρέεσθαι, καὶ σικύῃ ἐς τὸ ὑποχόνδριον, ἔνθα ἡ διάφυσις τῆς ἀρτηρίης, ἀτὰρ ἠδὲ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων. καὶ γὰρ καὶ τῇδε σφύξιες ἔασι· σχάζειν τε ἀφειδῶς, ἠδὲ πολλὸν ἀφαιρέειν αἷμα. οὐ κάρτα γὰρ ἐκ τῆς κενώσιος τῶνδε λειποθυμέουσι ὤνθρωποι· ἰσχομένη δὲ καὶ γαστὴρ πολλόν τι τοῦ ξυνήθεος κλυσμοῖσι ἐς ὄλισθον χρέεσθαι μαλθακοῖσι, δριμέσι δὲ ἥκιστα· ἐπιπυρεταίνουσι γὰρ οἵδε ἅλμη καὶ νίτρου τήξι. λίνου ὦν καρποῦ χυλὸς ἔστω, καὶ τήλιος, καὶ μαλάχης τῶν ῥιζῶν ἔψημα, καὶ ἐς πρόκλησιν καὶ ῥῆξιν ἱκανὸν, μὴν ἄκρεα πόδες, καὶ χεῖρες τεθάλφθωσαν, γλευκίνῳ ἢ σικυωνίῳ λίπαϊ τοῦ διὰ τῆς λιμνήστιδος χρίσματι. κάρτα γὰρ ψυχρὰ αὐτῶν τάδε γίγνεται. πιπίσκειν τε περὶ τῶν σιτίων, ὁκόσα οὖρον ἐξάγει, μίον, ἄσαρον, ἀψίνθιον· ἐμπασσέσθω δὲ καὶ λίτρου· πάντων δὲ κράτιστον σικύη, καὶ κιννάμωμον, ἤν τις εὐπορῇ. γάλα τοῖσδε καὶ τροφὴ καὶ φάρμακον. ἐμψύξιος γὰρ δέονται, ἔνδον ὁκοῖόν τι πυρὸς ἐνδυομένου, καὶ τροφῆς γλυκείης. ἀτὰρ ἤδη ἐν ὀλίγῳ ὄγκῳ πολλή. ταῖς δὲ μέντοι ἐν τροφῇ ταῖς ἀρεταῖς ἴσα τὸ γάλα· εὐπορείσθω δὲ νεοτόκου, καὶ ἐς δύο κυάθοις τοῦ γάλακτος ἐμβεβλήσθω εἷς ὕδατος· ἄριστον δὲ καὶ τὸ τῆς βοὸς· τρίτον δὲ, αἰγός. τρο-

φαὶ εὔπεπλοι, τὰ πολλὰ χυλοὶ μαράθρου ῥίζης, καὶ σελίνου καρπὸς, ἐμβεβλήσθω καὶ μέλι, τὸ ὕδωρ δὲ τὸ πινόμενον, ἔχετω τάδε. ἀτὰρ καὶ ἱδρῶτας χρὴ κινέειν, καὶ πάντα, διαπνοὰς ὑγρὰς καὶ εὐρόους ποιέειν. πρῆξις κεφαλῆς ὁκοῖον ἡ ἐν καύσοισι, ἐπίθημα ἐς θώρηκα καὶ μαζὸν ἀριστερὸν ὁκοῖον ἐν συγκοπῇ. κοίτη, κατάκλισις ὄρθιος, ὅκως ἴκελα πάντα τοῖσι ἐν καύσοισι ἢ αἰώρη σμικρὴ ἐς ἱδρώτων προσκλησιν. ἠδὲ λουτρὸν ὡς τοῖσι ὑπεκκαυθεῖσι. οὐ γὰρ κρίσεσι τάδε τὰ πάθεα λύεται, εἰ καὶ καύσου ἔασι ἰδέαι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς ὀξείας νούσου, κεφ. η.

Κάτοξυ μὲν ἐν νεφροῖσι φλεγμασίη. συμφλεγμαίνουσι γὰρ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσαι φλέβες· τῆσι δὲ τὸ ἥπαρ, οὐ κάρτα ἐπιμήκεες ἐοῦσαι, κάρτα δὲ εὐρέαι, ὡς δοκέειν τοὺς νεφροὺς ἐξηρτῆσθαι ἀγχοῦ τοῦ ἥπατος. ἀτὰρ καὶ ἰσχουρίη ἐπὶ φλεγμασίῃ γίνεται ξυμπαρέουσα τῷ ὀξέϊ τῆς φλεγμασίης. πίμπλαται γὰρ ἡ τῶν νεφρῶν κοιλίη ὑπὸ πλημμυρείης τῶν οὔρων οὐ διεκθεόντων· τόδε μέντοι καὶ ἐπὶ λίθων γίνεται. ἣν φύη μὲν ἐν νεφροῖσι, μέζων τῆς εὐρύτητος τῶν οὐρητήρων, σώζει μὲν μὴ διεξιὼν, ἀτὰρ καὶ τὰ οὖρα ὅδε ἐπίσχει. ἀλλὰ ἀμφὶ μὲν τῆς φύσιος τῶν λίθων, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται, ὅκως ἢ μὴ ξυνίστανται ἢ θρύπτωνται γινόμενοι. ἀμφὶ θερμασίης, ἠδ' ἐμφράξιος, ὁκόσα ὀξέως κίνδυνος, τῆδέ μοι γεγράψεται. ἢν ἐνστάσιες λίθων ἔωσι ἐντὲ φλεγμασίῃ, τάμνειν φλέβα τὴν ἔσω ἀγκῶνι, ἢν μὴ κωλύῃ τις ἡλικίη· εὔροον δὲ καὶ πολλὸν ἔστω τὸ αἷμα. οὐ γὰρ αἱ φλεγμοναὶ πρηΰνονται μοῦνον κενώσει· ἀλλὰ καὶ σφηνώσιες τῶν λίθων χαλῶνται τῆσι τῶν ἀγγείων κενώσεσι. ἀτὰρ ἠδὲ ἐν οὐρήσι διεκθέουσι οἱ λίθοι. ἔπειτα τί-

ξεσι γλυκίνου λίπαος, ἢ κυπρίνου, ἢ πυελίῃσι, καὶ ἐπιπλάσμασι ἀνίεται τὰ μέρεα. ἀρτεμισίη δ' ἔστω ἡ βοτάνη, καὶ σχοῖνος, καὶ κάλαμος ὁ εὐώδης ἐν τοῖς καταπλάσμασι. ἔπειτα συνίζω πρὸς βάλλειν ἐς νεφροὺς κατ' ἰξίον, μάλιστα δ' αὖ ἡ ἀπὸ τοῦδε τοῦ χωρίου κένωσις ὤνησε. λελαπάχθω δὲ κοιλίη κλυσμοῖσι ὀλισθηροῖσι, γλίσχροισι μᾶλλον ἢ δριμέσι, μαλάχης, ἢ τήλιος χυλοῖσι. ποτὲ δὲ φάρμακα περὶ τῶν σιτίων οὐρητικὰ, ὁκοῖα ἐπὶ ἥπατος λέλεκται. ἀτὰρ καὶ σιτία ἴκελα, εὔπεπτα. κακὸν γὰρ τουτέοισι ἀπεψίη. ἄκεσον δ' γάλα, μάλιστα μὲν ὄνου, ἵππου δὲ δεύτερον, καὶ οἰὸς δὲ καὶ αἰγὸς, χρήσιμον, ὅτι γάλα ἢν μὲν οὖν ἄποροι ἔωσι, ἢ λούειν κρέσσον· ἢν δὲ μὴ, ἐς ἕψημα τῶν βοτανέων ἐνίζεσθαι, ἄχρις ὀμφαλοῦ τὸ ἄγγος πληρούντα· ἢν δὲ πόνος τε ἔπηται ὁκοίοισι χρὴ ἐπιπλάσμασι ἠδὲ φαρμάκοισι χρέεσθαι, ἐπὶ πολλοῖσι μὲν ἢ πρόσθεν ὑπαρχέεται· ἢν δὲ ἐνστήκῃ λίθος, πυελίῃσι μὲν ἢ ἐπιπλάσμασι τοῖσι αὐτέοισι χρέεσθαι· θρύπτειν δὲ τοὺς λίθους τοῖσι πινομένοισι φαρμάκοισι. ἁπλαῖ μὲν σίον, καὶ τριορχίτης αἱ βοτάναι, ἑφθαὶ ξὺν ἐλαίῳ ἢ ὄξεϊ ἐδώδιμοι, καὶ τῶνδε χυλὸς προπινόμενος· πίνεται δὲ τῆς βισίμου καλευμένης, καὶ τῆς δι' ἐχιδνῶν καὶ κοσκίνου τοῦ θείου, ὁκόσαι τε δοκέουσι ἔμμεναι τῇ πείρῃ. κράτισται αἵδε αἱ τῖσδε, καὶ σείσιες ἐς κίνησιν καὶ πρόωσιν τῶν λίθων. κάρτα γὰρ ἐπίπονος τῶν λίθων ἡ ἐς τὴν κύστιν ὁδοιπορείη. ἢν δὲ ἐκπέσωσι ἔνθεν, ἄπονοί τε γίγνονται, οὐδ' ὄναρ δοκέειν τοῦ πόνου εἰθισμένοι· ἀτὰρ καὶ ὡς ἐξ ἀφύκτων κακῶν τὴν ψυχὴν κατὰ μέγεα λύονται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κύστιν ὀξέων παθῶν, κεφ. θ.

Καὶ τῇ κύστι πάθεα ὀξέα ἴκελα τοῖσι νεφροῖσι γίγνεται, φλεγμοναὶ καὶ ἕλκεα, καὶ λίθοι, καὶ θρόμβων ἐμφράξιες, ἐφ' οἷσι ἰσχουρίη, στραγγουρίη· ἀλλὰ ὀξύτερος τῇδε ὁ πόνος, καὶ ὄλεθρος ὤκιστος. νεῦρον γὰρ πλατὺ ἡ κύστις. νεφροὶ δὲ, ὁκοῖον αἷμα λωφῆς τῆς ἥπατος ἐᾶσι ἰδέης· ἀλλὰ καὶ ἀνώτατοι καὶ οἴκτιστοι, ἔνθα μάλιστα Γίγνετ' ἄρης ἀλεγεινὸς ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι. τάμνειν ὦν αὐτίκα τὸν κενεῶνα, καταιονεῖν δὲ τὴν κύστιν λίπαϊ συχνῷ, ξὺν πηγάνῳ καὶ ἀνήθῳ. ἢν δὲ θρόμβοι ἔωσι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἰσχουρίης αἴτιοι, ὀξύμελι πιπίσκειν, ἢ πτισάνου μικρὸν ξὺν μελικρήτῳ ἐς τὴν διάλυσιν τῶν θρόμβων, ἠδὲ ὁκόσα οὐρήσιας προκαλέεται, καὶ βοτάνας, καὶ σπέρματα. ἢν δ' ἐξ αἱμορραγίης ὁ κίνδυνος, ἴσχειν μὲν οὐκ εἰς ἀμβολὴν, τῶνδε μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ὅδε οὐχ ἥκιστα ὁ κίνδυνος. ἀρήγειν μὲν ὦν καὶ τοῖσι αἷμα ἀπέχουσι· ἀρήγει δὲ ἡ ψύξις τῆς κύστιος, ῥοδίνου καὶ οἴνου τέγξις, καὶ ἐρείων κατείλησις ἀπὸ οἰσύπου· ἐπίθημα, φοίνικες ἐν οἴνῳ δευθέντες, ξὺν ῥοιῇ, ἢ χυλῷ τοῦ ῥόος. ἢν δὲ ἐκτρέπηται, καὶ τῶν ἐπιθημάτων τὰ βάρεα, καὶ τὰς μεγάλας ψύξιας, ἐκτρέπειν· χρὴ γὰρ μὴ κάρτα ψύχειν ψυχρήν τε φύσει καὶ λεπτὴν ἐοῦσαν τὴν κύστιν· καταχρίειν δὲ γλαυκίνῳ, ἢ ἀκακίῃ, ἢ ὑποκυστίδι, ξὺν οἴνῳ. σπόγγοισι δὲ, ἢν μὴ σφόδρα ἐπείγῃ ἡ αἱμορραγίη, μὴ χρέεσθαι. τροφαὶ σιτώδεες, εὔπεπτοι, εὔχυμοι, οὐρητικαὶ, ὁκοῖαί μοι ἐπὶ νεφροῖσι λελέχαται· γάλα, οἶνος γλυκὺς, Θηραῖος, ἢ σκυβαλίτης. φάρμακα πινόμενα, οὐρητικὰ, εὐώδεα, εὔροα, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα· ἄριστον δὲ κύστι τέττιγες, ἐφ' ὥρας μὲν ὀπτοὶ, ἔδεσμα· ἔξωροι δὲ ξηροὶ, λεῖοι ξὺν ὕδατι. ἔστω δὲ καὶ τῆς ῥίζης τῆς ῥόδου βραχὺ ξὺν τοῖσι τέττιξι ἀφεψήσι· τοῖσι αὐτέοισι ἐνίζεσθαι αὐτῇ

λουτρῶν ἐς ἄνεσιν τῆς κύστιος· ἢν δὲ λίθων ἔμφραξις ἐπίσχῃ τὴν οὔρησιν, τῷ ὀργάνῳ τῷ καθετηρίῳ ὠθεῖν τὸν λίθον, ἢ δὲ ἄγειν τὸ οὖρον, ἢν μὴ ἔωσι φλεγμοναί. ἐπὶ γὰρ φλεγμονῇσι, οὔτε ὁ πόρος δέχεται τὸ ὄργανον, πρὸς δὲ τι τιτρώσκονται τῷ καθετῆρι. ἢν δὲ ἄπορος μὲν ἢ ἥδε ἰητρείη, θνήσκῃ δὲ ὀδύνῃσι ὥνθρωπος, τάμνειν τὴν τειχάδα, καὶ τὸν τῆς κύστιδος τράχηλον, ἐς τε τὴν τῶν λίθων ἔκπτωσιν, καὶ τὴν τῶν οὔρων ἔκχυσιν, καὶ μάλιστα μὲν ἀκέσασθαι ἐς ὠτειλὴν ἄγοντα τὸ τρῶμα· ἢν δὲ μή, ῥοιάδα γενέσθαι τοῦ πόνου βέλτιον, ἐς τὸν αὖθις τοῦ ἀνθρώπου βίον, ἢ τῇ ὀδύνῃ οἰκτίστως θανεῖν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ι.

Ὑστέρῃσι γυναιξὶ, ὑμένων ἀποτάσιας ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ λαγόνας ἴσχει· ἀτὰρ ἥδε ζώου πάθη, ἐν ὀσφρήσι ἵεται· γὰρ ἐπὶ τοῖσι εὐώδεσι πρὸς ἡδονήν, καὶ τὰ κάκοσμα καὶ ἀτερπία, ὑπὸ ἀχθηδόνος φεύγει. ἢν μὲν οὖν τῶν ἄνω τι λυπῇ, προσιόντων γυναικηΐων ἔξω· ἢν δὲ κατὰ σῶμα τι αὖ εἴη, ὀπίσω χάζεται, ἢ δὲ ἄνωθεν ἴῃ δή αὖ ποτε, καὶ ἔνθα καὶ ἔνθα, ποτὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ, ξυνδιδοῖ δὲ τὰ ὑμένια ἐς ἀπόστασιν καὶ ξυναγωγὴν, ὅκως νηὸς λαίφεα. πάσχει δὲ τάδε καὶ ὑπὸ φλεγμασίης. καὶ γὰρ περιπετεστέρη τῷ πάθει καὶ τῷ ὄγκῳ τοῦ αὐχένος γίγνεται. ἢ γὰρ κατὰ πυθμένα φλεγμασίη, ἄνω ῥέπει. ἢν μὲν ἐς πόδας, ἔξωθεν. ἀσηρὸν μὲν οὖν καὶ ἀλεγεινὸν καὶ ἀτερπές· δύσχεστον δὲ καὶ βαδίσαι καὶ ἐς πλευρὰν κατακέεσθαι, καὶ ὑπτίῃ, ἢν μὴ τὼ πόδε φλεγμήνῃ ἡ γυνή· ἢν δὲ ἄνωθεν φοιτέῃ, ὡς ὀξύτατα μὲν τὸν ἄνθρωπον ἀπέπνιξε, πιέζει δὴ ἀγχόνῃ τῆς ἀναπνοῆς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ φθάνει πονέειν τε καὶ βοᾶν τοὺς παρόντας κικλήσκειν

ἄφωνος γίνεται. τῇσι γὰρ ἀναπνοῆς ἐπίσχεσις θᾶττον πολλῇσι· τῇσι δὲ φωνῆς. εἰκὸς οὖν τις ἐν τουτέοισι καλέσαι τὸν ἰητρὸν, πρὶν τὴν ἄνθρωπον θανεῖν· ἀλλ' ἢν ποτε ἐκ συντυχίης ἥκῃς, γνόντα τὴν φλεγμονὴν σχάσαι φλέβα, μάλιστα μὲν τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ· ἢν δὲ μὴ εὔροον ἔῃ, τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἐπαφαιρέειν δὲ ἀπὸ τοῦ σφυροῦ. προσοίσειν δὲ τὰ ἄλλα, ὁκόσα αὖ καὶ ἄνευ φλεγμασίης ἀρήγει πνιγῇ. δεσμοὶ χειρῶν καὶ ποδῶν σφίγγοντες, ἄχρι ναρκώσιος, ὀσμὴ κακωδέων, πίσσης ὑγρῆς, τριχῶν εἰρείου κεκαυμένων· λύχνου φλογὸς ἐσβεσμένης, καστορίου· πρὸς τῷ κακώδει, καὶ τὰ νεῦρα ἀψυχθέντα θάλπειν. οὖρον παλαιὸν καὶ τὴν αἴσθησιν ἐξανίστησι κάρτα τε νεκρώδεος, καὶ τὴν ὑστέρην κάτω διώκει. τιθεῶν καὶ τοῖσι προσθέτοισι εὐώδεσι ἐς τὴν χώρην ἐπιβλητέον τῆς ὑστέρης, μύρῳ οἰκεῖον ἂν εἴη προσηνές· ἢ δὲ ἄδηκτον τὸ ἀφὴν, νάρδον, ἢ βάκχαρι τὸ αἰγύπτιον· ἢ τὸ διὰ τῶν φύλλων τοῦ μαλαβάθρου, τοῦ δένδρεος τοῦ ἰνδικοῦ, ἢ κινάμωμον κοπὲν ξὺν τῶν εὐόσμων τινὶ λίπαϊ· ἐγχέειν δὲ τάδε, τοῖσι γυναικείοισι χώροισι. ἀτὰρ ἢν δὲ ἔγχυτον ἐκ τῶνδε ξυστῇ, ἐγχέειν τῇ ὑστέρῃ· διαχρίειν δὲ καὶ τὴν ἕδρην φυσέων ἀγωγά· ἠδὲ ὑποκλύζειν μὴ δριμέσι, μαλθακοῖσι, γλίσχροισι, ὀλισθηροῖσι, ἐς τὴν τῶν κοπρίων ἔξοδον μοῦνον, ὅκως ἡ χώρη τῆς ὑστέρης, λαπαρὴ γίγνηται, ἀλθαίης χυλῷ, ἢ τήλιος· μηλώτον δὲ, ἢ σάμψυχον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψέσθω· ἢν δὲ βίης ἢ λαπάξιος ἡ ὑστέρη δέηται, χέρεσι μὲν πιέζειν τὸ ὑποχόνδριον γυναικὸς εὐτόνου, ἢ ἀνδρὸς εὐαφοῦς, ἢ διαζῶσαι ταινίαις σφίγγοντα· ὅκως τε διελάσῃ τὸν χῶρον, ὡς μὴ αὖθις ἄνω θέειν· πταρμοὺς ποιέοντα ἐπιλαμβάνειν τὰς ῥῖνας. τῷ γὰρ πταρμῷ, καὶ τῇ ἐντάσει μετεξετέροισι ὑστέρη ἐς χώρην ἤξειε· φυσᾶν δὲ ἐς οἷα γε ῥινῶν, στρουθίου ῥίζης, ἢ πεπέρεος, ἢ τοῦ κάστορος. προσβάλλειν δὲ σικύας κούφας, μηροῖσι, λαγόσι, ἰσχίοισι, βουβῶσι, ξυνάγοντα τὴν ὑστέρην· προσβάλλειν δὲ καὶ πρὸς, ἐς ἰξὺν, ἐς

τὸ μεσηγὺ τῶ ὠμοπλατέων, τῇ πνιγὶ ξυνέχοντα. ἢν δὲ ἐπὶ φλεγμονῇ πνίγηται, καὶ διαστάσαι τὴν ἐπὶ τῷ κλενὶ οἰκευμένην φλέβα, καὶ ἀφαιρέειν συχνὸν αἷμα. ἀνατείψιες τῶ προσώπου, ἄλμοὶ τειχῶν, ξὺν ἐμποιῆσι ἐς ἀνάκλησιν. ἢν δὲ καὶ μικρὸν ἐπανενέγκωσι, ἐς ἀφέψημα ἀρωμάτων ἐνίζειν, καὶ εὐώδεα θυμιᾷν ὑποθυμιῶν πιπίσκειν δὲ πρὸ τῶν σιτίων τῶ κάστορος, καὶ τῆς ἱερῆς μικρὸν ξὺν τῷ κάστορι. καὶ ἢν ἐπανενέγκῃ, λούειν, καὶ ἐς ὥρην ἐς τὰ ξυνήθεα τρέπειν. μελεδαίνειν δὲ τὴν ἄνθρωπον, ὅκως ἄγηται τὰ ἐπιμήνια εὔροα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ, κεφ. ια.

Τῶν ἐν τοῖς αἰδοίοισι νεύρων ἡ φλεγμασίη ὄρθιον αἴρει τὸ αἰδοῖον ξὺν ἐπιθυμίῃ καὶ λύπῃ ἀφροδισίων ἔργων πρήξιος. ἐντάσιες δὲ γίγνονται σπασμώδεες, οὐδαμᾶ πρηϋνόμεναι· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι ἀμάχανος ἡ ξυμφορή. προσεκμαίνονται δὲ καὶ τὴν γνώμην, τὰ πρὸς τὰ μὲν ἐς ἀναισχυντίην, ἐπὶ παῤῥησίῃ τοῦ πάθεος. θαρσέας γὰρ σφέας ποιέει ἡ ἀκινείη τῆς ξυνοισίης· μετέπειτα δὲ ἐπὴν ἀνθρωφήσωσι, εὖ τ' αὖ σφίσι ἡ γνώμη τέλεον μίμνῃ. πάντων ὧν εἵνεκα, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ, καὶ πολλὸν ἀφαιρέειν, καὶ πολλάκις. οὐδὲ γὰρ ἄκαιρον νῦν λειποθυμίην ἐμποιέειν, ἐς τε νάρκην τῆς γνώμης, καὶ ἐς τὰς τῆς φλεγμασίης ξυνδόσιας, καὶ ἐς τὰς τῶ θερμοῦ τοῦ κατ' αἰδοῖον πρηΰνσιας. αἷμα γὰρ πολλὸν, θερμασίης μὲν καὶ τόλμης ἔξαψις καρτερή· φλεγμασίης δὲ τροφὴ, τὰ ἐσχάτου δὲ γνώμης καὶ ἀταξίης ἔκκαυμα. καθαίρειν δὲ καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος φαρμάκῳ τῇ ἱερῇ. οὐ γὰρ καθάρσιος δέονται μοῦνον, ἀλλὰ καὶ φαρμακίης προσηνέος. δρῆν μέντοι τάδε ἀμφω

ἱερὴ δύναται· κατειλίσσειν δὲ τά τε αἰδοῖα καὶ τὰς ἰξύας, καὶ
τὴν πηχάδα, καὶ τοὺς ὄρχιας εἰρίοισι τοῖσι ἀπὸ οἴσυπος ῥυπῶ-
σι· ῥοδίνῳ δὲ καὶ οἴνῳ διαῖναι χρὴ τὰ εἴρια, καὶ τέγγειν τὰ μέ-
ρεα πολλόν τι μᾶλλον τάδε καταιονεῦντα, ὅκως μήτε θάλψις
ἐκ τῶν εἰρίων ἔοι, ἀτὰρ ἡ ἔμφυτος θέρμη ὑπὸ ψυχρῆς δυ-
νάμιος τῶν χυμῶν πρηΰνηται. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσμα-
τα τιθέναι, ἄρτῳ ξὺν ἀρνογλώσσου χυλῷ τῇ βοτάνῃ, καὶ στρύ-
χνῳ, καὶ σέριδι, καὶ φύλλοισι μήκωνος, καὶ τοῖσι ἄλλοισι, ὅσα νάρκην
καὶ ψύξιας ἐμποιέει. ἀτὰρ καταχρίειν τοῖσι ἰκέλοισι τὰ αἰ-
δοῖα καὶ τὴν πηχάδα, καὶ τὰ ἰσχία, κωνείῳ ξὺν ὕδατι, ἢ οἴ-
νῳ, ἢ ὄξεϊ, μανδραγορίῃ, ἀκακίῃ, καὶ σπόγγοισι ἀντὶ τῶν εἰρί-
ων χρέεσθαι. μεσηγὺ δὲ ὑποκλύζειν μαλάχης ἑψήματι, καὶ
ἐλαίῳ καὶ μέλιτι· δριμὺ δὲ πᾶν. ἀντερειδέσθωσαν σικύαι κατ' ἰ-
σχίου, ἢ ἤτρου. ἄρισται δὲ καὶ βδέλλαι, νέρθεν ἑλκύσαι αἷμα·
καὶ ἐπὶ τοῖσι τρώμασι ἐπιπλάσμα, αἱ ψῖχες ξὺν ἀλθαίῃ·
ἔπειτα ἐνίζειν ὕδατι ἀρτεμισίης, ἐλελισφάκου, κονίζης ἑ-
ψήματι· καὶ εὖτ' ἂν περισσοτέρω μὲν ᾖ μήκεϊ χρόνου, μὴ κα-
τὰ λόγον δὲ τὸ πλῆθος ἐνδιδῷ, δέος δὲ σπασμοῦ· μάλα γάρ
τοι ἐπὶ τάδε σπῶνται· μεταβάλλειν χρὴ τὴν θεραπείην τοῖ-
σι θερμαίνουσι· χρέος μὲν γλευκίνου, ἢ σικυωνίου ἀντὶ ῥοδίνου·
εἰρίοισι δὲ καθαροῖσι καὶ ἐπιπλάσματι ἀλεαίνουσι. ἐμάλαξε
γάρ κοτε τῶν νεύρων τὰς πρήσιας ἡ τοιήδε θεραπείη. ἀτὰρ καὶ
πιπίσκειν τοῦ καστόρεος ξὺν μελικρήτῳ. τροφαὶ ἄτροφοι, ψυχραί,
βραχέα μὲν τὰ σιτώδεα, τὰ πλεῖστα λάχανα, μαλάχη, βλίτον;
θριδακίνη, ἑψητὴ κολοκύντη, σίκυος ἑφθός, πεπέων ὡραῖος;
οἴνου δὲ καὶ κρεῶν, μέσφι πολλῆς ἀναλήψιος φειδώ. οἶνος γάρ;
θάλψις μὲν ἐστὶ νεύρων, μάλθαξις δὲ ψυχῆς, ἐπανάκλησις δὲ
ἡδονῆς, γονῆς ῥύσις, καὶ παράκλησις ἀφροδισίων. τάδε μοι
ἐς τὰ ὀξέα γεγράφθω ἄκεα. χρὴ δὲ καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα ξυμβου-
πρέειν, μὴ πάντα ἀποτελέῃ ξυγγραφῇ περιάρχοντα τὸν νέον.

οὕτω τὰ ὀξέα πάθεα γίγνεται, ὡς ἐν τάξι τε τοῖσι γεγραμμένοισι καὶ μεμνημένοισι, ἢ ἅπασι χρέεσθαι.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ, κεφ. α.

Ἐν τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ἡ ἀμβολὴ τῆς ἰητρείης, κακόν. ὑπὸ ἀμβλακίης γὰρ ὀκέλλει ἐς ἀνήκεστα πάθεα. φυσίωσις ἄρ' ὧδε ἴσχει, ὡς μὴ ῥηιδίως ἀποφοιτῆσαι· ἢν ἐσβάλλῃ ἅπαξ· ἢν δὲ καὶ ἐκδιηθύνῃ, χρόνῳ καρτερὴ ἔσται, καὶ ξυναποθνήσκειν γίγνεταί κοτε, καὶ τὰ σμικρὰ μεζόνων ποιέεται διὰ δεξιάς· κἢν τὸ πρόσθεν ἐς κίνδυνον ἀσινὲς ᾖ, ὁ τόκος τῶνδε γίγνεται ὀλέθριος. χρὴ ὦν μήτε τὸν νοσέοντα σιγῇ, ἢ αἰδοῖ τοῦ ἐλέγχου τῆς νούσου, μηδὲ ὑποδι-

ἀρήσκειν δὲ τῆς ἰητρείης, μήτε τὸν ἰητρὸν καταμβλακεύειν. ἄμφω γὰρ ἐς τὸ ἀνήκεστον ξυνάδει. μετεξέτεροι δὲ τῶν καμνόντων, ὑπ' ἀγνωσίης τε τῶν παρεόντων, καὶ τῶν αὖθις ἐσομένων, ἐς τέλος ξυνδιαιτέονται τῇ νούσῳ. ἐπὶ γὰρ τοῖσι πλείστοισι, οὔτε ὀλιγωρέονται, οὔτι ὀρρωδέουσι θάνατον. διὰ τάδε ὦν ἰητρῷ σφέας αὐτοὺς οὐδ' ἐπιτρέπουσι. πίστις δὲ τουτέων, κεφαλαίη, ἧς ἄμφι, πρότερον φράσω.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ, κεφ. β.

Κεφαλὴ δὲ ὁκόσον ἐς ζωὴν ἀναγκαῖον, τοσόνδε νούσῳ χαλεπωτάτη, καὶ τῶν ἀμφὶ τήνδε νούσων, ἡ μὲν ἐσβολὴ ἀναπαθὴς ἐπὶ σμικρῷ ἄλγεϊ, καὶ ἤχεισι ὤτων, καὶ βάρεϊ· εἰ δὲ αὔξησιν προσλάβοι, καὶ τὰ τέλη ὀλέθρια. μὴ ὦν μηδὲ τὰ σμικρὰ ὑποφορὴν ἄλγεα. σμικρῇσι γὰρ καὶ τοῖσι ἄκεσι μετεξετέροισι ἰηθῆναι. ἢν δὲ πρόσω μὲν ἥκῃ χρόνου· μέζω γὰρ προσεπιγίγνεται ἄχθεα· τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι φλέβα· πρόσθεν δὲ δυοῖν ἡμέραιν, οἶνον πιπίσκειν· ξυντεκμαιρόμενον δὲ τὴν δύναμιν, τὸ πλῆθος ἀφαιρέειν. ἄριστον δὲ μὴ ἐς ἅπαξ ἢν ἡ δύναμίς τε ἀνέχηται τὴν πληθὺν τῆς ἀφαιρέσιος, ξυνεχέσι τε τοῖσι αὐτέοισι μοχλεύηται ἡ νοῦσος. ὧδε μέντοι πάσῃσι τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ξυνῳδόν· μεσηγὺ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερέων, ἀδροτέρως διαιτᾶν, ἔπειτα τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἀπάγει γὰρ μάλιστα ἥδε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς νούσου τὴν τροφήν. πλῆθος δὲ τοῦ φαρμάκου, ὁκόσον τέσσαρες, ἢ πέντε ὁλκῆς δραχμαί· κἢν εὖ καθαίρηται, λούειν τε καὶ οἶνον διδόναι, καὶ τὴν δύναμιν αὔξειν· ἔπειτα αὖθις τάμνειν φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ τὴν ὀρθήν. κουφοτάτη γὰρ ἥδε ἡ ἀφαίρεσις· τὸ δὲ πλῆθος ὅσον κοτύλης, ἢ σμικρῷ πλεῖον. λύειν δὲ μὴ ἀραιοτέρω. κενεαγγέειν γὰρ οὐ χρή· ἔπειτα τὰς κο-

μας ξυρῷ ἀφαιρέοντα, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν προτέρην· τὴν δὲ ἑτέρην τῇ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων ἐρείδειν ἀναίμακτον, σχάζειν τε τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀφειδέως ἔς τε πλῆθος ὁλκὴν, καὶ ἐς τὸ τοῦ βάθεος ἐντομήν. κεφαλαίην γὰρ καὶ μέχρις ὀστέων ὀνίνησι ἰήματα. ἢν δὲ ἐς ὠτειλὴν ἥκῃ τὰ τρώματα, τὰς ἀρτηρίας ἐκτάμνειν. διπλαῖ δὲ, αἱ μὲν κατόπιν εἰσὶ ὤτων σμικρόν τι προσωτέρω, δῆλαι δὲ ταῖς διασφύξεσι· αἱ δὲ τοῦ ὠτὸς ἐς τοὔμπροσθεν, αὐτέων πλησίον. παραγίγνεται γὰρ τῷ αὐτεόχῳ· ἀτὰρ καὶ αἵδε δῆλαι διασφύξεσι. τάμνειν δὲ πρὸς τοῖς ὀστέοις τὰς μέζονας. αἵδε γὰρ ὀνηΐσται. ἐπικέαται καὶ ἕτεραι ἑκάστῃσι κάρτα λεπταὶ, ἃς οὐδὲ ὄφελος ἐκτάμνειν. ὁ δὲ τρόπος ἐν τῇσι χειρουργίῃσι λέλεκται. μετὰ δὲ τὸ ἄκος, κεφαλαίῃσι, καὶ ἐπιληψίῃ, καὶ σκοτώμασι, καὶ ξυμβλήδην ἁπάσῃσι τῇσι τῆς κεφαλῆς νούσοισι, ἐπὶ πᾶσι δὲ φλέγμα ἄγειν χρὴ προκενώσαντα τὴν γαστέρα, ἢ καταποτῷ ὑπηλάτῳ, ἢ κλυσμῷ· ἄλλοτε μὲν ἐκ ῥινῶν φαρμακοῖσι, ἄλλοτε δὲ διὰ στόματος τοῖσι ἄγουσι φλέγμα. εἴδη δὲ, φαρμακῶν μὲν, πέπερι, στρουθίου ῥίζα, κάστορος τοῦ ὄρχιος· τάδε καὶ ξυνῇ· ἐς λεπτὰ δὲ κόψαντα, καὶ σήσαντα, καλάμῳ ἐμφυσῆν, ἢ καυλῷ πτεροῦ χηνὸς παχέϊ. ἀγωγότερον δὲ τῶνδε καὶ βιαιότερον εὐφόρβιον ξὺν τινὶ τῶνδε μιχθέν· ἀτὰρ καὶ ἐλαίοισι δὲ μίσγεται γλευκίνῳ, σικυωνίῳ, ἢ τῷ ἀπὸ στύρακος μύρῳ. ὑγρὸν δὲ γίγνεται κάρτα, ὡς ἔγχυτον· ἐγχεῖται δὲ διὰ τοῦ ῥινὸς γ' αὐλοῦ. δίδυμοι δὲ οἵδε, ξυμφυέες ἀπὸ μιῆς εὐροῆς, ὡς ἐσάπαξ ἀμφοτέροισι ἐγχέειν. οὐ γὰρ ἀνασχετὸν ἡ διάστασις ἑκατέρου μυκτῆρος ἰδίῃ καὶ ἰδίῃ. πιμπρᾶται γὰρ ἡ κεφαλὴ αὐτίκα, καὶ δριμὺ ἄλγος αἱρέει. τὰ δὲ διὰ τοῦ στόματος ἄγοντα φλέγμα, σίνηπι, κόκκος ὁ τῆς κνίδης, πέπερι, σταφὶς ἀγρίη· τάδε ξὺν ἀλλήλοισι καὶ ἰδίῃ. ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ μασσήσασθαι μὲν αὐτὰ, καὶ τὸ πτύειν ξυνεχές ἐστι, καὶ ὕδατι ἢ μελικρήτῳ, ἢ ὀξυκρήτῳ μίξαντα διδόναι, κλύζειν

τὲ τὸ σῶμα, καὶ ἐς τὰ παρείσθμια παρώσαντα ἀνατάσει τοῦ
αὐχένος, τῷ τῆς ἐκπνοῆς πνεύματι κλύζειν· ἐπὴν δὲ ἐς ὅσον
θέλῃς τὸ φλέγμα ἀγάγῃς, λούειν καὶ καταιονέειν τὴν κεφαλὴν
κάρτα πολλῷ θερμῷ ὕδατι ἐς διαπνοήν. ἰσχυραὶ γὰρ γίγνον-
ται συνιδρώσιες. δεῖπνον εὐτελές· ἔστω δὲ καὶ οἶνος ἐς ἀνάκλησιν
τοῦ στομάχου· μάλα γάρ τοι καὶ ὧδε πονέει. ἐπὴν δὲ μεσηγὺ τὴν
δύναμιν ἐδράσῃς, κλυσμῷ χρέεσθαι τῷ ξυνήθει, λίτρου πολλὸν
ἐμπάσσων, ἢ ῥητίνης τῆς ἀπὸ τῆς τερμίνθου τοῦ δένδρεος
ἐντήκων ὁλκῆς δραχμὰς δύο· ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην
αἷμα τῆς ῥινὸς ἔνδον ἀφαιρέειν, ὡς εἴσω παρωθεῖται τὸ ὄρ-
γανον, κατειάδιον εὐμήκες, ἢ τὸ καλεόμενον στορύνη, ἢ εἴ τις
ἐλλειπῶς πρὸς τάδε ἔχει, χηνὸς χρὴ πτεροῦ τοῦ καυλοῦ τὸ πα-
χέος ἀποδλύψαντα τάμνειν τὰ νεῦρα ἐς ὀδόντα, ὅκως πριστῆ-
ρα. καὶ τόδε ἐς ῥῖνα καθιέναι, μέσφι τῶν ἰσθμοειδῶν· ἔπειτα ἀμ-
φοτέρῃσι χερσὶ κινέειν, ὡς ξυγχαράσσοιτο ὑπὸ τῶν ὀδόν-
των ὁ χῶρος. ῥηϊδίη δὲ καὶ πολλὴ τοῦ αἵματος ἡ φορή. φλέβες γὰρ
ἰσχναὶ τῇδε κραίνουσι, καὶ τὰ σώματα μαλακὰ καὶ εὔτμητα. ἔα-
σι δὲ καὶ τοῖσι δημότῃσι πολλοὶ τῆς ἐγχαράξιος οἱ τρόποι, καὶ βο-
τάνῃσι βηχίῃσι καὶ φύλλοισι δάφνης ξηροῖσι, ἐντέντες τάδε, ἢ
τοῖσι δακτύλοισι κινέειν εὐτόνως. κενώσαντα δὲ ὁκόσον χρή·
ἔστω δὲ πλῆθος ἐς κοτύλης τὸ ἥμισυ· μάσσειν σπόγγοισι καὶ ὀ-
ξυκρήτῳ, ἢ ξηρόν τι ἴσχαιμον ἐμφυσῆν, κηκῖδα, ἢ σχιστὴν στυπτη-
ρίην, ἢ βλαύστιον. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισι ἡ κεφαλαλγίη μίμνῃ, ἤν-
τε ἀποπαύηται), αὐτὸν χρὴ ἐς τέλος ἥκειν τῆς ἰήσιος. φιλυπό-
στροφον γὰρ κακὸν, καὶ ἐν ἕδρῃ ἵζον τὰ πολλὰ φωλεύει. χρὴ ὦν ἀ-
φαιρέοντα τὰς κόμας ξυρῷ· καὶ γὰρ τόδε κεφαλῇ ὀνήϊστον· καίειν
πυρήνῃσι καυτήρων, ἐπιπολῆς μὲν, ἐς μύας· ἢν δὲ μέσφι ὀστέου
ἐθέλῃς, ἀπάνευθεν τῶν μυῶν· μύες γὰρ καυθέντες, ἔασι σπα-
σμῶν προσκλήσιες, κἢν μὴ ἐπιπολῆς καύσῃς, οἶνον εὐώδη λευ-
κὸν ξὺν ῥοδίνῳ καταιονέειν δίς. ὀθόνην δὲ χρὴ τέγξαντα ἐπι-

πεπαινομένῃσι τῇσι ἐσχάρῃσι, μέχρι ἡμέρης τρίτης· ἢν δὲ βαθεῖαι ἔωσι αἱ ἐσχάραι, πρόσω χρὴ κόμμι ξὺν ἁλὶ τρίψαντα, ἢ δὲ ἐς ὀθόνιον ἐγχρίσαντα ἐπιτιθέναι· τῇ δὲ τρίτῃ κηρωτὴν ἐκ ῥοδίνου ἐπὶ τοῖσι ἐπιπολαίοισι, ἢ φακὸν ξὺν μέλιτι, ἐπὶ τῇσι βαθείῃσι ἐσχάρῃσι ἐπιτιθέναι· ὁκόσα δὲ ἐπὶ ὠτειλῇ φάρμακα, ἄλλῃ πη γέγραπται. ἔταμόν τινες ὑπὲρ μέτωπον κατὰ τὴν στεφάνην τὸ δέρμα ἄχρις ὀστέου, καὶ τόδε ἐπιξύσαντες, ἢ ἐπικόψαντες μέσφι διπλόης, ἐς σάρκωσιν ἤγαγον. οἱ δὲ καὶ ἐς τὸ ἔσω τοῦ ὀστέου μέσφι μήνιγγος. εὔτολμα δὲ τὰ ἄκεα. ἀλλὰ χρῆναι, κἢν ἐπὶ πᾶσι μὲν ἡ κεφαλαίη ἐπιμίμνῃ, ὁ δὲ νοσέων εὔθυμος, ἢ ὁ τόνος τοῦ σώματος ἀγαθός. ἢν δὲ ἐκ προσαγωγῆς ἔωσι, γυμνάσια ὀρθὰ ἐς στέρνα, καὶ ὤμους, χειρονομίη, ἁλτήρων βολή, ἔξδησις, καὶ ἡ ξὺν ἀπαίδευτος ἐν αὐτοῖς ἀνείληψις· τρίψις τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστατα σκελῶν, κεφαλῆς δὲ ἐς μέσον. πιττοκοπίη τῶν ἐμπαθέων ξυνεχής· φοινίσσειν δὲ καὶ τὴν κεφαλήν, ἄλλοτε μὲν σινήπι ξὺν ἄρτῳ διπλόῳ ἐγχρίοντα, ὡς μὴ ἀφόρητον εἴη τὸ πῦρ· ἄλλοτε δὲ φάρμακα ξυναλείφοντα, ὡς τὸ ξύνθετον τὸ διὰ τῆς λιμνήστιδος καὶ εὐφορβίου, καὶ πυρέθρου. ἔχει δὲ καὶ ἄνοδον πρός τε τὸν ἐν καιρῷ πόνον, καὶ ἐς μόχλευσιν τῆς ῥίζης τοῦ κακοῦ, θαψίης ὁ ὀπός, καὶ τὰ ξὺν τῇδε φάρμακα, ὁκόσα ἐσοιδαίνει τὸ δέρμα, καὶ ἰόνθοισι ἴκελα ἐκφύει βλαστήματα. δίαιτα δέ, ἡ μὲν ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν ἀλγέων, λεπτή, ὀλιγοποτίη, καὶ ὑδροποσίη ἐπίπροσθεν μέγιστα ἄκεός τινος· ξύμπαν δὲ δριμέων μὲν ἀφεξις, κρομμύων, καὶ σκορόδων, καὶ ὀποῦ τοῦ σιλφίου, σινήπιος δὲ μὴ πάνυ. καὶ γὰρ τὸ δριμὺ αὐτοῦ, πρὸς τὴν τοῦ στομάχου ἀρετήν, καὶ ἐς κεφαλὴν οὐκ ἄχαρι, φλέγμα χέον καὶ διαπνέον, ἢ διηθεῦν καλῶς. ὀσπρίων κάκιστον κύαμος, καὶ ἐς τὰ ἄλλα δὲ ἄδεα, πισοί, καὶ ὦχροι, καὶ δόλιχοι δεύτερον, φακοί, οἵγε ἔχουσι μέν τινας ἀρετάς, πέψιός τε καὶ ἐκκρίσιος, κεφαλῆς δὲ πλήσμιον καὶ πόνου ποιητικόν· πλὴν ἑψηθέντες ξὺν πεπέρι, ἐκ ἀποζεννυντες· χόνδροι δὲ οἵτε πλυτοὶ χρειεῦντες, ξὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ὅσον ἡδύ-

γαι, καὶ τὸ ἐκ τευτέων ῥόφημα, καὶ αἱ ἑψοῦ ἁπλόοισι ζωμοῖσι. καλοὶ γὰρ καὶ οἱ ἐν τῇ καρυκείᾳ καρποὶ, κάρυ, κοελαίυ, ἀΐστου, σελίνου δὲ ἰξευτέων κρέατων, ἢ ἡδύοσμος ἢ βοτάνη, καὶ γλήχων πρὸς τοῖσι εὐώδεσι, ἴσχουσί τι καὶ οὔρων ἀγωγὸν, καὶ φυσῶν ἔξοδον. κρεῶν δὲ, πτηνέα μὲν τὰ παλαιὰ πάντα· νεοσφαγῆ δὲ, δ᾽ ἔκλορος, πλιωῶν ἢ φάσσα, ἢ πελειὰ, καὶ τὰ ἄλλα ὁκόσα μὴ μάλιστα πίονα, συῶν τὰ ἄκρεα, λαγωὸς ὁ ὀπτός· βοὸς δὲ καὶ οἶος παχυῶν τε, καὶ κεφαλῆς πλήσμιον. ἔριφος δὲ, οὐ πάντη κακός, γάλα καὶ τυροὶ κεφαλαλγέες. ἰχθύων, οἱ πετραῖοι, ἠδὲ ὁκόσοι κατὰ χώρην, ἄριστοι. λαχάνων δὲ ἑφθῶν μὲν, ὁκόσα οὔρων καὶ κοιλίας ὑπαγωγὰ, μαλάχη, βλίτον, τεῦτλον, ἀσπάραγοι· δριμὺ δὲ καὶ κράμβη· ὠμὰ δὲ, θριδακίνη πάντων ἄριστον· ῥίζαι δὲ πονηραὶ, καὶ ἑφθαὶ, ῥαφανίδες, γογγυλίδες, σταφυλῖνοι· οὐρητικὰ μὲν, πλήσμια δέ. σίσαρον φυσῶδες μὲν καὶ στομάχου ἐπαρτικόν. οἶνος λευκὸς, λεπτὸς, γλυκὺς μὲν ἐγγεγράφθω, στύψιος ἔχων, ὡς μὴ ἴσχειν τὴν γαστέρα. τράγημα πᾶν, κεφαλαλγὲς, πλὴν φοίνικες πάσης ἰδέης. σύκων δὲ ὀπώρη καὶ σταφυλὴ προσηνὲς, καὶ ὅ, τι ἂν ἐπὶ τῆς ὥρης ἄριστον. πλησμονὴ πάντων καὶ τῶν ὠφελεόντων κακόν· κάκιον δὲ ἀπεψίη. κόποι ἀπεψίης μὲν ἀσινέστεροι· ἐπιβλαβέες δὲ καὶ οἵδε. περίπατοι ἕωθεν ἐπὶ τῇ κοιλίης ἐκκρίσει· εὔπνοοι δὲ, εὔφοροι· ἄριστοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῷ δείπνῳ· αἰώρη μακρὰ, νήνεμος, ἀνήλιος· τῇ κεφαλῇ κακὸς γὰρ αὐτέῃ ὁ σείριος. ὁμιλίη γυναικὸς κεφαλῇ, ἱδροῖς, κακὸν ἐπὶ πλεῖστον. ἀποδημίη ἐς θερμότερον ἀπὸ ψυχρῶν, καὶ ἀπὸ ὑγρῶν ἐς ξηρότερον. ξύμφορος δὲ πλόος, καὶ ἐν θαλάσσῃ διαγωγὴ τοῦ βίου· κἢν περιαλιεύς τις ἦ, ἀγαθὸν λύεσθαι τῇ ἅλμῃ ψυχρῇ, καὶ νήχεσθαι τῇ θαλάσσῃ, καὶ τῇσι ψάμμοισι ἐγκαλινδέεσθαι, καὶ βιοτεύειν ἐς θάλασσαν. ἑτεροκρανίης ταῦτα ἄκεα. ὁκοῖον γὰρ τῇ κεφαλῇ ὅλῃ ἄκεα πρόσφορα, τοῖσδε πρὸς ἅπαν τὸ κεφαλῆς μέρος χρέεσθαι καλόν. ὁκόσοισι δὲ ἐκ τῶνδε ἄφυκτος ἡ νοῦσος, ἐλλεβόρῳ χρέεσθαι, τῇ ἐσχάτῃ καὶ δυνατωτάτῃ πάντων ἀγωγῇ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ,

κεφ. γ.

ΚΑὶ ἐκ δεξιῶν μὲν κεφαλαίης γίγνεται σκοτοδινίη· ἀτὰρ ἢ αὐτὴ πρόφασις ἐπ' αἰτίῃσι φύεται, αἱμορροΐδων ῥόου ἐπισχέσει, κἢν ἀπὸ ῥινὸς αἷμα μὴ ῥέῃ πρόσθεν ῥέον, ἢ μὴ διαπνέηται τὸ σκῆνος, ἢ ἱδρῶτι, ἢ πόνῳ πρόσθεν πεπονημένον. ἢν μὲν ὦν ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ ξυνῇ, τάδε χρὴ προσάγειν ἐς ἴησιν, ὁκόσα ἐπὶ τῇσι κεφαλαίῃσι λέλεκται· τοῖσι δὲ καὶ βιαιότερον ἰῆσθαι χρὴ ἐς τέλος τῶν ἀκέων, ὕστερον φράσω. ἢν δὲ ἀπό του ἐπισχέσιος ὑγρῶν ἡ νοῦσος ἀποβῇ, τὴν ξυνήθη ἔκκρισιν κινέειν. ὑγιεινὸν γὰρ τῆς φύσιος ἡ παλινδρομίη. ἢν δὲ ἡ μὲν ὀλίγη, τὸ δὲ πάθος αὔξῃ, ἐπὶ μὲν τῇσι ἄλλῃσι ἐπισχέσεσι τῇσι διὰ ῥινὸς, ἢ ἱδρώτων, φλέβα τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἢν δὲ ἐπὶ ἥπατι πλημμύροντι ἢ σπληνὶ, ἤ τινι τῶν ἐν τοῖσι μέσοισι σπλάγχνων, ἀρήγειν ἡ συκίη. χρὴ δὲ ὁκόσον αὖ ἐκ φλεβὸς πολλὸν ἐχρῆν, τοσόνδε ἐκ τῶνδε ἀφαιρέειν αἷμα. τόδε γὰρ τῆς προφάσιος ἡ τροφὴ, ὥσπερ δὴ καὶ γαστήρ. ἐπὶ δὲ τῶνδε, τὰ τῆς κεφαλῆς ἄκεα ξυνάπτειν, φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ ὀρθὴν τάμνοντα, ἢ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς ῥινὸς πρὸς τοῖσι κανθοῖσι, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν, ἐκκόπτειν τὰς ἀρτηρίας, ξυρέειν τὴν κεφαλὴν, φοινίσσειν, φλέγμα ἄγειν διὰ ῥινῶν πταρμικοῖσι, ἢ διὰ στόματος ὅκως ἕλξαι ἅπαντα προσάσσειν ἐν κόσμῳ τῷ ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ εἰρημένῳ, πλὴν ὁκόσον κυκλαμίνου χυλὸς, ἢ ἀναγαλλίδος ἐγχυτὸς ἐς τὴν ῥῖνα ἔχει τὴν πρόφασιν. ἐπὴν δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἀκέων ἥκῃ ἐς τέλος, ὁκόσα βιαιότερα ἐς τοὺς σκοτώδεας, τάδε χρὴ προσάγειν, ἐμέτοισι τοῖσι ἀπὸ δείπνου, ἠδὲ τοῖσι ἀπὸ ῥαφανίδων χρέεσθαι, τὸ ἐκ τῶνδε δέον ἐστὶ, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς ἐλλέβορον παρασκευήν. μελέτῃσι γὰρ χρὴ τῷ σώματι χρῇ ἐμέειν, ἐπὶ τοῖσι ξηροτέροισι ἐμετηρίοισι· ἀτὰρ καὶ τὸ φλέγμα λεπτότερον νῦν γίγνεται, καὶ ἐς

τὸν ἐλλέβορον δὲ χυτὸν· ἐλλεβόρου δὲ δόσιες πλεῦνες, τοῖσι μὲν ἰσχυροτέροισι ἀρκέσαι ἐς μέγεθος ἄμμης, ἢ ὀλίγον ἀδρότερον τετμημένα, ξὺν χόνδρῳ τε πλυτῷ, ἢ φακῷ ἡ δόσις· σταθμὸς δὲ ὁλκῆς δραχμαὶ δύο· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ ἰσχνοτέρων, τὸ ἕψημα ξὺν μέλιτι, μέτρον μυστίλαι δύο ἢ τρεῖς· τῆσδε ποιήσιος ὁ τρόπος ἄλλῃ τῇ λέξεται. μεσηγὺ δὲ ἑκάστου ἄκεος ὑπαναστρέφειν τὸν νοσέοντα ἐς τὴν τῶν μέσων ἐπιμονήν. ἀρήγειν δὲ καὶ ἐπὶ τοῖσι παροξυσμοῖσι ὧδε· διαδέειν μὲν τὰ σκέλεα ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ χεῖρας καρπούς τε καὶ βραχίονας ἔνερθε τῶν ὤμων πρὸς τοῖσι ἀγκῶσι. τέγξιες κεφαλῆς, ῥόδινον μύρον ξὺν ὄξεϊ· ἀνεψῆσαι δὲ χρὴ τῷ ἐλαίῳ, ἑρπύλλιον ἢ σπονδύλιον, ἢ κισσοὺς, ἢ τι τοιόνδε. ἀνάτριψις ἄκρων, καὶ προσώπου· ὄσφρησις ὄξεος, γλήχωνος, ἡδυόσμου, καὶ τάδε ξὺν ὄξεϊ· διάστασις τῆς ῥινός. ἔστι ὅτε γὰρ ἐρείδουσι ταῖς γνάθοις· τετρισμὸς παρισθμίων, ἐμέτου πρόκλησις. ἐπὶ γὰρ ἐνίοισι ποτὲ φλέγματος ἀνέγοντο ἐκ τοῦ ζόφου. τάδε μὲν ὦν ἐς τὴν τοῦ παροξυσμοῦ παρηγορίην καὶ σκέδασιν τοῦ ζοφώδεος. διαίτης δὲ πέρι ἁπάσης τῆς ἐν τῇ θεραπείῃ καὶ τῆς ἐς αὖθις τάδε γινώσκω. ὕπνος πουλὺς, κακὸν δὲ καὶ ἀϋπνίη. πουλὺς μὲν γὰρ ναρκᾷ τὰς αἰσθήσιας τῆς κεφαλῆς· ἀτμῶν πλημμύρα ὄκνος ἁπάσης πρήξιος. τάδε μέντοι βάρεος καὶ ἤχων καὶ μαρμαρυγῶν ἐστὶ αἴτια, τῆς νούσου τὰ ξύμβολα· ἀγρυπνίη δὲ ἄπεπτον, ἄτροφον, καματηρὸν, τῷ σκήνεϊ ἄθυμον, δυσάγωγος ἡ γνώμη· διὰ τάδε ῥηϊδίως μαίνονται, καὶ μελαγχολέουσι οἵδε· ξύμφορος δὲ ὁ μέτριος ἐς τὴν τῆς τροφῆς οἰκονομίην, καὶ ἐς ἀνάπαυλαν τῶν δι᾽ ἡμέρας καμάτων· πρόνοια καὶ ἐπιμενή. προεδρίη τῆς κοιλίης ἐς ἀπόκρισιν. διαπνοῆς γὰρ ἡ μέζων αἰτίη κοιλίη. ἀνάτριψις αὖθις σκελέων δι᾽ ἡμιτομβίων τρηχέων μέσφι φοινίξιος, ἔπειτα νώτου καὶ πλευρέων, ὕστατα κεφαλῆς· ἀπὸ λινέων περίπαλοι, προσηνέες μὲν ἀρχῆθεν καὶ ἐς ἀπόπαυσιν

ἐπίτροχοι δὲ οἱ μέσοι, ἠρεμίη, κατάστασις τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῖσι περιπάτοισι ἔσω. ἀναφωνέειν χρὴ, τοῖσι βαρέσι φθόγγοισι μᾶλλον χρεόμενον ἢ χρέειν. ὀξέες γὰρ, κεφαλῆς διαστάσιες, κροτάφων παλμοὶ, ἐγκεφάλου διασφύξιες, ὀφθαλμῶν πρήσιες, ἤχων ἀκοὴ μετείη ὀξυφωνίη, κεφαλῇ ὀνήϊστον· ἔπειτα δὲ, καιρὸς αἰώρης, ἐς διάπνοιαν τοῦ παντὸς κεφαλῆς βάρεος, πλῆθος δὲ ἔσται πολλὸν, πλέον ὁκόσον ἀκάματον ἢ· ἐπὶ ἡγεμόσι τοῖσι τοῦ χωρίου, μηδὲ ξυνεχέσι καμπῇσι αἰώρη γιγνέσθω. ἰλίγγων γὰρ τάδε προκλήσιες. εὐθέες δὲ καὶ μακροὶ, καὶ λεῖοι ἔστων, τοὺς οἱ περίπατοι. ἢν μὲν ὦν ἐν ἔθει ἔωσι ἀρίστου, ἄρτου μόνου ὀρέγειν, ὁκόσον μηδὲν ἐμποδὼν τοῖσι γυμνασίοισι ἔμμεναι. περιπεπέφθαι γὰρ χρὴ κεφαλὴν καὶ χεῖρες, καὶ αἱ τῶν δὲ τρίψιες· ἐπὶ δὲ τοῖσι διὰ πρηνέως, ἐς ἀνάκλησιν θέρμης, καὶ εὐσαρκίης καὶ πόνου· ἔπειτα κεφαλὴν τρίβεσθαι ὄρθιον ἑωυτέου μέζονι ὑπέχοντα· αὐτὰρ καὶ τὰ γυμνάσια ἐς τραχήλου πρήσιας, καὶ ἐς δίωσμον χειρῶν συντείνει, εὐπαιδεύτως. ὑπεραιωρεῦντα δὲ χρὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς ὄψιας γυμνάζειν χειρονομίῃ, ἢ δίσκων βολῇ, φιλονεικεῦντα πυγμῇ· κακὸν δὲ σφαῖρα, μικρή τε καὶ μεγάλη· τῆς γὰρ κεφαλῆς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ δινήσιές τε καὶ ἐνστάσιες σκοτώματα ποιέουσιν. ἄριστον ἀφήσιες καὶ δρόμοι. τὸ ὀξὺ μὲν πᾶν, ἐς τὰ σκέλεα πάντων πονώσιες, ψυχρολουσίη ἀλουσίης κρέσσων· ἀλουσίη δὲ θερμολουσίης· σύψαι, πυκνῶσαι, ξηρῆναι κεφαλὴν, ψυχρολουσίη δυνατωτάτη, ὑγιείης ἡ κατάστασις. ὑγρῆναι, λῦσαι, ἀχλυῶσαι, θερμολουσίη δυνατωτάτη. κεφαλῆς γὰρ νούσου αἱ προφάσιες. τοιοίδε καὶ οἱ νότοι, βαρυήκοοι. ἡσυχίη ἐπὶ τοῖσι γυμνασίοισι ἐς κατάστασιν τοῦ ταράχου. πίεσις τῆς κεφαλῆς ἐς τὴν τοῦ δέρματος ξύσιν. προπόσιες ὕδατος πόσι, ἢ οἴνου ὑδαρέος, ἄριστον εὐτελές. λαχάνων κόμης τὰ μαλθακήια, μαλάχης, τεῦτλα, βλίτου, ἔμβαμμα, εὐστόμαχον, εὔστομον, κοιλίης μαλθακτικόν,

ἀβαρὲς δὲ κεφαλῇ, διὰ θύμου, ἢ θρύμβρης, ἢ σινήπιος. ὠῶν, τὰ τρομὰ χειμῶνος· θέρεος δὲ τὰ ψυχρὰ, γυμνὰ τοῦ ὀστρακώδεος, μὴ ὀπτά, ἐλᾶαι, φοίνικες, τε ἰσχὰς ὡραῖον, χόνδρος πλυτὸς, ξὺν τινι τῶν γλυκέων, ὁκόσον ἡδῦναι αἱρετόν. ἐπὶ τοῖσδε ἄλες, ἠρεμίη, ἡσυχίη καὶ ἀκοῆς, καὶ λαλιῆς. περίπατοι, ἔνθα ἂν εὔπνοον· εὔχαει ἢ δένδρεσι, ἢ βοτάνῃσι· ἢν δὲ ἐς δεῖπνον ἥκῃ, μάλιστα μὲν αὖθις ψυχρολουτέειν, σμικρὸν ὑποχρισάμενον λίπαϊ. εἰ δὲ μὴ, σκέλεα μοῦνον. τὸ δεῖπνον σιτώδες ἔστω ἰτεῖον, ἢ ῥόφημα χόνδρου, ἢ πτισάνη ἄφυσος, ἑψήσει εὔπεπτος· φάρμακα δὲ τὰ ἐς ἡδονὴν τῆς πτισάνης, πέπερι, γλήχων, ἡδύοσμον, κρομμύων, ἢ πράσων σμικρὸν, μὴ δὲ ὁκόσον ἐμπλῆσαι· ὄξος δὲ τὸ δριμὺ ξύμφορον· κρεῶν, τὰ ἐκ πτηνῶν μὴ πίονα· σύων πόδες καὶ κεφαλή· πτηνὰ πάντα· τῷ πλήθει δὲ τεκμαίρεσθαι· λαγῶς, καὶ τὰ θηρευτὰ δὲ, ἀλεκτορὶς εὔπορος καὶ ξύμφορος. τράγημα παντὶ κεφαλαλγέϊ, πλὴν φοίνικος, ἢ τῶν ὡραίων σύκων, ἢ σταφυλῆς, ἢν ἄφυσος ὥνθρωπος ἔῃ, εὖ τοῖσι· ἡ δὲ πεμμάτων εὔπεπτα, καὶ ἄκνισσα, καὶ κοῦφα, περίπατοι, θυμηδία, ἐν ἡσυχίῃ ἐς ὕπνον ἄφεσις.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΠΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ.

ἈΚέων ἔστι, περ μέγα καὶ δυνατώτατον, ἐς ἐπιληψίην χρέεσθαι. φυγὴ γὰρ οὐ μοῦνον ἐπιπόνου πάθεος, καὶ κινδυνώδεος ἐφ' ἑκάστης ὑπομνήσιος, ἀλλὰ καὶ ἰδέης αἴσχεος καὶ ὀνείδεος τῆς συμφορῆς· καί μοι δοκέω, εἴπερ εἰς ἀλλήλους ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσι ἐνέβλεπον, ὁκόσα πάσχουσι οἱ νοσέοντες, οὐκ ἂν ἔτι ζώειν τλαῖεν ἄν. ἀλλὰ γὰρ τὰ δεινὰ ἑκάστῳ καὶ τὰ αἰσχρὰ, ἀναισθησίη καὶ ἀθεησίη κρύπτει· ξυνομαρτεῖν δὲ τὴν ἰητρείην τῇ ἐκστώνῃ τῆς φύσιος ἄριστον, εὖ τε τῇσι μεταβολῇσι τῆς ἡλικίης, ἐς μέγα ἀμείβεται τὸν ἄνθρωπον. ἢν γὰρ ἡ ξυνή-

θῃς τῷ κακῷ δίαιτα ἐν ᾗ ἐμβιοτεύει ἡ νοῦσος, οἴχετο, οὐκέτι ἐπιφοιτεῦσα ἐς τὸν αὐτόν. ξυναποίχεται γὰρ τῷ πρόσθεν ἤθεϊ. ἢν οὖν τῆς κεφαλῆς λάβηται, ἐνοικέει. τῇδε ἅπαντα χρὴ πρήσσειν, ὁκόσα μοι ἀμφὶ κεφαλαίης λέλεκται, ἀμφί τε τὰς τοῦ αἵματος ἀφαιρέσιας, ἠδ᾽ ἀμφὶ τὰς καθάρσιας φλεβῶν τῶν ἐπ᾽ ἀγκῶνος, μετώπου τε ὀρθίας· σικύης· τὰς δὲ ἀφαιρέσιας, μὴ μέσφι λειποθυμίης ποιέεσθαι. πρόσκλησις γὰρ τοῦ πάθεος, λειποθυμίη. ἀρτηρίας τάμνειν ἁπάσας· τάς τε ὤτων πρόσω τε καὶ ὀπίσω. καθάρσιας δὲ ποιέεσθαι ἐξοχέας τουτέων πάντων, τῇ ἱερῇ τῷ καθαρτηρίῳ, καὶ τῆς κεφαλῆς τοῖσι ἄγουσι φλέγμα· πολλῷ δὲ δυνατώτερα ἔστω φάρμακα. φέρει γὰρ ἡ ἕξις τῶνδε τοὺς πόνους· εὐθυμίη δὲ καὶ εὐελπιστίη πείθουσι τοὺς νοσέοντας τλήμονας. χρεὼν καὶ πῦρ φέρειν ἐς τὴν κεφαλήν. αἰνέει γάρ. τετρῆναι δὲ χρὴ πρόσθε τὸ ὀστέον μέχρι διπλόης, ἔπειτα κηρωτῇσι καὶ ἐπιπλάσμασι χρέεσθαι, ἔστ᾽ ἂν ἡ μῆνιγξ τῶν ὀστέων ἀποστῇ. τερέτρῳ χρὴ περικόπτειν τὰ γυμνά, κἢν ἐπὶ σμικρὰ αὖτε χρὴ μέχει αὐτομάτου ἀποστάσιος, ἕως ὅτε μέλαινά κοτε τουτέων καὶ παχέη εὑρεθῇ ἡ μῆνιγξ· καὶ ἐπὴν ἐς μύδησιν, ἢ καὶ κάθαρσιν τοῦ ἰχῶρος εὐτόλμως ἀκεομένου, ἐς οὐλὴν ξυμβῇ τὸ τρῶμα, ὤνθρωπος ἐξῆλθε τῆς νούσου. ἐπὶ πᾶσι φοινίξιες κεφαλῆς, ξυνήθεες μὲν, ὁκόσαι μοι ἐν τοῖσι πρόσθεν εἰρέαται· δυνατωτέρη δὲ, ἡ διὰ τῶν κανθαρίδων. χρὴ δὲ ἐπίπροσθεν τῆς χρήσιος τριῶν ἡμερῶν, πίνειν γάλα ἐς τὴν τῆς κύστιος φυλακήν. κανθαρίδες γὰρ, κάρτα σίνονται κύστιν. τάδε μὲν ὦν ἢν κεφαλὴ πεπόνθῃ· ἢν δὲ τὰ μέσα εἰσάγῃ τὴν αἰτίην, καὶ τάδε ἐπάγῃ τὴν νοῦσον. ἥκιστα δὲ τάδε γίγνεται. ξυμπαθέει γὰρ κεφαλῇ τὰ μέσα μᾶλλον ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ, ἥπερ ἀρχὴ τῆς νούσου. ὅκως δὴ οὖν ἔχῃ, φλέβα τάμνειν τὴν ἔσω ἀγκῶνι καὶ ἐπὶ τῶνδε. ἀπὸ σπλάγχνων γὰρ ἡ ῥοή· ἀτὰρ καὶ καθαίρειν τοῖσδε μᾶλλον τῶν ἀγόντων, καὶ τῇ

ἱερῇ καὶ κνεώρῳ, καὶ κόκκῳ κνίδης. τάδε γὰρ φλεγμάτων ἀγωγά. τὸ δὲ καίελον αὐτέων ἡ ζωμή· ἐπιθυμητικὸν δὲ καὶ ἐπιπλασμάτων ὁ φόρτος εὔδηλος, καὶ πάντη γράφειν περισσὸν, εἰμὴ ὁκόσον δυνάμιν αὐτέων γινώσκειν, ὅτι χρὴ τοῖσδε λεπτῦναι, διαπνεῦσαι, εὔροα καὶ εὔπνοα ποιέειν, καὶ πεπληθέοισι φαρμάκοισι, θερμοῖσι, ξηροῖσι, καὶ οὔρων ἀγωγοῖσι χρεόμενον, καὶ ἐν τροφῇ καὶ ἐν φαρμακίῃ· κρέασιν δὲ πάντων κάστορος ὄρχις πινόμενος ἐν μελικρήτῳ πολλάκις τοῦ μηνὸς, ὁκόσα τε ποικίλα φάρμακα τωυτὸν πρήσσει, ἡ διὰ τῶν θηρείων ποικίλη, καὶ ἡ τοῦ Μιθριδάτεω ἐπιποικιλωτέρη· πίνειν δὲ καὶ τὴν Βησίνου. εὔπεπτα γὰρ καὶ εὔχυμα ταῦτα, καὶ οὔρων ἀγωγά. ὁκόσα γὰρ χρὴ γράφειν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, αἵδε ἔχουσι αἱ δυνάμιες, κινάμωμον, καὶ κασίην, φύλλα τὰ μαλαβάθρου, καὶ πεπέρεος, καὶ σεσέλεος πάσας ἰδέας. καὶ τί γὰρ ἂν αὖ εὕροις ἐν τοῖσδε τῶν δυνατωτάτων. λόγος ὅτι καὶ γυπὸς ἐγκέφαλος, καὶ αἰθυίης ὠμῆς κραδίη, καὶ οἱ ἐνοικίδιοι γαλεοὶ βρωθέντες λύουσι τὴν νοῦσον· ἐγὼ δὲ τῶνδε μὲν οὐκ ἐπειρήθην. ἐθεησάμην δ' ἀνθρώπου γε νεοσφαγέος ὑποθέντας φιάλην τῷ τρώματι, καὶ ἀρυσαμένους τοῦ αἵματος πίνοντας. ὢ τῆς παρεούσης μεγάλης ἀνάγκης, τλῆναι κακὸν ἀκέσασθαι μιάσματι κακῷ· εἰ δὲ καὶ ὑγιέες ἐκ τούτου ἐγένοντο, ἀτρεκὲς οὐδεὶς ἔχει μοι λέγειν· ἄλλη δέ τις γραφὴ ἔφραζεν, ἧπαρ ἀνθρώπου φαγεῖν. ἀλλὰ τάδε μὲν γεγράφθω τοῖσι μέχρι τῶνδε τλήμοσι. περισσοτέρηγε δὲ καὶ τῇ διαίτῃ, καὶ ἑκάστοισι τῶν γινομένων, ἢ δι' ἄλλων, ἢ δι' αὐτοῦ. νῦν δὲ χρὴ οὐδὲν ὑπορρίψαι, μηδὲ πρήσσειν τι εἰκῇ, μάλιστα μὲν ἐφ' ἑκάστοισι σμικροῖσι πάντως ὠφελεῦντα· ἢν δὲ βλάπτοντα μηδέν. καὶ γὰρ ὁ ὀσφράματα ὁκόσα μὴ θνητά, καὶ ἀκούσματα, καὶ γεύματα, καὶ θυητὰ μυρία ἐλέγχει τὴν νοῦσον. φράζεσθαι ὦν περὶ πάντων μάλα, ὕπνος πολλὸς, παχύτης, ἀργίη, ὁμίχλη τῆς αἰσθη-

σιος· ἀγαθὸν δὲ ξυμμετρείη κοιλίης ἔκκρισις ἐπὶ τοῖσι ὕπνοισι ἄριστον. μάλιστα πνευμάτων, καὶ φλεγμάτων. περίπατοι μακροὶ εὐφυέες, ἀνέλικτοι, εὔπνοοι, ὑπὸ δένδρεσι μὲν μυρσίνης, ἢ δάφνης, ἢ τοῖσι δριμέσι καὶ εὐώδεσι· βοτάνῃσι δὲ, καλαμίνθῃ, γλήχωνι, θύμῳ, ἡδυόσμῳ. μάλιστα μὲν τοῖσι ἀγρίοισι αὐτομάτοισι· ἢν δὲ μὴ, κἂν ποιητοῖσι ἐν τοῖσι καὶ αἰῶραι μακραὶ, καὶ αἵδε εὐθέες· ὁδοιπορίῃσι καλὸν χρέεσθαι, μὴ παρὰ ποταμὸν εἰς τὸ ῥεῦμα ἐνορῇν. ἰλίγγων γὰρ ποιητικὸν ῥόος. μηδὲ ἐν κύκλῳ στροφούμενον, μηδὲ βέμβηκα δινεύμενον· ἀσθενέστερος γὰρ ἑδραῖον ἱστάναι τὸ πνεῦμα. ξυνελίσσεται γὰρ περὶ κύκλῳ· δίνησις δὲ σκοτώματος, καὶ τῆς ἐπιλήψιος πρόκλησις. ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης, περίπατος ἠρεμαῖος. ἔπειτα ἡ ἡσυχίη, ἐς ἀποκατάστασιν τοῦ ἐν τῇ αἰώρῃ ταράχου. γυμνάσια δὲ ἐπὶ τούτοισι πρὸς χεῖρας, ἐνόντων τῶν ἄκρων ἀφ' ἡμιτμεβίῃ λινοῖσι ὠμοῖσι· ἄλειμμα μὴ κάρτα λιπαρόν, τρῖψις ἐν μελλήσει μὲν ἔσσα, σκληροτέρη δὲ ἐς πύκνωσιν· οἱ δασέες γὰρ καὶ παχέες οἱ πλεῖστοι. μεσηγὺ δὲ ὅλης τῆς τρίψιος, κεφαλὴ ὀρθὴ τετρίφθω. γυμνάσια τὰ εἰς τὸν αὐχένα καὶ ὤμους, χειρονομίη, πάντα ὁκόσα μοι ἐπὶ σκοτωματικῶν λέλεκται. ἅλις δὲ ἐνθάδε τοῦ ἐκεῖ φόρτου· πλὴν ὁκόσα ὀξύτερα. χρὴ τὰ τῶνδε γυμνάσια ἔμμεναι, ἐς ἱδρῶτα καὶ θέρμην. τάδε γὰρ πάντα λεπτύνει· ἀτὰρ καὶ ἐν τῷ παντὶ βίῳ χρὴ ὀξυθυμίην ἀόργητον ἐμποιέειν. τροφαὶ πᾶσαι παχέεσι ὀσπρείοισι κακόν. σιτώδεις δὲ ἄρτοι ξηρότεροι, χόνδροι πλυτοὶ καὶ τὰ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα· τὰ δὲ ἐς ἡδονὴν φάρμακα, ταὐτὰ τοῖς πρόσθεν· τῶν δριμέων δὲ νῦν ἔστω πλεῦνα, πεπέρεος, ζιγγιβέρεος, λιβυστικοῦ. ἐμβάμματα δὲ δι' ὄξεος καὶ κυμίνου, καὶ ἡδέα, καὶ χρήσιμα. κρεῶν μάλιστα μὲν ἀπείρχθω πάμπαν, εἰ δὲ μήγε, ἐν τῇ θεραπείῃ· ἐς δὲ τὴν ἀνάληψιν ἔστω ὁκόσα κοῦφα ἢ φύσει, οἷον τὰ πτηνά, πλὴν νήσσης, καὶ τῇ πέψει ὅκως λαγωοί. ὅσα πό-

δες, τάριχος· καὶ ἐπὶ τοῖσι δῖψος ἀγαθόν. οἴνου ὀλιγοποσίη, λευκοῦ, λεπτοῦ, εὐώδεος, εὐόσμου, οὐρεομένου. λαχάνων ἑφθῶν, ὁκόσα ἐς δύναμιν δριμέα, λεπτῦναι, οὖρα κινῆσαι; ὁκοῖόν τι κράμβη, ἀσπάραγος, κνίδη· ὠμῶν δὲ, θριδακίνη ἐφ' ὥρα· σίκυος δὲ καὶ πέπων, ἀνδρὶ μὲν κρατερῷ περισσά, τοῖσι δὲ δοτέοι μέσφι γεύσιος. κακὸν γὰρ τῇδε ἡ πληθύς, ψυχρῶν ἐόντων καὶ ὑγρῶν. σύκου χλωροῦ, καὶ σταφυλῆς ἡ χρῆσις ὡραῖος· περίπατοι· ἐπὶ τοῖσι δὲ, θυμηδίη ἄλυπος· ὀργὴ δὲ καὶ λαγνείη κακόν. καὶ γὰρ τὸ πρῆγμα, τῆς νούσου φέρει τὰ σύμβολα. ἀπάτη δέ τις ἔστε μετεξετέροις ἰατροῖς ξυνουσίης. ἐπεὶ γὰρ ἡ τοῦ φύσιος εἰς ἄνδρα μεταβολὴ ἀγαθόν τι πρήσσει, μετεβιάσαντο τὴν παίδων φύσιν ἀώρῳ ξυνουσίῃ, ὡς θᾶσσον ἀνδρώσοντες· ἀγνοέουσι δὲ τῆς φύσιος τὴν αὐτομάτην προθεσμίην, ἐφ' ᾗ πάντα γίγνεται τὰ ἀκέα· ἡ δὲ γὰρ ἑκάστῃ ἡλικίῃ ξυντίκτει τὰ οἰκεῖα ἐν χρόνοις ὡραίοισι. ἐν χρόνῳ γὰρ οἱ πιτασμοὶ σπέρματος, γενείου, πολιῆς. τίς ὦν ἰητὴρ προσαλλάξαι τῆς φύσιος, τοῦτο μὲν τὴν ἀρχῆθεν τῶν σπερμάτων μεταβολήν, τοῦτο δὲ τὴν ἐς ἑκάστου προθεσμίην· ἀλλὰ καὶ προσέκοψαν εἰς τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος. οὐκέτι γὰρ ἐγκαίρως τινὲς εἴασι τῇ ἀρχῇ τῆς ξυνουσίης, προσινόμενοι ἀωρίῃ τοῦ πρήγματος. βιοτεύειν δὲ χρὴ ἐν χώρῃσι θερμῇσι ξηρῇσι. ψυχρὸν γὰρ καὶ ὑγρὸν ἡ νοῦσος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ,

κεφ. ε.

ΧΡεὼ βουλῆς ἀμφὶ αἵματος ἀφαιρέσιος ἐν τοῖσι μελαγχολικοῖσι, ἀφ' οὗ γίγνεται ἡ νοῦσος, ἀλλὰ καὶ κακοχυμίης οὐδ' ἐπὶ σμικρῷ τῷ πλήθει. ἢν μὲν ὦν ἡλικίης νέης λάβηται, καὶ ὥρης ἐαρίνης, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τῆς δεξιῆς μέσην, ὅκως ἀπὸ τοῦ ἥπατος εἴη ἐπίκαιρος ἡ ῥοή. τόδε γὰρ τὸ

σπλάγχνον αἵματος αἱ πηγαί· χολῆς δὲ ἡ ἄφεσις, ἄμφω μελαγχολίης ἡ τροφή· τάμνειν δὲ κἢν ἰσχνοὶ ἔωσι καὶ λειφαιμοι· σμικρὸν δὲ ἀφαιρέειν, ὁκόσον αἰσθητὸν τομῆς ἡ δύναμις· ἔτι ἐλελχθείη δὲ ἐπὶ τῷ τόπῳ. καὶ γὰρ εἰ παχὺ καὶ χολῶδες καὶ πεπηγὸς εἴη τὸ αἷμα, καὶ μέλαν ὅκως ἀμόργη, ἀλλὰ τόδε ἐστὶ τῆς φύσιος ὁ χῶρος καὶ ἡ τροφή. ἢν οὖν τοῦ δέοντος πολλὸν ἀφέλῃς, ἀτροφίῃ ἡ φύσις ἐξίσταται τῆς ἕδρης. ἢν δὲ πολύαιμος ᾖ, τὰ πολλὰ μὲν οὐ κάρτα γίγνεται πονηρόν, τάμνειν δὲ τὴν φλέβα, καὶ μὴ αὐτῆμαρ ὁκόσον χρὴ ἀφαιρέειν, ἀλλ' ἐκ διαστάσιος, καὶ αὐτῆμαρ δέ. τὸ δὲ πλῆθος δηλώσουσιν αἱ δυνάμιες· μεσηγὺ δὲ ἁδροτέρως διαιτᾶν, ἐς ἄλλης κενώσιος ὑπομονήν. χρὴ γὰρ καὶ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τῷ νοσέοντι καὶ κάμνοντι. τῷ δὲ τῆς μελαίνης χολῆς ἐγκεομένης ἐπιπροσθεν μιῆς ἡμέρης λεπτῶς διαιτηθέντι, μέλανος ἐλλεβόρου δοτέον ξὺν μελικρήτῳ, σταθμὸν ὁκόσον ὁλκὰς δύο. ὑπάγει γὰρ ὅδε μέλαιναν χολήν· ἀτὰρ καὶ τοῦ θύμου τοῦ ἀττικοῦ ἡ κόμη καὶ ἥδε ἄγει μέλαιναν χολήν· ἄρειον δὲ ξυμμίσγοντα διδόναι ἑκάστου μέρεος ἓν ἐς ὁλκὴν < δύο ἀμφοῖν, λούειν τε ἀπὸ τῆς καθάρσιος, καὶ οἴνου βραχὺ διδόναι, καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἐν τῇ τροφῇ χάριτος. στομάχου γὰρ τῇ δυνάμει, καματηρὸν ἡ κάθαρσις. μεταβαίνειν αὖθις ἐπὶ τὰ μέσα· ἄχει δὲ προχαλάσαντα ἐπιπλάσματι καὶ τέγξει, σικύην πρὸς τὸ ἧπαρ καὶ τὴν κοιλίην, ἢ τὸ στόμα ταύτης προσβάλλειν. ἥδε γὰρ ἡ ἀφαίρεσις πολλόν τι ἐπικαιροτάτη τῆς φλεβοτομίης· προσβάλλειν δὲ καὶ τοῖσι μεταφρένοισι, μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων· ἐνταῦθα γὰρ στομάχου ἐστὶν ἡ πρόσφυσις. εἶτ' αὖθις ἐπαναστρέφειν, καὶ ἢν τῇ διαίτῃ βλαστήσῃ ἡ δύναμις, τὴν κεφαλὴν ξυρέειν, ἔπειτα σικύην τῇ κεφαλῇ προσβάλλειν. καὶ γὰρ ἡ πρώτη καὶ μεγίστη τῆς νούσου ἐν τοῖσι νούσοισι αἰτίη. ἀλλ' οὐδὲ αἱ αἰσθήσιες ἔασι ἀσινέες. ἐκεῖθεν γὰρ φρενῶν ἡ ἀπόστασις, καὶ ἡ ἀρχή. ξύν τε ἕπονται ὦν καὶ αἵδε κοι-

τῶνται οὖσαι τῆς πάθης· μετεξέτεροι δὲ καὶ παραισθάνονται), παραφορὴ τῆς αἰσθήσιος· χρὴ δὲ μάλιστα τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τοῦδε νεοσέοντος, καὶ ἐν τῷδε τῆς μελαίνης χολῆς ἐγκεομένης. πιπίσκειν ὦν χρὴ τοῦ χυλοῦ τοῦ ἀψινθίου ξυνεχέως ἀπὸ σμικροῦ τοῦ μεγέθεος ἄχρι κυάμου. κώλυμα γὰρ τόδε χολῆς γενέσιος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἀλόη. ἥδε γὰρ ὑπάγει ἐς τὸ κάτω ἔντερον τὴν χολήν. ἢν μὲν ὦν νεοτόκον τὸ πάθος ᾖ, καὶ μὴ πολλὸν ὥνθρωπος ἐκτραπῇ, διαίτης μὲν ἐπὶ τοῖσι ἴησιος· τῆς δὲ λοιπῆς διαίτης χρέος ἔς τε ἀνάληψιν τῆς ἕξιος, καὶ ἐς κάθαρσιν ἀκριβέα τοῦ πάθεος, καὶ ἰσχὺν τῆς δυνάμιος, ὡς μὴ παλινδρομέωσι αἱ νοῦσοι· φράζω δὲ αὖθις τὴν ἐν τῇ ἀναλήψει βιοτήν. ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσδε σμικρόν τι ὑποπιάξασα ἡ νοῦσος παλίνορσος ὀφθῇ, μεζόνων ἀκέων χρέος. μὴ ὦν ἀμβολὴ χρόνου γιγνέσθω· ἀλλ' ἢν ἐπισχέσι γυναικῶν καταμηνίων, ἢ ἀνδρὸς αἱμορροΐδων ῥόου ἡ νοῦσος παρῇ, ἐρεθίζειν τὰ χωρία, προχέειν τι τοῦ ξυνήθεος· ἢν δὲ μέλλῃ καὶ μὴ ἥκῃ, ἀλλά πη τοῦ αἵματος μεταρρυέντος, ἐπαπέρχῃ δὲ ἡ νοῦσος, κενώσιας ποιέεσθαι αὐτοῦ, ἠγεόμενον ἀπὸ τῶν σφυρῶν. κἢν μὴ ἐς ὅσον χρὴ ἐντεῦθεν ἀφέλῃς, καὶ τὴν ἔσω ἀγκῶνι τάμνειν φλέβα· μεσηγὺ δὲ τελῶν ἢ τεσσάρων ἡμερέων ἀναθρέψιος, τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον φάρμακον πιπίσκειν. ἔπειτα σικύην τοῖσι μέσοισι προσβάλλειν, τῷ ἥπατι ἐγχρίπτοντα, ἀρήσειν τὰ ἔργα, ἢ τάχος ἀνύοντα. σμικροῖσι μὲν γὰρ ἄκεσι οὐ πείθεται, κἢν ἐς τὰ μεγάλα ἰθύνῃ, ἐν ἕδρῃ ἵζει ἡ μελαγχολίη, καὶ ἣν παντὶ τοῦ σώματος ἐνοικήσῃ, αἰσθήσεσι, γνώμῃ, αἵματι, χολῇ, λαβῆται δὲ καὶ νεύρων, αὐτή τε ἐς ἀνήκεστον τρέπεται, ἐκτίκτει τε τῷ σκήνεϊ ἑτέρων νοσημάτων τόκους, σπασμοῦ, μανίης, παραλύσιος· κἢν ἐκ μελαγχολίης τάδε γίγνηται, τὰ ἐπιγιγνόμενα ἀνήκεστα. ἐλλεβόρῳ ὦν χρέεσθαι ἐς ἴησιν τοῦ κακοῦ. ἐπίπροσθεν δὲ τοῦ ἐλλεβόρου χρὴ τόν τε στόμαχον μετεπι-

σαι ἐξεμέειν, καὶ τὰ ὑγρὰ λεπτῦναι, καὶ τὸ σκῆνος εὔροον ποιέειν, ἔμετοι δὲ τάδε ποιήσουσι, ἄλλοτε μὲν οἱ νήστιες, ἄλλοτε δὲ ῥαφανίδες. φράσω δὲ πέντε τρόπον καὶ τὴν ὕλην· φράσω δὲ καὶ τοῦ ἐλλεβόρου τὰ εἴδεα τῆς χρήσιος τοῦ τρόπου· καὶ ὅκως προσυγκρινῆσαι ἕκαστον χρή, καὶ ὅκως ἐν τοῖσι ἐμέτοισι ἀρήγειν. ἄπιστον ἐπὶ τοῖσδε, εἰ μὴ ἐλύθη ἐς τὸ πάμπαν ἡ νοῦσος, ἢ πολλῶν ἐτέων ἔσχε διαλείψιας. τὰ πολλὰ γὰρ τοῖσδε ἀπότοκοι μελαγχολίαι. ἢν δὲ ἔμπεδος ἥδε, μὴ ἤδη περιμένειν. χρὴ ὦν τὰ ἐς τὸν ἐλλέβορον ἅπαντα ποιήσειν. ὑγιέας μὲν ὦν ἅπαντας ποιέειν ἀδύνατον τοὺς νοσέοντας. ἢ γὰρ ἂν ἰητρὸς κρέσσων θεοῦ· ἀπονίην δὲ καὶ διαλείψιας, καὶ νούσων ἐπικρύψιας, δρῆν θέμις ἰητρόν. ἢν ὦν ἀπαυδῇ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἀπαρνεῖσθαι περιεχομένους ἄμφω τὸ ἄνηθες, ἢ καὶ ἐς τέλος τοῖσι ἔργοισι ὁμιλέειν. διδόναι δὲ καὶ τῆς ἴρης τῆς δι' ἀλόης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. κάλλιον γὰρ φάρμακον τῆς μελαγχολίης τόδε, στομάχου τε ἥπατος καὶ χολῆς καθάρσιος ἄκος ἐόν· ἀτὰρ καὶ μαλάχης σπέρματος ὁκόσον ὁλκῆς δραχμέων πιπίσκειν ξὺν ὕδατι, ἄριστον πείρῃ ἐς ἐπιστώσατο· μυρία δὲ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἄλλα ἄλλοισι εἴη χρηστά. ἐπὶ δὲ τοῖσι πόνοισι τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν. μετεξέτεροισι γάρ, ἐς μὲν τὸν τῆς ἰητρείης καιρὸν ἡ νοῦσος ἐξ ἕδρης δὲ ἐκινήθη· ἢν δὲ ἐς ἀνάπλασιν σαρκῶν καὶ δυνάμιος ὤνθρωπος ἥκῃ, ξυναπηλάθη πάντα τῆς νούσου τὰ ἴχνια. δυνάμιος μὲν γὰρ φύσιος, ὑγιείαν τίκτει· ἀσθένεια δὲ νοῦσον. ἄπιτω ὦν ἐς ἀνάληψιν ὁ νοσέων, πεφυκόσι θερμοῖσι ὕδασι ἐνδιαιτώμενος. τὰ γὰρ τὰ ἐν τοῖσδε φάρμακα, ὀνήϊστα, ἄσφαλτος, ἢ θεῖον, ἢ στυπτηρίη, πολλὸν πλεῦνες τουτέων ἄλλαι δυνάμιες. ἀγαθὸν μὲν γὰρ ὑγρασίῃ τε καὶ αὐχμῷ τῆς νούσου, καὶ ταλαιπωρείῃ τῆς ἰήσιος. ἀραιαὶ δὲ καὶ μαλθακαὶ σάρκες ῥηΐσαι περὶ τὰς ἄφεσιν τοῦ νοσήματος· ξηραὶ δὲ τε πυκναὶ τοῖς μελαγχολῶσι αἱ σάρκες, ἄλειμμα λιπαρὸν ἅμα τρίψιος διαφοῖς, πολλῷ τῷ λίπει δέχονται.

ἄρτοι πλυτοὶ, ξὺν τοῖ γλυκεῖ θηραίῳ τῷ κρητὶ, καὶ σκυβελλίτῃ τῷ παμφύλλῳ, ἢ οἶνος καὶ μὴν μέζιος παλαιῆς· ὠῶν καὶ ψυχροτέρων καὶ θερμῶν τῶν γυμνῶν τῶν ἀπὸ τῶ ὀστρακοδέος κρεῶν· τὰ μὴ πίονα, καὶ σμηγματώδεα· ζυῶν μὲν πόδες καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς, πλεῦν τὰ πλέα ἄπιονα, θηρείων, λαγωῶν, δορκάδων, πλωκὸς, ὀπώρης, ὁκοῖον τι ἄειστον ἤ. ἐπὶ τῆσι τοῦ στομάχου ἀναφορῇ πεφυλακθεύεσθαι περὶ τῆς τροφῆς, ὅκως μὴ καταποθεὶς ἀνεμῆται. διδόναι ὦν περὶ πάντων ζίπων, μελίκρητον κυάθου ἥμισυ, τὰ πίοντα ἐξεμέειν ἐς τὴν τῶ στομάχου κάθαρσιν. ἃ δὲ γάρ σοι ἡ τροφὴ ἑδραίη μένει φάρμακα δὲ τῶν ἀναγκαίων καθαρτήρια, πίτυος καρπὸς καὶ κνίδης, τῶν σπερμάτων τοῦ κοκκάλου, καὶ πεπέριος, ἀμυγδάλων αἱ πικραὶ, τὰ μὴν ἡ τῶδε ἡ ξύσασις. ἢν δὲ ξηρῆναι θέλῃς, ἄειστον σμύρνα, καὶ ἴρεως ἡ ῥίζα, καὶ τὸ διὰ τῶν θηρείων φάρμακον, καὶ ἡ τῶ Βυτίνου καὶ Μιθριδάτου, καὶ ἄλλαι μυρίαι· ἐπιθήματα δὲ, ἡ τῆς ἐπιπλασμάτων ὕλη, μήλωθρον, τὰ μήκωνες, καὶ θερμίνθου δάκρυον, τὰ ὕσσωπον, καὶ λίπας τὸ ἀπὸ ῥόδων, ἢ τῆς οἰνάνθης· κηρὸς δὲ τουτέων πάντων πάγος. ἄλειμμα λιπαρὸν, αἰῶραι, περίπατοι, ἄλλ᾽ ὅσα συρηγοῖ τὴν ἀνάπλασιν ποιέεται, καὶ δυνάμιος ἰσχὺν, καὶ τῆς φύσιος ἐς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΘΙΣΙΟΣ, κεφ. η.

ἄκως ἐν τινὶ καὶ γαλήνῃ καὶ γὰρ εἰ δὴ τυχοίη ὁ νοσέων, ἐν θαλάσσῃ γίνοιτ᾽ ἂν αἰώρη, τὰ βιβλίη καὶ γάρ τι ξηρὸν ἐς τὰ ἕλκεα ξυνδίδωσι ἅλμη. ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης ἐφησυχάσαντα, χρίεσθαι λιπαρῷ λίπαϊ ἐπὶ τῆσι * πεύψοι δὲ χὰς καταμισγόμενον ἀπὸ ὀλίγῳ ἐκπεφσαγωγῆς, ἐς κοτύλας πέντε ἢ ἕξ, ἢ πολλόν τι πλεῖον· ἢν δὲ μὴ, ὁκόσον τις δυνῆται· πολλάκι γὰρ τάδε μούνα

ἀντὶ πάσης τροφῆς ἤρκεσε· γάλα δὲ ἡδὺ μὲν προσαρέσθαι· πιεῖν δὲ ῥηΐστον, στερεὸν θρέψαι, καὶ τροφῆς ἁπάσης ἐκ παιδὸς ξυνηθέστερον· ἰδεῖν δὲ τερπνὸν τῇ χροιῇ· φάρμακον δὲ ἀρτηρίῃ *ἀκέρχνον, διαπτερῶσαι βρόγχον, ἀνάγειν φλέγμα εὔπνοον, ὀλισθηρὸν δὲ τὴν κάτω διέξοδον· ἕλκεσι δὲ φάρμακον γλυκὺ, καὶ ἄλλου παντὸς εὐμενέστερον. ἢν μὲν ὦν τις πολλὸν τοῦδε πίνῃ, οὐδὲ μιῆς τροφῆς ἄλλης χρέος. ἀγαθὸν γὰρ ἐν νούσῳ ἑνὶ φάρμακον γάλα τωυτὸν γίγνεσθαι, καὶ τροφήν. καὶ γὰρ ἀνθρώπων τῶν γαλακτοφάγων τὰ ἔθνεα, σίτου οὐκ ἔδει· ἄριστον δὲ ξὺν γάλακτι καὶ πολτοὶ, καὶ ἴτρια, καὶ χόνδροι πλυτοὶ, καὶ ὁκόσα ἐδεστὰ ἐκ γάλακτος γίγνεται. καὶ τροφῆς ἢν ἑτέρης δέῃ, ἔστω ὁμοίη, πτισάνης ὁ χυλὸς, εὔπεπτος, λιτή· χρὴ δὲ τοσόνδε ἡδύνεσθαι, ὁκόσον ξυμφαίνεσθαι ἐπὶ ῥηΐστῃ· ἢν καὶ τὴν ἐς ἡδονὴν τι λαμβάνῃ, καὶ τόδε ἔστω φάρμακον, λιγυστικοῦ κόμην, γλήχωνα, ἡδύοσμον, ἁλῶν βραχὺ, ὄξος ἢ μέλι. ἢν μὲν στόμαχος ἀπεπτέῃ, τόδε παρέχειν· ἢν δὲ μηδὲν ὅδε προσαναγκάζῃ, πάντων ἐπὶ πτισάνῃ κρέσσων· ἔξεστι δὲ τὴν πτισάνην, ἐς χόνδρον ἀλλάξαι· ἀφυσότερος γὰρ καὶ εὐπεπτότερος, ἢν καὶ ὡς πτισάνη μιγματώδης ἑψιάσθω. ἐν τῇσι ὑγροτέρῃσι ἀναγωγῇσι κύαμος καθαίρει ἕλκεα, ἀλλ' ἔστι φυσώδης. πισὸς καὶ ὦχρος ὁκόσον ἀφυσότερα, τοσόνδε ἑλκέων ἀκαθαρτότερα. ξυντεκμαιρόμενον ὦν πρὸς τὰ παρεόντα, τοῖσδε χρῆσθαι· ὄψα δὲ αὐτέων, ἅσσα καὶ ἐπὶ πτισάνῃ λέλεκται· ὠὰ δὲ, ἐκ πυρὸς μὲν ὑδαρέα θερμά· ἄριστον δὲ ἐκ ζώων ἀρτίτοκα, πρὶν τὴν *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΗΠΑΤΟΣ. κεφ. ιγ.

* ἥπατι ἕλκος ἐστὶ ὀλέθριον. ἡ χαλεπωτάτη δὲ ἐς τὴν γαστέρα ξύρροια τοῦ πύου, ἢν τὸν στόμαχον ἴσχῃ ὁδὸν ἐς τὴν ἄνω φορήν· τροφὴ γὰρ αἰτίη τοῦ ζῆν· τροφῆς δὲ ἡγεμὼν ὁ στό-

μαχος ποτὲ καὶ τὰ φάρμακα ὁδὲ ἐπὶ εἴσω διαφέρει. ἢν ὦν περὶ ἅπαντα μὲν ὄκνος καταπόσιος ἔλθῃ, θᾶσσον ἐκθανεῖν ἀνάγκη νόσῳ τε καὶ λιμῷ. γνώματα δὲ ἑκάστου χώρου, ὅπη τὸ πύον τρέψηται, ἕτερα καὶ ἕτερα, ἢν τε διὰ ἐντέρων ἴῃ, στρόφοι, γαστὴρ ὑγρή, φλέγματα καὶ χολή, ἔπειτα ξὺν περιρροῇ αἱμάλωψ, ἢ περιπλύσιος ὁκοίη κρεῶν ὠμῶν. ἢν δὲ ἐς κύστιν ἴῃ, βάρος ἐν νεφροῖσι καὶ ὀσφύϊ. τὰ μὲν ὦν πρῶτα πολλὰ καὶ χολοβάφεα· ἔπειτα θολερά, αὐτοπόστατα καὶ ἀκατάστατα. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ἡ ὑπόστασις λευκὴ παρείη. ἢν δὲ ἐς στόμαχον ἀναρρέπῃ, ναυτίη, ἀποσιτίη, ἔμετοι φλέγματος, ἢ χολῆς, λειποθυμίη, σκοτοδινίη, μέσφι ξυρρέῃ. μάλιστα μὲν ὦν ἀποτρέπειν τήνδε. πονηρὴ γὰρ ἡ ὁδός. ἢν δὲ τὸ πύον βιαιότερον ῥέῃ, χρὴ πάντα ποιέειν, καὶ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τροφῇσι, καὶ φαρμάκοισι, καὶ διαίταις, πάντα μειλίχως. φαρμάκοισι ἐς τὴν τοῦ κόλπου ἐξαγωγήν· βοτάνην τὴν ὑσσώπου ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν, καὶ πρασίου τῆς κόμης, καὶ τῆς δὲ ξὺν μελικρήτῳ καὶ χυλῷ τῆς ἀψίνθου. τάδε μέντοι περὶ τῶν σιτίων πίνειν χρεών, ὡς λεπτὰ μὲν τὰ ὑγρὰ γίγνηται, εὔροα δὲ τὰ παχέα, εὔρηκτα δὲ τὰ ἔμπυα στόματα. διδόναι τὸ ὄνου γάλα λεῖον, ἄχολον, εὔτροφον, ἐς πόρον ἀσύστατον, ἤπερ ἐπὶ γάλακτος ἀρετή. προσέστω δὲ καὶ χάριες πόματος καὶ σίτου· κἢν μικρῷ χρόνῳ τῶν ὠφελεύντων ἕωσι διδόναι. ἔσται γὰρ διέξοδος ναυπώδει καὶ ἀτερπεῖ ὑγρῷ. μετεξετέροισι γὰρ ἡ τοῦ πύου δίοδος βλάψαι, μήπω τι καὶ ἀπόσιτοι ἔσονται· κἢν τι λάβωσι εὐηγέες. χρὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῇσι ἄλλῃσι ἐκροῇσι, παντοίην μελέτην τοῦ στομάχου ποιέεσθαι· ὅδε γὰρ ἡ πάντων φαρμάκων ὁδός· μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ ἥπατος χρεών, ἔνθα τῶν ἑλκέων ἐπὶ ἡ ῥίζα. ἢν δὲ ἐς κύστιν ὁρμᾷ, οὐρητικοῖσι ἐξάγειν, ἀσάρου τῆς ῥίης, καὶ φοῦ, καὶ ἀδιάντου, καὶ μείου τῶν ἐμποτῶν. τάδε μέντοι ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν· ποικίλον μὲν τὸ Βησίνου φάρμακον,

καὶ τὸ διὰ τῶν φυσαλλίδων ἄριστον· ἠδὲ ὁκόσα διὰ πιτύρης τῇσι ἐπαινέεται. ἢν δὲ δι' ἐντέρων ἄγῃς, τὸ ἀγωγὸν ἔχῃς γάλα, μάλιστα μὲν ὄνου· ἢν δὲ μή, αἰγός, ἢ μήλων. χυλοὶ δὲ ὀλισθηροὶ καὶ σμηγματώδεες, ὁ τῆς πτισάνης, ὄψα, πέπερι, ζιγγίβερι, λιγυστικόν· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι ἀμφὶ πάσης διαίτης, ἐπὶ πάσῃ συῤῥήξι, τροφαὶ μὲν εὔχυμοι, εὐστόμαχοι, εὔπεπτοι, ἢ χυλοί, ἢ διὰ γάλακτος πόλτοι, ἄμυλοι, ἴτρια ξὺν γάλακτι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

Σκίῤῥου τοῦ ἐπὶ σπληνὶ λύσις οὐ ῥηΐστη· ἢν δὲ καὶ ἀπὸ τοκοι τῶνδε νοῦσοι γένωνται, ὕδρωψ, ἢ καχεξίη, ὀκέλλει τὸ κακὸν ἐς ἀνήκεστον, τὸν ἰήξεν τὸν σκίῤῥον ἰῆσθαι. χρὴ ὦν ἀποτρέπειν γινομένους, καὶ λύειν ἄρτι ἀρχομένους· ἐνίστασθαι δὲ τῇσι φλεγμονῇσι, ἢν γὰρ οἱ σκίῤῥοι διάδοχοι ἐς διὰ πολλοῦ ἄγωνται τὴν ἀπόστασιν. τὰ δὲ γὰρ φλεγμασίης ἰητηρίοισι δὲ χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐν τῇσι ὀξείῃσι λέλεκται. ἢν δὲ πάντα τὰ προσήκοντα ἐν φλεγμασίῃ ὁ σκίῤῥος ἐμμένῃ, καὶ πυρὶ ἰκέλοισι χρέο ἐς μάλθαξιν τῆς σκιῤῥίης, τέγξεσι δι' ὀξέος, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος, αὐτὰ δὲ εἰρίων, πτύγματα ἔσω ἀπὸ λίνου. ἐμπάσσειν δὲ τῆς μυροβαλάνου σεσησμένης, ἐπιπλάσμασί τε τοῖσι μαλθακωτάτοισι

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν θεραπευτικὸν βιβλίον β.

* *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙΑΒΗΤΟΥ, κεφ. β.

ΥΔρωπος ἰδέη τῶ διαβήτεω πάθος αἰτίῃ καὶ διαθέσι, χώρῃ δὲ μούνῃ διάφορον, ἔνθα τὸ ὑγρὸν ἐκρέει. ἀσκίτῃ μὲν γὰρ δοχεῖον τὸ περιτόναιον, οὐδ᾽ ἐκροὴν ἴσχει, ἀλλὰ μίμνει τῇδε πλημμυρὶς· διαβήτεω δὲ φορὴ μὲν ὑγροῦ ἡ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἔσω τῇ καὶ συντήξις· ἐς δὲ νεφροὺς καὶ κύστιν ἡ ξυνόδοσις τὰ περὶ ἔξοδον φέρει· ἢν δὲ τοῖσι ὑδεριῶσι ἡ ὁδὸς ἐπιγίγνηται, ἢν ἐς ἀγαθὸν ἡ νοῦσος τρέπηται· ἀγαθὸν δὲ ἡ λύσις τῆς αἰτίης, καὶ μὴ τοῦ ἄχθεος ἧ ἀφείη μοῦνον· δίψος δὲ τουτέοισι μέζον. ἐκκρέον γὰρ τὸ ὑγρὸν αὐαίνει· ἔστι δὲ τὰ ἄκεα ἐς τὴν ἐπίσχεσιν τῆς ξυντήξιος, τὰ ὦν τὰ τοῖσι ὕδρωψι· ἐς δὲ τὸ δίψος μεγάλης ἰητρείης χρέος. τόδε γὰρ ἐν τῷ εἴδει ἀλγέων πάντων μέζον· καὶ ἢν πίωσι τὸ ὑγρόν, προσκλήσις οὐρήσιος· πάντη καὶ ἐκθέον τόδε ξυναπάγει τῆκον τὰ ἐν τῷ σκήνει. φαρμάκων ὦν ἀδίψων χρέος. δίψος γὰρ μέ-

γα, ἀκρείη ποτοῦ· ποτὸν γὰρ οὐ δὴ ὅσον γίγνεται δίψος ἄκος. πάντη δὲ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν ἔνθα τοῦ δίψεος αἱ πηγαί. ἴσον ὦν τῇ ἱερῇ καθάρσιος, ἐπιθήμασι χρέο, νάρδῳ, μαστίχῃ, φοίνιξι, μήλοισι κυδωνίοισι ὠμοῖσι· τῶν δὲ ὁ χυμὸς μὲν ξὺν νάρδῳ καὶ ῥοδίνῳ ἄριστον ἐς τέγξιν· ἐπίπλασμα δὲ ἡ σὰρξ αὐτέων ξὺν μαστίχῃσι καὶ φοίνιξι· ἐν κηρωτῇ δὲ καὶ νάρδῳ τῷ μύρῳ ἡ τουτέων μίξις ἀγαθὴ, ἢ οἱ χυλοὶ ἀκακίης τε καὶ ὑποκυστίδος, ἔς τε τὰς τέγξιας καὶ ἐς τὰ ἐπιπλάσματα. ἀτὰρ καὶ ὕδωρ τὸ ποτὸν, ξὺν τῇσι ὀπώρῃσι ἑψείσθω. τροφαὶ δὲ καὶ γάλα καὶ ξὺν τῷδε σιτία, ἄμυλοι, χόνδροι, ῥοφήματα, οἶνοι στύφοντες ἐς τὸν τοῦ στομάχου τόνον, ἀκρητέστεροι μᾶλλον, ἐς τὴν τῶν ἄλλων χυμῶν ἐξικέρωσίν τε καὶ διάνιψιν. ἁλμώδεσι γὰρ δίψος· οἶνος δὲ στύφων μὲν ἅμα καὶ ψύχων μεταβολῇ τε καὶ εὐκρασίῃ· ἐς δύναμιν δὲ κἢν οἶνος γλυκὺς ὁκοῖος αἷμα ἔῃ ἐς τὴν αὐτοῦ γενέσθαι. φάρμακα ποικίλα τὰ ὠυτὰ, ἡ διὰ τῶν θηρίων, ἡ τοῦ Μιθριδάτεω, ἡ διὰ τῶν ὀπωρέων, τά τε ἄλλα ὁκόσα ὕδρωπος ὀνηϊστά. ἀτὰρ καὶ ἡ ξύμπασα δίαιτα καὶ ὁ βίος ωὐτός.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΙΘΙΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ἑλκώσεως νεφρῶν, κεφ. γ.

ΑΜφὶ μὲν φλεγμασίης καὶ αἱμορραγίης, καὶ ὁκόσα ὀξέως ἀπὸ νεφρῶν κτείνει, ἐν τοῖσι ὀξέσι γέγραπται. ἀμφὶ δὲ ἑλκώσιος, ἠδὲ λίθων γενέσιος, ὁκόσα τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει τοῖσι πρεσβύτῃσι, μάλιστα νῦν γράφω, ἄγχιστα μὲν ἐς ἄκεσιν· εἰ δὲ μὴ, οἷσί γε παρηγορήσεται. λίθων μὲν ὦν εὐφυῆ γενέσθαι ἐς ἄγονον τρέψαι ἀδύνατον. ῥηΐτερον μὲν γὰρ μήτρην ἄτοκον θέμεναι, ἢ νεφροὺς λιθιῶντας ἀλίθους. ἐς δὲ ἔξοδον ὅκως ἀρήγειν χρή. τῶν ὦν ἐκθρηΐζωσι αἱ λίθοι, τὰ ἄκεα φράσω. κάρτα

γὰρ ὀδυνέονται, ποτὲ καὶ ἐξέθανον στρόφοισι τοῖσι εἰλεοῦ κώλου, καὶ ἰσχουρίῃ. ξυναφέα γὰρ ἀλλήλοισι νεφροί τε καὶ κῶλον. ἢν γὰρ λίθων ἐνστάσιες ἔωσι, ἐπὶ δὲ τοῖσι ἰσχουρίη τε καὶ στρόφος, τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ τάμνειν φλέβα τὴν κατ' ἴξιν τοῦ νεφροῦ. αἱ γὰρ τοῦ αἵματος ἀπὸ νεφρῶν ἔκροιαι ἀνιᾶσι τῶν λίθων τὰς σφύξιας. φλεγμονὴ γὰρ δήσασα ἴσχει τὰ πάντα. φλεγμονῆς δὲ κενεαγγείη λύσις. τέγγειν τε τὰς ψύας ἔνθα τῶν νεφρῶν ἡ χώρη. λίπαϊ δὲ παλαιὸν ἢ τὸ νέον ῥύπου ἴσχετο· οὐρητικὸν δὲ καὶ ἀνήθου ἡ κόμη, καὶ λιβανωτὸς ἢ σάμψυχον. τοῖσδε χρὴ ὅκως ὕδωρ καταιονεῖν. σμικρὰν γὰρ αἱ χρήσιες. ἀτὰρ καὶ τοῖσδέ που εἰλέω, βοείῃσι κύστεσι ἐγχέοντα ἔλαιον ἀνθέμιδος. ἐπιπλασμάτων νῦν ὕλη ξυνὴ τοῖσι ἀλγέουσι ἡ αὐτή. ἔλυσε καὶ σικύη κούφη κοτὲ τῶν λίθων τὴν ἔνστασιν· ἄριστον δὲ κἢν ἐπὶ φλεγμασίῃς σχάσης· ἢν δὲ τάδε σοι ποιέοντι ἔτι μίμνωσι οἱ λίθοι, ἐς ἔλαιον τὸν ἄνθρωπον καθιέναι. τὸ γάρ τοι ἅμα πάντα ποιέει· ἀλέη μὲν χαλᾷ· τῇ δὲ ἐκγλισχραίνει· τὸ δριμὺ δὲ ἐς περιθυμίην δάκνει. τάδε μέντοι ἔξοδα λίθων, καὶ σφῶν περικλήσιες· πίνειν δὲ φαρμάκων τῶν ἁπλῶν μὲν ῥίζας, φοῦ, μεῖον, ἄσαρον· βοτάνας δὲ, τὴν τριονίτιν, ἢ πετρόσελι, ἢ σίον, ποικίλων δὲ μύρεα μὲν ὁκόσα ἴσχει νάρδον, κασίην, σμύρναν, κινάμωμον.

* * *

ἀπυλώσῃ σίνηπι, τὰ ἐκ πυρὸς ἐσχάραι, καὶ ἐπιθήματα ἃ πρόσθέν μοι λέλεκται· δίαιτα δὲ καὶ ἄλειψις, καὶ πλοῦς καὶ ἡ ἐν θαλάσσῃ βιοτὴ, ἅπαντα τοῖσι ἐπὶ νεφρῶν ἐστὶν ἄκεα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΟΝΟΡΡΟΙΗΣ, κεφ. ε.

ΚΑὶ τῆς ἀπρεπέος τοῦ πάθεος εἵνεκεν, καὶ τῆς κατὰ τὴν ἕξιν κινδυνώδεος, καὶ τῆς ἐς διάδεξιν γένεος χρείης, λύειν χρὴ

μὴ βραδέως τὴν γονόρροιαν, πάντων κακῶν οὖσαν αἰτίην. προσφέρεσθαι μὲν ὧν ὅκως ῥεῦμα κοινὸν ἵστασθαι στύψεσι τῇσι ἀμφὶ τὴν κύστιν καὶ τὴν ῥοιὴν τῶν χωρίων, καὶ ἐμψύξεσι ψοῶν, λαγόνος, αἰδοίων, διδύμων, ὅκως μὴ ῥέῃ ἐς πολλὸν ἡ γονή· ἔπειτα αὖθις ἀλεαίνειν τὸ πᾶν, ἐς τὸ τὰς ἀφόδους ξηραίνειν. στύψεσι μὲν ὧν καὶ τέγξεσι, ἔλαιον μὲν, τὸ ἀπὸ τῆς οἴνης ξὺν τοῖς λύμασι· λίπας δὲ τὸ ῥόδινον μύρον, ἢ τὸ διὰ τῆς οἰνάνθης ξὺν οἴνῳ λευκῷ εὐώδεϊ, ἐκ προσαγωγῆς δὲ ἀλεαίνοντα λίπας τὸ κοινόν, καὶ μὴν λωτὸν ἐκζεσθὲν σὺν αὐτῷ, καὶ τὸ σάμψυχον, καὶ λιβανωτὸν, ἢ κόνυζα ἄριστον καὶ ἀνήθου κόμη, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ῥυτή. τοῖσι δὲ ἐς τὰ ἐπιπλάσματα χρέο, κριθῶν καὶ ὀρόβων ἀλεύροισι, καὶ ἐρυσίμου τοῦ σπέρματος. καὶ νίτρον· μίγνυ δὲ ἐς τὴν ἁπάντων ξύμπνοιαν καὶ ξυνάφειαν. τοιάδε καὶ ἐπιπλάσματα, ὁκόσα φοινίσσει, καὶ ἰόνθους ἐγείρει, καὶ τὸ ῥεῦμα παροχετεύει, καὶ ἀλεαίνει τὰ χωρία. τοιόνδε τὸ χλωρὸν ἐπίπλασμα, καὶ τὸ διὰ τοῦ καρποῦ τῆς δάφνης. πιπίσκειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος συχνόν, καὶ τῆς ῥίζης τοῦ ἁλικακάβου ὁκόσον δραχμῆς ὁλκῆς, καὶ τῆς ἡδυόσμου τὸ ἕψημα· ποικίλων δὲ τὸ διὰ τῶν δύο πεπερέων, ἢ Σύμφωνος, ἢ Φίλωνος ἄριστον, καὶ διὰ τοῦ σίγχου τοῦ θείου φάρμακον ποτὸν, καὶ ἡ τοῦ Βυσίνου, καὶ ἡ διὰ τῶν ἐχιδνῶν τῶν ἑρπετῶν. τὸ ξύμπαν δὲ δίαιτῃ διδόναι, ἐπιτῆς ἔπειν τε καὶ πιστεύειν χρὴ καὶ γυμνασίοις καὶ περιπάτοισι καὶ αἰώρῃσι. τάδε γὰρ τὴν ἕξιν ἐς θερμασίην τρέπει, ὅπερ ἐπὶ τῷ πάθεϊ χρέος. εἰ δὲ καὶ σώφρων ἔοι ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι, καὶ λούοιτο ψυχρῷ, ἐλπὶς ὡς ὤκιστα ἀνδρωθῆναι τὸν ἄνθρωπον.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ϛ

Ἡ ἐν τοῖσι ὁμοίοισι πάθεσι μετὰ τῆς θεραπείης δίαιτα, ἐς ἰσχὺν καὶ κράτος τοῦ σώματος, αἰεὶ πέφυκεν ἀγαθή· στομαχικοῖσι δὲ

μούνοισι ἢν δὲ γίγνηται πλημμελής. ὄγκος ὢν αὕτη γίγνοιτο φερέσθω. ἱκανὴ γὰρ αἰώρη, περίπατοι, γυμνασίη, φωνασκίη, τροφαὶ ἐς πέψιν ἀγαθαὶ ἀναχέεσθαι τὴν τοῦ στομάχου κακοσιτίην· ἀδύνατον δὲ τάδε καὶ ἀπεψίην λῦσαι μακρὴν, καὶ τὴν σκελετίην τοῦ σκήνεος εἰς ὄγκον σάρκας ποιῆσαι. πολλὸν δὲ μέζον ἐπὶ τουτέων ἔστων αἱ τῇσι κάμνουσι χάριτες, καὶ τὸ καθαρῶς ἅπαν δρᾶν, καὶ τῇσι ἐπιθυμίῃσι ἕπεσθαι τὸν ἰητρὸν, μὴ μεγάλα βλάπτοντα. ἄριστον γὰρ τόδε, ἢν μὴ κάρτα ὠφελεύντων ὄρεξις ἔχῃ. φάρμακα δὲ ποτὰ, χυλοὶ, ἀψίνθιον, καὶ νάρδος τὸ μύρον, καὶ ἡ διὰ τῶν θείων, καὶ τοῦ ἐν πέτρῃς ὁ καρπὸς, καὶ ζιγγιβέρεος, καὶ πεπέρεος, καὶ σεσέλιος· τάδε πεπλήρεια. καὶ κατὰ τοῦ στέρνου ἐς σόψιν ἐπίθημα, νάρδοι, μαστίχαι, ἀλόαι, ἀκακίαι· καὶ μήλων κυδωνίων ὁ χυλός· καὶ αὐταὶ δὲ τῶν μήλων αἱ σάρκες ἀμφιθλασθεῖσαι ξὺν φοίνιξι ἐπίθημα στύφον. ἀτὰρ καὶ τἄλλα ὁκόσα μοι ἐς διαβήτεω γεγράφαται ἐς δίψεος ἄκος· τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ τοῖσι δίψος γίγνεται· ὁ δὲ τόνος τοῦ στομάχου ἄδιψον στομαχικοῖσι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑΚΩΝ, κεφ. ζ.

Ἢν τῶν σιτίων ἀκρισίης ἡ κοιλίη ἔῃ, διαῤῥέῃ δὲ ἡ τροφὴ ἄπεπτος, ἄθρεπτος, ὠμὴ, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ὄγκον ἀνίῃ, κοιλιακοὺς τούσδε κικλήσκομεν. ψύχει μὲν ἐμφύτῳ τοῦ τῆς ἐς πέψιν θερμασίης, ἀτονίῃ δὲ τῆς ἐς ἀνάδοσιν δυνάμιος. χρὴ ὦν τὴν κοιλίην πρόπιστα μὲν πόνων ἀνιέναι, ἠρεμίῃ, καὶ ἀποσιτίῃ. ὧδε γὰρ παλινδρομέουσι αἱ δυνάμιες· ἢν δὲ καὶ πλήθεος τοῦ ἐν τῷ στομάχῳ φαντασίη ἔῃ, νήστεσι ἐμέτοισι χρέεσθαι ἀφ' ὕδατος ἢ μελικρήτου· τὴν κοιλίην δὲ σκέπειν καὶ τέγγειν ἐς στῦψιν, ἐρίοισι μὲν τοῖσι οἰσυπηροῖσι· λίπαϊ δὲ ῥοδέῳ μύρῳ, ἢ τῷ διὰ τῆς οἰνάνθης, ἢ μηλίνῳ· ἄριστον καὶ ἀπὸ

τοῦ σχοίνου, καὶ ὑποκυστίδι, ἢ ὀμφακίνῳ· ξὺν τοῖσδε δὲ ἐπιπλάσματα, θερμὰ μὲν ἐς θίξιν, ἐς δύναμιν δὲ στρυφνά. καὶ ἤν τι τοῦ ἥπατος ἢ τῆς κοιλίης κατὰ στόμα ἐντάσιες, ἢ φλεγμασίαι ἔωσι, σικύην προσβάλλοντα ἐνταμνέειν· καὶ ἔστι οἷσι τόδε μοῦνον ἤρκεσε· ἐπὴν δὲ κηρωτῇσι ἐς ὠτειλὴν ἥκῃ τὰ τρώματα, ἢ δὲ ἐπὶ σκληρείῃ κραίνῃ, τῇ δὲ βδέλλας τὰ θηλεία προσβάλλειν· ἔπειτα ἐπιθήματα πεπλικὰ ἐπιθέναι, ὁκοῖον τὸ διὰ τῶν σπερμάτων ἢν ἴσχῃ χαμαιλέοντος ῥίζαν, ἄεισον, καὶ ἔνθα οἱ τῆς δάφνης ἔασι καρποί, καὶ τὸ μάλαγμα ἐπίκλησιν τὸ χλωρόν, καὶ τὸ ὑμὸν τὸ μυσήειον. τάδε γὰρ μαλάσσει τε καὶ ἀμύσσει, καὶ θερμασίην ἐγείρει, καὶ ἄφυσα τὰ σπλάγχνα ποιέει, ὧν περ ἐς σύψιν χρέος. ἀτὰρ καὶ σίνηπι καὶ λίμνησις, καὶ εὐφόρβιον, καὶ ὁκόσα τοιάδε πάντα τὴν μὲν ψύξιν κωλύει, ἀνάκλησιν δὲ θέρμης ποιέεται. τοιάδε χρὴ καὶ πιπίσκειν φάρμακα ἐς σύψιν. χρέος μὲν πρόπισα, ὁ τοῦ ἀρνογλώσσου χυλὸς ξὺν ὕδατι ἑψημένῳ μύρτοισι, ἢ κυδωνίοισι μήλοισι ἄεισον ἢ γίγαρτον σταφυλῆς ὀμφακίτιδος· οἶνοι τῶν κάρτα στυφόντων· ἔπειτα δὲ τὰ διαθαίνοντα τὴν γαστέρα φάρμακα, ποτὰ ὁκόσα διὰ ζιγγιβέρεως καὶ πεπέρεως, καὶ σελίνου τοῦ καρποῦ τοῦ ἐλείου τοῦ ἐν πέτραις, τὸ διὰ τῶν θηρείων τῶν ἐχιδνῶν τηκτικώτατον· ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσι μηδὲν ἢ σμικρὸν ἐνδιδῷ, τοῖσι ἀπὸ ῥαφανίδων ἐμέτοισι χρέο· ἢν δὲ καὶ ἐγκρύψῃς ταῖσδε ἐλλεβόρου τοῦ λευκοῦ ῥίζαν ἐς μίην νύκτα, εὐτονωτάτη ἄν σοι γένοιτο ἡ κάθαρσις, ἔς τε τὴν τῶν ὑγρῶν τῶν ψυχρῶν κάθαρσίν τε καὶ ἔκκρισιν, καὶ ἐς τὴν ἔξαψιν τοῦ θερμοῦ· ἀτὰρ καὶ ἡ δίαιτα καὶ ὁ βίος τοιῶσδε ἔστω ξύμμετρα. οἱ ὕπνοι νύκτωρ μέν, δι' ἡμέρης δὲ περίπατοι, ἀναφωνήσιες, αἰώρη ἥτε ἐν δάφνῃσι, ἢ μυρρίνῃσι, ἢ θύμῳ. ἔχει γάρ τι ἡ διαπνοὴ καὶ ἡ ἀναπνοὴ τοιόνδε φάρμακον πεπλήειον· γυμνάσια, τρίψιες, χρονομίη, ἀλτήρων βολαῖσι τοῦ θώρηκος, καὶ τῆς κοιλίης κάτω,

προπόσιες. σμικρότατα γὰρ εἰς τόνον εὐσταλὲς ἄρτος. ἐπὶ τοῖσδε φοίνιξις, ἐξείπατοι ῥαθυ- * *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ καὶ ἰσχιάδος, κεφ. ιβ.

* Σιπίων καὶ ἐσταφιίδων πολλάκις· ἔπειτα ἐς τὸν ἐλλέβορον ἄγειν· δίαιτα δὲ ἡ ἐπὶ τοῖσδε, ξυνὴ τοῖσι ἄλλοισι πάθεσι, καὶ ἐπὶ τῇ διαίτῃ, ἄλειψις, ψυχρολουσίη θαλασσίη. μάλιστα μὲν ὦν, ἅπασι ἀρθριτικοῖσι ξυνὰ ἄκεα· καὶ γὰρ καὶ τοῖσι ποδαγρικοῖσι ἐλλέβορος τὸ μέγα ἄκος· ἀλλὰ ἐν τῇσι πρώτῃσι προσβολῇσι τοῦ πάθεος. ἢν δὲ ἐκ πολλῶν μὲν ἤδη χρόνων ἔῃ, ἀτὰρ καὶ ἐκ διαδέξιος πατέρων φανῇ, ξυναποθνήσκει ἡ νοῦσος. ἐς δὲ τοὺς παροξυσμοὺς τῶν ἄρθρων, τάδε χρὴ πορήσειν· εἴρια μὲν ἔστω ἐξ οἴος τὰ οἰσυπώδεα· τέγξιες δὲ διὰ ῥοδίνου καὶ οἴνου· μετεξετέροισι δὲ καὶ σπογγιὴ ξὺν ὀξυκρήτῳ ὤνησεν. ἔπειτα ἐπίπλασμα ἄρτος, ξὺν τοῖσι ψύχουσι κολοκύντης καὶ πέπονος, καὶ σικύη λιτὴ, καὶ ἀρνόγλωσσον ἡ βοτάνη, καὶ ῥόδων τὰ φύλλα. ἀτὰρ καὶ ἡ σιδηρῖτις ἄπονος ξὺν ἄρτῳ, καὶ βείῳ, καὶ συμφύτου ῥίζα, καὶ πεντάφυλλος ἡ βοτάνη, καὶ πράσιος ἡ τοῖσι φύλλοισι λεπτή. τῆσδε μέντοι τὸ μὲν ἀφέψημα, ἐγκαίτλημα ἄπονον· αὐτὴ δὲ ἐπίπλασμα ξὺν ψιξὶ, ἢ κριθῶν ἀλίτῳ· μήλων τε τῶν κιτρείων τὸ ἄβρωτον ξὺν ἀλφίτοισι ἄριστον· σῦκα ξηρὰ, καὶ θάσια, ξὺν τινὶ τῶν ἀλίτων. ἥδε μέντοι ψύξιος ἡ ὕλη· καὶ τόδε μέντοι ἄλλοτ' ἄλλον ὤνησε, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ· μετεξετέροισι δὲ, τὰ ἀλεαίνοντα ξυμφέρει, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ ὠφελέει. λόγος δὲ καὶ τόδε κάρτα ἄπονον ἔμμεναι· αἶγα χρὴ βοτάνης τῆς ἰξίδος ἐμφαγεῖν· ἐπὴν δὲ πλησθῇ, διαλείποντα ὁκόσον ἡ νομὴ ἐν τῇ γαστρὶ μαχθείη, καταθῦσαι τὴν αἶγα, ἡ δὲ ἐντὸς τῆς γαστρὸς ἐς τὴν κόπρον ἐκκρύψαι

τῷ πόδε· φάρμακα δὲ μυρία. καὶ γὰρ τοὺς νοσέοντας, ἑωυτῶν φαρμακέας εὐπόρους ἵησι ἡ ξυμφορή· τῶν δὲ ἰητρῶν τὰ φάρμακα, ἐν τῇσι γραφῇσι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ, κεφ. ιγ.

Τῶν νούσων μέζονα χρὴ καὶ τὰ ἄκεα ἐς λύσιν αὐτέων ἔμμεναι· ἐλέφαντος δὲ τηλικοῦ κακοῦ, τίς ἀξιόνικος γίγνοιτ᾽ ἂν ἰητρείη. οὐ γὰρ μέρει ἢ σπλάγχνῳ ἑνὶ, ἢ ἔνδον ἐνσκήπτει μοῦνον, ἢ ἔξω τὸ κακὸν ἕρπει, ἀλλὰ ἔνδοθί τε ὅλῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἐνοικέει, καὶ ὅλον ἔξωθεν ἀμπέχει. ἀτερπὲς μὲν καὶ φοβερὸν ἰδεῖν· θηρείου γὰρ ἰδέη· δέος δὲ ξυμβιῶναί τε, καὶ ξυνδιαιτᾶσθαι, οὐ μεῖον ἢ λοιμῷ· ἀναπνοῆς γὰρ ἐς μετάδοσιν, ῥηϊδίη βαφή. τί ἂν ὧν εὕροι τις ἐν ἰητρικῇ τῷδε ἄξιον ἔχον ἄκος. ἀλλὰ γὰρ πάντα χρὴ ξυμφέρειν φάρμακα, καὶ δίαιταν, καὶ σίδηρα, καὶ πῦρ, καὶ τάδε, κἢν μὲν ἔτι νεοτόκῳ τῷ πάθει προσβάλῃς, ἐλπὶς ἰήσιος· ἢν δ᾽ ἐς ἀκμὴν ἥκῃ γενέσιος, καὶ ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι ἑδραῖον ἔῃ, ποτὶ καὶ ἐς τὰ πρόσωπα προσβάλῃ, ἀνέλπιστος ὁ νοσέων. τάμνειν ὧν τὰς ἐπ᾽ ἀγκῶνι φλέβας ἀμφω δέ. τάμνειν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ σφυροῖσι αὐθημερόν. κρέσσων γὰρ ἡ διάστασις, ἐς τε πολλὴν τὴν τοῦ αἵματος ῥοὴν, καὶ ἐς ἀνάληψιν τῆς δυνάμιος. χρεὼν γὰρ αἷμα πολλάκις καὶ πολλ᾽ ἐκχέαι, τοῦ πάθεος τὴν τροφήν· σμικρὸν δὲ ἐν αὐτέῳ τὸ χρηστὸν τῆς φύσιος ἡ τροφή. ξυντεκμαίρεσθαι ὧν ἀφαιρέοντα τὸ πονηρὸν καὶ ἔντηκτον, μεσηγὺ τὸ οἰκεῖον, μέσφι ἂν προσαπαυδήσῃ ἀτροφίῃ ἡ νοῦσος. ἡ γὰρ νέαρ ἡ ξυμπλακεῖσα τῷ σώματι, χρόνῳ μακρῷ ἠμαύρωσε τὴν παλαιήν· ἔπειτα τὴν ἱερὴν πιπίσκειν μὴ ἐσάπαξ· ἀλλὰ γιγνέσθω πάντα πολλάκις, ἐξ ἀνθυψίος καὶ παλινδρομίης. ἔστω καὶ ἡ ἄλλη κάθαρσις φαρμακώδης ἐν σιτίῳ ἢ ἐπὶ τῷ ἰχώ ἢ ἐκλεῖξαι ἔστω· ἡ δὲ γάλα ἀδιάκριτον· πολλὸν δὲ ἔστω τόδε ἐς

διαχώρησιν

διαχώρησιν πιεῖν. ἐχέτω δὲ καιρίην τὴν πεμπτὴν ὕδωρ, ὡς πᾶν τὸ γάλα διεκθέειν. ἐς ἐμέτους δὲ τὰ μὲν ἄχρι νήστιας τὸ πρῶτον ἀπὸ σιτίων δ' αὖτις ἔπειτα ἀπὸ ῥαφανίδων. πολλάκις δὲ καὶ ξυνεχέως πάντα γιγνέσθω. ἐς ἐλλέβορον ἄγειν τὰ καιρῷ παντὶ, μᾶλλον δὲ ἦρος καὶ φθινοπώρου διδόναι ἡμέρην ἀφ' ἡμέρας καὶ αὖθις ἐς νέωτα· κἢν ἡ νοῦσος κρατυνθῇ, φαρμάκων ποτῶν, ὁκόσα τις γιγνώσκει πιπίσκειν. ἀγαθὸν γὰρ φαρμακεύειν πολλὸν ἐς ὄνησιν. κἀγὼ δὲ ὁκόσα γιγνώσκω γράφω· κεδρίης κύαθον ἕνα· κράμβης δύο μίσγοντα διδόναι.

ἄλλο. Σιδηρίτιδος τοῦ χυλοῦ κύαθος εἷς, τριφυλλίου εἷς, οἴνου καὶ μέλιτος κύαθοι δύο. ἄλλο. ἐλέφαντος τοῦ ὀδόντος ῥινήματος, ὁλκῆς δραχμὴ, ξὺν οἴνῳ κρησίου κυάθων δύο· ἀτὰρ καὶ τῶν ἐχιῶν τῶν ἑρπετῶν θηρίων αἱ σάρκες, καὶ αἵδε ἐς ἀρτίσκους πεπλασμέναι πίνονται· ἀποταμόντα δὲ χρὴ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς οὐραίης ἕκαστον, ὁκόσον δακτύλους τέσσαρας, τὸ λοιπὸν ἑψεῖν ἐς διάκρισιν τῶν ἀκανθῶν. τὰς δὲ σάρκας ἀρτίσκους διαπλάσαντας, ψύχειν ἐν σκιῇ· πιπίσκειν δὲ τούσδε, ὅκως καὶ τὴν σκίλλην· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἔχιες ὄψον ἐν δείπνῳ, ὡς ἰχθύας δὲ χρὴ τούτους σκευάσαι. ἢν δὲ τὸ δι' ἐχιδνῶν τὸ ποικίλον παρέῃ φαρμακὸν, ἀντὶ πάντων πίνειν τόδε. ἰσχύει γὰρ πάντα ὁμοῦ· ῥύπτειν δὲ καὶ τὸ σκῆνος, καὶ τοὺς ὄχθους διαιαίνειν. φάρμακα δὲ ἄλλα μυρία τῶν κελτῶν, οἳ νῦν καλέονται γάλλοι, τὰς λιτρώδεας τὰς ποιητὰς σφαίρας, ᾗσι ῥύπτουσι τὰς ὀθόνας σάπων ἐπίκλην, τῇσι ῥύπτειν τὸ σκῆνος ἐν λουτρῷ ἄριστον· καὶ ἀνδράχνην, καὶ ἀείζωον ξὺν ὄξει, ἀτὰρ καὶ λαπάθου ῥιζέων ἀφέψημα ξὺν ἀπύρῳ θείῳ ῥύπτει καλῶς. ποικίλον δὲ ἀλκυονίου τοῦ λείου, καὶ νίτρου, καὶ τρυγὸς ὄξεος κεκαυμένης, καὶ στυπτηρίης σχιστῆς, καὶ θείου τοῦ ἀπύρου, καὶ κόστου καὶ ἴριδος, καὶ πεπέρεος. τάχα δὲ χρὴ πάντα μίσγειν ἑκάστου τὸ πρὸς δύναμιν· ἄλλο δὲ ἴσον καὶ τόδε καταπάσσοντα ἀνατρίβειν. ἐς δὲ τοὺς

ὄχθοις τοῦ προσώπου, κλημάτων τὴν σποδιὴν, ξὺν λίπεϊ θηρείων στέαρ μίσγοντα χρίειν, λέοντος, ἢ παρδάλιος, ἢ ἄρκτου, ἢν δὲ μὴ, χηναλώπεκος. ὅμοιον γὰρ ἐν ἀνομοίῳ, ἔχθος πιθηκος ἀνθρώπῳ ἄριστον· καὶ ἀμμωνιακὸν τὸ θυμίημα, ξὺν ὄξεϊ, καὶ ἀρνογλώσσου χυλῷ, ἢ πολυγόνου, καὶ ὑποκυστὶς, καὶ λύκιον· ἢν δὲ πελιδναὶ ἔωσι αἱ σάρκες, προσεγχαράσσειν ἐγχυλώσιος εἵνεκεν. ἢν δ' ἐπὶ τοῖσι δριμέσι ῥεύμασι ἀναδαρέντα πρηΰνειν τὰ μέρεα ἐθέλῃς, τήλιος ἀφέψημα, ἢ πτισάνης χυλοῦ ῥύμμα μαλθακόν· λίπας δὲ ῥοδίνου, ἢ κρινίνου, λουτρὰ δὲ ξυνεχέα ξύμφορα ἐς ὑγρασμὸν, καὶ ἐς διαπνοὴν τῶν κακῶν χυμῶν. τροφὴ δὲ καθαρὴ, εὔχυμος, εὔπεπτος, ἁπλῆ, καὶ δίαιτα εὐκρινὴς πάντη, καὶ ἐν ὕπνοισι, ἢ καὶ περιπάτοισι, καὶ χώρησι· γυμνάσια, δρόμοι, καὶ ἀνειλήσιες, καὶ κορυκοβολίαι· ἅπαντα ἀκάματα ξὺν ἐμμελεῖ ἐπιτάσει. ἔστω δὲ καὶ ἀναφώνησις τοῦ πνεύματος, γυμνάσιον τὸ κάλλιον· ἐσθὴς ἔστω καθαρὴ, οὐχ ὡς ὁρῆσθαι μοῦνον ἡδὺ, ἀλλ' ὡς ὅτι καὶ τὰ πνοέντα, ὀδαξώδεα τῷ δέρματι. πιπίσκειν ἀψινθίου τοῦ οἴνου νήστιας. ἄριστον δὲ ἄρτος ἐκ κριθῶν, καὶ τάριχος ὡραῖος, καὶ σμικρόν τι μαλάχης, ἢ κράμβης ἡμίεφθον, ξὺν κυμίνου ἐμβάμματι· ἐς δὲ δεῖπνον, σταφυλῖνος ἢ ῥίζα, καὶ χόνδροι ξὺν τῷ οἴνῳ, καὶ τῷ μάλιστα παλαιῷ τὴν μίξιν, καὶ τὰ θαλάσσια, ὁκόσα τὴν γαστέρα ὑπολύει, τελλίνων ζωμοὶ, ὄστρεα, ἐχῖνοι, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πετραῖοι· χερσαίων δὲ τὰ θήρεια, λαγὼς, ἢ σῦς. πετεινῶν, πέρδικες πᾶσαι, φάσσαι, πελειάδες, καὶ ὁκόσα ἡ χώρη ἄριστα ἴσχει. ἀκροδρύων, τὰ ὡραῖα· οἶνοι γλυκεῖς, οἰνωδέων κρείσσονες. λουτρὰ φύσει θερμὰ, θειώδεα· καὶ βίος ἐν ὕδασι μακρὸς, εἶτε καὶ θάλασσα καὶ πλόοι· ἐλλεβορισμοὶ, ἐλλέβορος λευκὸς μὲν, τῆς ἄνω κοιλίης κάθαρσις· μέλας δὲ, τῆς κάτω, καὶ ἔστιν ὁ λευκὸς οὐκ ἐμετήριον μοῦνον, ἀλλὰ καὶ ξυμπάντων ὁμοῦ καθαρτηρίων ὁ δυνατώτατος, οὐ τῷ πλήθει καὶ τῇ ποικιλίῃ τῆς ἐκκρί-

πος· τόδε γὰρ καὶ χολέρην προκήσει· οὐ δ' ἐντάσεσι καὶ βίῃ τῇσι ἐπὶ τοῖσι ἐμέτοισι· ἐς τόδε γὰρ ναυτίη καὶ θάλασσα κρέσσον, ἀλλὰ δυνάμει τε ποιότητι οὔ τι φαύλῃ· τῇσι γὰρ καὶ ὑγιέας τοὺς κάμνοντας ποιέει, καὶ ἐπ' ὀλίγῃ τῇ καθάρσει, καὶ ἐπὶ σμικρῇ τῇ ἐντάσει. αὐτὰρ καὶ πάντων τῶν χρονίων νούσων ἐς ῥίζαν ἱδρυμένων, ἢν ἀπαυδήσῃ τὰ λοιπὰ ἄκεα, τόδε μοῦνον ἰητήριον. πυρὶ ἴκελον γὰρ ἐς δύναμιν λευκὸς ἐλλέβορος, καὶ ὅ,τι περ πῦρ ἐργάζεται ἐγκαῖον, τόδε πλέον ἐλλέβορος εἴσω παρεκδύων περήσει, εὔπνοιαν μὲν ἐκ δυσπνοίης, ἐξ ἀχροίης δὲ εὐχροίην, καὶ ἀπὸ σκελετίης, εὐσαρκίην.

ΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ σφαλμάτων τινῶν ἐπανορθώσεις.

Σελίδ. στίχῳ.
1 τ' οἷς, καὶ βληχροὶ
πλησ. ἴσως, πλησίον δέ-
ος. ἄλλως δὲ, ἰδέας
2 παρθγ. ὑπ' ἀπειρίης
κλάειν, ἀνακλαίειν, καὶ
ἀνακλάζειν
καὶ σφ. ἴσ. τὴν ἡμέρην
ἐντ. καὶ μέγα ἐμβοᾶν
3 τὸ, ἐν δὲ χρόνῳ
καὶ ῥῖνα, αἴνεσις δὲ
ναι, ῥηϊδίως λυθῆναι
4 πᾶσι, ἠρεῖσθαι
5 ἐν ἀλλ. γράφε, κεκλασμέ-
ναι· σκέλεα ξυγκε-
καμμένα ἐναντίως.
6 ἐπευθ. τε καταπάξαι
φλεγ. πνεύματος ἢ πά-
θοις
ρην, ὑπὸ τοῖς
θρωποι, ἴσως, ἀπὸ λύσ-
σης
7 εἴσοισι, γρ. ἴκελαι
μᾶλλ. γρ. ἀφωνίῃ τινὶ ξ
8 ἐς τὰ, εἵλκωσε
πετάσθη, τε ἔπνιξε
θαι τε, γρ. πτέρυγες
10 ρσι, κακοδμίη
παχὺ, κνηθέων
11 σαν, γρ. ὁ ὑμὴν, ἄλλως

οὐ μιν
12 μαν. τὸ πλεῖον
13 ροφίων, προσβάλληται
λα περιγ. γρ. σμικρὴ αἰ-
πὴ, οὐδὲ σμικρὴ
14 προσφ. εἰς μακρὸν
15 φρων, τὴν ἱερὴν
16 γρεμ. γρ. χρέμψοισι
ψις, ἐπεὶ δὲ
17 αἰπὶ, φθορῆς
τοῦ ἧπ. διακινδυνευμένης
18 ος ἴσα, γρ. ἀντιπαρείησιν
τῇ, μακρὴ καὶ οὐ
21 ρέων, οἷσι παρεμφαίνει
24 λατοι, ἐξιερωμένης
δεα, ἴσως, ἐνίδιος, ἄπο-
νος
25 κεν. κυαναὶ
26 νω, γρ. πνευματ.
27 νώτ. γρ. τὸ πλεῖς.
28 θρη, ἢ ὄκνος
29 τῷ, ἐμφύνη
32 τω ἴζ. πρὸς ὦτα τοῦ
33 ὁκόσ. δὲ ὀξύτητι, τὸ ἐν
34 ται, ἄνω τῆς ὑστερέρης
35 χοιλὼ, ζωώδεες
γυναικ. ἥκιστα ἐκ τοῦ
36 ἐς τὸ, ἄμφοδον, ἐσφαλ-
μένως
κοιλ. ἐπηρμένην
37 εἰ, αἰπὶ. χρονίων σημειω-
τικὸν βιβλ.
μετὰ τὸ κεφάλαιον η. τὸ
καὶ ἄλλο, Περὶ πνευμονι-
κῆς, κεφ ι. περὶ οὗ
καὶ ἐφεξῆς οὐδὲν δεῖ
εἰσκεῖσθαι).
38 ματος, τὰ χρὴ ἀνασμ.
σι πυρ. ἀπὸ πλήσιος
σι δὲ, ὅσον ὁρῶν
39 Ἰαμβ, ἐν κυβερνήσι αὐλῶν
41 πεψ. νωθείης
42 τοῖσι, μαραινομένοισι
κίλω, ἐς ἐρήμην
ὥρη, θέρος μὲν καὶ φθι-
νόπωρον
μὴ, ἴσως, εἰ γὰρ ἥσυχοι
λίῳ, φιλανθρωπίη
φυρσι, ἴσως, ὀλοφύρσιες
ἐς
43 χόνδρ. ὁκόσα βρομώδε-
ες. ὡς ἐξ ἁλὸς ὀρυ-
γμίη
46 ἐς τὸ, ἄμφοδον αἰδῶσι,
ἐσφαλμένως, ὡς δο-
κεῖ
47 ἀπὸ πλ. τοῦ σώματος
σμῷ, σμῶν
γυναικ. προσκαίρου
χεῖρες, ἴσως, ἐς τὸ ἴσον

48 μα, ξυμφέα καλέε-
ται
τὰ δὲ ξ. μέσαι ὡ̃δε τὸ δὲ
λαῖζαμ. ἐς χεσμὸν
49 των, καὶ κραίνοισι
οὔπι, ἠδὲ
50 μός. παλαίνεται
πάγος, ὅ ψαι ἐς τ
51 ΗΝ. ἐκλὸς δὲ
πανάγ ἔμπυοι οἶδε
γεχθέν. ἔμπυοι
ἴδια, δῆα φθοῆς
52 δὲ τῇ βιάσῃ
53 χέβρ. χέβρωχοι
ἢ ὑγ. ἐκκέε
55 μικρὸν, ἴσως, μακρὸν
57 πυλύμ. κοκπώδεα
φρίξι, δίνεται
θρά. ῥοιμὸς, ἐχένορσις
νη. ἴσως, ἐπιθυμίη ἐς τὸ
60 αἱμ, γ. αἱμάλωψ
62 ὁμίχλ. ὡς μὴ δοκέειν
63 ὅδε, ἴσως, ὧδε
βόησοισι, μᾶλλον πρὶ χροιῇ
64 λαβῇ, ἰδέλω ἐργασίη
65 μότερον, λευκόχροοι
66 σα τῶ, χυμάσι
ἔγχρον. ἐνύδρωπα,
δὲ, ἢ ὠχρότης
67 δὲ ἡ, τρέψις

ἐπὴν, ὠμῶν
69 πεχ. ἴινται
70 γόνεσι, ἐμπλέη
ἄρκ. ἐν ανελπίστοισι
βραχ. πόθαι
71 μεταρ. μεταρρέει
72 ἢ οὐρ. αὐτίων
τον, ὑδερῶ
73 οὐ γὰρ, ἴσως, ἀφέσιος
74 τα πολλ, ποιῶντες
75 Νεφρ. χροιὴ ἢ
77 ἰδέα, ἢ τῶν, ἢ παρ.
οὐρέους. ἢ ξυμμορφή.
78 μὴ, φαρμάκω ἀμφι-
θρύπτω
βρωπ. μὲν νεύρων
τῆσι, μᾶλλον ὠσεσι
κύστις, οὐ δίνησι
80 ἢ φορ. ῥοὴ. τὸ γοῦν γίγν.
λευκ. ἀπόσιτοι, ψυχροὶ,
ναρκ. νάρκαι σκελέων ἀ-
κρατέες, καὶ ἐς παί-
τα παρετοί.
ρῆς, ἀλγέης μέσοισι,
τὸ ἀκρατὴς γίγνον-
ται. κρέσσων μὲν οὖν
81 νον, ἀλθέντα μὴν. καὶ, αἴα
πεμπάζονται δ' ἐν
αὐτῇ
84 λίην, ἐπ' ἄνθρακος

ποῖσι, ἐν κυμβάλοισι
86 ἢ ῥυπέων, γρ. βρυλέων, ὡς αὐτῷ, σελί. 10.
κρίσ. πινεσμὸς
87 πλῶν. ἴσως, ἀμφὶ ἐν πέρου τοῖσι ἀγνοοῦσι τὸ πρῆγμα
γος, θρομβοῦται γὰρ
88 χὴ δὲ, ἡ νομὴ
89 δὲ, ὥρης
πιλίω, ἴσως, διαρρέειν ἐντ. ἐν τούτῳ οἷσι θερμὸν ἐω
τε, καταπέσσειν, καὶ, αἰαίασιν
90 δὲ, ἐπὶ πλ.
91 περ, ὁμοίην πάγος
92 χαλ. πῶς ἐντερ.
93 καὶ ἐν, καὶ ὀστέων οἷσι κνὸν, καὶ χώσιος, τῇδε
94 ἡ ὀσφ. ἴσως, ὀκέλλει
95 σι σῶν, οἱ π ων ου δε λικέων
φαρμα. χρὴ, ἴσως, χρήζει
96 σκὼν. γρ. οἱ θρῖνες
97 τε καὶ, τοῖσι ὅμοιοι
φεσι, μαλαρπέρῳ
98 πάγος, ὡς ἔπι
99 ῥηίδην, ῥηιδίως
100 θος, ῥύπτει δὲ συχναὶ,
βαθεῖς
λα, ὀπίες, ἴσως, ὄψιες
101 ται τὸν ἄνθρωπον
ἄλγος, ἐν τῷ
102 ὡς γὰρ. δὲ, ἐς φῦμα, ζωὴν
103 πυρ. ἄλκεα
105 ἐαφ. οὔτε
106 πισαύ. ἴσως, ὡς ἀτρο-φώτερος
107 θέρμ. διαλυτικά, τὰ τῆς
108 σὺν τῇ πῆσιν
109 ὕλη, καὶ ἄλιτον, αὐτὴ τῇ δήφιτον
πανίη, κουρῇ
110 φορον, πῦρ τὸ
τροφῆς, ἢ κυαμοῦ, διὰ ἐσφαλμένως, ὡς δοκεῖ.
113 φλῆς, αἱ διήσιες
κωνίῳ, κωνώνιον
ται, εἰργομένου τῷ
114 χολὴν, ὕδατωπος ἐν μελικρήτῳ ἐψηθεῖσα
ἑψηθ. ὀρίγανος· δριμὺ μὲν
φορῆς, ἀνέζεσθαι κυάθων γ.
115 ἀσθή. γρ. αἰσθήσιος

τάδε, γρ. λιμνήσιδος
σησὶν, μάσησιν
116. κων, ἴσως, ἢ ὑφέδρ
117 ἦν, λὼ δὲ, καὶ, ξυνήθεσι
ἀποπλ. ἢ ἐπ᾽ ἀρ.
118 νήπ. δένδρεω
μάλ. εἰ δὲ κάλυμα
ἔσω, κρισέρη
119 ἄπυρ. ἄπωροι
120 δὲ χρὴ, ἐπισολὴν τῆς
σι, οὐκ ἀεὶ
121 ἐπὶ, ἐκκρεμῆ
καὶ ξωὶ, οἱ ὤψ, γαιοψη-
λαφίη, ἴσως, γυιοψη-
λαφίη
122 βλωσσ, γυναικὶ, φλ.
123 δὲ ταρ, ἐς ἔνθληψιν
νω, γρ. ἐν εἷς
124 θριον, μετεξετέροισι
126 τὰ τηκλ. πυρίη θερμῆ
127 φεψ. σύκων τὲ πίονα
128 θρόον, μέζον τοῦ τῆς μήτρης
129 κλυσμ. ἐπιπλήσιες
σμοι, χρήσιες
καὶ κλ. πάθος. αὖω ταρ·
ἀλλὰ ξυνετὸν
131 φλεγ. θερμασίη ἐξώκ.
μὴν ὤν, μιγματώδης
132 σέων, μήλῳ ἑφθῷ
γεωτέρ. σέρρης ἄλιτον
γῆν. εἰ καιρὸς μὴ ᾖ
133 μίσγειν, καὶ κάγχρυ τῶν σησά-
μης, σικύην, ὃ καὶ ἄλλο
θέσερον δοκεῖ.
134 σιος, πιύελα
δὲ μὴ, πικέριον
κώνου, κοκκάδου
135 ἀλλὰ, δέει τῆς
138 λίπαϊ, γρ. λιμνήσιδος
140 ψύξαι, σύψαι καὶ
141 φλεβ. διαιρεῖ γυ
λὸς, μοίρην
κρήτῳ, ξηρὰ πάσσειν
142 πυρ. τῶν χρωμάτων
143 ποιη. ἥκειν
φημα, ἄλεσι
144 κοιῶ, ἐς τὸ πειρὸν
ος. ἕτερον, ἴσως, ὕστερον
146 λὰ, γρ. χείρων
σιν, ἴσως, ἐμφυώει
δὲ, πλησμονῆς
147 ὀρέγ. γρ. δίψος
τρεῖη, γρ. ἐνεργῶ
151 κίνης. ὥρης, ἴσως αἰώ-
ρης
τέρη, λύσαντα
154 λίπαος, γρ. δάφνης
155 κῆν, ἴσως, ἰχαίμοισι
φθω, γρ. τὸν δὲ
αἱ, καύσοισι

158 χρήσ, ἴσως, ἔπ γάλα. καὶ
ἄπωροι, ἤ, ἄπυοι
159 παι, θηραιὸς
160 καὶ γὰρ, βάθει
161 τον δὲ, λαπάσιος
ἐς διά γε, ἴσως διάκε
165 ὑπὸ ὅρ. ἰαύθη
πλῆθ. ἐσάπαξ ὢν
168 καὶ ωμ. καὐτέρων βολὴ
λαὶν, ἴσως, ἐμπλάττειν
τας, καὶ τὸ ποιητικὸν
169 λοὶ, κάρφ

ὃ οἶδε, αὐτίποτε
καὶ ἐν. ἴσως, διεξαγωγὴ
172 λεῖοι, καὶ ὑπέρταποι.
που, ἀρηγειν, ὁκόσον
173 θαι, φυγῆ γὰρ μοιῶον
177 τοῦ, ἴσως, ἔασι
180 ἀδῦυ, ἴσως, ἦ γὰρ
189 ΗΝ, ἴσως, ἀκρατὲς ἦ
ἀπεπτ. ἴσως, ἀπρεπτος
γειν, ἐς ζόφον.